

Bilimle-Gidilmeyen Yolun Sonu Karanlıktır.

ALEVİLİKTE CEM ve Hakka Uğurlama Erkânı

Bütün Evren Semah Döner
Aşkindan Güneşler Yanar.

DEVRİMCİ ALEVİLER BİRLİĞİ

ALEVİLİKTE CEM ve Hakka Uğurlama Erkânı - DAB Yol Erkân Kurulu

ERKÂN

ALEV-İ-LİKTE CEM ve Hakk'a Uğurlama Erkânı

“Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.” HBV

DAB yol erkân kurulu

© Favori Yayınları

Araştırma / İnceleme

Birinci Basım-Mayıs 2019

Alevilikte Cem ve Hakka Uğurlama Erkânı

Yazar

DAB yol erkân kurulu

Tüm hakları saklıdır.

Yayıncı izni olmadan çoğaltılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni

Turgut Türksoy

Kapak

dAb medya

Bizim Bür Matbaacılık Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.

ISBN – 978-605-2975-20-1

İletişim

DAB www.alev-i.com - info@alev-i.com

Sertifika No: 27671

Favori Yayınları

Kenedy Cad. No: 31/D Çankaya - Ankara

Tel:(312) 417 59 01

İnternet: www.favoriyayinlari.com

e-mail: favoriyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

ALEVİLİKTE CEM ERKÂNI.....	9
Önsöz ve Alevi yolu Cem erkânında reform gerekçesi.....	9
Alevilik tanımı, anlayış ve amacımız.....	11
Alevi cem erkânı ve işlevi.....	11
Aleviliğin tarihi ve kaynakları üzerine belirleme.....	12
1. Alevilik semavi bir dine bağlı değil.....	13
2. Var-Oluşçuluk ve Evrim.....	14
3. Muhalefet İnancı.....	15
4. Alevi coğrafyası ve Aleviliğin tek bir millete bağlı olmayışı.....	16
Aleviliğin yazılı kaynakları üzerine 6 tez.....	19
1. Muhammet, Ali 40'lar Cemi tezi.....	21
2. İmam Cafer Buyruğu (Safavi, Şah İsmail) tezi.....	22
3. Şamanizm ve Türk inancı tezi.....	26
4. Eski İran 'Bezmi Cem' tezi.....	26
5. Hacı Bektaş Veli tezi.....	27
6. Antik Anadolu Mezopotamya tezi, sentez.....	31
Alevi yolu Cem erkânı içinde olan temel değerler ve kökeni.....	33
1. Alevi varoluş felsefesi, varlığın birliği devriye, Enel-HAK.....	34
2. 12 post, 12 HİZMET 'el, emek', (12 ay burç takvim) 12 kültü.....	39
3. Çerağ delil, güneş ocak ateş ışık ALEV aydınlanma kültürü.....	43
4. Gülbenk saz söz deyiş, semah, sanat, cem MUHABBET.....	45
5. Kadın erkek küçük büyük, herkes eşit CAN Alev-i Ana yolu.....	48
6. Lokma, dem RIZALIK şehri, paylaşım kültürü.....	53
7. Mazlumun yanında, haksızlığa karşı durmak, DAYANIŞMA.....	56
8. Darı Mansur SORGU görgü, düşkünlük, halk mahkemesi.....	64
9. Hava Ateş Su Toprak 4 Kapı da Can, DOĞAL yaşam kültürü...66	
10. 40'lar Cemi, birimiz kırkımız, el dil bel EDEB etik öğretisi.....	69
11. 72 Millete bir can, insan olarak bakmak, EŞİTLİK, hak adalet...76	
12. BİLİM yolu, kendine reva görmediğini başkasına görme.....	78
Sonuç değerlendirme.....	81
Alevilikten çıkarılması gereken eylem ve söylemler.....	82
A: Alevilikten tamamen çıkarılması gereken söylem ve eylemler.....	82
B: Değiştirilip korunması gereken eylem ve söylemler.....	104
C: Cem erkânına yeni katılması gereken söylem ve eylemler.....	119
D: Alevilerin hak talepleri kırmızı çizgileri.....	121
Cem çeşitleri; ne zaman nerede hangi cemler.....	122
Alevilikte yeni cem erkânı önerisi.....	125
1. Öğreti Cemi, Erkânı.....	147
2. Yoldaşlık Cemi, Erkânı.....	149

3. Görgü Cemi, erkânı.....	154
4. Muhabbet Cemi, Erkânı.....	158
5. Hızır lokma Cemi, Aşure Erkânı.....	160
6. Doğa Cemi, Erkânı (Hıdırellez).....	162
CEM'lerde 12 HİZMET sıralaması.....	173
Alevi kurum yönetimleri ve pirlerin görev ve sorumlulukları.....	173
CemEvlerinin işlevi iç, dış mimarisi ve cem düzeni.....	175
Cemlerde söylenecek deyiş ve semah örnekleri.....	181
ALEV-İ-LİKTE HAKK'A UĞURLAMA TÖRENİ.....	221
Önsöz.....	223
Alevilikte Hakk'a yürümek.....	225
Can bedenden ayrılmadan.....	227
Hak döşğinde beklemek.....	228
Cenaze hizmet ehli.....	229
Hizmet için aileden Rızalık (vekâlet alınması).....	231
Bedenin yolculuğa hazırlanması.....	232
Cemevinde rızalık ve uğurlama erkânı.....	233
Toprağa Sırlama.....	246
Mezarlık sonrası – Taziye.....	250
Dardan indirme 40. Erkânı.....	251
Mezar kaldırma ve mezartaşı.....	261
Örnek "Rızalık vekâlet formu" ve erkân düzeni.....	266
Hakk'a yürüme erkânı için Devriye deyiş ve semah örnekleri.....	268
Kaynakça.....	333

Önsöz

Bize ahlak, erdem kazandırmayacaksa; Yola-Erkâna ne hacet? Bizi insan-i Kamil etmeyecekse, Aleviliğe ne hacet? Sevgili Can'lar; elinizdeki kitap değişim ve dönüşüm sürecine başlangıç noktası olarak düşünüldü ve bu amaçla yazıldı. Bu ve bundan sonra Aleviliğin özüne dönüşü yönünde atılacak her adımın bizi doğru yöne götüreceği düşünüldü.

Amacımız Aleviliği kendi özüne daha da yaklaştırmak. Aleviliği çağdaş değerlerle yeniden güncellemektir.

Aleviliği çağdaş bilimin ışığında yeniden yoğurmak. Aleviliği sadece bir felsefe ve düşün olgusu olmaktan çıkarıp yaşamımıza ışık olmasını sağlamak. Aleviliği kişilik yapılandırmasında temel öğretiye dönüştürmek. Aleviliği kendi kendisinden razı insanlar yetiştirilmesinde rehber olarak algılamak. Aleviliği insanlar arası ilişkilerde birbirinden razı insanlar topluluğu yaratmada öğreti olarak algılamak. Aleviliği Rıza Şehri'nin günümüzdeki embriyosu olmasını sağlamak. Aleviliğin özellikle de kadınlar başta olmak üzere tüm mazlumların ezilmesine karşı duran rolünü geliştirmek bunu ilke hâline getirmek.

Aleviliğin temel ilkelerinin siyaset arenasında ışık olmasını sağlamak gibi amaçlar olmadan çağdaş değişim ve dönüşümün olamayacağına inanan Devrimci Aleviler Birliği (DAB) kadrolarının bir ön çalışmasıdır.

Bu kitabı sadece okumanızı değil, bir sonraki adım için neler yapılması gerektiğine dair kafanızda oluşacak fikirlerinizi bizimle paylaşmanızı istiyoruz. Kitaptaki erkânları pratikte hayata geçirmenizi temenni ediyoruz.

Saygılarımla

DAB Eşbaşkanı Veli Balaban. 24.04.2019

ALEVİLİKTE CEM ERKÂNI

Önsöz ve Alevi yolu Cem erkânında reform gerekçesi

12 bin yıldır Anadolu - yukarı Mezopotamya havzasında çeşitli isimler altında varlığını sürdüren, bugün Alevi-Bektaşî-Kızılbaşlık, Rea-HAK (hak yolu) kısaca ALEV-İ-lik; Varoluş felsefesine dayalı doğaya, bilime, sevgiye, paylaşıma ve cana, insana değer veren, haksızlıklara karşı direnen kadim felsefi bir inanç öğretisi, yaşam biçimidir.

Alevilik hiçbir şekilde semavi, İslami, bir DİN değildir. 12. yy. HBV ve Anadolu Rum erenleri tarafından en son kurumsal şekli verilmiş olan Alevilik; Hâkim din ve sömürücü iktidarların tekçi asimilasyoncu politikaları yüzünden 1500'lü yıllardan bu yana yoğun bir Sünnî Şii İslami ve 1924'ten bu yana ırkçı (milliyetçi) asimilasyona uğramıştır. Ayrıca kapitalist üretim ve sömürü sistemi, köyden şehre ve yurtdışına göç, köy komün yaşamının bozulması, yeni sosyal yaşam biçimleri, bilimsel teknolojik gelişme, globalleşme, yeni iletişim çağı vs. dolayısı ile Alevi yol erkânı çelişkiler içinde kalmış, özünden sapmış, yaşamın çağın gerisinde kalmıştır. Evrende, bilimde değişip gelişmeyen hiç birşey yoktur. "Bilimle gidilmeyen yolun sonu karanlıktır" diyen, sorgulayarak bilerek sevip inanan, devri daim gelişime açık olan, Alevilikte köklü çağdaş bir reform zorunlu hale gelmiştir.

Çeşitli Alevi kurumları vakıfları, Alevi cem vb. erkânlarını tarif etmeye yenelemeye çalışmış fakat maalesef bir türlü DİN, İslam'la, ırkçı/milliyetçilikle (Kemalizm'le) yüzleşip bunlardan kurtulmayı, İNSANI canı bilimi öne çıkarmayı, Alevi yol erkânını güncel bilim, günün ve geleceğin koşullarına göre çağdaş bir şekilde ele alıp reform etme, cesaretini gösterememiştir. Toplumun değer yargılarına ters düşmeyelim diye, diye toplumu gericiliğe teslim edilmiştir.

Aleviliği bilimsel devrimci, çağdaş öz değerleri ile yorumlamaya çalışan, Devrimci Aleviler Birliği (DAB) Yol Erkân Kurulu olarak, geçen yıl yayınladığımız "Hakka Uğurlama (cenaze) erkânından" sonra, Alevi erkânlarından en önemlisi olan bu "Alevilikte yeni Cem erkânı" reform önerisini, her iki erkânı bir kitap olarak Alevi toplumunun takdir ve hizmetine sunuyoruz.

Bu erkânname hazırlanırken; ölçü olarak Aleviliğin semavi dinlerden ayrı kendine özgü, tüm canlılara, insanlara eşit baktığı, ırkçı olmadığı, paylaşımcı, kadın erkek eşit, doğaya, bilime sevgiye emeğe değer veren, haksızlıklara karşı direnen bir öğretisi olduğu temel alınmıştır. Bu ölçülere, Alev-i Yol erkânının özüne uymayan semavi, Sünnî-Şii İslami asimilasyon unsurlarından tamamen arındırılmaya, Cemlerin geleneksel doğru, güzel yanlarını koruyarak, güncel bilim ve toplumsal gelişmeler temel alınarak, kısa öz gerekçeleriyle yeni bir erkânname hazırlanmaya çalışılmıştır.

Alevilik ve cem erkânı üzerine çekilen dini İslami perde kaldırılıp, Aleviliğin öz değerleri ve bunların tarihi sosyal kültürel kökleri ortaya çıkarılıp, Alevi

Cem erkânında kaldırılması, korunup geliştirilmesi ve yeni eklenmesi gereken unsurlar belirlenip, sonuç olarak somut örnek bir erkânname hazırlanmıştır. Yoğun asimilasyonda dolayı bu yeni erkânnamenin toplumda kabul görmesi biraz sancılı olacaktır. Fakat tüm yeni doğumlar sancılıdır, fakat sonuçta ortaya çıkan “yeni yaşam” mutluluk vericidir.

Erkânnamenin hazırlanmasına, birçok Alevi Piri, aydın, yazar, sanatçı, yönetici canlar katkı sunmuş, var olan erkânnameler güncel bilimin sevginin çağın süzgecinden geçirilerek, yeni erkânname yarınlarmıza ışık tutması hedeflenmiştir. Bu erkânnameyi ayrıca özet ve kısa bölümler halinde de yayınlayacağız. Emsal teşkil etmesi için, bu hazırladığımız yeni cem ve hakka ugurlama erkânnamesine dayalı, örnek feli “cemler” hakka ugurlama erkânları, bilgilendirme toplantıları yapıp, videolarını yayınlayacağız. Bu erkânnamenin Alevi toplumu ve kurumlarınca benimsenip hayata geçirilmesi daha da geliştirilmesi için tüm duyarlı alevi canların destek olmasını umut ediyoruz.

Bilimden gidilmeyen yolu sonu karanlıktır diyen bu yolda, ışık olan tüm Alevi canları, Aleviliği Din-İslam ve ırkçı milliyetçiliğin karanlığından kurtarıp bilimle aydınlatmaya çağırıyoruz. Bu erkânnamenin tüm Alevi toplum kurumlarının hazırlayacağı ortak erkânnameye bir katkı, kırmızıçizgi olmasını umut ediyoruz. Bundan sonraki cem erkânlarımızı yeni erkânname üzerinden yaparak, kapanan Alevi Yolunun önünü birlikte açıp, toplumsal yoldaşlığımızı yeniden oluşturup bilim, sevgi, insanlık yolumuzda yürümeliyiz. Cemlerinde Enel-Hak darına duran Alevi canların, bilim, sevgi ve kendilerinden başka hiçbir şeye tapmaya ihtiyaçları yoktur.

*Halımız hal eyleyelim
Yolumuzu yol eyleyelim
Her çiçekten bal eyleyelim.
Arı'ya saysınlar bizi.*

Saygılarımızla / DAB Yol Erkân Kurulu.

Alevilik tanımı, anlayış ve amacımız.

Alevilik; vahdeti mevcut, varlığın birliği, doğanın diyalektiği (yaşam yasaları) içinde, tüm varlığın parçalarını bir bütün olarak HAK gören; Vardan gelip, vara devri daim eden, diyalektik materyalist, varoluş felsefesine dayalı: İnsanın kendini bilmesi, bilinçli, kâmil, a'lim insan olması. Kendine reva görmediğini başka bir cana görmeden; Bilimi, sevgiyi, doğayı, rızalıkla eşit paylaşımı kendine rehber edinerek, hava ateş suyu toprağı doğal yaşamı çevremizi koruyarak, var olan TÜM canlılara saygı duyarak, birey CAN ve toplum olarak; hak adalet eşitlik haksızlıklara gericiliğe karşı direnerek, ezmeden ezilmeden dünyada barış içinde kardeşçe insanca mutlu, huzur içinde yaşamayı kendisine AMAÇ YOL edinmiş, kadim felsefi bir yaşam öğretisidir. Bu öğreti, aydınlanma kültürü aynı zamanda Aleviliğini ve Alevi Cem erkânlarının temel amacıdır.

Alevilik insanların yaklaşık 12 bin yıl önce yukarı Mezopotamya / Anadolu'da toplayıcı avcı yaşamdan, yerleşik toplumsal yaşama üretime başladığı günden bu yana, çok çeşitli doğa inançları ve çok çeşitli isimler adlar altında, Işık ehli, Aluvi, Ehli Hak, Huremi, Şebek, Kakai, Yarsani, Nasturi, Ezidi, Hurufi, Tahtacı, Çepni, Sıraç, Kalenderi, Vefai, Ahi, Babai, Alevi, Bektaşî, Kızılbâş, Rea-Hak ve en son Alev-î-lik adı altında; kadın erkekli, sazlı sözlü semahlı, lokmalı demli, delilli, sorgu görgülü, toplumsal huzur ve birliği sağlayan Cemlerle varlığını sürdürerek bugünlere gelmiş; Özet olarak bir cemde "Kendime reva görmediğimi başkasına görmem, elime dilime belime sahibim, kâmil insanlık yoluna talibim" diye ikrar verilerek girilen, yola yoldaş olunan, felsefi bir yaşam öğretisi, insanlık yol olarak bu günlere gelmiştir.

"ALEVİ" Kelimesi; Aleviler için yaklaşık 200 yıldır, özellikle de Cumhuriyet dönemimde kullanılmaya başlanmıştır. Ve genel olarak kelime/isim benzerliği veya asimilasyon amaçlı, İslam'ın 4'cü halifesi Hz. imam Ali ile ilişkilendirilmiştir. Fakat Alevi öğretisinin özüne ve bugüne kadar bu yolu sürdüren önde gelen Pirlerin, ozanların deyişlerine ve kelimenin kökenine baktığımızda, Al, āl, Al-a, El, İl, Ela, Eli, İla, İlu, Ulu, Ol, Od, Alo, Alov, Alu, ōl-u, Aluv-i, Alāw alāta, гореть, пылать Alaz, Alaw, Alav Alev, Alev-i; bu kelimeler birçok eski dillerde; ocaktan, ateşten çıkan ışık ALEV; tüm âlemin çarkını devri daim merdane döndüren, tüm maddenin varlığın özünde olan, "BigBang" ışık enerji, yani "Varlığın Alev-i" anlamına geldiğini görüyoruz. Alevi deyişlerinde bu ışık kültü yoğunlukla işlenmiştir.

Alevi cem erkânı ve işlevi

CEM ERKÂNI Alev-i inanç öğretisinin en temel erkânıdır. Cemin kelime anlamı; toplanmak, birleşmek, birlik bütünlük, vahdeti mevcut "varlığı birliği"

devri daim ilkbaharın havaya suya toprağa düşen “cemre” “cem-şid”¹ “şem-i” yaşam demi, ısıtı ateşi, ışığı alevi, varlığı doğal yaşamı bilme, anlama, görme, birlikte muhabbet ederek toplumsal aydınlanma, anlamındadır. Cem körü körüne bir tapınma ibadet değil, toplumsal aydınlanma, muhabbettir.

ERKÂN Alevi inanç öğretisinin tümü veya belirli bir bölümünde yapılan söylem ve eylemlerin tümü demektir. Alevi erkânı; Alevi kültürünün tümü diyebiliriz. "Alev-i-liğin kalbi Cem'de atar. Alev-i-liğin sırrı Cem'de yatar" denilir. Alev-i-liği bütün yönleri ile anlamak Cem'i anlamaktan geçer. Cemde yapılan her hareketin, her söylem ve eylemin felsefi, kültürel, toplumsal, sembolik anlamları vardır.

Aleviler Cem erkânının yaptıkları yerlere; *Kırklar meydanı, Meydan evi, Erenler meydanı, Er-bacı meydanı, Hak divanı, Kardeşlik meydanı, Huzur meydanı, Eşitlik meydanı, Hak huzuru, Hace Bektaş-ı Veli meydanı, Erkân meydanı* vs. demişler.

Alevilerin nazarında cemevleri birer edep, erkân meydanıdır. Sorgu-sual, karar yeri olarak dar meydanıdır. Semah yeri olarak evrenle bütünleşme meydanıdır, musahipliğin, yani dünyada halkların insanların kardeşliğinin, kabul ve onay yeri olarak birlik meydanıdır. Cem yüklendiği bu manevi anlamların yanı sıra birçok sosyal işlevi de içermektedir. Bu yüzden cemevlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel dayanaklarının tarihi dayanaklarından daha az tartışmalı olduğunu görülmektedir.

Herhangi bir inanç, öğretisi veya ideoloji olursa olsun, söylem ve eylemleri ile toplumun geçmişine, özellikle bugün ve yarınlarına, insanca birlikte eşit mutlu yaşamına, ışık tutup yol gösteriyorsa, onu toplum görür bilerek sever inanır sahiplenir, gerekirse onun için her türlü bedeli öder. Yoksa o inanç öğretisi yok olmaya mahkûmdur. Alevi öğretisi bilerek inanma ve sevme ve gönül rızalığı ile yürünen bir yoldur.

Aleviliğin tarihi ve kaynakları üzerine belirleme

Öncelikle şunu belirtelim, Aleviliğin ve Cem erkânının tarihi ve kaynakları, çok kapsamlı, karmaşık bir konudur. Sözlü yazılı, yerli, yabancı, tüm orijinal kaynak, belgeler, bilgiler, arkeolojik bulgular, araştırmalar, tez, anti tezler vs. toplanıp sorgulayıcı bir yaklaşım, ORTAK akademik bir çalışma ile değerlendirip ortaya konulmalıdır. Bu verilere ve Aleviliğin en temel “Bilimden gidilmeyen yolun sorunu karanlıktır”, “Kendine reva görmediğini başkasına görme”, ilkesine uygun olarak, güncel bilime dayanarak, bilim dışı yanlar ve asimilasyon unsurları cesaretle bir şekilde temizlenip, yeni çağdaş bilimsel evrensel bir “Alevi Manifestosu – Yol Erkân-namesi” hazırlanıp yayınlanmalıdır. Böylesi kapsamlı bilimsel bir çalışmayı Alevi yazar araştırmacı, akademisyenlerin ortak yapacakları çalışmaya bırakıyoruz. Teşvikte edeceğiz.

¹ Cemşid, şaraba düşen ışık, eski İran'da şarabın efsanevi şahı.

Biz burada; Alevi felsefe inanç öğretisinin özünde ve pratik uygulamasında; Semavi İslami bir DİN veya ırkçı milliyetçi bir DİLE milliyete bağlı olmadığı halde, özellikle Şii İslami ve Türk milliyetçi söylemlere bağlaması, en son 700 yıl önce feodal köy koşullarına göre yapılanmış Aleviliğin günümüz şehir koşullarında, Alevi öğretisi ve toplumunda çok çelişkiler yarattığı, Alevi Yol CEM erkânında ACİL köklü bir reform gerektiği önerimize temel oluşturması açısından; Var olan bilgiler ışığında, Aleviliğin ve Cem erkânının tarihi ve kaynaklarını genel olarak bir değerlendirmesini yapacağız.

Öncelikle Aleviliğin ve Cemin tarih ve kaynaklar konusunda birkaç genel belirleme yapalım;

1. Alevilik semavi bir dine bağlı değil.

Aleviliğin semavi dinler gibi, belirli peygamber öncülüğünde belirli bir tarihte, bölge ve toplum içinde ortaya çıkıp hâkimiyet sürmediğini, metafizik ilahi tanrılı, kitaplı, peygamberli bir din olmadığını, Yahudi, Hıristiyan, İslam ve bu dinlerin cennet cehennem, hayır şer kader, her şeyi, dünya Âlemi Âdemi 6 günde yaratan “Allah” tanrı anlayışlarını, onların oruç, namaz, haç, zekât, farz sünnet, somut ibadet ve şartlarını kabul etmediğini, pratikte uymadığını, uygulamadığını görüyoruz. Bu yol erkâna son şekil veren Pirlerden biri HBV ne diyor?

Keramet baştadır taçta değildir.

Hararet nardadır sacda değildir.

Her ne arar isen kendinde ara

Kudüs'te Mekke'de hacda değildir

(HBV)

Hünkâr Hâce Bektaş Veli ve birçok Alevi âşık ve erenlerinin, Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlık, Okunacak en büyük kitap insandır, Benim kâbem insandır. Her ne ararsan kendinde insan da ara, Kudüs'te Mekke'de hacda değildir diyerek. Ve Kırklar cemi anlatımında olduğu gibi; Ben peygamberim, malım mülküm, şanım şöhretim, yüksek makamın vs. var dileyenlerin ceme almadığını, bunun bugün yapılan cemlerde bile dile getirildiğini görüyoruz. Aleviliğin semavi bir din değil, daha çok doğa ve felsefi inançlar öğretiler kategorisi içerisine girmektedir. Dolayısı ile Alevilik şu tarihte, şu bölgede ortaya çıkmış, kurucusu şu peygamber, tarihsel belge kaynakları, kitabı bu demek semavi bir dine bağlamak mümkün değildir.

2. Var-Oluşçuluk ve Evrim.

Geriye öze dönüş kültü ile anlatılan, Alevi devriye deyiş ve anlatımlarına baktığımızda, Aleviliğin varoluş felsefesine, evrime; “Hiçbir şey yoktan var olmaz ve var olan ebediyen yok edilemez”, her şey birbirini etkileyerek, evrim geçirerek, değişerek yeniden var olmak için devri daim eder. Doğanın değişim yasalarına dayalı, diyalektik materyalist felsefeye ile uyum içinde olduğunu görüyoruz.

*Daha Allah ile cihan yok iken
Biz onu var edip ilan eyledik
Hakk'a hiçbir layık mekân yok iken
Hanemize aldık mihman eyledik.*

*Kendisinin ismi henüz yok idi
İsmi söyle dursun cismi yok idi
Hiçbir kıyafeti resmi yok idi
Sekil verip tıpkı insan eyledik
(Harabi)*

Yukarıda iki kıtası aktarılan Harabi'nin ve birçok başka Alevi devriye deyişinde özetlendiği gibi, Alevilik tarihi kökenini “Daha Allah ile Cihan yok iken” Hakk'a hiçbir layık mekân yok iken, diye, evrende VAR olan Varlığı “maddeyi” ışık enerji “HAK” hakikat olarak tanımlıyor ve sonuçta tarihi kökenini maddesel VARLIK, madde ile başlatıyor ve devriye inancıyla da, Alevilik devri daim evrim, doğanın değişim yasalarına diyalektik materyalist felsefeye, dayandırmaktadır.

(Bazen bu HAK varlık karamı sembolik olarak “Dünya kurulmadan var idi. Ali” şeklinde dile getirilmiştir, bu konu ayrı bir başlık içinde ele alınmıştır).

Alevilik; tanrı insanları değil, biz tanrıyı sonradan yarattık, “Şekil verip tıpkı insan eyledik”, diyor. Düşünce diller, dinler, fikirler, öğreti ideolojiler maddesel varlığın evrimselleşmesi ile ortaya çıkmıştır. Yani madde olmadan tin düşünce akıl vs. olma yaşayamaz. Bu anlamda Alevilik tarihini evren ve insanlığın var oluşuyla başlatıyor. Her ne kadar Semavi dinler İslam, TEK doğru bizin tanrı dinimiz diye dondurmaya, tek bir dine veya tek bir dile milliyete bağlamaya çalışsa da, doğanın diyalektiği işliyor, evrim devri daim devam ediyor.

İnançlar da kadim tarihten bu yana, Animizm, Totemizm, Şamanizm, Paganizm, Budizm, Zerdüştlük vs. çeşitli insanın yaşadığı evreni doğayı, sosyal çevreyi ve kendini anlama, anlayamadıklarına anlam bulma çabası olarak evrim geçirerek gelişmiştir. Doğal olarak Alevi inanç öğretisi

de evrimleşerek gelişmiştir. Köleci toplumla birlikte ortaya çıkan, organize tek tanrılı (Yahudi Hıristiyan İslam) dinler bunu bir bilinmez, ilahi TEK bir tanrıya “Allaha” baş bağlayıp, türbanla güneşi bilimi kadını, karartıp, TEK dini inancı görüşü düşünceyi, bir sömürü aracı olarak topluma dayatıp, dondurup putlaştırmaya çalışmış halen çalışmaktadır. Fakat “Kendine reva görmediğini başkasına görme” “Zalimin zulmüne boyun eğme” ve “Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır” diyen, dünyada CAN, insanca eşit mutlu yaşamak için ALEV-İ-lik, bilimin ateşi ışığı alevini parlatıp, karanlığı aydınlatmış ve bu “DİN buzunu” eritmiştir ve kaynatıp buharlaştıracaktır.

3. Muhalefet inancı.

Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ'ı, köleciliğin ve ilk tek tanrılı din anlayışının Sümerlerde ortaya çıkıp dünyaya yayıldığını belirtmektedir. Eski anaerkil, çok tanrılı doğal inançları hak adalet arayış ve anlayışlarını; Köleci toplumla birlikte ataerkil krallar, rahipler, zengin mal mülk köle sahibi tüccarlar, kendi ekonomik çıkarlarına uygun olarak tekleştirmiştir. Önce-leri kendilerini hem kral, hem tanrı veya onun elçisi göstermişler, sonraları bilinmez ilahi TEK bir tanrıya bağlamışlardır. Sümerlerden bu yana, köleler yoksul emekçi halk, Hak adalet arayışında olmuş ve bu hâkim diktidarına karşı sürekli muhalefet etmiş ve kendi inanç ve öğretilerini geliştirmiştir.

Alevi öğretisinin bu sömürücü hâkim din ve iktidarlara, karşı Ortadoğu'da oluşan bir muhalefet inancı olarak ortaya çıktığını ve bölgedeki tüm muhalif inançların hareketlerin halkların bir anlamda direk olmasa da dolaylı olarak Alevi öğretisinin tarihi temellerini kaynaklarını oluşturuyor diyebiliriz.

Ayrıca dini inanç öğretisi veya herhangi bir yeni politik ideoloji, ilk ortaya çıktığında, emekçi ezilen halkların öncülüğünde veya desteği ile ortaya çıktığını, genelde yeni devrimci bir özellik gösterdiğini fakat kısa sürede GÜÇLÜ hâkim sınıflarca kontrol altına alınıp, tekrar sömürü baskı unsuru haline geldiğini görüyoruz.

Din ve inançların tarihi bir anlamda “üstü örtülü” ezen ezilen SINIF mücadelesinin tarihidir. Dinler genel anlamda egemenlerin menfaat ilişkileriyle uyumlu halde oldukları için, devlet ve sermaye sınıfı her daim bu çelişkiden yararlanmışlardır. Hem de dinle, emekçi sınıfın gelişip güçlenmesini engellemiştir. İşte bu noktada Alevi Kızılbaş öğretisi felsefesi diğer Ortodoks dinlerden kesinlikle ayrılır. Ve yaşamı, paylaşım ve adalet anlayışı temelinde ele alır.

1: Mısır, Sümer, Hitit'lerde köleci topluma birlikte TEK tanrılı dinlerde oluşmaya başladı.

Aleviliğin Rıza Şehri, "Yârin yanağından garı her şeyi, bir üzün tanesini 40'lar ile paylaşmak", "Kendine reva görmediğini başkasına görmemek" hak adalet rızalık razılık, haksızlığa sömürüye zalimin zulmüne karşı gelme, boyun eğmeme vs. Alevi öğretisinde deyişlerinde ve cemlerinde yoğunlukla işlenen, yolun temel özünü oluşturan bir konudur. Ayrıca hâkim sömürücü güçlere karşı Alevi isyanları, Alevilere yönelik yapılan katliamlar, Aleviliğin bu muhalif inanç öğreti olma özeliğinin göstergesidir.

4. Alevi coğrafyası ve Aleviliğin tek bir millete bağlı olmayışı.

Dün ve bugün Alevilerin hangi bölgelerde yoğunlukla yaşadığına baktığımızda, Alevilerin yoğunlukla Anadolu ve komşu ülkelerde yaşadığını görüyoruz. Yukarı Mezopotamya / Anadolu bölgesi geniş anlamda, medeniyetin beşiği olmuştur. Kadim tarihten buyana hayatta kalabilen 4 insan DNA'sı, buzul çağlardan dolayı, ilk defa 190 bin yıl, ikinci defa 85 bin yıl önce Afrika'dan çıkıp dünyaya yayılmaya başlamıştır.

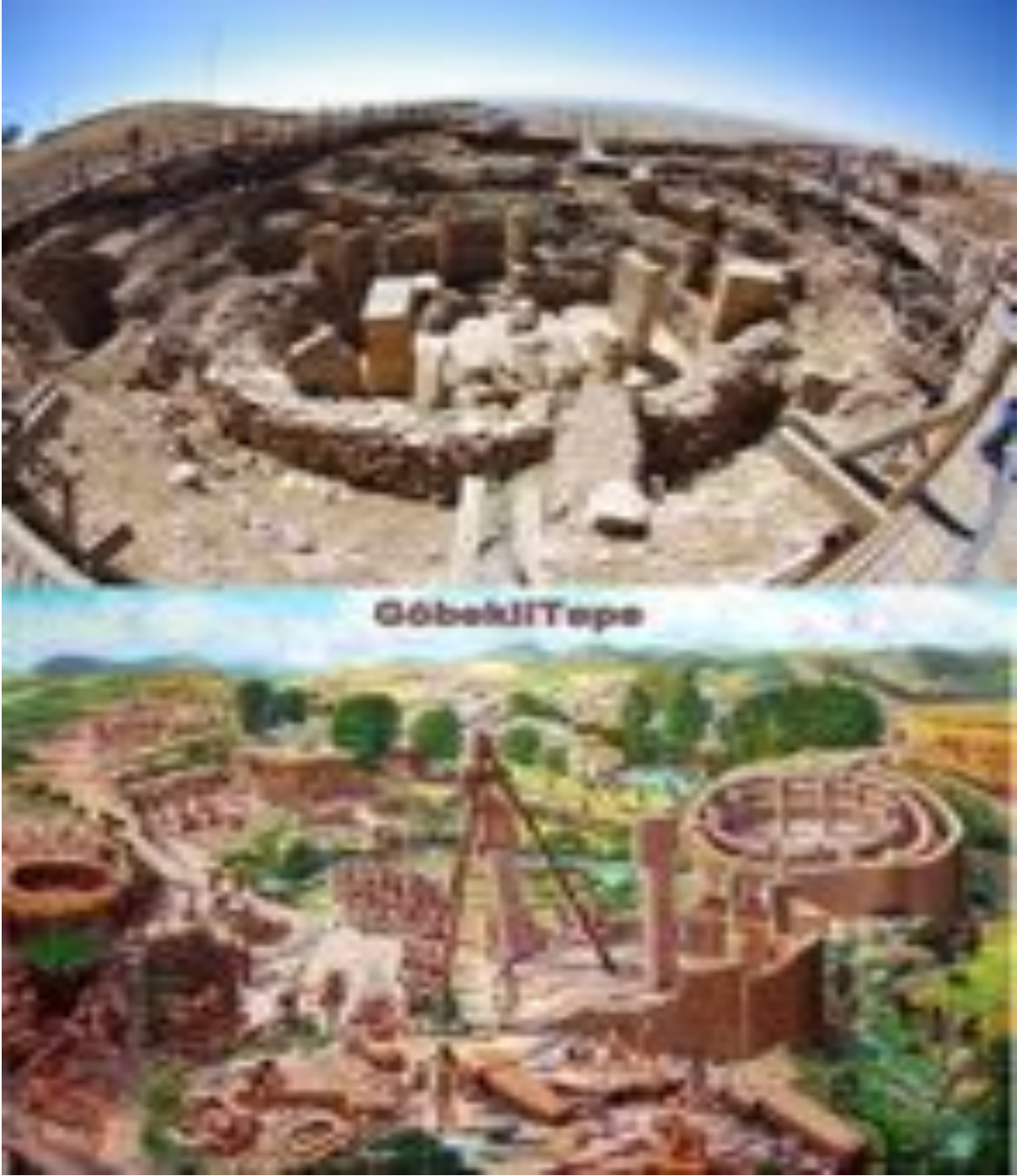
Bundan yaklaşık 12 bin yıl önce, (Göbeklitepe, Çatahöyük, Hallan Cemi, Zawi Chemi, Ali Kosh, Jericho) “verimli hilal ay” yukarı Mezopotamya bölgesi insanların yerleşik yaşama geçtikleri, tarım ve hayvancılığa başladıkları ilk dillerin, ilk inançların ortaya çıktığı ve büyük medeniyetlere köklere ev sahipliği yapmış, bir bölgedir.

2: İnsanların ilk yerleşik yaşama geçtiği Ve dün bugün Alevilerin yaşadığı bölgeler.

Yukarı Mezopotamya Göbeklitepe, Çatahöyük, Çay Önü, Nevalı Çori, Hallan Cemi ve Anadolu'daki yüzlerce “höyük” arkeolojik kazılarda duvar kabartmalarında; Alevilikte cemlerde dün ve bugün var olan:

1. İlk 12 aylık takvim 12 burç, 12 hizmet post, 12 költü,
2. İlk bira ve şarap üretim ve kullanımı,
3. İlk kadın erkekli muhabbet toplantıları,
4. İlk telli saz, müzik şiir deyişleri,
5. İlk kadınlı erkekli dans, semahı,
6. İlk oruç aşure hıdır anlayışı lokma paylaşımı
7. İlk sanat költür eserlerini,
8. İlk anaerkil toplum ve ilk imece usulü komünal yaşamı,
9. İlk ay yıldız güneş ocağı ateşi ışığı alevi, bilimi kutsamayı,
10. İlk 4 ana elementi hava ateş su toprağı,
11. İlk turna, kartal, aslan geyik boğa koç vs. börtü böcek doğayı canı insanı kutsamayı,
12. İlk tarımsal üretim hayvancılık, üretim araçları ve bilimlerinde bu bölgede ortaya çıktığını, görüyoruz.

3: Göbeklitepe dünyanın bilinen en eski inanç ve gök-bilim merkezi.

Cem benzeri; kadın erkek sazlı sözlü semahlı lokmalı demli, delilli muhabbetlerin, Anadolu ve çevresinde ilk yerleşik halklar ve sonrasında Huri, Luvi, Mitani, Hititlerden, bugüne varlığını sürdürdüğünü görüyoruz.

Aynı zamanda, Mısır'dan Mezopotamya, Anadolu'dan Balkanlara, Kafkasya'dan Horasandan, Orta Asya'ya, Hint'ten, Yemene, bu bölgede; Mısır Sümer Hittiler, Roma-Bizans, İran pers Ahameniş, Selevkos (İskender) Sasani, Emevi - Abbasi, Selçuklu, Osmanlı, Safavi, Moğol Ti-

mur, büyük imparatorluklar olduğu gibi, Sümerlerden bu yana, büyük din ve ekonomik sınıfsal çıkar savaşları ve çok büyük halk göçleri de olmuştur. Bu bölgede hâkim din ve sömürücü iktidarlara karşı muhalefet eden tüm kesimler halklar, Halımızı hal eyledik, yolumuzu yol eyledik, her çiçekten bal eyledik misali, Alevi öğretisini beslemişlerdir.

İslam dini Arabistan'da ortaya çıkıp kuzeye doğru yayılmaya başladığında bölgede yaşayan, Yahudi, Hıristiyan, Ezidi Süryani, Ermeni, Rum, Kürt, Fars, Hint, Azeri, Türkmen halkların uzun süre İslam'a karşı direndiğini, bazılarının İslam'ı kabullense de, bazılarının kabullenmediğini karşı direndiklerini ve bazılarının kendilerini isteyerek, istemeyerek çeşitli İslami isimler altında gizlemek zorunda kaldıklarını da biliyoruz.

Burada özellikle İran Sasani devleti güneyden gelen yağmacı İslam ordularına yenilmesi, O zaman İran'da var olan eski Fars, Kürt, (dili ve) Zerdüşht inancının reform edilmiş devamı niteliindeki Mazdek, Manizim, Babek Huremi hareketi ve daha sonra, Hasan Sabah ve İsmail'i, Kalenderi, Hurufi, Vefai, Gnostik, birçok düşüncelerin, Horasan ve Anadolu Rum erenlerinin, bugün bilinen Alevilik öğretisinin şekillenmesi ve kurumlaşmasına direk katkısı olmuştur.

Arap toplumu içinde de İslam dini ve uygulamalarına karşı çıkan, "Harici", "Karmati" İslam tasarrufçusu kişi ve kesimler arasında da, dolaylı olarak Alevi öğretilerine katkı sunan kesimler oluştu. Sadece İslam değil, Yahudi, Hıristiyan vs. toplumlarda da hâkim dini anlayışa karşı gelen, Gnostisizm, Paulicians, Bogomiller, Katharizm ve Budist inanç öğreti hareketlerinde Alevi öğretilerine katkıları etkileri benzer ortak yanları olduğunu biliyoruz.

Aleviliğin somut tarihi kökleri, kaynakları da bu bölgede ve ortamda oluşmuştur. Bu anlamda Cana, insana emeğe insanca mutlu yaşamaya değer veren, 72 millete aynı nazarla bak, "72 dil bizdedir" diyen Aleviliğin, tarihi ve kaynaklarını, herhangi tek bir Türk, Kürt, Ermeni, Azeri, Arap tek bir dine veya milliyete ırka bağlamakta doğru değildir.

Aleviliğin yazılı kaynakları üzerine 6 tez

Genel olarak Alevilik, sözlü geleneğe dayansa da, "ateş olmayan yerden duman tütmez" misali, sözlü geleneklerde somut nesnel bir varlığa, doğal veya toplumsal olaylara, sonuçta geçmişten günümüze iz bırakan somut kaynak ve belgelere dayanır.

Genel olarak, Seyit Nesimi, Yunus Emre, Şah Hatai, Pir Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal vs. Alevi ozanlarının nefesleri deyişleri bunların yazılı ol-

duğu cönkler divan kitapları. Hacı Bektaş Veli, Baba İlyas, Baba İshak, Baba Tahir Üryan, Dede Garkın, Abu'l Wafa al-Kurdi, Seyh Bedreddin, Börklüce Mustafa, Omar Hayyam, Eba Müslüm, Hallac-ı Mansur, Abdal Musa, Kadıncık Ana, Kalender Çelebi vs. çeşitli (özelikle de ırkçı bir yaklaşımla Türk kökenli) Alevi erenleri pirlerinin; *Buyruk*, *Menakıbe* (hayat hikâyeleri) *Makalat* (bahis makale) *Velayetname*, *Faziletname*, *risale*, *Rubâiyât*, *İcazetname*, *Şecereler* kaynak gösterilir. Ayrıca *fetva fermanlar*, *mahkeme kararları*, *mektuplar*, *tapu*, *cenknameler*, *maktel-i vaka* çeşitli tarihi olayları çeşitli Alevi isyan, ayaklanma, katliamlarını anlatan belgeler, Aleviliğin yazılı kaynakları olarak gösterilir. Bu belgeler bazen, mistik üstü örtülü bir dil ve İslami söylemler içerse de, genelde Alevilik öğretisi hakkında temel bilgileri bulmak mümkündür.

Bunların dışında direkt Alev öğretisini hiç ilgisi olmayan Şii İslami; Hz. Ali, 12 İmam, İmam Cafer, Ehlibeyt, İmam Hüseyin Kerbela ile ilgili belgelerinde, Aleviliğin yazılı kaynağı olarak gösterildiğini görüyoruz. Bu Şii İslami unsurların daha çok 1500 yıllarda Aleviliğin içine eylem değil, söylem olarak girdiği görülmekte. Çünkü dün de bugünde Aleviler ne Sünni, nede Şii İslam'ın pratiklerine ibadetlerine uymamış, uygulamamıştır.

Alevi yazılı kaynaklarının birçoğunun hâkim din ve iktidarlar tarafından yok edildiği, var olan kaynaklarında Alevileri Sünni Şii İslamlaştırma ve Türkleştirme adına çarpıtıldığını belirtmek gerekir. Yunus Emre, Şah Hatai, Pir Sultan Abdal, vs. ozanların adına sonradan, onlara ait olmayan deyişler yazıldığı, Alevi pir ve erenleri hakkında yazılanlarında onların yaşamından çok sonra ve bazen de çarpıtılarak İslamlaştırılarak yazıldığı görülmekte.

Anacak Aleviliğin öz değerlerini, ölçü olarak alıp, dün ve bugün Alevilerin yaşadığı bölgelerde Alevi öğretilerine katkı sunan, kişi ve oylar, bilgi belgeler sorgulayıcı bir yaklaşımla incelenerek sağlıklı bir kanıya varılabilir.

Aleviliğin ve cemin tarihi kaynakları hakkında ileri sürülen 6 tez

Aleviliğin ve Cem erkânının tarihsel ve inançsal kaynakları hakkında genel olarak şu 6 tez ve rivayetler ileri sürülmektedir.

- 1- Hz. Muhammed'in Miraç'tan döndükten sonra İçinde Hz. Ali'nin de olduğu "Kırklar Meclisi" olarak isimlendirilen bir topluluğu ziyaret etmesi.
- 2- Diğer bir rivayet ise ilk cem erkânlarını İmam Cafer-i Sadık'ın yaptığı, "Buyruğunda" geçtiği, Şeyh Safi Safavi (Şah İsmail) devam ettirdiği yönündedir.

- 3- Eski Şaman, Türklerin kadınlı-erkekli çalgılı içkili eğlencelerin İslam'ı perdesi altında devamı.
- 4- Farsça "Bezm-i Cem" eski İran'da ilk içkili muhabbetli meclislerin, devamı.
- 5- Hacı Bektaş-ı Veli'nin sohbetlerinde, bütün muhipler bir araya toplanıp, birlikte şiirler söyleyip, semah dönmesi.
- 6- Antik Anadolu Mezopotamya kültürleri, Zerdüş Mazdek, Mani, Huremi inançları ve "Dionyos" üzüm toplama ayinlerin devamı "sentezi" tezi.

1. Muhammet, Ali 40'lar Cemi tezi;

İleride "40'lar sayısı ve meclisi Cemi, Miraç sorgulaması, Ali Kültü" bölümünde açıklanacağı gibi. Hz. Muhammedin "Burak AT" ile uçarak gökyüzüne 'Miraç'a çıkması Allah'la görüşmesi vs. Alevilik açısından akıl mantık bilim dışıdır. Muhammed ve imam Ali'nin "Kırklar Meclisine" nerede ne zaman katıldığına, cem yürüttüğüne dair hiçbir İslami belge kanıt yoktur. Ve İslamcı asimilasyoncu imam dedelerin ileri sürdükleri, 40'lar meclisinin Mekke'de veya Medine'de yapıldığına dair görüşlerde kendi içinde çelişkili kaynaksız ve tutarsızdır. "40'lar meclisi ceminin" fiziki olarak belirli bir mekânda belirli bir tarihte, belirli kişilerle somut yapıldığına dair hiçbir belge yoktur, en azından biz rastlamadık. 40'lar sayısı birçok kültürde, ortalama birçokluk 'çoğul' belirtme ve tamamlama sayıdır. (Yazının devamında 40'lar sayısına ayrıca bakınız.) Konuyla ilişkilendirilebilecek tek somut belge, "40 müridi ile Hacı Bektaş Veli, uzakta Kırşehir Nevşehir" isimli, görünümlü bir minyatür resimdir.

"40'lar meclis anlatımı" ilk defa 1400 yıllarının sonunda Safavi devletinin kuruluş sürecinde, "Ehl-i İhtisas" kurulunca yazılıp Anadolu'da dağıtılan "Buyruk" kitabında geçmektedir öncesi yoktur. "40 Meclisi cemi" somut yaşanmış bir olay değil, mitolojik bir dil ve kurgu ile yazılmış bir anlatımdır. Bu Buyruk'ta geçen "40'lar meclisi cemi" ile ilgili akla, mantığa, tarih, bilime en yakın olasılık ve yorum bizce; Anadolu Alevi Kızılbaşların büyüklü küçüklü kadınlı erkekli herkesin eşit CAN HAK sayıldığı, peygamberlik dahi hiçbir rütbe makamın kabul edilmediği, lokmalı demli semahlı vs. abı hayatı paylaşımına dayalı, birimiz kırkımız, kırkımız birimiz için, birlik cemi yaptıkları geçegi. Bunun HBV'nin minyatür resimde gösterildiği gibi 40 müritleri ile muhabbet meclisi/cemi, "kadim 40 sayısına" bağlanarak; Buyruk kitabı hazırlanırken, Aleviliğin bu CEM ile ilgili temel değerleri alınıp; Safavi'lerin Şii-İslam-Dini, Muhammed ve ilahlaştırılan imam Ali "Miraç masalı" üzerinden,

Anadolu Kızılbaşların kabul görebileceği bir şekilde, “Miraç olayı” Alevi cem erkânının içine sokulmuştur. Artık çıkarabilene aşk olsun.

2. İmam Cafer Buyruğu (Safavi, Şah İsmail) tezi:

İmam Cafer-i Sadık'ın veya diğer 12 imamların hiçbirinin cem yürütüğüne veya bir ceme katıldığına dair hiçbir kanıt, kaynak yoktur. Tam tersine İslam şeriatına uymuşlardır. İmam Cafer Sadık, Hanefi mezhebinin kurucusu, İmam Ebu Hanife'nin hocasıdır. Şafii, Hanbeli, Maliki, mezhebinin kurucuları da onlardan etkilenmiştir. İmam Cafer Sadık'ın birçok yazılı eseri vardır, fakat Cemi anlatan “Buyruk” isimli ve içerikli bir kitabı yoktur. Arap milliyetçiliğini vs. hazmedemeyen İran/Farlar, sonradan İmam Cafer adına bugünkü *Şii/Caferi mezhebini* kurmuşlardır. İmam Cafer kendisi, Cafer'i veya Şii mezhebi kurmamıştır.

İmam Cafer Buyruğu diye Alevi toplumuna pazarlanan kitapların birçoğu uydurma düzmedir. İsmail Kaygusuz, Hüseyin Şimşek, İsmail Beşikçi, Pir Ali Baba ve bir dizi Alevi araştırmacısın belirttiği üzere; İmam Cafer'e atıfta bulunarak yazılan buyrukların kökeni “*Savfatu's Safâ*” (1357/58) *Türkçe çevirisi “Makalat-ı Şeyh Safi”* (1359) daha çok Safaviliğin tarihini anlatan kitaptan alıntılardır. Bu nedenle de Şeyh Safi buyruğunda denilmektedir.

Erdebil Tekkesi kurucusu ve Şah İsmail'in ecdadı, Şeyh Safi, Kürt (Şafi İslam) kökenlidir ve Kürd Şeyh Zahid Gilani'nin öğrencisidir. Ve Şeyh Safi'nin torunu Ali Hoca (1392-1429), dedesi Şeyh Safi'nin bir Şafiî merkezi olarak kurduğu Erdebil Tekkesini, Şiî bir merkeze dönüştürmeye başlamıştır (Hüseyin Şimşek). Ayrıca Şeyh Safi'nin şeceresini Azeri Türkmen, baba soyundan, 12 İmamlardan Musa-i Kazım'a Arap, Ali, Muhammed'e çıkaranlar vardır. Fakat babadan hem Türk, hem Arap olmak kendi içinde çelişkili bir durumdur. Kaldı ki Alevilik açısından SOY'un kanın önemi yoktur, HBV soyumdan, dölümden gelen değil yolumdan giden bu yolun yolcusudur demiştir.

1402 Ankara savaşında Osmanlıyı yenilgiye uğratan Moğol imparatoru Timur, dönüşte Erdebil Tekkesine de uğrar. Timur ile tekkenin şeyhi Hoca Ali arasında Osmanlı karşıtlığı vs. üzerine derin ve güçlü bir bağ oluşur. Öyle ki Timur, kendi egemenlik alanı içinde kalan Erdebil kentini, köylerini arazisini vs. vakıf olarak Safavi ailesine bağışlar. Bununla da kalmaz, Hoca Ali'nin talebi üzerine, Timur, Alevilerin yoğunlukla yaşadığı iç Anadolu'dan toplayıp, yanında esir olarak götür-

mekte olduğu 30 bin kadar Türkmen Kızılbaşı, tekkenin hizmetine ve denetimine girmek üzere serbest bırakır. Yani, bir anlamda Erdebil Tekkesi, mal-mülk sahibi olma, ilk önemli sıçrayışını ve ilk geniş kitle- sel gücünü, Osmanlı karşıtları üzerinden gerçekleştirir. 30 bin kadar Türkmen'in bazıları Şii görüşlerle donatılıp Anadolu'ya geri gönderil- miş, bunlar Erdebil Tekkesinin halifeleri, müritleri gibi çalışmalar yürüt- müştür.

Bu gelişmeler üzerine, Bektaş Veli'den *Kadıncık Ana* üzerinden devraldığı yolu ve erkânı kurumlaştırarak bütün Anadolu'ya yayan *Ab- dal Musa'nın* da "Serçeşme" olarak kabul ettiği Sulucakarahöyük Bek- taşi Veli Dergâhı, ikinci planda kalmıştır.

Erdebil tekkesi başında olan Şeyh Cüneyd, 1448-56 yıllarını, bizzat Anadolu'da Kızılbaşların içinde geçirip onları örgütlemiş, ardından Er- debil tekkesine geri dönmüş ve 1501'de Safavi devleti kurmuş, Onun ölümünden sonra torunu "Şeyh İsmail" 14 yaşında, Safavi devletinin ŞAH'lığna getirilmiştir. Şah İsmail (Hatayi'nin) 14 yaşında bir çocuk ola- rak; Ne kadar Alevi Kızılbaş olduğu veya buradan etkilendiği. Ve ne kadar Şii Müslüman olduğu ve deyişlerinin ne kadarının kendine ait ol- duğu, ne kadarının onun adına veya sonradan yazıldığı vs. ayrı kap- samlı bir araştırma tartışma konusudur.

Alevi âşık, ozan, zakirleri genelde 4'lük HECE kuralını kullanmıştır.

*Gönül ne gezersin seyran yerinde
Alemde her şeyin var olmayınca
Olura olmaza dost deyüp gezme
Bir ahdine bütün yar olmayınca
(Hatayi)*

Kesin Şah İsmile ait olduğu bilinen şiir deyişlerde 2'lik ARUZ şekli kul- lanıldığı görülmekte.

*Hüsn-i ruyinden kim ol hurşid-i alem nur olur
Hayf ola nispet kılam mihr-i ruhını âye men
(Hatayi)*

Ayrıca, Şah Hatayi, Hatayi, Can Hatayi, Derviş Hatayi, Kul Hatayi, Pir Hatayi, Sultan Hatayi, Dermend Hatayi vs. mahlası ile yazan deği- şik Alevi aşıkların nefeslerinin Şii Şih İsmail'e mal edildiği görülüyor.

Tarihi kaynaklar, Osmanlının zulmünden bıkan, Anadolu, Alevi Bek- taşi Kızılbaş Ahi, Rum erenlerini Osmanlıya karşı, Safavi devleti yanına çekmek için Alevi öğretisi içine Şii İslami (12 İmam Ali Ehlibeyt Kerbe- la) unsurları katarak Şeyh İsmail adına propaganda yapıldığını göster-

mektedir. Kaldı ki Şah İsmail ağırlığını Alevilerin oluşturduğu Elbistan merkezli Dulkadiroğluları (Alevi) beyliği (devleti) üzerine (1507'de) ani bir saldırı yapıp dağıtmış, bir bölümü Osmanlıya sığınmıştır. Ayrıca Şah İsmail döneminde Şiilik resmi Din/mezhep olarak ilan edilmiştir.

1414-1420 Bedreddin, Börklüce Torlak isyanından sonra, Sünni Osmanlı baskısı altında ezilen Anadolu Kızılbaşlarının, kuruluşunda büyük emekleri olan, Safavi devletine çok büyük umutlar bağlamış, onu kurtuluşlarının yapılanması olarak görmüşlerdir. Anadolu Kızılbaşlarının Safavi devletin kuruluşunda ve gelişiminde hem vurucu, hem temel bir kitle/güç oldukları bir gerçektir. Ancak, ne Erdebil tekkenin idaresinde, ne de Safavi devlet yapılanması ve yönetiminde, inisiyatif hiçbir zaman Anadolu Kızılbaş Alevilerin eline geçmemiştir. Hatta Anadolu'dan gelmiş Kızılbaşların sık sık "Hem lazım, hem de baş belası bir topluluk" olarak görülmesi söz konusudur ki bu anlayış, 1511 Şahkulu ayaklanması ve sonrası Safavilere sığınan Alevilere karşı yapılan, katliamla "tavan" yapmıştır.

Anadolu'da Küçük "Buyruk" olarak bilinen geleneksel Alevi Cem ve erkânlarını az çok anlatan "Buyruğu"; Ne İmam Caferi Sadık, nede Şeyh Şafi yazmamıştır. Öz itibarı ile Hacı Bektaş Veli adına sonradan yazılan "Makalat" isimli kitabını içeren BUYRUK; 1501' de Safavi devletin kuruluşu öncesi ve sürecinde; Anadolu Kızılbaş Pirleri tarafında hazırlanmış ve Safavi 7 kişilik "Ehl-i İhtisas" sonradan (İmam Cafer Heyeti) denilen kurulunun denetiminden geçirilip (Şii İslami unsurlar eklenip) çoğaltılıp Anadolu'da dağıtılmıştır.

Bu "Buyruk" Alevi yol CEM erkânını genel olarak içermekle birlikte, Anadolu Alevilerine Erdebil Tekkesinin kurucusu Şeyh Safi'yi, İmam Caferi, Safavi devletini ve Şiiliği sevdirmeye, Alevileri Şiileştirme amaçlı kullanılmıştır. Ve çeşitli düzmece BUYRUK'lar ile bu sürdürülmüş ve halen İran ve TC devlet Diyaneti tarafından sürdürülmektedir. Aleviler genel olarak, hiç sorgulamadan bu "Buyruklara" inanmaktadır.

Safavi soylu Dede Kul Himmet ve Pir Sultan "adına" yayınlanmış birkaç deyişte bu konulara değiniliyor ve "Ehl-i İhtisas" kurulu İmam "Cafer heyeti", "mühürü" olarak sunuyor. Erdebil'den Anadolu'ya Şiiliği yaymak için geldiği belirtiliyor.

Erdebil'den gelince Rum'a
Sözümüz bizim didardan gelir
Şeyh Safi Buyruğu'n eyledim kabul
Sözü onun daim Cafer'den gelir

MAKALAT'ın ahiri cemalatın zuhuru
Şeyh Safi'ye değıptir İmam Cafer mühürü

Pir Sultan

*İmam Zeynel içti abu hayatı
Muhammed Bakır'a ver saadeti
Dört kitapla İmam Cafer heyeti
Yetmiş üçte mümin kula der bülbül
(=73, hicri 973'ün kısaltması, İ.K.)*

“Kızılbaş Safavi Devletinin kuruluşundan, İranlı feodal aristokratların şahların çevresinde kümeleşip, Ortodoks Şiiliği devlet dini yaparak, batinî Sufiliği yönetimden uzaklaştırıncaya kadar Kızılbaşlar, İsmaililerle birlikte hareket ettikleri gibi, Şah Abbas I'nın ölümünden (1628) sonra başlayan Kızılbaş ve sufi kırımlarında da yaşamları birbirine karışmıştır. Aynı ilişkinin Anadolu'da da sürmüş olması, olasılıkların ve kuşkuların ötesindedir.” (İsmail Kaygusuz)

Sonuçta: İmam Caferi Sadık'ın Alevilikle bir ilgisi ve Buyruk diye bir kitabı yoktur. Osmanlı'nın zulmüne karşı Anadolu Alev-i Kızılbaşları, Safavi devletinin kuruluşunda önemli rol almışlar ve Şii İslami propaganda maruz kalmışlardır. Hatayi mahlası ile yazılan birçok Alevi aşığın deyişleri, Alevi olmadığı halde Şah İsmail'e mal edilmiştir.

Anadolu Alevilerinin, hem Safaviler, hem de Osmanlı tarafından katliamdan geçirildiğini, sonuçta bugünkü İran molla, Şii İslam cumhuriyetine gelindiğini görüyoruz. Aynı durum Osmanlı devletinin ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş süreci içinde geçerlidir, Aleviler her üç devletin kuruluş sürecinde dolaylı veya direk katkı sunmalarına karşın, kısa sürede devre dışı bırakılıp, katliamdan geçirilmişlerdir.

3. Şamanizm ve Türk inancı tezi;

Özellikle Türkiye'de sanki Şamanizm sadece eski Türk inancıymış gibi yanlış bir algı vardır bu doğru değildir. Şamanizm çok eski bir inanç sistemi ve bugün dahi Kuzey Asya, Kuzey Amerika, Güney Afrika, Güney Amerika Amazon bölgesi, Avustralya yerlileri yani tek tanrılı inançların fazla ulaşamadığı her bölgede ve değişik biçimlerde vardır. İlk Şamanist sembol figürlere, Afrika ve somut olarak Anadolu'da 9 bin yıllık Çatalhöyük duvar resimlerinde de rastlanmaktadır. Bir anlamda Şamanizm'de kaynağı Anadolu'dur.

İnançlarda ilk çağlardan bu yana, hep doğa ile ilgili olmuş ve evrim geçirerek bu günlere gelmiştir. Eski doğa inançlarında, Şamanizm ve eski Türk inanç geleneklerinde, Aleviliğin ve cemin bazı özelliklerini görmek mümkündür. Fakat Aleviliğin direk Şamanizm'in ve eski Türk inançlarını devamıdır demek mümkün değildir.

Çünkü Şamanizm’de büyücü anlamına gelen Budizm kaynaklı ŞA-Man, Ka-Man kelimeleri, ruhlar, Gök tanrıları ve insanlar arasında bağlantı kurduğunu iddia eden, fala bakma, gelecekte haber verme, kötü ruhları kovma, büyü vs. ile hastaları iyileştirme gibi işler ile uğraşan, toplumdan kendini dışlamış, özel hayvan figürlü elbise giyip, davul/def çalıp ve trans haline geçmek için çeşitli bitkilerden yapılmış uyuşturucu kullanan ve toplumsal değil daha çok belirli din adamlarının yaptığı bazı törenlerden oluşmaktadır. Bunları direk Aleviliğe bağlamak mümkün değildir.

Ayrıca Alevilik direk Şaman, Orta Asya Türk, kökenli olsa bugün orada da Alevilerin yaşaması en azında köklü Alevi kültür belirtilerinin olması gerekirdi. Semaha benzeri, kadınlı erkekli müzik danslı, halk oyunları geleneği eski Türk geleneklerinde vardır, fakat bunların Semaha olduğu gibi inançsal felsefi bir boyutu yoktur. Ve bu gelenekler eski İran, Hindistan ve Anadolu’da vardır. Ve Anadolu’daki tarihsel kökleri daha eski, yaygın ve inançla da ilgilidir.

Afrika’dan çıkış genetik insan göç haritaları, ilk dil inanç medeniyetlerin yukarı Mezopotamya/ Anadolu İran ve Hindistan, büyük tatlı su, nehir yatakları çevresinde oluştuğunu göstermektedir. Kuzeyde buzlar eridikçe, kuzeye göçen insanların, zamanla konargöçer Türk/men halkları oluşturduğu, daha sonları bunlardan bir bölümünün İran Kafkasya üzerinde Anadolu’ya geldiği görülmektedir.

Türkiye’nin (Anadolu’nun) bu günkü genetik haritası, dünya ortalaması genelini yansıtmakta. Türkiye’de yaşayanların ancak %3,4’ü, Orta Asya kökenli, tüm Asya’yı aldığımızda bile, Türkiye’de yaşayanların genetik Türk kökenli oranı %15 i bulmuyor. Kaldı ki hiçbir inanç, kültür öğretisi, ideoloji tek bir millete bağlanamaz.

Sonuç olarak Alevi inanç öğretisinin eski doğal Şamanist ve orta Asya Türk halk yaşam gelenekleri ile sembolik evrimsel bağları ilgisi vardır, fakat kök kaynağı, oluşum ve bu günkü varlık ve uygulaması ile Aleviliği sadece ve direk Şamanizm ve Türk inanç gelenek kültürüne bağlamak mümkün değildir.

4. Eski İran ‘Bezmi Cem’ tezi;

Bilimsel araştırmalar kadim tarihten bu yana hayatta kalabilen 4 DNA insan neslini, Afrika’dan 2 koldan; İlk olarak NİL nehri boyundan 190 bin yıl önce Kuzey Mezopotamya Anadolu’ya geldiğini, fakat buzul

çağ dolayısı ile kalıcı olup yaşam sürdüremediğini gösteriyor. İkinci defa yaklaşık 85 bin yıl önce Afrika'dan, Yemen üzerinden güneybatı İran, Hindistan'a. Ve Aynı tarihlerde, ikinci kez Nil nehri üzerinde Anadolu'ya Mezopotamya göçtüğü görülmekte.

Doğuda İran Hindistan Budizm, batıda Anadolu Mezopotamya, Yunan kültürü ve semavi dinler, kuzeyde Şaman kültürü arasında kalmış kozmopolittik köklü bir kültüre sahip bölgedir. Eski İran, Kürd inancı Zerdüştlük; bazı etik kuralları, ateş kültü vs. ile Alevilikle benzerlik taşımakla birlikte, iyi tanrı, kötü tanrı, 2 tanrılı ve cennet cehennem vs. kavramlarla tek tanrılı dinlere öncülük eden bir yapıya sahiptir.

Fakat Zerdüştlük ve başka inançların reformcuları niteliğindeki, Mani, Mazdek ve İslam'ın Kürdistan, İran, Azerbaycan Türkmenistan'a yayılmasına karşı direnen Babek Hurremi inanç öğreti ve düşünceleri, sosyal kültürel inançsal anlamda, Alevi öğretisi ile uyum göstermektedir.

İslam'ın İran'da hâkimiyet kurması ile bunların bir bölümü Hindistan'a göçmüş bir bölümü de Anadolu'ya (Rum'a) göçmüştür. Bezm-i Cem kelimesinin farsça (Cem meclisi) anlamına gelmesi Eski İran'da kadınlı erkekli içkili muhabbet toplantılarının ve şairlik alışıklık geleneğinin yaygın olması, Aleviliğin bu bölgeden yoğun bir şekilde beslendiğini göstermektedir. Fakat bunlar sadece İran'a özgü bir durum değildir. Yukarı Mezopotamya Anadolu'da bunların daha eski tarihsel kökleri vardır.

5. Hacı Bektaş Veli tezi;

"Yolumuz, ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur" diyen Hacı Bektaş Veli, (1209-1271) yaşadığı 12. yüzyılın, ortaçağ karanlığı, savaş ve kargaşa ortamında, barışın ve mazlumun simgesi olan bir "güvercin donuyla" Mazdek, Mani, Hurremi, Kalenderi vs. düşüncelerin yoğrulduğu Irak, İran Horasan'dan vs. Anadolu'ya gelmiş, kökleri Anadolu'da olan, Alev-i öğretisinin çerağını Ebul Vefa, Baba Tahir Uryan Baba İlyas, Baba İshak, Dede Garkın, diğer, Rum Erenleri ile birlikte uyarılmış, o günlere ve bu günlere ışık tutan bir aydınlanma reform hareketi başlatmıştır.

HBV, Selçuklu İslam devletinin baskı sömürü sistemine karşı, Anadolu halklarının başlattığı, Amasya'da Baba İlyas ve Baba İshak "Babai

Ayaklanmasına” katılmış. Sonra Sulucakarahöyük’e, bugünkü Hacıbektaş ilçesine yerleşip Anadolu aydınlanmasını sürdürmüştür.

“*Sen seni bilersen yüzün Hüdâ’dır; sen seni bilmezsen, Hak senden cüdâdır!...*” diyen Hacı Bektaş Veli;

Hacı doğa insan, bilimi sevgi ile yoğurup, uygarlıklar hazinesi Anadolu’nun o zengin kültür mozaiğini ve farklı kökenlerden ve kültürlerden gelen insanları, “*Hiçbir milleti ve insanı ayıplamayınız!*” diye, dostlukla kucaklayan, Gazıyan-ı, Ahiyan-ı Abdalan-ı ve Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları) olarak örgütleyen Hacı = bilge, bir PİR halk önderiydi. Bu Ahi erenleri (1290-1354) yıllarında Ankara merkez olmak üzere iç Anadolu’da özerk Ahi yönetimi ‘devleti’ bile kurmuşlardı.

“*Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır; düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu; kadınları okutunuz; yola dizlerinle değil, kalbinle bağlan; Soyumdan gelen değil yolumdan giden bu yolun yolcusudur. Okunacak en büyük kitap insandır.*” diyen Hacı Bektaş Veli yaşadığı çağda; inancı hurafelerden arındıran, onu akla, mantığa ve sevgi temeline dayandıran, kadın ve erkek eşitliğini savunan ve o dönemde “Hatun Ana” önderliğinden kurulan Anadolu Bacıları teşkilâtına büyük destek veren bir reformcu; halk kültürüne ve eğitime önem veren; üretimde ve üleşimde sosyal adalet ilkesini benimseyen; “insanın alnı açık ve cesur dolaşması için her şeyden önce adaletli olması gerektiğini” savunan bir düşünürdü.

HBV bir anlamda Anadolu ve bölge inanç kültürlerini bir kazanda kaynatıp sentezleştirmiştir. Birçok Anadolu ereni, anası, bacısı onun HBV dergâhı ve diğer Alevi ocakları etrafında birleşmiştir. Ondan sonra gelenlerde bu yolu geliştirerek sürdürmeye çalışmıştır.

HBV öncesi ve sonrası, 1500’lü yılların başına kadar, Alevi yol erkânı cemlerinde deyişlerinde edebiyatında, Şii -İslami unsurlara pek rastlanmaz. 1500’lü yılların başında Aleviliğin içine Şii İslam, asimilasyon unsuru olarak girmiştir. Ayrıca her ne kadar Hacı Bektaş Veli, Hoca Ahmed Yesevi üzerinde Türk- İslam’a bağlanmak istense de aynı çağda yaşamamış, aynı görüşleri savunmamışlardır. Her ne kadar İslami Osmanlı devleti dönem, dönem bazı Alevi-Bektaşî dergâh ve çevreleri kontrol altına almış, almaya çalışsa da, Bedreddin Börklüce, Şahkulu, Kalender, Pir sultan, 1826 Yeniçeri ayaklanmasına kadar Alevi Bektaşîler, Osmanlı İslam dini devleti ve anlayışına karşı ayaklanmışlar, inanç ve öğretilerini korumaya çalışmışlardır.

4; Hünkar Hacı Bektaş Veli, (1209-1271)

Hacı Bektaş Veli'nin Taptuk Emre, Mahmut Hayrani ile görüşmesi ve Hırka Dağı anlatımlarında Derviş müritler ile cem tutup semah döndüğü, “Bizim Semahımız oyuncak değil, ilahi bir aşktır”, dediği çeşitli kaynaklarca aktarılmaktadır. Hacı Bektaş Veli'den sonra Kadıncı Ana yol erkânı postu Abdal Musa'ya devir etmiştir. “Abdal Musa Cemi” diye, bir tek onun adına cem yapılması, büyük bir ihtimalle Cem erkânına son şekil verenlerden biri olmasındandır.

Hacıbektaş Veli Dergâhının Aleviler açısından en önemli bir ziyaret yeri olarak kabul edilmesi ve bugün yapılan cemlerde pirlerin okuduğu gülbanklerin sonunda vs. HBV adının mührünün geçmesi, mizahi bir dille Alevi öğretisini anlatan Bektaşî Fıkraları vs. örnekleri çoğaltabiliriz hepsi; kökleri 12 bin yıldır yukarı Mezopotamya-Anadolu'da olan, Alevi

yol erkânına son şekil verenin, reform edenin, Pir Hünkâr Hâce Bektaş Veli olduğu rolü bizce de tartışılmazdır.

Dün bugün her ne kadar Hâce Bektaş Veli çarpıtılmaya çalışılsa da, O hiçbir değme nesnenin bulandıramayacağı, bugünde içinden inciler alabileceğimiz, engin bir derya ve evrensel görüşler olduğunu aşağıdaki sözlerinde görmek mümkündür.

- *Ellerin kâbesi var, benim kâbem insandır.*
- *Okunacak en büyük kitap insandır.*
- *Doğruluk dost kapısıdır. Doğruluk karargâhımızdır.*
- *İnsanın cemali, sözünün güzelliğidir;*
- *Hiçbir milleti ve insanı ayıplamayınız.*
- *Dini, dili, rengi ne olursa olsun, iyiler iyidir.*
- *İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.*
- *Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu.*
- *Madde karanlığı, akıl nuru ile
Cehalet karanlığı, ilim nuru ile
Nefis karanlığı, marifet nuru ile
Gönül karanlığı aşk nuru ile aydınlanır.*
- *Akıl aya, ilim yıldıza, marifet güneşe benzer.*
- *Kadınları okutunuz.*
- *Kuvvetini zavallıya değil, zalime kullan.*
- *Ara bul!*
- *Her ne arar isen kendinden ara.*
- *Yolumuz, ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur.*
- *Yüreğinin ağırlığıncadır kişinin değeri.*
- *İyi mi olsun karşıdaki, sen iyi ol ilkin.*
- *Yalnız bilgilerdir, hem arı olan, hem arıtıcı olan.*
- *Marifet ehlinin ilk makamı edeptir.*
- *Nefsine ağır geleni kimseye tatbik etme.*
- *Eline, diline, beline sahip ol.*
- *İnsanın olgunluğu, davranışlarının doğruluğundandır.*
- *Asıl kör, nankörlüktür. İyiliğe karşı kötülük, hayvanlıktır.*
- *Yoluna dizlerinle değil, kalbinle bağlan.*
- *Ayağa kalkacaksan, bari hizmet için kalk.*
- *Hamı pişiremezsen, bâri pişmişi ham etme.*
- *Mürşidlik alıcılık değil, vericiliktir.*
- *Bizim semahımız ilahi bir aşktır.*
- *Çalışmadan geçinenler bizden değildir.*
- *Bizim meclisimizin tarafı yoktur.*
- *Bilim, gerçeğe giden yolları aydınlatan ışıktır.*

- *Âlimin sohbeti, cahilin ibadetinden daha faydalıdır.*
- *Ol söz verme, öl sözünden dönme.*
- *Kendini temizlemeyen başkasını temizleyemez.*
- *Sen seni bilersen yüzün Hüda'dır;
sen seni bilmezsen, Hak senden cüdadır.*

*Erkek, dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde.
Hakk'ın yarattığı, her şey yerli yerinde.
Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok.
Noksanlık da, eksiklik de; senin görüşlerinde.*

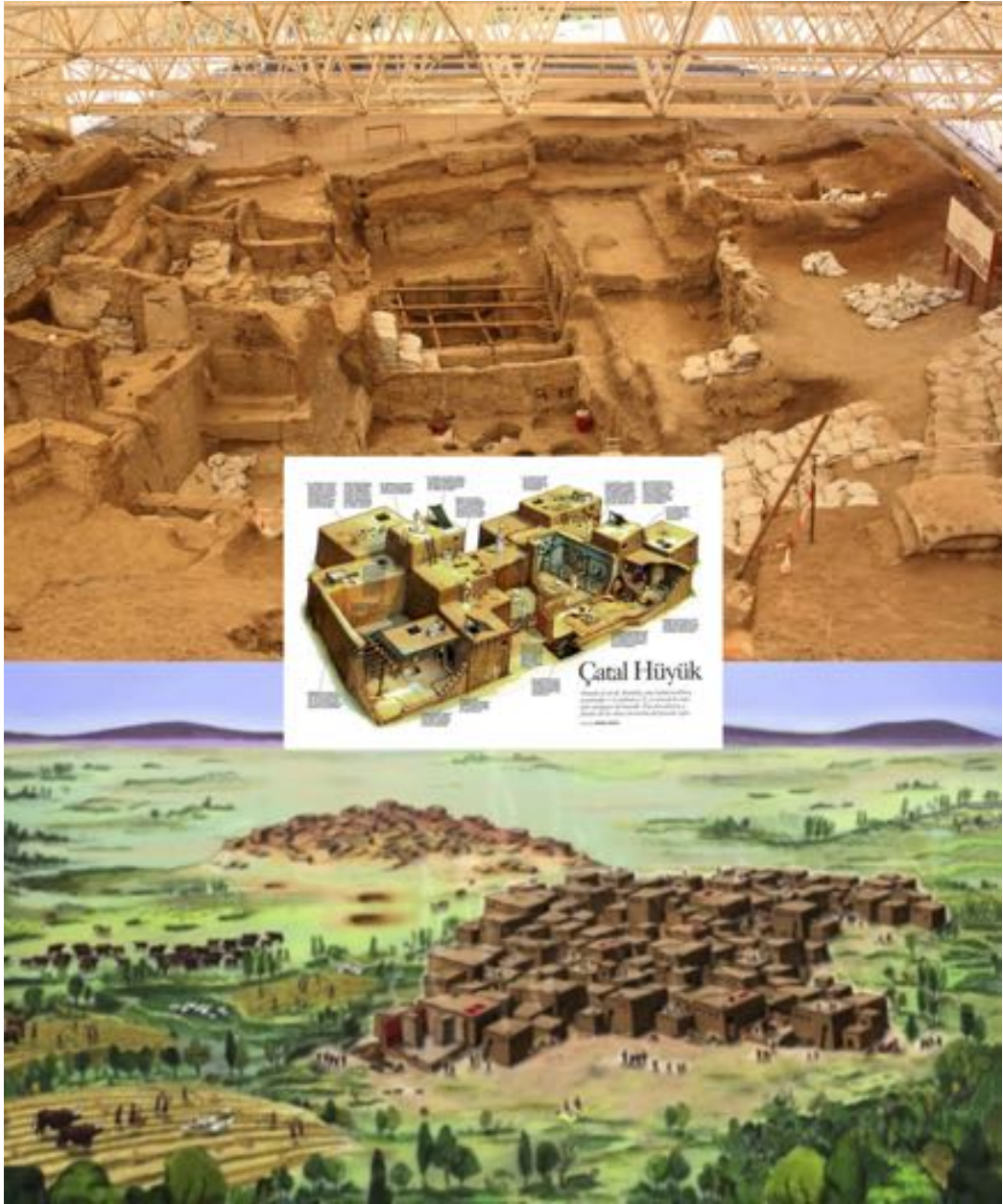
*Asıl olan göze nur gönülden gelir
Sevgi muhabbete Asuman (evren) eriri
Ebedi sevgiyi bu toprak verir,
Kudüs'te Arafat'ta Turda arama*

*Keramet baştadır taçta değildir.
Hararet nardadır sacda değildir.
Her ne arar isen kendinde ara
Kudüs'te Mekke'de hacda değildir*

HBV tezi doğru fakat Alevi yol öğretisinin HBV öncesi tarihi kökenleri vardır. Ayrıca Alevilik bu günkü duruşu ile HBV'nin belirttiği bilim sevgi yolundan maalesef çıkmıştır. Aleviler kadimden gelen yukarıdaki yol erenlerinin düşünceleri "Bilimden gidilmeyen yolu sonu karanlıktır" diyen Pirlerin HBV sözünden gitmeyip, DİN İslam karanlığına batmışlardır. Bu karanlık bataklıktan kurtulmak için Alevi yol erkânında köklü bir öze dönüş ve çağdaş bir REFORM zorunludur.

6. Antik Anadolu Mezopotamya tezi, sentez;

Burada antik Anadolu yukarı Mezopotamya kült ve kültürlerinin devamı sentezi tezi bilimsel tutarlılık göstermektedir. Yukarı Mezopotamya-Anadolu kavramından, Urfa Göbeklitepe merkez olmak üzere, Anadolu geneli, Kuzey ve Batı İran, kuzey Irak-Suriye'yi kapsayan geniş bir bölgeyi algılanmalıdır.

5: Çatalhöyük dünyanın en eski "komünal toplum Rızalık şehri"

Bu bölgede avcı toplayıcı yaşamdan yerleşik tarımsal yaşama geçilmesi ilk dil ve inançların olduğu bir bölgedir. Göbeklitepe, Çatalhöyük, Çay Özü, Nevalı Çori, Hallan Cemi, Mezopotamya ve Anadolu'daki yüzlerce "höyük" arkeolojik kazılarda duvar kabartmalarında sonraki tarihi belgelerde; Alevilikte dün ve bugün var olan 12 kültürün, İlk bira ve şarap, kadın erkekli toplantı ve dans semah, lokma paylaşımı, ilk Anaerkil toplum ve ilk imece usulü komünal yaşam. Ay güneş yıldızlar doğayı 4 elementi ve ateşi ışığı güneşi kutsama, turna, kartal, kuşları, Aslan geyik boğa koç vs. hayvan sembolleri, ilk telli sazında bu gölgede ortaya çıktığını göstermekte. Kadın erkek sazlı sözlü semahlı lokmalı demli (içkili) doğa ile ilişkili vs. inançsal törenlerin 12 bin yıldan

bu yana bu bölgede yapıldığını, buradan diğer bölgelere dağıldığını, sonra bazılarının bu bölgeye geri geldiğini gösteriyor. Köleci toplumla birlikte ortaya çıkan tek tanrılı dinler ve bu sömürücü sistemlere karşı direniş ve Alevi inanç öğretisine katkı sunan, birçok halk kültür, felsefi düşünce hareketler ve kişiliklerde bu bölgede ortaya çıkmıştır. Bunlar zaman içinde sentezlenerek, özümşenerek yeni bir yapı ve biçim kazanarak günümüze gelmiştir. Ve Aleviler dün de bu günde ağırlıklı bu bölgede yaşamaktadır.

Sentez özet;

Var olan bilgi belgeler ışığında Alev-İ Yol ve Cem erkânının tarihi ve kaynaklarını genel olarak değerlendirip özetlersek.

- Alevilik idealist bir yaratıcı Allah-Tanrıya değil, varoluşçuluğa, doğal diyalektik materyalist felsefeye, dayandırmaktadır.
- Alevilik ilahi bir DİN veya onların bir mezhebi, tarikatı değil, bilime sevgiye dayalı doğal kültürel felsefi bir öğretimdir.
- Aleviliğin ve Cemin en eski kaynağı kökeni anayurdu, 12 bin yıldan bu yana yukarı Mezopotamya-Anadolu'dur.
- Köleci toplumla ortaya çıkan tek din, dil ve sömürüye karşı, direnen tüm görüşler, halklar Alev-i öğretisini beslemiştir.
- "72 millet, dil bizdedir" diyen Alevilik CAN insan endeksidir, herhangi tek bir, Türk, Kürt, Ermeni, Azeri, Arap vs. tek bir ırka milliyete bağlı değildir.
- Şii İslami unsurlar 15. yy Safaviler tarafından Buyruk'la, "Miraç masalı" ile Aleviliğin içine sokmuştur.
- Kaynağı HBV Makalat'ı olan "Buyruk"; Safavi "Ehl-i İhtisas" kurulu tarafından Şii İslam'la süslenip Anadolu'ya dağıtmıştır.
- Aleviliğin ve Cemin amacı ütopyası "Rıza şehri" ezmeden, ezilmeden Dünyada insanca eşit mutlu yaşamaktır.
- Bugün bilinen Alevi yol ve cem erkânına son şeklini, 1200 yıllarda Hace Bektaş Veli ve Rum erenleri vermiştir.
- Alevilik içine sonradan giren Şii İslami (1500) , ırkçı milliyetçi (1924), çelişkili unsurlardan arındırılmalıdır.

Alevi yolu Cem erkânı içinde olan temel değerler ve kökeni

Aleviliğin ve Cem'in içinde olan temel öz değerleri öğeleri ölçü olarak ele alıp, bunların geriye dönük tarihi doğal ve toplumsal kökenlerine bakarak Cemin ve Aleviliğin ne zaman nerede ortaya çıktığına dair bir fikir edinilebiliriz.

Bulduğumuz bulacağımız tarih ve ortam Alevi yaşam ağacının yeraltındaki kökleri kılcal damarlarıdır. Fakat asıl önemli olan o ağacın bugün ve yarın Alevilere ve insanlığa verdiği vereceği meyvedir.

1500'lü yıllardan sonra Aleviliğin üstüne örtülen Şii İslami "kara perdeyi" ırkçı milliyetçi Türk-İslamcı yaklaşımı kaldırdığımızda, Aleviliğin ve Cem'in özünde olan, özetle şu temel öğeler öne çıkmaktadır;

1. Alevi varoluş felsefesi varlığın birliği devriye, Enel (insan) Can HAK, Hakikat madde.
2. 12 post 12 HİZMET "el emek", (12 ay burç takvim) 12 kültü.
3. Çerağ, delil uyandırmak, Şahı-merdan, güneş, ocak, ateş, IŞIK ALEV aydınlanma kültü.
4. Gülbenk, saz söz deyiş, semah, MUHABBET.
5. Kadın erkek eşitliği, küçük büyük, herkes eşit CAN Alevi ana yolu.
6. Lokma, dem, rızalık, yârin yanağından gayrısını PAYLAŞIM kültürü.
7. Mazlumun yanında olmak, haksızlığa karşı durmak dayanışma, DİRENİŞ kültürü.
8. Darı Mansur SORGU görgü, düşkünlük arınmak, halk mahkemesi, barışıklık.
9. Hava, ateş, su toprak 4 Kapı da Can, tüm canlılar, dünyada "cennet" DOĞA kültü.
10. 40'lar kültü, 40 makam, el dil bel EDEB etik öğretisi, 1'imiz 40'ımız, 40'ımız 1'imiz için.
11. 72 Millete bir can insan olarak bakmak, EŞİTLİK, hak adalet.
12. BİLİM SEVGİ insanlık yolundan gitmek, kendine reva görmediğini başkasına görmemek.

Alevilikte Cem'in tarihi köken ve kaynaklarına ulaşmak için, üsteki temel öğelerin o tarih ve toplumda, az çok varlığına bakma gerekir. Kadın erkek eşit, sazlı sözlü semahlı, 12 hizmetli, lokmalı demli, paylaşımı, hak adaleti, emeği, eşitliği, haksızlığa karşı direnişi, sorgu görgü, bilimi sevgiyi ışığı aydınlanmayı, "bu dünyayı" doğal yaşamı, tüm varlığı kutsayan hak bilen, cana insana değer veren, az öz bir birliktelik erkân var mı? Varsa orada Aleviliğin tarihi kökleri izleri var demektir.

1. Alevi varoluş felsefesi, varlığın birliği devriye, Enel-HAK.

İnsanın, yaşamını sürdürmek için; yemek içmek çalışmak, dinlenmek ve neslini sürdürmek, bu yaşamsal hayat mücadelesi dışında en önemli zihinsel faaliyetlerinden biri; Niye varız, nereden geldik, nereye gidiyoruz, yaşamın anlamı nedir, 'ölünce' ne olacağız, tüm bunları ne / kim belirliyor? Gibi evrensel felsefi sorulara cevap aramak olmuştur ve halende aranmaktadır. Bu-

güne kadar bu evrensel sorulara cevap arayan 2 genel farklı felsefi yaklaşım ortaya çıkmıştır. 1'ci İdealist Dini yaklaşım. 2'ci "Diyalektik Materyalist" bilimsel yaklaşım.

DİN/LER: Her şeye "İdealist" soyut açıdan bakarlar. Her şeyi bildiğini, bulduğunu iddia eder. Her şeyi ideal/ilahi bir tanrı 'Allah' hiç yoktan, 6 günde tüm dünya âlemi yaratmış, sonrada âdemi (adamı erkeği) çamurdan ve âdemin kaburga kemiklerinden kadını (Havayı) yaratmış. Âdemle Havanın 72 çocukları olmuş, bunlar birbiri ile evlenmiş, bugünkü insanlık ortaya çıkmıştır. İyilik kötülük (hayır şer kader) her şey Allah'tandır. Olan ve olacakları bilen 'kaderini' belirleyen her şeyi kontrol eden O'dur tanrıdır. Tanrı tüm bunları kitap ve peygamberleri ile insanlara bildirmiştir. İnsanların yapması gereken, bu ilahi tanrı sözü 'ebedi doğrulara' uymasındır. Buna uyarlarsa cennetle mükâfatlandırılırlar, uymazlarsa cehennemle cezalandırılırlar. Dinler, idealist düşünce konuya genel olarak bu şekilde bakar.

BİLİM İSE; Diyalektik materyalist somut açıdan bakar. Madde evrenin özüdür, evrende maddeden başka bir şey yoktur. Madde aynı zamanda zıttını içinde barındırır maddenin içindeki bu çelişki sürekli ve sonsuz bir evrim gelişme sağlar. Bilim hiçbir şeyi bilmediğinden hareket eder. Her şeyi, var olan bütün bilim dallarını, felsefeyi² kullanarak sorgular, dener, aynı sonucu alırsa, var olan bilgi bilim ışığında doğruluğuna kanaat getirip inanır. Yeni bilgi ortaya çıkarsa kanaatini inancını değiştirir. Bilim hiçbir şeyin yoktan var edilemeyeceği, var olanında ebediyen yok edilememeyeği, var olanın sürekli bir evrim geçirdiği, değiştiği ve değiştirilebileceği kanaatine varmıştır. Bilime göre her şeyi yoktan var eden ve kaderini belirleyen ideal ilahi bir tanrı yoktur.

Alevilikte HAK hakikattir, Hakikat var olandır, var olan mevcut maddedir. Alevilik diyalektik materyalisttir. Canlılar insan var olan tüm materyal varlığın bir parçasıdır. Bugün bir canlı olarak insan, dünyada belirli bir güce, hâkimiyete kavuşmuş olabilir. Fakat bu evrende, insandan üstün başka canlıların olmadığı veya bilinen dünyada var olan diğer canlıların bizi (insanı) geçemeyeceği anlamına gelmez. Bazı alanlarda bitkiler hayvanlar insandan çok üstündür. İnsanlar onları kopyalayarak kendini geliştirmektedir.

Güncel bilim, VARLIĞIN her şeyi içinde barındıran büyük bir enerji kütlesi ışık alevi olduğu, 13 milyar yıl önce "BigBang" büyük bir patlamayla varlığını uzaya yaydığı ve sürekli genişlediğini belirtmektedir. Lenin'in dediği gibi: *"Dünya Âlem birdir ne bir tanrı tarafından ne de bir insan tarafından yaratıldı. Belirli yasalara göre parlayan güçlenen ve sinen yeniden canlanan ve her zaman için sonsuza kadar canlı bir alevdir ve Alev olacaktır."*³

Bilime göre dünya, büyük patlama ile uzaya yayılan parçacıkların 6 milyar yıl önce birleşmesi ile oluşmuş, 4,4 milyar yıl önce dünyada canlıların yaşa-

² Felsefe; Yunanca bilim-sevgi her şeyi tüm bilim dallarını kullanıp sorgulayarak doğruluğunu kanıtlamaktır, bilerek sevmektir.

³ Felsefenin temel ilkeleri – Georgzer Politzer – Sol yayınları s. 192)

yabileceği atmosfer (hava ateş su toprak) ortam oluşmuş, hidrojen amonyak metan maddeleri, organik protein, yağ, makro molekülleri oluşmuş ve yaklaşık 3,5 milyar yıl önce, ilk hücreli canlılar ortaya çıkmış hücre bölünmeleri ve canlıların doğal yaşam şartlarına karşı verdikleri yaşam mücadelesi sonucu canlı türleri gelişmiş çeşitlenmiş ve çoğalmıştır.

Dünyada ilk canlıların nasıl oluştuğuna dair bugüne kadar çok çeşitli teoriler öne sürülmüş ve canlı yaşamın temel taşlarından biri sayılan, glycin/amonyak asit ve diğer kimyasal madde, enzim protein moleküllerin, sonuçta ilk canlı hücrelerin, canlı varlıkların ve insanın, dünyanın oluşumundan budan 3,5 milyar yıl önce nasıl ortaya çıkmış olabileceği konusunda bilimsel deneyler yapılmıştır. Charles Darwin (1809-1882) ilk canlıların, çok çeşitli amonyak asittin olduğu, bunun ışık, ısı, elektriğe tabi tutulduğu “*Ur-Çorbası*” bir ortamda ortaya çıkıp, oradan evrimleşip gelişebileceğini yazıyor.

Rus bio-kimyacı Alexander I.O. ve İngiliz evrim biyoloğu John B.S.H. (1924-1929 yıllarında) ilk canlı moleküllerin; Oksijenin (O_2) olmadığı; fakat belirli miktarda; metan (CH_4), brint/hidrojen (H_2), amonyak (NH_4) ve su buharı (H_2O) olduğu, dünyanın oluşumunda ki atmosferde oluşabileceğini teorik olarak ortaya koyuyorlar. Astro Fizikçi H.C. Urey ve S. L. Miller (1953'te) yaptıkları bir dizi deneyle; birbirine bağlı “kapalı” 2 cam şişe içinde, birinde suya ısı, diğerinde elektrik akımı (şimşek ışık) vererek, canlı yaşamın başlaması için gerekli olan glycin/amonyak vb. bir dizi kimyasal maddelerin ortaya çıktığını kanıtladılar. (Burada su ve ısı ve ışık enerji yaratıcı güç olarak öne çıkıyor). Güncel bilim bunların, nasıl farklı farklı canlı RNA ve DNA mirasına sahip olduğunu ve bağıni araştırıyorlar.

Semavi dinlerin İslam'ın belirttiği gibi Tanrı/Allah “Ol” deyip dünya alemi 6 günde yoktan yaratmıyor. Sonuçta canlılar uzayda ebedi var olan bazı kimyasal maddelerin belirli bir ortamda birbiri ile olan elektriklemişinden etkileşimi milyonlarca yıllık evrim sonucu oluşuyor. Bilinen ve bilinmeyen yüzlerce temel element “atom” MADDE var, fakat bunların özelilerine bakarak geçmişte Alevilik öğretisi bunları; HAVA (her türlü hava gaz çeşidi), ATEŞ (her türlü ısı, ışık, enerji), SU (her türlü sıvı maddeler), TOPRAK (her türlü katı madde madenler) diye 4 temel ana unsur olarak dile getirmiş ve 4 kapıda can demiş. Canlı yaşamın çeşitli kimyasallardan oluşuyor fakat CANIN varlığını sürdürmesi yaşayabilmesi için, az veya çok, hava, ateş su, toprak bu 4 ana unsur zorunludur.

İnsana benzeyen “maymun” türlerinin (bugünkü insanların ataları) 7 milyon yıldan beri yaşıyorlardı. Birkaç defa dünyanın çeşitli bölgelerine göç ettiler. Fakat her 100 bin yılda bir gelen büyük buzul çağ ve 25 bin yılda gelen çeyrek buzul çağlar, bazı volkanik patlamalar, kuraklıklar doğal afetler vs. dolayısı ile hepsi hayatta kalmayı başaramadı nesilleri tükendi. Şu anda dünyada yaşayan insanların tümü 250 bin yıl öncesinde Afrika'da yaşayan 4 kan/DNA grubu “Homo sapiens” adı verilen insan türünden gelmekte. 190 bin yıl önce Afrika'dan Mezopotamya'ya ilk göç olmuş fakat iklim şartlarından dolayı yaşayamamışlar. 80 bin yıl önce Yemen üzerinde Hindistan'a ve aynı

dönemde 2'ci defa yukarı Mezopotamya Anadolu'ya göç etmişler. Ve 50 bin yıl önce Anadolu'ya ve Avrupa'ya yerleşmişler. Çetin doğa şartlarında yaşamayı hayatta kalmayı öğrenen öğrenen daha sonraları dünyanın her bir yerine dağılmışlar.

”Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır” diyen, sorgu görgüye dayalı Alevi öğretesi *“Anan yoktur baban yoktur sen benzersin piçe tanrı”* diye tanrıyı bile eleştirir, sorgulayıp, bilerek kanaat getirip inanmaya dayalıdır. Yüzyıllar önce dünya yuvarlak ve dönüyor diyen bilim adamları, dinci zihniyet tarafında katledildi. Fakat bugün hiç kimse tersini dünya yuvarlak değil düz diyemez. Semavi dinler yoktan var olduğumuzu iddia ederler. Alevilik ise Veyssel'in deyimi ile *“Aynı vardan var olmuşuz”* maddeden ve hava ateş su topraktan 4 ana unsurdan oluştuğumuza inanırız. Aleviliği dini inançlardan ayıran en önemli özeliği bu varoluş felsefesidir. 4 Unsurda devri daimî sağlayan enerji ışık ateş alevdir. Alev'i öğretisine göre madde ruh, bilinç ve can, sürekli devri daim olan bir enerji olup Hakk'ın varlığının ta kendisidir. *“Ne varsa âlemde o vardır âdemde”* özdeyişinde olduğu gibi insan küçük bir evrendir. Büyük evren ise Hak'tır, Şah'tır (büyük ışıktır). İnsan doğuştan hamdır, boş bir kaset gibidir var olduğu yerde, doğadan ve toplumsal çevresinden esinlenerek, bilimden dem alarak bilinçlenerek, değişerek kâmileşir (olgun insan olur) tekrar Hakk'a dönecektir. Yani Hak doğa, insan birbirini tamamlayan ayrılmaz parçalardır. İnsanlığın var oluşundan bu yana Alevilik vardır. Ve Alevilik bir akarsu gibi sürekli akış halindedir değişim içindedir, asla durağan değildir.

Alevi cemlerinde semavi dinlerin İslam'ın tanrı anlayışını reddettiği için katledilen; Fazlı, Nesimi, Hallacı Mansur gibi Enel-Hak *“Var olan hak benim”* *“Hak insanda”* diyen erenlerin darına durulur. Hünkârı Pir; *“Ruh dediğimiz, can dediğimiz, ya Şah, ya Hak (Xuda) dediğimiz, dört kapıda candır. Beşler ise Hakk'ın kudret elidir. Cevherde uyur, bitkilerde uyanır, hayvanlar âleminde hareket eder, insanda bilince gelir. Can bedenden ayrıldığında yel yele, od oda, su suya, toprak toprağa, can cana Hakk'a gider”* der. Kızılbaş Aleviliğin varlık, doğuş, varoluş devriye felsefesine göre, nasıl ki doğuş birleşim ise ölümden yeniden birleşmek için ayrışmadır. Hak'tan gelip Hakk'a gitmek sonsuz bir evrim, devri daimdir.

Burada Alevi devriye anlayışından, semavi dinler örnek Hristiyanlıkta olduğu gibi bir *“ruh göçü reenkarnasyon”* *“canın ruhun bilincin düşüncenin”* maddeden ayrı yaşayacağı veya başka canlılara geçip devam edeceği anlayışını çıkarmamak gerekir. Alevilikte Hakka gitmek, göçmek, hakla hak olmak, bizi var eden ana elementlere geri döneceğimiz ve tekrar devriye edip evrim geçireceğimiz anlamındadır. Düşünce maddenin ileri bir evrim aşamasının ürünüdür. Canlının maddesel yapısı dağıldığında bilinci, düşüncesinde dağılır. Ancak o düşünceleri birileri yaşatırsa toplumsal bilinçte yaşar, yoksa yok olur. Fakat madde yeniden canlanıp yeniden bilinçlenme potansiyelini içinde barındırır. Alevilikte hak hakikat devri daim dediğimiz bu sürekli varoluş olgusudur.

Friedrich Engels, Doğanın Diyalektiği tezinde, Alevilikteki devriye anlayışını; “*Maddenin hareket ettiği sonsuz bir çevrim*” olarak ele almaktadır. ...”.. *Bu çevrim, zaman ve uzay içinde ne kadar sık ve ne kadar amansızca tamamlanırsa tamamlansın; kaç milyonlarca güneş ve dünya doğup kaybolursa kaybolsun; yalnız bir güneş sisteminde ve yalnız bir gezegende organik yaşam koşulları ortaya çıkıncaya dek ne kadar zaman geçerse geçsin, aralarından düşünebilen beyne sahip hayvanların gelişmesine ve kısa bir zaman için yaşam koşullarının ortaya çıkıp sonra yine amansızca ortadan kaldırılmasına dek ne kadar çok organik varlık oluşup ve daha sonra yine yok olursa olsun - maddenin bütün dönüşümleri içinde, sonsuza dek aynı kalacağı, hiçbir niteliğinin hiçbir zaman kaybedilemeyeceği ve bu yüzden aynı zamanda da aynı sarsılmaz zorunlulukla yeryüzünün en yüce yaratığı düşünen akli yok edeceği ve başka yerde, bir başka zaman onu yeniden üreteceği konusunda kuşkumuz yoktur.*” Friedrich Engels

Bu evren maddenin değişim evrim ve yeniden oluşumundan başka bir şey değildir. Çünkü evrende hiçbir şey olduğu gibi ve olduğu yerde kalmaz. Her şey değişir. Her şey zincirleme olarak birbirine bağlı ve karşılıklı olarak birbirini etkiler. Her şey her an bir yaşamın sonu ve başka bir yaşamın başıdır. Buda bu evreninin evrimin doğanın varlığın temel yasasıdır. Üzerinde yaşadığımız dünya evrende, denizde bir damla, çölde bir kum tanesi kadar küçüktür. Aynı şekilde insanın dışında milyarlarca başka canlılar vardır. Semavi dinlerin iddia ettiği gibi, tanrı özel olarak insanı (Âdemi Havayı) yaratmamıştır, tam tersi insanlar tanrıyı “Allah’ı” yaratmıştır.

*Daha Allah ile cihan yok iken
Biz ani var edip ilan eyledik
Hakk'a hiçbir layık mekân yok iken
Hanemize aldık mihman eyledik*

*Kendisinin ismi henüz yok idi
İsmi söyle dursun cismi yok idi
Hiçbir kıyafeti resmi yok idi
Sekil verip tıpkı insan eyledik*

Bu devriye deyişinde de görüldüğü gibi, Alevilik tarihi kökenini, felsefesini “var oluş” teorisine dayandırıyor. Tarının insanı değil insanın tanrıyı yarattığını belirtiyor, onu canla insanla bütünleştiriyor. Özetleyecek olursak vardan gelen, vara giden, doğal yasaların belirlediği sürekli bir devri daimin içindeyiz.

Burada önemli olan, canlı zihinsel olarak var olduğumuz, yaşadığımız süre içinde, ezmeden ezilmeden insanca mutlu bir yaşam sürdürmektir. Doğal yasaları fazla bir etki yapıp değiştiremeyiz, fakat kendi ve birlikte yaşadığımız hayatımızı etkileyip değiştirebiliriz. Daha mutlu bir yaşam sürerek, hepimiz abu hayattan, mümkün olduğunca çok tat alabiliriz.

İşte Alevilikte (ikrar verip) yola girmek, cem olmak, cem erkânı, bu birlikte yaşamımızı daha mutlu kılmak, huzur içinde yaşamak için birlikte oluşturduğumuz ve rızalıkla uymaya çalıştığımız toplumsal bir kurumdur. Kendimizi hayatı toplumu bilip öğrenmek, çıkan sorunlara birlikte çözümler bulmaktır. Alevi ikrar ve görgü cemlerinde “ayaklar mühürleyip” dara durulur, buna “ölmeden önce ölmek” özünü dara çekmek denilir. Bu ilahi dinlerin cennet, cehennem hikâyelerine inanmamak, “ahiret sualinin” bu dünyada yapılmasına razı olmaktır. Bu cemde Pirlerin ve cem erenlerinin huzurunda “Eline, Diline, Beline sahip olmaya, kendine reva görmediğini başkasına görmemeye” söz vermektir. Kendi eksikliğini, yanlışını görüp değiştirmektir. Alevi öğretisinin esası özü, bu birlikte yaşam, gönül rızalığı üzerine kuruludur.

*Ey hoca HAK birdir şirkimiz yoktur,
Şeytan gizleyecek kürkümüz yoktur,
Cehennem narından korkumuz yoktur,
Biz ateş-i aşkına yananlardanız.*

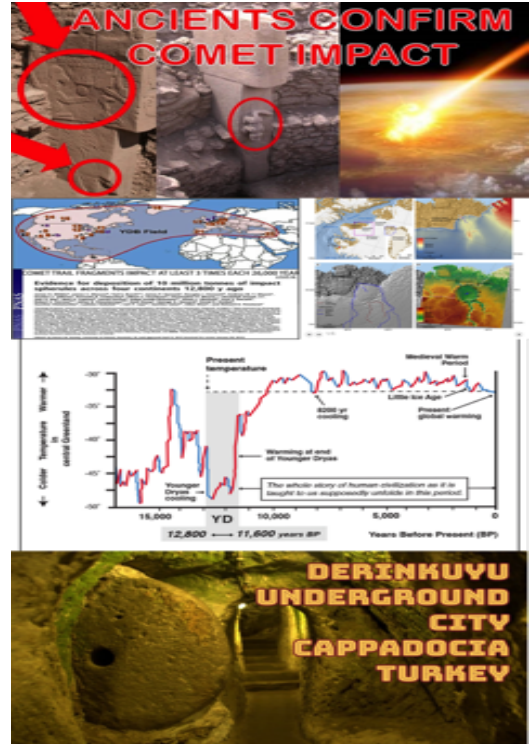
....
*Açığım yok, kapalım yok dünyada
Ne ise ahvalim, görsünler beni
Hiç kimseye, vebalim yok dünyada
İster sevip, ister dövsünler beni.*

2. 12 post, 12 HİZMET “el emek”, (12 ay burç takvim) 12 kültü.

Alevi cemlerinde 12 post, 12 hizmet, 12 taç olarak geçen 12 kültünün, birçok inançta olduğunu görüyoruz. Eski Mısır’da 12 ulu tanrı, Sümerlerde 12 şehir kral/tanrısı, Hititlerde 12 köşeli güneş, Yahudilikte 12 kabile, Hıristiyanlıkta 12 havari, Hindistan ve Çin’de 12 ay hayvan burcu, Şia İslam’da 12 imam vs. örnekleri çoğalmak mümkün. Bu 12 kültünün tarihsel kökeni ve kaynağı, insanların avcı, toplayıcı hayattan yerleşik toplumsal hayat ve üretime başlamaları ile ilgilidir. Hangi ayda hangi bitkinin meyve verdiği, hangi hayvanın kuzuladığı, yağmurun karın ne zaman yağdığının vs. yaşamsal önemi vardır. İlk insanlar zamanla dünyadaki varlıkları kavramış fakat gökyüzünde uzayda gördüklerine ilk çağlarda bir anlam verememiştir bu nedenle, ay kadın, güneş erkek tanrı ve yıldızlar da onların çocukları olarak algılanmıştır. İnsanlar belirli aralıklarla gökyüzünde belirli yıldız gruplarının tekrar tekrar dönüp geldiğini keşfetti, bunları mağara duvarlarına, kil tabletlere ve deri üzerine işaretlediklerinde 12 aylık (365 günlük) dünyanın yıllık döngüsünü, 12 burcu dolayısı ile ilk takvimi keşfettiler. Yıldız gruplarını çeşitli hayvanlara benzetip isimlendirdiler. Bu 12 aylı takvimin bulunması insanlık tarihi toplumsal yaşam ve tarımsal üretim için büyük bir devrim oldu. İnançsal olarak ta kutsandı. Alevi bilgilerinden, filozof, matematikçi, astronom şair Omar Hayyam (1040-1131) dünyanın ilk rasathanesini kurmuş 5000 yılda 1 gün hata veren Celali Takvimini bulmuştur.

Bu 12 kültü ile ilgili bilinen en eski tarihi kalıntılar, 12 bin yıllık Urfa Göbeklitepe kazılarında görülmekte. Burada ortada kadınla erkekle sembolize edilen ay ve güneş, turna, aslan vs. çeşitli hayvanlarla sembolize edilen 12 'T' şeklinde dikili taş, 12 burç yıldız topluğu yıllık "takvim" görülmekte. Bölgede yapılan kazılarda, dans (semah) ve bira/şarap üretimi de olduğu görülmekte. Göbeklitepe inançsal tapınak özeliği dışında, gökyüzünü izleme merkezi olduğu görülmekte. İlk alfaba diyebileceğimiz harf sembollere de burada rastlıyoruz. Göbeklitepede kullanılan bu "harf" sembollerin Avustralya yerlileri "Aborjinleri" tarafında da kullanıldığı tespit edildi.

Bilimsel araştırmalar somut bulgular, bundan yaklaşık 12.800 yıl önce Göbeklitepe bölgesi ve dünyanın çeşitli bölgelerinin "göktaşı yağmuruna" maruz kaldığını göstermektedir. Grönland (Haiwatha) bölgesine çarpan 47 milyon atom bombası gücünde "Younger Dryas" denilen bir göktaşı, 2-3 bin yıllık ani bir sıcaklık ve buzul çağı yaşanmasına neden oldu. Bu dönemde, dünyanın birçok bölgesinde birçok kültür insan ve canlının, yok olmasına veya buldukları bölgelerden göç edip belirli bölgelerde birlikte yaşamalarına neden olan; yoğun depremler, volkanik patlamalar, dünyada deniz seviyesinin 150 m yükselmesi, tsunami su baskınları "Nuh tufanları" birçok doğal afet, felaketler yaşandığı görülmektedir. Bu dönemde bazı insanların "Derin Kuyu" gibi yeraltı şehirlerinde yaşadıkları görülmekte.

6: 12.800 yıl önce dünyaya çarpan gök taşları, insanlığın tarihini değiştirdi

Bu "Younger Dryas" genç buzulçağ, çetin koşullarında yaşam mücadelesi, insanların her anlamda gelişmesine neden oldu. Buzul çağın bitiminden sonra, insanların tekrar dünyaya dağılmaya başladığını ve ekvator çizgisi etrafında; Kuzey Afrika, Ortadoğu, Hindistan, Uzakdoğu ve Orta Amerika da;

birbirine benzer; yeni medeniyetlerin ortaya çıktığını göstermekte. Bu bölgelerde; Göbeklitepe, Hattuşaş, Mezopotamya, Mısır, Malta, Maya, Peru, Paskalya adaları, Avustralya, buralarda yapılan arkeolojik kazılarda, bilimsel araştırmalarda ortaya çıkan veriler; piramit yapılar, taş duvar teknikleri, kullandıkları bazı dil, sembollerin, anlatılan mitolojik hikâyelerin vs. aynı olması, insanlığın “doğal afetler sonucu” zorunlu ortak bir kültürüne işaret etmektedir.

Urfa Göbeklitepe kabartma ve kalıntıları, BİLİNEN, şu an bulunan en eski olması açısından önemli. Ve Göbeklitepe o zamanki bilinen tarihin çok ilerisinde bir kültürü gösteriyor, yani bunun bir öncesi de olması gerekir. Bölgede yapılan yeni kazılarla bunlar mutlaka ortaya çıkacaktır. Göbeklitepe kalıntılarının sadece %5 i kazılmıştır. Her gün yeni bilgi bulgular ortaya çıkmaktadır. Fakat *Göbeklitepe* ve ayrıca 9 bin yıl önce anaerik toplumda kurulan ilk şehir *Çatalhöyük* kazılarında ortaya çıkan veriler, öncede belirttiğimiz gibi Alevi kültür öğretisinin özünde olan birçok sembolü, değeri ve Rızalık şehri ilkelelerini içermekte, dolayısıyla Aleviliğin köklerini 9-12 bin yıl geriye böylesi doğal evrensel bir kültür geçmişine götürmektedir ve iyice araştırılması gereken bir konudur.

4-6 bin yıllık Sümer ve Hitit tablet ve kabartmalarında Alevi cemlerindeki 12 hizmet benzer erkânlar ve hizmet isimleri görülmekte. Burada dikkat edilmesi gereken; Sümer ve Hititler anaerik komünal toplumdaki köleci topluma geçiş ve (kral = tanrı veya elçisi anlamında) tek tanrılı dinlerin ortaya çıkışı sürecidir. Kadının 2'ci plana itilişi, kölecilik, yağmacılık savaş katliamlar Alevi eşitlik öğretisiyle rızalık şehriyle vs. hiç bağdaşmaz. Sümer ve Hititlerde, yerli sıradan halk mutlaka keddinden gelen anaerik doğacı paylaşımcı inanç erkânlarını sürdürmüşlerdir. Maalesef bu konuda ki bilgiler çok sınırlıdır. Köleci toplumla oluşan üst sömürücü sınıf, kral ve devlet yöneticileri askerler, dini rahipler, köle sahipleri, büyük tüccarlar vs. kendi inanç erkânlarını oluşturup, bunu topluma empoze etmeye çalışmışlardır. Görkemli tapınaklar, büyük kaya kabartmalar vs. sıradan halkın yapacağı işler değildir. Sümer Mısır Hitit tablet çivi yazılarından anlaşıldığı üzere, bu mekânlara sıradan halkın ve kölelerin girmesine de izin verilmiyordu. Bu kabartmaların birçoğu da kralların evlilik törenleri, zafer kutlamaları ile ilgilidir. Bir bölümü de yılbaşı, bahar veya hasat bayramları ve bu bayram törenlerinde görev alan kişilerin görevleri ile ilgilidir. Ve bazen bu görevlilerin sayısı 30 geçmektedir. Bunlardan sadece, Alevilikteki 12 hizmete benzeyenlerini alıp işte Alevilik bu demek pek doğru olmaz.

Bilinenin aksine, 1500 yılların başında Sünni-İslam Osmanlı ile Şia-İslam Safavi devleti arasındaki savaşta, Osmanlının baskısından kurtulmak için Alevilerin Safavilere yaklaşması, Şii İslam “12 imam” kültürünün Aleviliğin içine sızmasına neden olmuştur. İslam Aleviliğin içine girmiştir. Alevilik İslam'ın içine hiçbir zaman girmemiştir ve İslami olarak hiçbir zaman kabulde edilmemiştir.

Hâlbuki 12 Şia imamın Alevilikle zerre ilgisi yoktur, hepsi İslam'ın şartlarına uymuş, hiçbir zaman bir ceme vs. girmemiştir Aleviliğin hiçbir kuralına uymamıştır. Dolayısı ile Şii İslami 12 imam olgusu, Alevi öğretisi ile bağdaşmıyor.

Özetleyecek olursak 12 kültü insanın toplumsal yaşamı ve tarımsal üretimi için çok önemli olan 12 aylık takvimin bulunması ile ilgilidir. Doğanın 12 aylık döngüde kendi hizmetini sunup devri daimini tamamlayıp yeni bir yıla başlamasıdır. Bu olgu Alevi toplumunun yıllık cemlerine, 12 hizmet olarak yansıtılıp devam etmiştir. 12 ayda, 12 hizmetli cem yapıp, toplumun var olan sorunları çözüm sunması, birlik beraberliği toplumsal huzuru pekiştirmesi açısından anlamlıdır.

Cemde geleneksel olarak bilinen 12 hizmet. 1- Mürşid (Pir) 2- Rehber, 3- Gözcü, 4- Çerağcı (Delilci) 5- Zakir (Âşık) 6- Süpürgeci (Farraş) 7- Meydancı /iznikçi, 8- Lokmacı, 9- Pervaz (semah), 10- Sakkacı, 11- Peyikçi, 12- Kapıcı (Bekçi) hizmeti. Her hizmetin ayrı ayrı sembolik anlamları vardır, bu hizmetler bugün aynı isimle devam etmeli mi? Yoksa güncel koşullara ve geleceğe ışık tutacak şekilde yenilenmelidir, bu konuya yazımızın ilerleyen bölümlerinde değineceğiz.

*On iki ayların başı ocaktır
Yanar kandilimiz canlar aşkına
Hakikat ehlinin nefesi Haktır
Dar niyazımız canlar aşkına.*

*Şubat'ta Bozatlı Hızır'ın işi
Mart'ın meşalesi Newroz ateşi
Pirim Zerdüş kutsal saydı güneşi
Doğar güneşimiz canlar aşkına*

*Nisan Mayıs açar bahar gülleri
Haziranda öter aşk bülbülleri
Temmuzda muhabbet eyler dilleri
Yansın çerağımız canlar aşkına*

*Ağustos sıcağı Eylül getirir
Ekim Kasım bize güzü bitirir
Aralık gelince kışı getirir
Tamamlar yılımız canlar aşkına.*

*Şah Sultan Hak için bütün emekler
Gayrı hasıl olsun dilde dilekler
Vahdeti mevcuttur cümle gerçekler
Varlık delilimiz canlar aşkına.*

3. Çerağ delil, güneş ocak ateş ışık ALEV aydınlanma kültürü.

Alevilikte çerağ delil (mum) uyandırılmadan cem yürütülmez. Alevilikte ocak ateş ışık ALEV güneş aydınlanma kültürünün tarihsel kaynağı insanların ateşi (enerji) ilk kontrol altına almalarına yani istediklerinde ateş yakıp, söndürüp tekrar yakma uyandırabildikleri tarihe 400 bin yıl öncesine kadar gider. Ateşi alevi kontrol altına almak, insanlık tarihinde büyük bir adım ve yeni bir evrim sürecini başlatmıştır. Isınmak yemek pişirmek, karanlıkta görmek, sıcakla ateşle çeşitli aletler yapmak, tropik sıcak Ekvator bölgesinden çıkıp başka soğuk bölgelerde insan yaşamını sürdürmesi, yeni medeniyetlerin kurulması insanın “ateşi alevi” enerjisiyi kontrol altına alması ile mümkün olmuştur.

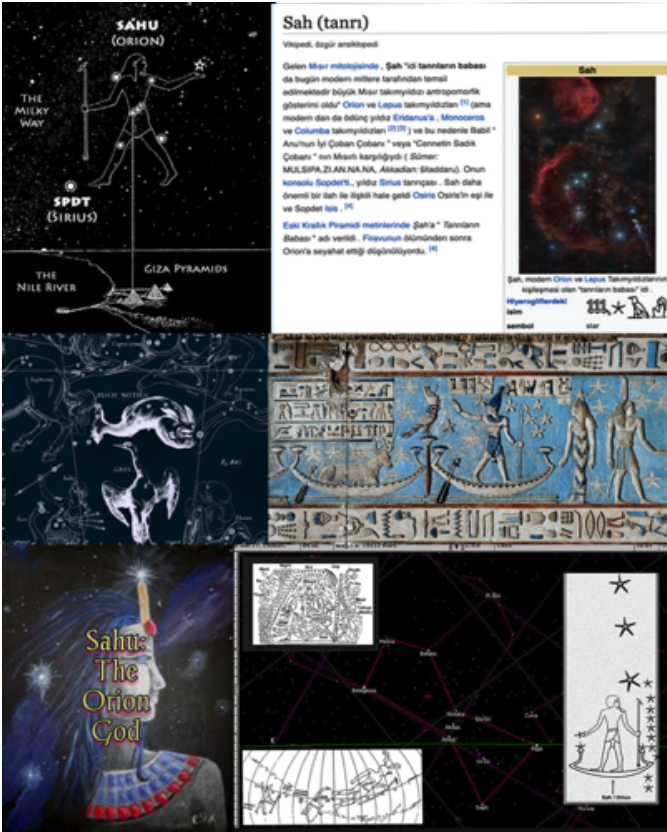
Alevilikte “tanrı” kavramı madde cevherin içinde ki kor ateş ışık alev enerjisi anlamındadır. Bugün bilim evrenin 13 milyar yıl önce “BigBang” büyük bir IŞIK patlaması ile başladığını ve her gün genişlediğini söylemektedir. Işık enerjisi çeşitli dalgalardan oluşur. Biz insanlar gözümüzle bu ışık enerjisinin sadece %5’ni görebiliriz. Mikrodalga, radyoaktif, elektromanyetik, kızılötesi ve morötesi vs. ışık dalgalarını göremeyiz. Bazı hayvanlar bizim göremediğimiz bu ışık dalgalarını görerek hayatlarını sürdürürler.

Alevi edebiyatını felsefesini incelediğimizde, “Alev-i” teriminin, Farca, Kürtçe Türkçe de ALAW ALEV ocaktan ateşten çıkan ışık, alev güneş ve aydınlanma kültüne uyduğunu görüyoruz. Kelime benzerliğinden başka Alevilikle zerre ilgisi olmayan İslam halifesi imam Ali’den veya “Ali’nin-evi” ile bir ilgisi olmadığı ortaya çıkıyor. “Ocak” Alevilikte, bir ateş etrafında birleşen aileyi temsil ettiği gibi, bir okul eğitim kurumudur aynı zamanda. Alevilerin hepsi bir ocağa bağlıdır. Resmi okulların olmadığı tarihlerde Ocaklar dergâhlar ve Alevi cemleri Alevilikte eğitim kurumu işlevi görmüştür.

Evlerde ve Cemlerde eskiden aydınlanmak için ağaçların yağlı özü “çıra” yakılırmış “çerağ” kelimesi buradan gelir, “nur” dedikleri de çeşitli ağaçların özünde olan yağdır. Bu yağların yer altında sıkışıp petrol olduğunu da biliyoruz. Bu çiranın ateşin bulunduğu yakıldığı günlerden bugüne insanlar onun etrafında toplanıp muhabbet etmişlerdir. Aydınlanmak için daha sonraları gaz-yağ şimdi elektrik kullanılıyor. Alevilikteki bu ışık kültüne dünyadaki bütün inançlarda belirli oranda rastlamak mümkündür. 6 bin yıl ve öncesinde Anadolu’nun yerli halklarından Luvilere “ışık insanı” deniyordu. Luv, ligt, lys, birçok dilde ışık alev demektir. Al, āl, Al-a, El, İl, Ela, Eli, İla, İlu, Ulu, Ol, Od, Alo, Alov, Alu, ōl-u, A-luv-i, alāw alāta, гореть, пылать Alaz, Alaw, Alav Alev, Alev-i; bu kelimeler de birçok eski dilde ocaktan ateşten çıkan ışık Alev anlamındadır. Osmanlı arşivlerinde padişah fermanlarında şu, şu yörelerde “Kızılbaş IŞIK-EHLİ *güruhun defteri dürüle*” diye yazar.

Cemlerde Pirlar gülbank vs. söylemeye veya bir hizmete, örnek delil uyandırmaya başlarken B’ismi-Şah derler. Alevilikte ışığı Alev-i bir isimde Şah’tır, büyük ışık anlamındadır. Şahı-Merdan dünya âlemin çarkını döndüren hareket ettiren büyük yiğit enerjik güç anlamındadır.

Eski Mısır'da 12 ulu tanrı inancı vardı. Bunlardan en önemlisi ışık güneş tanrısı "RA" idi. Gökyüzünün gece gündüz genellikle açık olduğu Ekvator bölgesinde yaşayan Eski Mısırlılar iyi bir gök gözlemcisi idiler. Uzayda güneşten 'RA'dan daha büyük güneşler yıldızlar olduğu kanaatine vardılar ve uzayda gördükleri en parlak "Orion" takımyıldızını insana benzetip ŞAH (tanrıların atası) ŞAH-RA dediler. Büyük güçlü ışık güneş anlamında, Mısır'dan kuzey Afrika'ya uzanan "Sahra Çölünün" adı, büyük güneş tanrısının ülkesi anlamında, buradan gelir. Kendi küllerinden yeniden doğan ateş "anka" veya "turna" kuşu vs. hepsi sembolik olarak bu ışık güneş kültü ile ilgilidir. Pir Sultan bir deyişinde bu konuyu şöyle dile getirmektedir.

*Hazreti Şahın avazı
Turna derler bir kuştadır
Asası Nil deryasında
Hırkası bir derviştir.*

Alevilere yönelik "Mum söndü" iftiharlarının aksine, Alevilikte en kötü söz (beddua) "Ocağın sönsün" deyimidir. Alevi cemlerinde delil çırağ, hakkın varlık enerjisini temsil eder, yakma veya söndürme terimi kullanılmaz. Delil uyarılır veya dinlendirilir. Cemde delinin sönmesi uğursuzluk olarak algılanır. Cemlerde delil uyarılmadan önce meydan postu serilir, postun 4 köşesine hava, ateş, su, toprak ve

ortasına cümle canlar aşkına diye niyaz edilir. B'ismi-SAH diye gülbank deyişi okunup (mum) delil uyandırılır.

Bu mum delilin kendisi de sembolik anlamlar taşır. Delil mumun üstündeki; alev dalgaları ısıtı havayı, alevin kendisi ateşi, erimiş bölümü suyu, katı kalan kısmı toprağı ve delili uyaran CAN hakkı sembolize eder. Alevilikte bir elin 5 parmağı 5'ler 4 kapıda Canı, 5 unsurda hakkın varlığı delili, hakkın kudret eli emeği olarak algılanır. Alevi canlar kabir ziyaretlerine gittiklerinde, bir can hakka yürüdüğünde, yıl dönümlerinde vs. delil uyandırdılar, bir mum yakarlar. Hakka yürüyen bir canın ardından devri daim ola, ışık, yıldızlar yol-daşı ola vb. sözler kullanırlar. Alevilikte bu ışık Alev kültürünü anlatan yüzlerce deyiş vardır.

*7: Alevilikte B'ismi "ŞAH" Şahı merdan,
"BigBag" Işık enejî kültürünün kaynağı eski Mısır
ve öncesine dayanmakta.*

8: Alevilikte EL sembolü, Ana tariçanın kuret eli, ÇatalHöyük'te ortaya çıktı.

*Bir kandilden bir kandile atıldım (kandil=yıldız ışık)
Türap olup yeryüzüne saçıldım
Bir zaman Hak idim Hak ile kaldım
Gönlüme od düştü yandım da geldim.*

...
*Kandil geceleri kandil oluruz
Kandilin içinde fitil oluruz
Hakkı göstermeye delil oluruz
Fakat kör olanlar görmez bu hali*

Özetleyecek olursak Aleviliğe adını veren delil, çerağ, alev vs. Alevilikte tüm varlığı devri daim ettiren “şahı merdan” maddesel enerji BigBang “yaratıcı enerji” güçtür. Aynı zamanda karanlığa karşı bilim ve aydınlanmanın kâmilî insan olmanın da sembolüdür.

4. Gülbenk Saz söz deyiş, semah, sanat, cem MUHABBET

Alevilikte MUHABBET kâmilî (bilge bilinçli) insan olmanın okuludur. Cemlerde sözlü gelenekle sazla sunulan gülbenk deyiş, semah bu muhabbetin ayrılmaz bir parçasıdır. B’ismi-Şah diye başlayan, “Gerçeği demine HÜ” diye

biten, Gülbenkler Alev-i cemlerinde erkânlarında söylenen (gül gibi güzel öz-lü) bilgilendirici öğretici ve umut veren sözlerdir. Müzik dans ritim deyiş/şiiir ve görsel kültür sanat, çok karmaşık uzun konuları çok kısa öz olarak anlatmayı sağlar. Yüzlerce sayfaya sığacak bir konuyu bir dörtlük şiiir bir özdeyiş, bir fıkra veya bir resim sembol veya karikatürle anlatabilirsin. Hatırlaması kolay olduğunda çok etkileyici bir eğitim ve propaganda yöntemidir. Cemlerde saz söz deyiş semah bu eğitim ve duygusal ve toplumsal birlik oluşturma fonksiyonunu görmüştür.

Müzik ruhun gıdası denir, müzik ritimlerini seslerini doğadan almıştır. Bağlama, sazlar insanlar “okla yayı” bulduğu günden buyana vardır. Yaya bağlanan deri/ip (sonraları) tel çekildiğinde çıkan ses bağlama sazların temelini oluşturur. 30-40 bin yıllık eski mağara resimlerinde, ilk insanların bir olup büyük bir avı yakaladıklarında veya bir şeyi başardıklarında, ses ritim yapan çeşitli aletler eşliğinde, ateş etrafında vs. sevinç mutluluk gösterisi yapıp dans etiklerini görüyoruz. Ayrıca ritimli sesler çıkarıp dans ederek karşı cinsin ilgisini çekmek, hayvanlar olduğu gibi insanlarda da vardır. Müzik ve Dans zamanla türkü şiiir, çeşitli yeni müzik aletleri ile gelişti. Düğün, dernek, mevsim dönümleri, festival bayramların eğlencenin bir parçası oldu. Demir bakır tunç madenlerin işlenmesine başlanması ile müzik aletleri telli sazlarda gelişti.

9: Telli Saz bağlamanın Anadolu ve çevresinde 6 bin yıllık geçmişi var.

Alevi cemlerinde erkânlarında kullanılan telli sazın, bundan 5-6 bin yıl önce, İran, Hindistan, Mısır Mezopotamya ve Anadolu’da saz söz dansla birlikte kullanıldığı, çivi yazılarında, duvar resim ve kabartmalarında görülmekte-

dir. Anadolu'da 12 bin yıllık, Göbeklitepe, Nevali Çori ve Çatalhöyük kazılarında insanların inançsal anlamda dans ettiği, kollarına kanat takıp turnalarla "semah" "zamah" döndüğü görülmekte. (1956 James Mellaart) Daha sonra Babilde Zamug, ezidi Kürtler'de Melek-Tavus, Sersal, Newruz yılbaşı ve çeşitli bayramlarda semah benzeri danslar dönüle gelmiştir. Bir doğa inancı olan Aleviler on binlerce yıldır, kızıl başlı allı turnalar gibi, kadın erkek semah dönüp saz çalarken, bölgeye sonradan hâkim olan İslam bunlar şeytan aleti işidir diye yasaklamıştır.

Bağlama saz, Alevi ozanlarının Pirlerinin elinde etkileyici pir propaganda ve toplumsal eğitim bilgi yayma aracı olarak kullanıla geldi. "*Bağlama dediğin 3 tel bir tahta boyun eğmedi ne taca ne tahta*". Alevi şathiye deyişleri ile dini Allah'ı ve hâkim semavi dinlerin tanrı din ibadet anlayışını vs. çok sert bir şekilde eleştirildiği de görülmekte.

*Telli sazdır bunun adı
Ne Âyet dinler ne kadı
Bunu çalan anlar kendi
Şeytan bunun neresinde?*

...

*Yücelerden yüce gördüm erbabsın sen koca Tanrı
Âlimler okur kelim ile sen okursun hece Tanrı
Erligi ile anılır filan oğlu filan deyü
Anan yoktur atan yoktur sen benzersin piçe Tanrı*

SEMAH, gökyüzü uzaya tüm varlıklarla, ses müzik eşliğinde, hareket etme, çarkı-pervaz, tüm varlıkla ile bütünleşme hak ile hak olma anlamındadır. Semah Alevi Cemlerinde kadın erkekli yapılan ritüel bir 'danstır'. Halaydan diskoya bütün danslarda bir "trans" olma hali vardır. Örnek bir düğünde güzel bir halaya katıldığınızda, dünyayı günlük sorunları unutursunuz, bir bakıma kişinin kendi varlığı ve âlemlerle bütünleşip mutlu olma anıdır.

Semahlar bölgeden bölgeye değişir. Fakat Alevi semahlarının hepsinde genel bir sembolik vardır. Semah genelde başı açık yalın ayak dönülür, bir el gökyüzüne havya, bir el yere toprağa bakar, eller ara sıra kalbe ve bele götürülür. 1ci Kapı hava ile 4cü kapı toprak asında, 4 kapıda (hava, ateş, su toprak) Can cem olmayı sembolize eder.

Maalesef 1500 yıllardan sonra Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde, Alevi ozanlarının birçoğunun adına sahte Şii İslami içerikli deyişler yazılıp piyasaya sürülerek Aleviler İslamlaştırılmaya çalışıldı. Sivas'ta kaybettiğimiz Asim Bezirci "Pir Sultan" adlı kitabında 7 tane ayrı farklı Pir Sultan olduğunu tespit etmiştir. Örnek Pir Sultan, Yunus Emre, Hatayi vs. Alevi ozanları bazı "sahte" deyişlerde İslam dini övülmekte, bazı deyişlerinde yerle bir edilmektedir. Bu büyük bir kafa karışıklığına yol açmaktadır. Yeni ozanlarda bu asimilasyonun etkisi altında kalmıştır. Alevilikte Saz söz/deyiş semah geleneği İslami asimilasyonun

lasyondan arındırılıp sürdürülmeli, Alevi kurumlarında bu alanda çocuklara, gençlere saz semah kursları verilmelidir.

Crane-dancing! Complete with fancy costumes (reconstruction based on an actual find from #Neolithic #Catalhöyük in Turkey).

tepetelegrams.wordpress.com/2016/11/14/dan ...

Figure 23. A dancing scene on a bowl from Nimrod. Cranes dance here. Neolithic flutes might have appeared. The semi-like being dancing between two persons might well hint at the dancers' altered state of consciousness (after Hagenemann 1999: fig. 14).

Figure 2. Detail of painting from the north wall of House F10, with two cranes above a pair of legs and below a pair of hands from the Neolithic cave of Catalhöyük. Photo: G. Cooney, CC BY-NC-SA 2.0

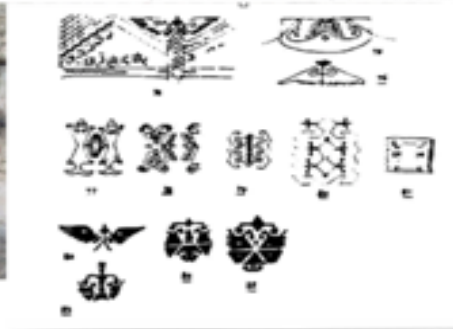

Fig. 2 The cranes from the Neolithic cave of Catalhöyük. Photo: G. Cooney, CC BY-NC-SA 2.0

Neolithic Wall Painting in Building III, Catalhöyük (photo: Catalhöyük, CC BY-NC-SA 2.0)

Figural paintings show the animal world alone, such as, for instance, two cranes facing each other

10: GöbekliTepe ve ÇatalHöyükte Turna Semahı.

5. Kadın erkek küçük büyük, herkes eşit CAN, Alev-i Ana yolu.

Kadın Ananın kutsandığı, “Ana tanrıça” (MA) heykellerine 12 bin yıl önce ilk yukarı Mezopotamya ANA-dolu’da (Göbeklitepe ve Çatalhöyük’te) rastlıyoruz. Her iki cinsi de doğuran kadın ana-rahimdir. Kadının yaratıcılığı, onun sevgi şefkat, ana-dili, çocuklara ilk öğretmen eğitici olması, avcı erkeğin getirdiği (fazlalık canlı) hayvanları evcilleştirmesi, tükettikleri meyve, bitkilerin çiğnit, tohumunu ekip ilk bahçeleri oluşturup, ilk tarımı başlatması, yuvayı dışı kuş yapar misali, yuvayı kurması, evde ateşi ısıyı, ocağı tütürmesi, günümüzdeki toplumsal yaşamın ve Alevi “ocak” kültürünün temelini oluşturan ka-

dınlardır. Hasta çocuklara doğal tedavi çareler (kocakarı ilacı) ilk tıbbi bulanda kadındır. Canlıların temel içgüdü; beslenme, barınma, ısınma, üreme hakkın varlığını sürdürme çabası ve kadının cazibesi tatlı dili ile erkeğin kadının gönlüne girme çabası, vahşi erkeği de evcilleştirmiştir. Örnekleri çoğaltabiliriz, tüm bunlar fedakâr, cefakâr, özverileriyle insan neslini doğurup büyüten yaşatan KADIN, besini değeri üreten toprakla eşdeğerde kutsanarak TOPRAK-ANA, denmiş “Ana Tanrıça” sıfatı verilmiştir. Ana tanrıçaların ilk vatani yurdu “güneşin doğduğu” “Anadolu’da” adını bu Ana kültüründen almıştır. Daha sonra 6 bin yıl önce Ortadoğu’ya yayılan bu “Kadın Ana” kültürünün; Sümer Akad ana tanrıça “İSTAR” ağzından dillendirilen ve kadının tanrısal yerini belirleyen bir destanda şöyle dile geldiğini görüyoruz.

*“Ben hem ezeli hem de ebediyim
Ben kutsal bir bakireyim
Ben evli bir kadın
Aynı zamanda bir bakireyim
Ben hem anneyim hem kızım
Ben hem kısırım hem de çok çocukluyum
Ben büyük bir düğündeyim
Ama halen eşimi bulamadım
Ben hem bir ebeyim ama
Çocuğumu doğurmadım.
Ben çektiğim sancıların nihayetiyim
Ben gelinim ve damadım
Ben eşimi doğuranım
Ben babamın annesi
Kocamın kız kardeşiyim
O da benim neslimdendir. “*

Bugün Anadolu’da var olan Alevi ocakları dergâhları, O tarihlerde Anadolu’da var olan, MA-betlere (Ana Evleri) üzerine etrafına kurulmuştur. Sulucakarahöyük’te Vuenesa, Eskişehir’de Kybele, Tufanbeyli’de Klikya, Tokat’ta Komana, Selçuk’ta Artemis, Dersim’de Mananalis, Elif Ana/Fatma ana, Ege’de Meryem Ana, vs. Günümüz Hacı Bektaş Dergâhınının 1200’lü yıllarda yaşamış son Postnişini (KadınAna - Kutlu Melek) olarak ta anılan, Kadın üretimini, adalet ahlak (etik) anlayışını, sömürü yağma ve savaşlara karşı Alevi Öz savunma gücünü oluşturan, “Bacıyanı Rum” lideri Fatma Bacıdır. Anadolu kadim halkı Alev-i töreleri içinde ve ortak mülkiyet “rızalık şehri” üzerinden günümüze taşınmış MA (Ana Tanrıça) kültürüdür. Amasya Babai ayaklanması sonrası Sulucakarahöyük’te KadınAna (Kutlu Melek) Fatma Bacı dergâhına sığınan ulu pir Hacı Beştaş Veli;

*Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde,
Hakk’ın yarattığı her şey yerli yerinde,*

*Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok,
Noksanlık da eksiklikte senin görüşlerinde;*

Diyerek, Alevi kâmilî insanlık, hak yolunda kadın erkek ekşiliğini pekiştirmiştir. 1271'de Hünkâr Bektaş Veli, hakka yürüdüğünde onun türbesini yaptı-
randa Fatma Bacıdır.

11: GöbekliTepe ÇatalHöyük'te anatarıça, Bacıyanı Rum ve direnen Alevi Kadınlar.

Alevi öğretisinde, işte, aşta eğlence, muhabbete sazda, sözde, semahta cemde, demde, yönetimde, sevk ve idarede, kadın erkek eşittir. 40'lar meclisinin yarısı kadın yarısı erkektir. Alevilikte cinsiyet ayrımı görülmez herkese "CAN" diye hitap edilir. "Eline diline beline sahip ol, kendine reva görmediğini başkasına görme." Can cana aşk ile bilerek sevmeye gönül rızalığı ile paylaşmaya, barış içinde insanca eşit özgür birlikte mutlu yaşamaya dayalı kadın anaların kurduğu yol bir öğretiler Alevilik.

12 bin yıl önce yukarı Mezopotamya Anadolu'da ortaya çıkan ve 1200'lü yıllarda "Bacıyanı-Rum kadın örgütlenmesi, kendini gösteren Alevi kadın örgütlenmesi 1400 yılı başlarında (Daha Marx Lenin Mao doğmadan) "Yârin

yanagından gayrı her şey ortak” diye Egede Aydın Ortaklar’da kurulan (kurulmak istenen) özerk alevi sosyalist/komün, toplumu Rızalık şehrinin de temellerini oluşturuyordu.

Koçgiri’de Dersim’de direnen, 1970’lerde yükselen Devrimci Sosyalist Komünist hareketin liderlerini de doğuran Alevi Analardı. Türk-Kürd ulusal kurtuluş hareketleri içinde Alevilerin ve Alevi kadınların Anşa Bacıların, Zari-fe, Sakine bacıların daha fazla yer alması, Aleviliğin kadına dayalı Ana-erkil bir kültür tarih gelenek, öğretiyeye dayanmasındandır.

*Bu dünyanın temelini
Kurup yoğuran ben idim
Hiç yok iken âdem nesli
Âdem’i doğuran ben idim*

*Latife sanma be kardeş
Ruma geldi Hace Bektaş
Doğunca oğlu Timurtaş
Onu doğuran beri idim
(Latife Bacı)*

*..
Pir Anadır hak meydanın baş tacı
İbrikçi, meydancı, süpürgeci bacı
Gözcü, kapıcı, meydan Güruh-u Naci
Naciye’den sır geldim nurdayım erenler
(Nizar Daylemî – Yarsani Pir Anası)*

*..
Oturmuş mürşitler dolu içerler,
Dillerinden dürr-ü gevher saçarlar,
Günahlının günahından geçerler,
Kusursuz günahsız kul bulunur mu?
(Sakine Bacı)*

Kadın analarımız her zaman bu yolu AŞK harmanında yoğurdu.

*İçmişem sarhoşum bugün
Tutamam dilim vallahi
Yârim ile hoşum bugün
Unuttum ölüm vallahi.*

*Dünya tümünden boş geliyor
Yârim bana hoş geliyor
Her sevdikçe coş geliyor
Severem yârim vallahi.*

*Helal bana yar lokması
Hac'c-ı kâbem meyhanesi
Kelp rakibin ürümesi
Kesemez yolum vallahi.*

*Varsın yar bana darılsın
Kolum boynuna sarılsın
Çözülen kollar kırılsın
Çözemem kolum vallahi.*

*Girsem koynuna gömleksiz
Uyusa da sevsem sessiz
Uyansa dese edepsiz
Çekemem elim vallahi.*

*Latife çok hayasızam
Çok severem çok yüzsüzem
Ar namustan habersizem
Çalaram sazım vallahi.*

Gerçek Alevi Yol erenleri Pirleri her zaman kadını eşit ve üstün tuttu.

*Talip yolu ta ezelden kardeş bacıdır
Kardeş bacı tanımayan zehirden acıdır
(Hasan Sanî)*

*İbreti emelim insana hizmet
Hacıya Hocaya kalmadı minnet
Eşim bana huri, evimde cennet
İbriği tespahi kırdım da geldim
(İbretî)*

Fakat gel gelelim, maalesef; 1500'lü yıllarında "Sünni OSMANLI" ve "Şii SAFAVİ "İSLAM ganimet huri cennet savaşı içinde yoğun İslami asimilasyona uğramaya başlayan Alevilik. Tek dil, tek din, tek adam sömürüye devam (Türk-İslam) Faşist Kemalist sistem ve onun devamı, Allah Kuran Peygamber AKP, RTE (İslam-Türk) faşizmine, kürek çeken, İslamcı imam-dedeler ve kurumlar, güzelim Alevilik öğretisini yolundan çıkarılmıştır. Düzen bozulmuştur. Pir Sultanın deyimi ile "Bozuk düzende sağlam çark olmaz, bu düzen kökten değişmelidir."

Kadını kul köle ganimet huri cennet, cariyeye sayan, insan yerine koymayan, sübyancı, ensest vs. ilişkileri içeren İslam dini, peygamberi "Ehlibeyt" kültürüne bağlayan, kadını temizlik, yemek, bulaşık, çamaşır, sex, çocuk makinası gibi gören bir zihniyete bağlamıştır. Bu zihniyet Alevi kadınların başını

kurana, türbana bağlamış, Alevi cemlerini haremlik selamlığa çevirmiştir. Aleviler bir an önce bu İslami unsurlardan kurtulup özüne dönmelidir. 12 bin yıl önce medeniyetin beşiğini sallayan 'Alev-i' kadınlar analar, dünya Âlemi yeniden bir daha sallamalıdır.

Bugün İslam dünyası başta olmak üzere, tüm Dünyada, en gelişmiş ülkelerde dahi, kadınlara yönelik ayrımcılık, sömürü, eşitsizlik, şiddet, taciz, tecavüz vs. halen var olan bir gerçekliktir. Dünyanın dört bir yanında ve Tak-sim/Gezi Kobani, Afrin direnişinde, gördük görüyoruz ki, kadınlar gençler her zaman toplumun en insani barışçıl, devrimci, en direnişçi dinamiğidirler.

"72 millete bir bakmayan bizden değildir" diyen Alevilikte, nerede sömürüye baskıya zulme haksızlığa adaletsizliğe eşitsizliğe karşı direnen bir halk ve özellikle kadınlar varsa, onları PİR ANA olarak kabul eder. Bugün 1,5 milyar İslam /Müslüman dünyası, Cani İŞİD'in kadınlara tecavüz ve sokakta köle olarak satmasına, göz yumarken Irak, Suriye'de İran'da ROJAVA'da direnen (Kürd kızları kadınları) Dünya Âleme örnek oluyor, insanlık dersi veriyor onlar bizim Ana Pirimizdir.

Toplumda kadını 2'ci sınıf köle yerine koyan, kara-çarşaf içine sokmaya çalışan erkek hegemonyası yıkılmalıdır. Kadınlar Analar toplumun her alanında tüm dünyada eşit özgür ve hak ettikleri yeri almalıdır. Alevi YOL'unun eşitçilik ilkesi doğrultusunda Kadın/ana Pirlar, her cemde posta başta köşede tekrar yerini almalıdır. Alevi kurumlarına eş-başkanlık ve tüm toplumsal yönetimlere %50 kadın kotası getirilmelidir.

Ezilen halklar canlar birleşip, Türk-İslam DİN IRK sömürüye dayalı, BABA devlet düzeni, eğitim sistemi vs. kökten değiştirip eşitlikçi özgürlükçü yeni bir Alevi ANA yol erkânını, yeni bir ANAYasal dünya düzenini ancak kadınla birlikte kuracaktır.

6. Lokma, dem, RIZALIK şehri, paylaşım kültürü.

Canlıların en temel iki özelliği ve mücadelesi, neslini ve yaşamını sürdürmesi için besine ihtiyacı olmasıdır. Bu nedenle en büyük toplumsal çelişki, sorun; dünya nimetlerinin paylaşımı sorunudur. Egoist bencil hep bana, hep bana, sömürücü anlayışın tersine; Alevilik toplumsal yaşam felsefesini, kadimden bu yana, doğal bir denge içinde, dünya nimetlerini ve toplumsal yaşamı ortaklaşa üretim ve eşit paylaşım üzerine inşa etmiştir. Alevi cemlerinde 40'lar mitolojisinde sergilenen, "*birimiz kırkımız, kırkımız birimiz için*", bir üzüm tanesini 40'ların paylaşımı, canların ceme gelirken üstü kapalı lokma getirmesi, Cemlerde elin emeğin çalışmanın, hizmetin kutsanması, rızalık alınması, "*Elimde yoktur okka terazi herkes oldu mu hakkına razı*" diye, lokmaların eşit şekilde paylaşımı vs. Aleviliğin sosyal paylaşımçı özünü oluşturur. 12 bin yıllık eski Urfa Göbeklitepe ve özellikle 9 bin yıl eski Çatalhöyük arkeolojik kazılarında ortaya çıkan veriler. O tarihte insanların sınıfsız sömürsüz, devletsiz, kadın ANAYI kutsayan, ortak üretim ve ihtiyaca göre paylaşım dayanişmaya dayalı, Alevilikte "Rıza Şehri" anlatımını andıran, ilkel

komünal bir düzen kurduklarını göstermekte. Daha sonraları köleci sınıflı toplumlar ortaya çıktı. Aleviler o tarihten bu yana, eski kurdukları, O anaerkil komünal düzene olan özlemlerini ve geleceğe yönelik, sömürünün baskının olmadığı, paranın bile ortadan kaldırıldığı yârin yanağından garı her şeyin paylaşıldığı RIZA ŞEHİRİ toplumsal komünal düzen ütopyalarını, çeşitli Buyruk kitaplarında, yol erkânlarında her zaman dile getirdiler. Devletin dinin ulaşamadığı dağ köylerinde, doğa ile iç içe, bu “imece” usulü yaşamlarını Rızalıkla musahiplikle sürdürmeye çalıştılar. Bugün Aleviler sosyalist devrimci komünist hareketler içinde yer alarak ta bu ütopyalarını pratikte gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar.

Alevilikte Rıza Şehri öyküsü özetle şöyledir.

Günün birinde bir Sofi (*) dünyayı gezmeye çıkar, Yolu bir şehre uğrar, açlık hisseder ve kendisine ekmek almak için fırına uğrar. Ekmek alır ve karşılığında para çıkarıp vermek ister. Fırıncı parayı görünce şaşkınlıkla Sofinin yüzüne bakar. Sofinin bu şehirden olmadığını, şehir sakinlerinin nitelemesiyle onun, bir “Dünyalı” olduğuna hükmeder ve parayı geri çevirerek, “biz bunu ortadan kaldırmak için yıllarca uğraştık, büyük savaşlar verdik, anlaşılan sen Rıza Şehri’nden değilsin, “Dünyalı” olmalısın” der.

Hizmetlileri çağırarak “Dünyalıyı” onlara teslim eder. Onlar da kendi aralarında halleşerek, Sofiyi arifler katına çıkarmaya karar verirler. Arifler Meydanı’na çıktıklarında, sofiye yatacak yer ve yiyecek verilmesini, saygı değer bir konuk gibi ağırlanması söylenir. Hizmetliler, öyle de yaparlar. Üç gün Rıza Şehri’ne konuk olan Sofi, üçüncü günün sonunda gitmeğe kalktığı anda, hizmetliler ona, hizmetlerinden razı olup olmadıklarını sorarlar. O da çok memnun kaldığını belirtir. Bunun üzerine hizmetliler Sofiye gidemeyeceğini, “gidebilmen için bizim de senden razı olmamız gerekir” derler. Sofi kalır. Ona ayrı bir yatacak yer ve iş verirler. Sofi yaşamından mutludur. Rızalık Şehrinde bir hanımla arkadaş da olur ve ona evlenme teklif eder. Hanım, “birbiri-mizden razı kalırsak tabi o da olur” diye yanıt verir.

Günler böylece geçse dursun, Sofi bir gün, Rıza Şehri bahçesinde gezerken yolu bir nar ağacının önünden geçer. Daldaki narları görünce, sevdiği hanıma bir ikramda bulunmak ister. Narlardan bir miktar toplar ve bir masanın üzerine koyarak hanım arkadaşının gelmesini bekler. Hanım geldiğinde hiçbir olağandışılık göstermez. Sofi hanımın davranışından hiçbir sonuç çıkaramaz. “Neden böyle davrandı” diye kendi kendine sorulurken hanım; “Narları görüyorum. Bu bahçede bir dolu nar var, istersem ben de alabilirim. Ama sen bunları alırken kimseye sormadın, onlardan rızalık almadın, bunları şimdi bana sunmak istiyorsun! Belli ki Rıza Şehri’ne bir türlü alışamayacaksın. İyisi mi sen kendi dünyana dön” der ve görevlileri çağırıp sofinin Rıza Şehri dışına çıkarılmasını sağlar. Sofu erkâna göre belki “dar olur am didar

göremez” ve Rıza Şehri’nden ayrılır. Özetle, Rıza Şehri öyküsü bu şekliyle yer alır. ⁴

*“Rıza Şehri
Ve bir tabak dolusu nar sundu
Rıza Şehri yabancıları sofu
İstedi ki gönül sarayının sultanı da ondan hoşnut olsundu
Lakin nerden bilsindi ki, burası Şehr-i Rıza idi
-ver rıza al rızalık işler idi.
Bu gönül şehrinin yarenleri
Aşkın narına tutuşup yanar idiler
Değil idi gözlerinde sofunun tabağındakiler
Onlardan var idi ağaçlar dolusu nar
-yoktu önünde bekçisi
Bilirlerdi yangın yeri bahçesi yürekleri
Bilirlerdi, aşkın narında harareti
Daldaki narın kızılığında değil.
Rıza idi tohumu bu narın sebilen
Rızalık idi dem-i mekânda serpilen
Sevgi idi meyvesi bu narın-ortakça sunulan
Rıza ile ateşine yanıp kül olunan
Çün burası Şehr-i Rıza idi
Gönül işleri böyle idi.” – (Şair Kutubî)*

Her ne kadar teknoloji gelişse insanların genel yaşam düzeyi artsa da bugün içinde yaşadığımız kapitalist toplumunda, en büyük çelişkisi/sorun sömürüdür, insanların hak ve emeğinin yenmesidir. Bugün dünyanın 8 en zengin adamı, dünyanın yarısından fazla servete sahiptir, bu eşit ve adil bir düzen değildir. Alevi rıza şehri öğretisi ütopyası tüm dünyada eşitlikçi sosyal paylaşımçı bir toplumu hedefler. Cemlerimizde Aleviliğin bu toplumsal yanı işlenmeli yaşanıp yaşatılmalı, bu doğrultuda sivil kolektif üretim paylaşım projeleri geliştirilip, fiili durum yaratılmalıdır.

*Güzel Âşık Cevrimizi
Çekemezsin Demedim mi?
Bu Bir Rıza Lokmasıdır
Yiyemezsin Demedim mi?*

*..
Kimsenin hakkına etmeyiz minnet,
Bağlıdır rızaya payımız bizim.*

⁴ Buyruk Esat Korkmaz. Ayrıca bkz. Haşim Kutlu. Kızılbaş Alevilikte Yol Erkân Meydanı. S.142.Yurt Yay. Haşim Kutlu. Kızılbaş Kadın. S. 92-110. Alev yayınları.

7. Mazlumun yanında, haksızlığa karşı durmak, DAYANIŞMA.

İnsanlar bundan yaklaşık 10 bin yıl önce, Anadolu'da kadının yaratıcı emeği ile avcı toplayıcı göçebe yaşamdan, evcilleştirilmiş tarım, hayvancılığa yerleşik yaşama geçmişti. İhtiyaçları kadar üretip, paylaşım mutlu yaşıyorlardı. Avcı konumundan, hayvan bekçisi çoban, sonrada, ihtiyaç fazlası üretim "artı değerle" koyun, deve tüccarı konumuna geçen, erkek egemen, sınıflı köleci toplum ve ilk tek tanrılı dinler ve devletler, mikro ve makro düzeyde dünya nimetlerini paylaşım savaşları ortaya çıkmaya başladı.

İlk köleci toplumlar Sümer, Akda, Hitit, Mısır'da ortaya çıktı, (3700 yıl önce Hammurabi yasalarında ve Hitit tabletlerinde kaçan kölelere yardım edenlere, ölüm cezası verildiğini okuyoruz. Sonra Roma, Hıristiyanlık ve İslam'la devam etti. Köleci sömürü düzenine karşı ilk komünal köleci ayaklanmada, MÖ 132 Aristonikos, Bergama Krallığının Roma'ya bağlanması sırasında Aristonikos öncülüğünde batı Anadolu'da oldu. Börklüce Mustafa (Bedreddin) ayaklanması da daha sonra aynı bölgede oldu. Müslüman Araplar yıllarca Afrika'da zencileri avlayıp Avrupa'ya, Amerika'ya vs. köle olarak sattılar. Kölelik Osmanlı'da 1826 yılında kaldırıldı. İlahi Allah'ın gönderdiği koyun, deve tüccarı peygamberlerin elindeki "çobandeğneği" zamanla, Roma'da hâkim sınıfı koruyan muhafızların elindeki sopa "Faş'o" oldu. Faşizm kelimesinin kökeni bu 'Faş'odan gelir. Bu "faşo" günümüzde hâkim sınıfın çıkarlarını koruyan faşist polis devletinin sembolü "COPa" ve diğer silahlara dönüştü.

Ermeni Paulikyan (Paulician) hareketi: MS 325'te İznik Konseyi ile Hıristiyanlığın Roma/Bizans İmparatorluğu'nda resmî dini kabul edilmesinden sonra, Anadolu'da devletin tek dini dayatmasına karşı direnen, "Pagan" (eski semavi olmayan halk inançların devamı niteliğindeki) C. Silvanus, Ermeni Paulikyan hareketi, Anadolu Aleviliği ve Bektaşî inanç öğretisi ile önemli benzerlikler göstermektedir.

6. 7. Yüzyılda Sivas-Divriği, Erzincan, Malatya Hatay çevresinde şekillenen (Ermeni) Paulikyan inancı; Bizans İmparatorluğunun siyasi ve dini otoritesini reddediyor, kiliseleri ve azizleri kutsal saymıyorlardı. Haç'ı, İncil'i ve kilise ikonlarını kutsal bulmuyor, bu nedenle de kilise ayinlerinin gereksiz olduğunu savunuyorlardı. İran Manihaizm'i ile Hristiyanlığı sentezleyen bu inancın mensupları, Tanrı'nın bu yeryüzünde bir kudreti olmadığını düşünüyor, Asıklık (asugh) geleneği olan Paulikyanlar, âşıkların müziği eşliğinde "dans" ederek ibadet ediyorlar, bu törenlere kadın ve erkek birlikte katılıyorlar, Paulikyan cemaatine katılmak isteyenlerin kulağına, Alevi Bektaşilikte olduğu gibi "Eline, diline, göğsüne (iffetine) hâkim ol" mührü fısıldanıyordu. Bizans İmparatorluğu, Pelikan ve diğer muhalif halkları devlet düşmanlığı ve sapkınlıkla suçlayıp, haklarında ölüm fermanları çıkarmıştır. Bu halklar yerli olmalarına rağmen yabancılaştırılmış, direnişleri kanla bastırılmıştır 9. yüzyılda bağımsızlığını ilan eden Paulikyanlar, Sivas-Divriği merkezli bir devlet de kurdular. Bölge halkları ile Bizans'a karşı birlikte savaştılar. Türklerin ve Müslüman Arapların Anadolu'ya girmesinde bu dönemde oldu. Bizans 100 bine

yakın insanı katlederek bu Ermeni Paulikyan hareketini çok kanlı bir şekilde bastırdı. Bir kısmı Trakya ve Balkanlara sürülen Paulikianlar, Bogomiller ismini alıp, 16. Yüzyıla kadar inanç ve ritüellerini korumuşlardır. Balkanlara Alevi Bektaşiliğin yerleşmesi ve 14 yy. Bedreddin ayaklanmasında bu bölgeden çıktı.

Bizans'ın saldırılarında kurtulan Paulikyanlar, kendi ibadetlerini gizli yapmak, ancak görünüşte Müslüman olmak şartıyla İslamiyet'i kabul ettiler. Malatya'da Döndü, Döne, Dönüş gibi isimler yaygındır.

Hristiyan Anadolu İslamileşirken, Hristiyanlığı heterodox (çember dışı) çevreleri İslamiyet'in heterodox/Sünni olmayan yanını tercih etmişlerdir. Bektaşilik ve Alevilik inanışları içerisinde de İslami yorumlardan uzak inanış ve ritüellerini yaşatmışlardır örneğin; ünlü Bektaşi ozanlardan "Harabi, Hayrani, Âşık Vartan, Nikabi, Coşkuni, Zeki, Civanaga..." Ermeni olmalarına rağmen Bektaşiliği benimseyip, bu felsefe için değerli eserler yazmışlardır. Alevi deyişleri ve halk türkülerini seslendiren, Ruhi Su'da ermeni kökenlidir. Anadolu Aleviliğini, sadece Horasan ve Orta Asya Şaman kültürleri / Safavi-İran propagandaları, Hz. Ali, Kerbela ile açıklamaya kalkmak, büyük bir cehalet ve tarihi deformasyondur.

Mazlumun yanında olmak haksızlığa karşı durmak, kendine reva görmediğini başkasına görmemek, ezmeden ezilmeden dünyada insanca mutlu yaşamak tüm Alevilerce, Aleviliğin temel desturlarından biri olarak kabul edilir. Fakat bu çok yanlış bir şekilde, "ilk ve daima halife olma hakkına" indirgenip İslam halifesi İmam Ali, Hüseyin-i Kerbela ve Ehlibeyte bağlanır. Sanki onlar haksızlığa uğramış, haksızlığa karşı durmuş, mazlum gösterilir. Hâlbuki olay İslam'da ganimet hilafet iktidar kavgasından başka bir şey değildir.

Hatice'nin deve ticaret kervanlarında çalışan, sonrada onunla evlenen Muhammed, ekonomik gücünü artırmak için, gidip gördüğü yerlerde, Eski Sümer, Yahudilik, Hıristiyanlık vs. inanç kültürlerle eski Arap inanç kültürünü karıştırıp, "katliam" ve "ganimete" dayalı yeni siyasi bir güç, İslam dinini yaratmıştır. İslam dini iktidara gelmek için yaptığı iç-savaş ve ilk 4 halife döneminde elde edilen ganimet paylaşımı ve iç aile/kabile ve iktidar kavgaları, 3. Halife Osman'ın öldürülmesi ile İslam'da ilk Sünni, Şia (Ali taraftarı) ayrımını ortaya çıkardı. Muaviye ile Ali arasındaki Sıffin halifelik savaşında 'hakem, yüzük' uzlaşma olayı ile İslam'da bir 3'cü bölünme yaşanmıştır. Muaviye'ye karşı Ali'yi destekleyenlerin önemli bir bölümü, şehir dışında köylerde vs. yaşayan, İslam devletinin yayılma, savaş harç zekât vergilerinden bıkan, geniş fakir halk yığınlarından ve kölelerden oluşuyordu. Yeni İslam devletinin olanaklarından bir yarar göremeyen Ali'nin halife olması durumunda yaşam şartlarının daha iyi olacağını düşünen "Hariciler" denilen bir grup.

Hariciler: Sıffin savaşında yenilmek üzere olan Muaviye'nin hile ile uzlaşma "hakem" teklifini kabul eden, Ali'ye, karşı çıkıp Ali'nin ordusundan ayrıldılar. İmam Ali, kendi taraftarı olan bu Haricilerin çoğunu daha sonra, (659 yılında Nehrevan'da vs.) katledip çukurlara doldurup yaktı. Görüldüğü gibi Hz. Ali mazlumdan yana olmamıştır, mazlumları katletmiştir. Daha sonra

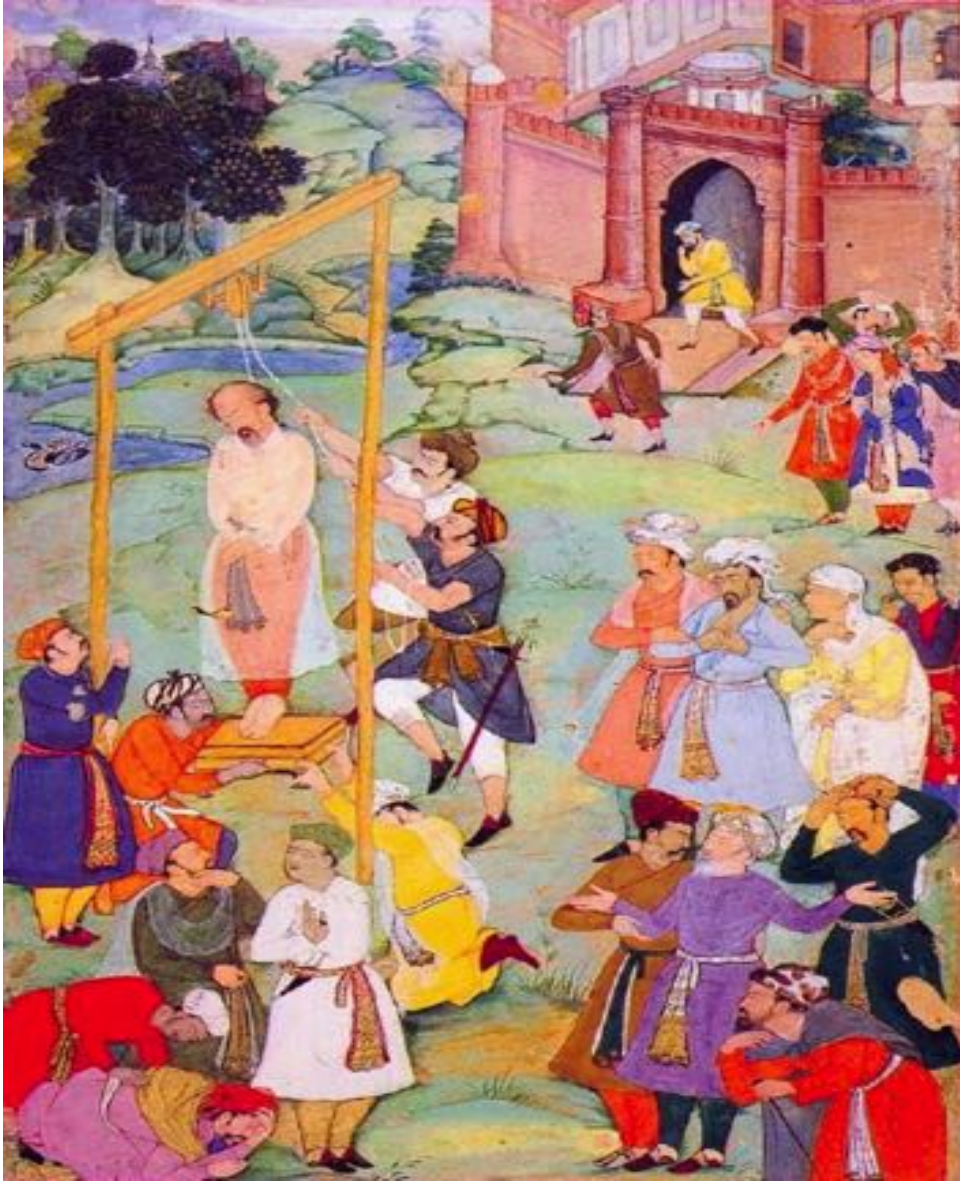
Haricilerden biri” İbni Mülcem’de” onu zehirli bir kılıçla yaralayıp öldürür. Ali’de Hasan’da Hüseyin’de köle sahibidir. İslam’ın tüm kurallarını vs. yerine getirmişlerdir.

Kerbela olayı da İslam’da hâkim güçler arasında halifelik iktidar kavgasıdır. Ali’nin oğlu Hasan’da halifelik konusunda Muaviye ile anlaşmıştır. Hüseyin, dedesi Muhammet’ten dolayı Halifeliğin kendi ailesinin kendinin hakkı olduğu düşüncesi ile Halifeliği ele geçirmek için Küfede ordu kurmuş, fakat Yezit ondan daha hızlı davranıp, O Küfe’ye gelmeden Kerbela çölünde önünü kesip, Hüseyin’i ve korumalarını katletmiştir. Hüseyin Küfe’ye varıp yeterli gücü toplayıp Şam’da Yezidi katledip O halife olacaktı. Sistemde bir değişiklik mi olacaktı hayır. Şia, İmam Hüseyin (Ehlibeyt) İslam anlayışı, bugün İran’da iktidardadır, bunun Sünni İslam’dan neresi daha iyi ki? (Kerbela başlığı altında ayrıca açıklanmıştır.)

Her ne kadar Sünni, Şia ve Alevi-İslamcı çevreler kendilerince süsleyip püsleyerek anlatsa da Kerbela olayı, İslam’da iktidar halifelik kavgasıdır, Aleviliğin mazlumun yanında olma haksızlığa karşı durma ve rıza şehri anlayışıyla uyuşan hiçbir yanı yoktur.

Babek Hürrem’i hareketi: Emeviler ve Abbasilerin yönetiminde, sıradan halk köleler kadınlar vs. hiç hoşnut değildi. Allah’ın yarattığı yönettiği bir dünyada, nasıl olurda adaletsizlik, zulüm, haksızlık olur, zalimler hep güçlü ve iktidarda olurlar? İnsanlar bu soruyu sormaya başladılar.

Arap İslam emperyalizmi, kuzeye doğru yayılmaya başladığında, Horasan, Azerbaycan, Dersim, Bağdat üçgeninde yaşayan Türkler, Kürtler, Ermeniler, Gürcüler, Nusayriler, Ezidiler, Dürzîler, Hıristiyan, Yahudiler vs. halklar 72 millete aynı nazarla bak anlayışı ile “Mutlu Kızillar” (kızıl giyenler) anlamına gelen Hürrem’i hareketi (Babek Qürremi 795 – 838) öncülüğünde Bezz kalelerinden, Abbasi Halifesinin İslam ordularına karşı direndiler. Emevi ve Abbasiler ile iktidar/halifelik kavgasını kaybeden bazı Şii imam evlatları da İran’ın kuzeyine Horasan’a vs. kaçıp bölgedeki halk hareketleri içinde direk veya dolaylı olarak yer almış olabilirler.

12: Hallacı Mansur'un idamı 26 Mart 922.

Aleviler olarak cemlerimizde darına durulan Hallacı Mansur, Ağustos 858, Qorasan-Tür köyünde doğdu. 26 Mart 922, Bağdat'ta hunharca bir şekilde katledildi. Hallacı Mansur yaşadığı dönemde "Karmati" köle halk hareketinin ayaklanmasını örgütlemek ve Enel-Hak, Ben Hakkım "tanrıyım" HAK insan- da, söyleminden, din İslam'ın tanrı anlayışına vs. karşı felsefi düşüncelerinden dolayı uzun süre yargılandı, sonuçta boynuna "Karmati Casusu" tabelası asılıp kırbaçlanıp, burnu, kolları ve ayakları kesildikten sonra, idam edildi. Başы kesilerek Dicle üzerindeki köprüye dikildi; gövdesi yakılıp külleri nehrin sularına savruldu. Kızıl kesik başы iki gün köprüde dikili bırakıldıktan sonra, Horasan'a gönderilerek bölgede dolaştırıldı. Alevilere "Kızılbaş" denilmesinin sebeplerinden biri işte bu bölge, bölge gezdirilen H. Mansur'un kızılbaşındandır.

Karmati halk hareketi, adını İran'dan gelip Küfe yakınlarındaki Nehrin köyüne yerleşen, lakabı "Kamisa" "kiremit" (kızıl alev gözlü anlamına gelen) "Hamdan Karmat" tan almaktadır. Zerdüştlük, Mazdek, Mâni, Sabilik vs. bir-

çok halk doğa inançlarından, Qorasan Pirleri, İsmaili Dailerinden etkilenen, “Yoksulların ve ezilenlerin kurtuluşuna” hizmet eden inançsal söylemleri ön plana çıkaran Karmatiler, 870-1030 yılları arası, Irak, Horansa, Suriye, Mısır, Bahreyn’den Yemen’e, geniş bir alanda etkili oldular. Karmatiler; Alevilikte Rıza şehri dediğimiz, HERKESTEN GÜCÜNE, HERKESE İHTİYACINA GÖRE, komünal bir paylaşım düzeni kurmak ve bölgede Köleciliğe sömürüye adaletsizliğe karşı İslam rejimini devirmek amacıyla 880’de Abbasilere karşı ayaklandılar. İslam Şeriatını 100 yıl kaldırıp, Kâbe’deki “Hacerül Esved” taşını vs. söküp Lashaya götürdüler. Mısır’da iktidar olan Şii İslami “Fatimi” devletine de karşı çıktılar. Karmatiler Fatimi’lerce (imam Aliciler tarafından) ortadan kaldırıldılar, fakat yok olmadılar.

Fatimi devletinin bölünmesi ile Mısır’dan kaçıp İran’ın Deylem bölgesine gelen (Dersimlilerle aynı kökendir) Deylemlilere sığınan Hasan Sabah (1050-1124) (İsmail’i Nizari) hareketi Karmatilerin bir anlamda devamı oldu. Büyük İslam ordularına dünya haramilerine güçleri yetmezdi. Bu nedenle Alamut Kalesi etrafında “sır bekçileri” gizli bir örgütlenme oluşturup “fedai” eylemleri ile zalim iktidarlara taş söktürdüler. Selçuklu vezir, Nizam-ül Mülkü 1092 öldürüp (1092), (Türk Fars Sünni İslam) Büyük Selçuklu Devletinin (1037–1194) çöküşünü başlattılar.

Anadolu’da yaşayan Aleviler yerli halklar, (1080, 1178) yıllarında Anadolu’da Tokat Niksar merkezli (bilge adam /danışman anlamına gelen) Danışmend Alevi Devleti kurmuşlardı. Güneyden Müslüman Araplar doğudan 1230 - 1270 Moğol saldırılarından dolayı birçok doğu halkları Türkler vs. Anadolu’ya yerleşmeye, hâkim olmaya başladı. Sünni İslam’ı benimseyen Türkler Danışmend Alevi Devletini yıkıp (1071-1318) Anadolu Selçuklu İslam devletini kurular.

Babai ayaklanması: 1237-40 yıllarında Baba İshak öncülüğünde, Anadolu Selçuklu İslam devletine karşı Adıyaman ve Amasya’dan büyük bir “Babai ayaklanması” gerçekleşti. Bu ayaklanmaya bölgede yaşayan Ermeni Kürt Türk Hıristiyan halklar katıldı. Selçuklular kiralık paralı Frank askerleri ile kanlı bir şekilde bu ayaklanmayı bastırdı. Ayaklanmanın önderlerinde Baba İshak’ı Amasya kalesinde astılar. Horasan ve Hasan Sabah’ın kalelerinde eğitimini alıp Anadolu’ya gelen, ayaklanmanın önderlerinden Hacı Bektaşî Veli bu katliamdan kurtulurken kardeşi Mentüş öldürüldü.

Babai ayaklanmasından sonra kadim Anadolu’da var olan doğal halk inançları, bölgeye dışarıdan gelen, cemlerde darına durulan Hallacı Mansur, Nesimi, Fazlullah ve Farabi Hasan Sabah, Ömer Hayyam, İbni Sina, Pisagor, Sokrates, platon Hermes/İdris vs. Birçok ışık ehli Dâhilerin görüşleri, Anadolu’da Işık Ehli, Hak Yolu, Bektaşî, Kızılbaşlık adı altında yeniden şekillendi.

Sözde tanrı adına hak hukuk din, kitap yazıp peygamberliğini ilan edenlere karşı, “Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır” diye, her şeyin doğada olduğunu, onu bulup açığa çıkarmak için bilimi, kâmilî bilge a’lim insan olma-

yı, haksızlıklara cahilliğe karşı durmayı yol eylediler. Sen ben değil, biz ve “yol cümleden uludur” dediler.

Bedreddin Börklüce: 1414-1420 yıllarında (Daha Marx Lenin Mao doğmadan) Alevi pirleri Börklüce Mustafa, Torlak Kemal ve Şeyh Bedreddin, Ege’de Aydın Ortaklar köyünde başlayıp Karadeniz Balkanlar Ege bölgesinde var olan tüm halklarla bir olup, “*Yârin yanağından gayrı her şey ortak*” diye; İç taht kavgaları ile uğraşan Osmanlı İslam devletine ve sömürü sistemine karşı ayaklandılar. Paranın bile ortadan kaldırıldığı, (9 bin yıldır “Çatalhöyük’ten” beri özlemini çektikleri) Aleviliğin rızalık Şehri, komünal paylaşımcı toplumun kurdular. Osmanlı Börklüce Mustafa’nın yiğitlerini İzmir Karaburun’da katledip, daha sonra Şeyh Bedreddin’i Yunanistan’da Serez çarşısında astı. Aleviler Osmanlı’nın zulmünden kurtulmak için kuş konmaz, kervan geçmez dağlara çekildiler.

1453 İstanbul’un alınması ile Osmanlı Sünni İslam imparatorluğu kurulup yayılma katliam işgal ganimet “güçlenme dönemi” başladı. Osmanlı yürüttüğü savaş ve işgaller için halktan asker ve vergi talebini artırdı. Aynı dönemde İran’da da Şah İsmail etrafında “Safavi” Şii İslam imparatorluğu kuruldu. İslam’ın başından beri var olan katliam işgal ganimet iktidar halifelik kavgası, Sultan Yavuz - Şah İsmail ile Anadolu’ya taşındı. İran’da bazı Türkmen grupları Şii Şah İsmail’e destek verdi, Şii propagandacılar Anadolu’ya gönderildi (bugün de İran aynısını yapıyor). Aleviliğin içine Şii İslami unsurlar söylemler bu dönemde girdi. Daha önceki dönemlere baktığımızda, Alevi edebiyatında nerede ise İslami unsurlara hiç rastlanmaz.

Osmanlı’nın yoğun baskısından dolayı kurtuluş olarak Anadolu’dan birkaç Alevi Aşireti Şah İsmail’e destek verip, 1511’de “Şahkulu” adı altında Osmanlıya karşı ayaklandı. Yavuz Selim Anadolu’da Alevileri katletmeye başladı. Şah İsmail’de Şii İslam’ı resmi devlet dini ilan edip Sünnileri katletmeye başladı. 1514 Yavuz ve İsmail arasında geçen Çaldıran savaşından önce, Anadolu’da arkada ayaklanma olmasın diye Yavuz Selim 40 binden fazla Alevi’yi katletti. Safavilerin “kılıcına” karşı ilk defa ateşli silahlar (top tüfek) kullanan Osmanlı, Çaldıran savaşını kazandı. Safaviler Şii İslam’ı benimseyerek bölgedeki Kızılbaşları katlettiler.

1527 Kalender Çelebi ayaklanmasının ardından 1750 yıllarına kadar, “Celali” ayaklanmaları adı altında Aleviler Osmanlıya karşı 200 yıl, bir nevi gerilla savaşı verdiler. “*Demiri demirle dövdüler, biri sıcak biri soğuktu, insanı insanla kırdılar; biri aç biri toktu*”. “*Bozuk düzende sağlam çark olmaz, bu düzen kökten değişmelidir*” diye Pir Sultanlar hem sosyal ekonomik bakımda hem de inanç açısından, İslami Osmanlı’ya karşı ayaklandılar. Aynı dönemde Anadolu’da yaygın olan Alevi kültüründen etkilenen Osmanlı’nın devşirme ordusu “Yeniçerilerde” dönem, dönem Osmanlıya karşı içten ayaklandı. Osmanlı 1826’da kendi Yeniçeri ordusu topa tutup katletti. Ve aynı anda kontrol altına almak için dönem, dönem beylik/valilik, secere verdiği alevi aşiretleri ve Alevi Bektaşî dergâhlarını kapattı. 1834 yılında Hacıbektaş dergâhlarına cami dikip, Nakşibendi vs. İslamcılarını yerleştirdi.

İttihat ve Terakki: Din İslam'a bağılı olan Osmanlı 1700-1800'lü yılların bilim aydınlanma çağından nasibini alamadı. 1871 Paris Komünü ayaklanması ile gelen emek ve özgürlük hareketleri dünyanın ve 600 yıl süren Osmanlı Emperyalizminin de çöküşünü başlattı. İçinde Mustafa Kemal (Atatürk'ünde) olduğu, İttihat ve Terakki (Birlik ve İlerleme) partisi (1889-1918) çöken Osmanlı İmparatorluğu içinde olan Türk-İslam mirasını, Anadolu'da toplama, Türk-İslam'ı gönüllü kabul etmeyenleri katletme veya Anadolu dışına sürgün etme kararı aldı. 1915'te Ermenilerle işe başladılar. Son Osmanlı Padişahı olan Vahdettin; Trabzon'da Pontus Rumlarına karşı katliam başlattı, sözde bunu engellemek için de işgalci İngilizlerden izin "İstanbul limanından çıkış vizesi" alıp, kendine sadık paşaları ve emir subayı koruması olan Atatürk'ü başlarına koyup "Türk-İslam devleti" kurmak için Anadolu'ya gönderdi.

Koçgiri Dersim: Çöken Osmanlı topraklarında halklar bir, bir bağımsızlıklarını ilan etti. Yüzyıllardır Osmanlı'nın baskısı altında olan Koçgiri bölgesinde yaşayan Aleviler, Zazalar, Kürtler de doğal olarak bağımsız bir devlet kurmayı düşünüyorlardı. Fakat Kemalistler bunu çabuk fark etti ve Koçgiri ayaklanmasını (Mart 1918-Haziran 1921) kanla bastırdı. Kurtuluş savaşına destek için gelen TKP yöneticileri Trabzon Sürmene açıklarında (28 Ocak 1921) katledildi, daha sonrada 1 Mayıs vs. yasaklanıp sosyalistler, komünistler Nazım Hikmetler vs. mahpuslarda çürütüldü. Cumhuriyet kurulduktan sonra da Alevilik ve Kürd dili yasaklandı, 1925 Şeyh Sait, 1930 Ağrı, 1937-38 Dersim, O gün bugündür T.C. tarihi Alevilere ve Kürtlere yönelik katliamlar tarihidir. Her şeye rağmen Aleviler Kürtler sosyalist komünist devrimciler Lenin vs. Kemalistlerin 1923 kadar olan "kurtuluş savaşı" ve "burjuva demokratik devrimi" sürecini desteklemişlerdir. Atatürk 1923-27 yılları arasında bir dizi anti demokratik gerici yasalar çıkarılmış, 1927 yılından sonrada İbrahim Kaypakkaya'nın belirttiği gibi Kemalizm faşist bir diktatörlüğe dönüşmüştür.

Aleviler 1960-70'lerde yükselen Devrimci Sosyalist emek örgütlenmesi sendikalarda, diğer sivil toplum kuruluşları ve her türlü muhalif içinde yoğunlukla yer aldılar. Ve bu hareketlerinin liderlerinin çoğu da İbrahim Kaypakkaya gibi Alevi Kürt kökenlidir. 70'li yıllarda yükselen emek sosyalist devrimci hareketi bastırmak, 1980 Askeri faşist darbesine zemin hazırlamak için TC devleti, Alevilere yönelik Maraş, Çorum katliamını yaptı. Darbe ile sol ve emek hareketi bastırıldı, okullarda zorunlu din dersleri ve 40 bin yeni cami açılıp imamlar atandı. Allah Kuran Peygamber AKP iktidarı için zemin hazırlandı. 1980'lerde ortaya çıkan Kürd ulusal kurtuluş hareketi içinde Aleviler yoğunlukta yer aldılar. Kürd özgürlük hareketi, Sünni Şafi Kürt kesimi içinde bir aydınlanma gerçekleştirmiş ve ayrıca Alevilere yönelik kışkırtmalı yaklaşımları önemli ölçüde tersine çevirmiştir. Bunda Kürd Alevi canlarında önemli katkısı vardır.

SivasBela: Alevilere gözdağı niteliğindeki, 2 Temmuz 1993 Sivas katliamı Alevi toplumu örgütlenmesi açısından bir "milat" dönüm noktası olmuş, Aleviler kendi bağımsız kitle örgütlenmesine başlamıştır. Fakat İslam'la ve

milliyetçilik ile yüzleşemediği, asimilasyondan ve CHP kuyrukçuluğundan kurtulamadığı için, Türkiye’de halk emek muhalefet hareketini birleştirecek toplumda sosyal kültürel bir değişim ve yeni bir sistem için öncü birleştirici ve taban gücünü ortaya çıkaramamıştır. 2013 Gezi Direnişi gibi köklü bir direnişi, fırsatı, diğer güçlerle birlikte AKP’yi durdurma ve köklü bir demokratik sistem değişikliğine çevirememiştir. Karamsarlığa hiç gerek yok, hiçbir iktidar kalıcı değildir. Her zaman fırsatlar doğar. Önemli olan kendimizi ve toplumu insanca eşit özgür mutlu bir yaşam için mücadeleye değişime ve fırsatlara hazır hale getirmektir. Yoksa çok uzun yıllar baskı zulüm altında hep birlikte eziliriz. Görüldüğü gibi Aleviler 9 bin yıldır, “kendine reva görmediğini başkasına görme”, Yârin yanağından gayri her şeyi paylaşmak, Rıza şehri anlayışı ile ezmeden ezilmeden insanca mutlu yaşamak için hep mazlumun yanında olmuş haksızlıklara karşı direnmiş ve bu yönde mücadele veren halklar ile dayanışma içinde olmuştur. Bundan dolayı da katliamlara uğramıştır. Aleviler bugüne kadar resmi (semavi vs.) Dinlere ve hâkim sınıfların sömürü devlet düzenine güvenmemiş hep karşı olmuştur. Onun içinde Hallacı Mansur, Nesimi, Fazlı Pir Sultan gibi ödün vermeyen boyun eğmeyenler direnen canlar cem erkânlarına "Dar" olarak almıştır. Alevilerin inançsal duruşu toplumsal sınıfsal bir duruş olarak Aleviliğin, özünde vardır. Zalimin zulmünden, gelecek saldırılardan, kendi varlığını koruyup savunamayan bir toplumun hiçbir şeyi yoktur, olanı da yok olur. Aleviler katliamlara karşı meşru müdafaa kendi savunma hakkını kullanmalıdır, sömürü devletine düzenine güvenmemelidir. Bugün dünyanın 8 en zengin adamı, dünyanın yarısından fazla servete sahip, 70 milyon kişinin dünyanın geri kalan yüzde 99'undan (yaklaşık 7 milyar insandan) daha fazla servete sahip. Bu gelir eşitsizliği adaletsizlik tersine dönmelidir. DAB’ın devrimci Alevi adını almasının sebeplerinden biride Aleviliğin bu tarihsel toplumsal paylaşımçı ve haksızlığa karşı duruşu, değişime açık olması ve Alevilikte köklü bir reform değişime ‘devrime’ ihtiyaç olduğu ve bu devrimci öze dikkat çekmek içindir.

Alevi cemleri, ah Hüseyin, vah Hüseyin diye ağıt yakıp diz dövme yeri değildir. Bir inanç /öğreti insanların bugününe ve yarınına bir fayda sağlamalıdır. Alevi Pirleri cemlerimizin bir parçası olarak, geçmişteki bu paylaşımçı ve direnişçi özümüze sahip çıkarak, güncel sosyal yaşam politik sorunları ele alıp, daha eşitlikçi adaletli bir düzen kurmak için topluma yol gösterici eğitici olmalıdır. Cemlerde ezilen halk ve sınıflarla dayanışma ve güncel verilmesi gereken mücadele dile getirilmelidir.

*Şalvarı şaltak Osmanlı
Eğeri kaltak Osmanlı
Ekende yok biçende yok
Yiyende ortak Osmanlı*

...
*Su milleti güruh, güruh gezelim
Mazlumları bir katara dizelim*

*Zalimlerin sarayını bozalım
Yıkalım bakalım ne olursa olsun*

...

*Bir Şah olsam hükmeylesem cihana
Kilise, mescidi yıkar giderdim
Okullar yapardım bütün insana
Cehaleti kökten söker giderdim*

...

*Elim aydır dört kitaptan eveli
Seydoğlu Bedrettin Bektaşî Veli
Ortaklar adına bileyim seni
Dağlar gider bizim dede sultana*

8. Darı Mansur SORGU görgü, düşkünlük, halk mahkemesi.

Aleviler toplumsal yaşama başladıkları ilk çağlardan bu yana, kişisel ve toplumsal sorunlarını cemlerde, *“kendine reva görmediğini başkasına görme, eline diline beline sahip ol”* ve *“Rızalık alıp verme”* ilkesine bağlı olarak, sorgu görgü yaparak çözdüler. Bu aynı zamanda Alevilerin hâkim güçlerin ve İslam'ın baskı ve katliamlara maruz kalıp dağ köylerine çekildiklerinde, devlet siteminden ayrı Alevi hukuk sistemlerinin temelini oluşturdu. Bu hukukun temeli eğitime ve suç işlememeye yapılacak işleri rızalık olarak danışarak yapmaya dayalı idi. Yine de Canlar veya toplum arasında bir sorun yaşanır- sa arabolucu olması için Pire gidilirdi, sorun orada çözülemezse, bir cemde ele alınır, tatlılıkla bir karara bağlanırdı.

Cem ve erkânların yürütülmesi için cem erenlerinin birbiri arasında sorun, küskün dargın, alacak verecek bir husumet olmaması, herkesin birbiri ile barışık olması esastır. Yoksa cem yapılamaz, herkes barışmak zorunda, yoksa taraflar ceme katılamaz dışarı atılırlar. Pirlar ceme başlamadan önce küskün dargın vs. olan var mı, birbirinizden hoşnut ve razı mısınız diye sorar. *“Aşığa Şan Dervişe Nişan”* herkesin birbiri ile niyazlaşmasını ister.

Yılda bir yapılan Görgü cemlerinde herkes yolun temel ilkeleri doğrultusunda, bunlara geçen bir yıl içinde uyulup uyulmadığı konusunda Cemde Dara durup, “sorgu “görgüden” geçer, ufak tefe hatalar düşkünlükler sembolik cezalar ile kaldırılır, bir anlamda canlar ikrarını tazeleyip, aklanmış olur. Kasten bir cana kıymak (öldürmek) veya tecavüz suçları af edilmez kişi dü- kün sayılır yoldan toplumdan atılır.

Alevi cemlerinde DAR'a durulur. Dar kelimesi darağacına çekilme (idam edilmek) ve aynı zamanda zorda darda kalmak anlamındadır. Hallacı Man- sur gibi darağacına çekilsem de, Nesimi gibi derim yüzülse kendi postumun üzerine otursam da, Fazlı gibi kalbimden hançerlenip yere düşsem de sö- zümünden özümünden ikrarından, doğru bildiklerimde davamdan dönmem, yalan söylemem haksızlığa boyun eğmem, “Dönen dönsün, ben dönmezem yo- lumdan” kendi ellerimle başımı bu yola koydum anlamı taşır.

Hallacı Mansur darında baş boyundan asılmış gibi hafif yana bükülür, sağ el kalp üzerine konur sol el yan tarafa uzatılır, (cenazenin ayak başparmakları birbirine bağlandığı için) ayakuçları birleştirilir, bu aynı zamanda ölmeden önce ölmek anlamına gelir. *Nesimi Darı*, derisi yüzülen Nesimi gibi kendi postu/derisi üzerinde diz üstü oturma şeklindedir. *Fazlı Darı* ise kalbinden karından hançerlenmiş gibi yüz üzeri, (baş yere değmemesi için avuç içinde başın meydana konma şeklindedir) kendi ellerimle serimi (başımı) bu yola meydana, bu davaya baş koydum anlamındadır. Bazı Alevi İslamcılar bunu bak bizde namaz kılıyoruz şeklinde anlatır fakat hiç ilgisi yoktur. Normalde cemlerde canlar topluca sadece Mansur darında dururlar. Diğer darlar kişi şahsen herhangi bir konuda meydana DAR'a çekilirse yapılır. Cemlerde ayakta Mansur darında dururken veya normal sandalye sedir minderde vs. otururken; Önek Pir bir gülbenk verdiğinde veya Zakirler bir deyiş okuduğunda son beyitte deyişi yazan aşığı adı geçtiğinde, AŞK ile can cana diye, sağ el kalbe, sonra başa/dudağa ve bele veya yere meydana götürülür. Bu elime dilime belime sahibim, özümden sözüme/ne bağlıyım, başım üstüne serim meydana anlamını taşır. Görgüde darda duranlar "*Bizde hata, sizler ata.*" "*Gönül kalsın, yol kalmasın*" *Yol cümleden uludur.* "*Gelin canlar bir olalım.*" *Kısa çöpün hakkını, uzun çöpten alalım*". Yoldan düşenin yeri düşkünler meydanıdır. "*İstirap bir bedenim, yara tüm gönüllerindir*". Suçluyu bağışlamak, ancak mazlumun hakkıdır. Bazen olur, bir can geçse de hakkından, yol geçmez, bu kamu hakkıdır, cem erenleri sorar hesabı, keser cezayı. Mala, cana, şana, şöhrete, güzelliğe, güvenme. Nefsini, dizgin tut, yoksa sorar erenler. Sen mi ulusun, insanlık yol mu ulu? Diye.

Kızılbaş Alevilik, tarihsel geçmişinin bütün dönemlerinde, kendisini çevreleyen "hâkim sınıf devlet" hukuk ve adalet anlayışlarının dışında kalmıştır. İster köleci, ister feodal, ister kapitalist olsun, tarihsel geçmişinde süregelen özel mülk sistemleri ve sistem sahibi devletlerle, özellikle adalet dağıtan kurumlarıyla hiç barışık olmamıştır. Sömürü ve zulüm üzerine kurulmuş bir binanın adalet ve vicdan binası olamayacağını, adalet ve vicdanın, ortaya konulan yaşam şartlarından ayrı oluşamayacağını, dolayısıyla söz konusu yaşam şartlarının "İhtiyacına göre" erkânına uygun düzenlenmesiyle hem hakaniyete hem de rızalık vicdanına uygun düşen adaletin gerçekleşeceğine inanmıştır.

Yıllık sorgu sualden (Görgü) geçen her can, önce kendi kendisinin yargıcı olur ve özünü, bu bağlamda Hak Meydanı'na açar. Daha başında verdiği ikrar, dar olduğunda ona yol gösterir. Ne demişti verdiği ikrarda; "Kendime reva görmediğimi başkasına görmeyeceğim. Elime, dilime ve belime sahip çıkacağım kşime (karıma ya da kocama değil eşime), işime, aşıma sadık olacağım, doğru düşüneceğim, doğru söyleyeceğim, her işimi doğru ve sağlam yapacağım".

Yola girerken ikrar vermek, musahip olmak, Alevi topluluğunun vatandaşı YOLdaşı olmak demektir. Bunu yalın Türkçe karşılığı "Eş ve Eşitlik yol kardeşliğidir". Kürtçe, Farsça ve Zazaca karşılığı, "Bıraye Müsavi"dir. Ortaklık

toplumuna üyelik, daha başından eşleşerek ve eşitleşerek olunur. Başka türlü mümkün değildir. Bu noktada hiçbir yanlışığa meydan vermemek için, tarihi bile yapılmıştır ve şöyledir. “Hal ile halleşecek, sonra yar olup yârleşecek-sin, sonra yol ile yoldaş olacaksın. Bu toplumda erk yoktur. Altlık ve üstlük yoktur. HER CAN O MEYDANDA EŞTİR, EŞİTTİR. Bu yolda “makam ve post” bilime bilgeliğe onun ışığında sevk ve idare duyulan saygıya dayanır. Çünkü meydan, emir meydanı değil, Rıza Meydanı’dır.

Cemlerde sorgu görgü yapılabilmesi sorunların çözülüp küskünlerin düşkünlüklerin kaldırılması toplumsal barışın sağlanması vs. için hem canların birbirini, hem de erkânı yürüten pirin canları yakından tanınması gerekir. Eskiden Alevi toplumu genelde köylerde oturuyordu, herkes bir ocağa pire bağlı idi, talip pirini, pir talibini tanıyordu.

Bugün kozmopolittik şehir koşullarında bu yapı dağıldı. Bu nedenle var olan Alevi dernekleri o eski “ocak” bağlılık işlevi görmeli, Pirlerde derneklere bağlı üye olarak orada sabit hizmet yürütmelidir ki toplumu tanısın bir sorun olduğunda “arabuluculuk” yapabilsin. Resmi hukuk sisteminde daima bir kazanan bir kaybeden vardır. Genelde çok uzun ve maddi açıdan pahalı bir çözümdür. Alevi rızalık hukuk sisteminde her 2 tarafında kazandığı eşit olduğu bir çözüm yolu bulunmaya çalışılır. Tarafların cemde alınacak karar uyacaklarını baştan kabul etmeleri zorunludur.

Yaşadığımız çağda sorunlar çok ve karmaşık olabilir, bu nedenle her sorunun, cem sorgu görgü erkânına getirilmesi mümkün olmayabilir. Taraflar istese de istemese de bazı konular resmi hukuk sistemi, yasal mahkemelerde görülmek zorundadır. Alevi cemlerinde öncelikle Aleviliğin “kendine reva görmediğini başkasına görme”, eline diline beline sahip olmak” ve “Gönül Rızalığı” alıp verme” gibi etik konular cemlerde işlenip anlatılmalı. Yani mümkün olduğunca insanların birbirlerine karşı hata kusur işlemeleri öğretilmelidir. Yoksa gönül kırıldıktan sonra tamir etmesi zordur.

*Pir Sultan'ım der gözümde
Hiç hata yoktur sözümde
Eksiklik kendi özümde
Darına durmağa geldim*

9. Hava Ateş Su Toprak 4 Kapı da Can, DOĞAL yaşam kültürü.

Varoluş felsefesine dayalı Alevilik bir doğal bilim inanç öğretisidir, canlılar her şeyini doğadan alır geri doğaya verirler. Doğada canlı cansız yaşamı devri daim var eden yüzlerce çeşit temel kimyasallar, milyarlarca çeşit madde, element, vitamin, hücre ve canlılar vardır. Alevilik öğretisi geçmişte bunları niteliklerine göre, Hava, Ateş, Su, Toprak diye 4 genel element, 4 anasır, 4 kapı diye adlandırmış ve 4 kapıda can/hak demiştir. Az çok 4 unsur olduktan canlıların yaşayamayacağı bilimsel bir gerçek. Hece Bektaş Veli, “Can dediğimiz, şah dediğimiz hak dediğimiz, “*Cevherde (madde, madende çeşitli*

kimyasallarda) uyur normal gözümüzle göremeyiz, bitkilerde uyanır, hayvanlar âleminde hareket eder, İnsanda bilince gelir. "Can devri daim eylediğinde hakka yürüdüğünde, yel yele, od oda, su suya, toprak toprağa can cana gider" (karışır) diye doğanın devri daim diyalektiğin birbirini etkilediği sürekli değişip geliştiğini ve bizlerinde bu doğa devri daimin bir parçası olduğumuzu dile getirmiştir. HBV 4 Kapı 40 makam öğretisinde, İnsanın bilinç gelişme düzeyinde "Hava ehli, Ateş Ehli, Su ehli, Toprak ehli diye 4'e ayırmıştır. (Bak 4 kapı 40 makam öğretisi.)

Hava oksijen olmadan 3-5 dakika duramayız, ölürüz. Aynı şekilde ışık ısı sıcaklık enerji ve abu hayat su olmadan da fazla yaşayamayız. Üzerinde yaşadığımız ve tüm canlılara besin sağlayan toprak, olmadan da yaşayamayız. Tarihte çeşitli kültürlerde bu 4 ana unsura, Hava/fırtına tanrısı, Güneş tanrısı, Su/yağmur deniz tanrısı, toprak-ana-tanrıça gibi tanrısal nitelikler yüklenmiştir. Alevilikte HAK kavramı, âlemdede doğada her alanda her maddede var olan enerji kültesidir. Buna sembolik "delil" olarak cemlerde "delil" uyandırılır mum yakılır. Mumun üst dalgaları havayı, ışığı ateşi, eriyen yeri suyu, katı kökü toprağı ve delili uyandıran canda 4 kapıda can Hakkı temsil eder. Cemlerde 4 kapı selamı verilir, meydan postu serilirken 4 köşesine "hava ateş su toprak ve ortasına cemi cümle canlar aşkına diye niyaz edilir. Alevi deyiş ve semahlarımıza bakıldığında da çoğu doğayı, bu 4 unsuru, bitkileri hayvanları canlıları kutsadığını görüyoruz. Turnalar gibi semah döner, bülbülün güle aşkıyla deyiş söyler, kırat sırtında zalime karşı durmuştur. Bozkırın ortasında 1 ağaç kalmışsa, kesilip yok olmasın diye, ona bir çaput bağlayıp, onu kutsallaştırıp korumuştur. Alevilik "*Cümlenin muradı dünyada cennet*" diye, semavi dinlerin İslam'ın, bu dünyayı ganimet savaşları ile cehenneme çevirip, sözde öbür dünyada, güllük gülistanlık, şarap akan ırmaklarını huri cennetini reddetmiştir.

Enel HAK dediği için öldürülen Nesimi, bir şiirinde "*Ben mevlamı yerde buldum, ne isterem gökyüzünden*". Diye toprağı dünyayı doğayı canlıları kutsar. Alevilik bütün öte dünya kutsallıklarını reddeder, mülk ve hükümlanlık toprak Ananındır, Dünya Ana, doğurduklarının tümünü, ihtiyaçlarına göre rızkını verir. Aleviliğin önemli mekânlarına baktığımızda Kazdağlarından Binboğalara, dağ taşı, suları ırmakları kutsamış Baba Mansur Munzur gözelelerinden, tahtacı "Ağaç Erlerine" Aleviler hep doğa ile birlikte imece bir bütün olarak yaşamıştır.

Kalkıp bugün İslami asimilasyonun etkisiyle, Alevi cemlerinin başından sonuna; "*Hız. imam Ali efendimiz çatal Zülfikar kılıcı ile İslam Müslüman olmayan, olmak istemeyen "kâfilerin" kellesini kesmiş, fakat hakkı yenmiş? İmam Hüseyin efendimiz dedesi, Muhammed peygamber halifelik bizim, benim hakkım diye, İslam şeriatı iktidarı için Yezit ile Kerbela'da CENK etmiş, İslam'ın halifesi olmak için kellesini vermiş*" fakat hakkı yenmiş. Bu ne hakkı ya HUUU diye sormak gerekir. Alevi canlar BİR kez olsun sorgulayın. Bunları her cemde, anlatmak, dinlemek Alevilik İnsanlık, adına utanç verici olsa gerek. Bugün Alevileri devletten İslami diyanetten çok Alevi kurumları, dedeleri

kendi kendine asimle etmektedir. İslam insanlığa sunduğu en büyük marifet savaşta elde edilen “GANİMET” için kelle kesmek olmuştur. Hâlbuki her türlü “nimeti” huri cenneti doğa, toprak Anamız bu dünyada bize sunuyor.

Aleviliğin rızalık şehri öğretisi doğa anamızın bize sunduğunu “NİMETLERİ” rızalıkla paylaşmamızı öğretiyor.

Alevi Pirleri (dedeleri/anaları) İslam kuyrukçuluğu değil, doğa cemi yapıp abı hayatı doğanın sunduğu nimetleri rızalıkla paylaşmayı insanlara (Alevilere) anlatmalı öğretmelidir. Ganimet için kelle kessen, hırsızlık yapanları değil.

Alevilikte, Hızır İlyas, “Hıdırellez”, inanç ve kutlamaları da kadim insanlık tarihinden bu yana, tamamen doğa ile ilgilidir. Denizde, karada aynı niteliklere sahip Hızır ve İlyas’ın deniz ile nehrin birleştiği, bir su kenarında ölmüş balığın dirilişi, gül ağacı altında YEŞİLLİKLER içinde ölümsüzlük şarabı içip, yeniden dirilebilen doğa anayı, evrimi devri daimî vs. anlatan sembolikler içerir. 6 Mayıs Hıdırellez bayramı (yazın başlangıcı) Alevi inanç günlerinden biridir. Şehir koşullarında biraz unutulsa da bu günlerde açık hava doğa cemleri yapılırdı ve yapılmalıdır.

İnsanlar bugüne kadar ne üretti yaptı buldularsa, hepsini doğadan örnek alarak yapmışlardır. Örnek gökte uçan kuşu örnek alıp uçak yapmıştır. Suyun üstünde yüzen odun parçasını görüp gemi yapmıştır. Aklınıza ne gelirse insanlar her şeyin bu 4 unsurdan ve doğada var olan bitkilerden hayvanlarda esinlenerek yapmıştır, her şeyin doğal bir kaynağı doğal bir nedeni ve doğal bir açıklaması vardır. Bugün dahi bütün yeni buluşlar teknoloji vs. doğadan esinlenerek doğa iyice araştırılarak bulunmakta.

İçinde yaşadığımız üret kullan çöpe at kapitalist üretim tüketim sömürü sistemi ile her gün doğal yaşam ve doğal kaynaklarımız kirlenmekte, yok olmaktadır. Pirlerimiz cemlerimizde Doğal çevreyi havamızı suyumuzu toprağımızı börtü böcek doğal yaşamı, doğal enerji kaynaklarımızı nasıl koruruz, kullanırız çevremizi nasıl temiz tutarız, doğa çevre bilimle ilgili üretim tüketimi ve doğal dönüşüm vs. konularda toplumu bilinçlendirmelidir. Cennet dedikleri yer doğanın kendisidir. Her bahar yaz aylarında doğa cemleri ve eğlenceleri yapılarak çocuklarımıza doğa çevre bilinci aşılanmalıdır.

*Pir Sultan'ın nedir ki farz ile sünnet.
Yola gelmeyendene edilmez minnet.
Cümlenin muradı dünyada cennet.
Söyle canım söyle dinlesin canlar.*

.....

*Bir su bir gölde çok durursa kokar.
Azar azar çağla ak deli gönül.
Bulanık akma ki içmezler seni.
Çeşmenin gözünden çık deli gönül.*

*Ateş gibi birden parlayıp yanma,
Yanıp, yanıp çevre yanın yandırma.
Kâh karanlık kâh aydınlık görünme,
Meydanda mum gibi yan deli gönül.*

*Kaba rüzgâr gibi boşa dolaşma,
Çalıya çırpıya değip ileşme.
Toz toz olup topraklara karışma,
Harman yeli gibi es deli gönül.*

*Kara toprak gibi sakin ol otur,
Hak'tan ne gelirse kabul et getir.
Bahar aylarının yemişin bitir,
Herkes gönlünce ver deli gönül.*

*Pir Sultan Abdal'ım, bu sözüm haktır,
Gaziler sözümün hatası yoktur.
Âşık'ın maşuktan dönmesi çoktur,
Pirin eşiğine düş deli gönül.*

10. 40'lar cemi, birimiz kırkımız, el dil bel EDEB etik öğretisi.

40'lar cemi – Miraç sorgulaması.

Alevilikte cem ve semahın kökeni konusunda en yaygın anlatımlardan biri Hz. Muhammed'in sözde Miraç'a çıkışı ve dönüşte kapısını çaldığı 40'lar meclisi/cemi mitolojik anlatımıdır. Anlatım zihniyete göre, detaylı değişik versiyonlarda anlatılsa da özetle şöyledir:

"Sözde Allah, Peygamberi Muhammed'i huzuruna çağırır. Muhammed, kanatlı 'Burak' atı ile gök katmanlarını çıkarken önüne bir aslan geçer ve Allah'a ulaşabilmek için Muhammed yolunu kesen aslana peygamberlik mührü olan yüzüğünü vermek zorunda kalır. Yukarı çıktığında Allah, peygambere doksan bin kelâm öğretir. Muhammed bir ışık içinde şemasını gördüğü Allah'ın cemalini ve sesini Hz. Ali'ye benzetir. Doğduğunu bilmesem Allah olduğuna inanırdım der. Peygamber; arştan aşağıya geri inerken, (Alevi İslamcılara göre Ashab'i Suffa, Fatima Ananın evinde veya nerede olduğu belirsiz) bir mekândan ışık görür, kapıdan sesler duyar, içeriye girmek için kapıyı çalar. İçerden "kimsin" denilir. "Allah'ın resulüyüm" der. "Bize Resul gerekmez, sen git ümmetine resul peygamberlik yap" cevabını alır. Melekler Muhammed'e oraya girmesini söyler. İkinci kez kapıyı çalar, soy sop mal mülkünü sayar, bize mal mülk soy sop gerekmez diye yine içeri alınmaz. Üçüncü kez denemesinde "Hadümül Fukarayım" fakir/lerin hizmetçiyim deyince kapı açılır. Yer gösterilir, Muhammed; "Siz kimsiniz, kimlerdensiniz, size kim derler?" Büyüğünüz küçüğünüz kim? diye sorar. Kırklardan biri; "Bize kırklar de-

ler. Büyüğümüz küçüğümüz de bir, kırkımız birimiz, birimiz kırkımız". Muhammed sayar bakar, yaşlı genç, yarısı erkek yarısı dişi, otuz dokuz kişi; Biriniz eksik der. "Salman dışarda, bize lokma getirmeye gitti" derler. Muhammed merakla yine sorar: "Neden nasıl, kırkınız biriniz, biriniz kırkınız oluyor, onu anlayamadım" kanıt ispat ister. Kırklardan biri, koluna neşter (bıçak çalar). Otuz dokuzundan kan akar; dışardaki Salman'ın kanı ise çatıdan aşağı damlar. Birinin kolunu sararlar hepsinden akan kan dururu. Zaten o sırada Salman da kolu sarılı olarak elinde bir üzüm tanesiyle içeri girer. Muhammed bunu görünce 40'ların HAK olduğuna kanaat getirip meydana niyaz eder. Başını kaldırdığında, kırkların birinin parmağında, aslanın ağzına verdiği hatemi/yüzük (peygamberlik mührünü) ve O kişinin de Hz. Ali olduğunu görür. Kırklar Muhammed'e "hadümül fukarasın" demek, şu üzüm tanesini 40'lara paylaşır da hizmetini marifetini görelim der. Muhammed müşkül duruma düşer pay edemez. Salman, peygamberin elinden engür/üzüm tanesini alır (kayıptan bir el) tepside üzüm tanesini ezer. Ezilip suyu çıkan şarap/içki haline gelen deme, banıp tatmaları için kırklara ve Muhammed'e de sunar. Kırklar şarabı tadınca mest, "seri-hoş" olurlar, üryan büryan (oldukları gibi) semaha kalkarlar. Muhammed'e semaha kalkar, Semah esnasında Muhammed'in başında peygamberlik tacı, sarığı yere düşer; sarığıyı 41 parça ederler, son bir parsasını Muhammed'in beline bağlarlar. Bu şekilde sözde Muhammed kırklar Cemine Alevi yoluna girmiş olur."

Sorgulayalım.

"Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır", diyen, "Anan yoktur baban yoktur sen benzersin piçe tanrı" diye Allah'ı bile sorgulayan bir sorgu görgü yoldur. O zaman bilimsel gözle sorgu görgüden geçirelim bakalım bu tür mitolojik anlatıların, temelinde direk veya dolaylı olarak, nesnel bir gerçeklik var mı? Mitolojiler genelde bir görüşü yaymak, yüceltmek amacıyla, zamanla sözlü gelenekle haddinden fazla abartılan, üzerine bir sis / sır perdesi çekilen, akıl mantık doğa bilim dışı bir kalıba sokulan anlatımlardır. Bu sis / sır perdesini kaldığınızda, geriye kalan sembollere açıklık getirdiğinizde, arkasında olan nesnel gerçeklik ortaya çıkar.

Bu anlatımda Aleviliğin kadim tarihten cem erkânının ile Muhammed'in Mi-raç rüyası ve Suni Şii İslam imam Ali halifelik kavgasının nasıl neden birbirine karıştığını görelim.

1. Fiziki olarak bundan 1400 yıl önce yaşamış ve kendi kendini peygamber ilan etmiş, bir kişinin en basit uçağın, uzay elbisesin vs. olmadığı bir tarihte, filen olmayan kanatlı bir at (Burak'la) 7 kat göğün üstüne "MİRACA" çıkması sözde Allah ile görüşmesinin hiçbir bilimsel dayanağı yoktur. Uçan at insan kanatlı kuş vs. figürler İslam öncesi inanç kültürlerde onların yazılı kaynak ve kaya kabartılmalarında insan ruhunu temsil eden melek kanatlı kuş vs. şeklinde vardır. Aynı şekilde bir GÜÇ sembolü olan As-

landa, bölgedeki İslam öncesi inançlarda bolca vardır. Kervanlarla bölgeyi gezen Muhammed bu sembolleri görmüş, başka inançlarla tanışmıştır bu tür mitolojik masallar dinlemiştir. İslami kaynaklarda Muhammed'in Miracı ile ilgili anlattığı şeyler, onun yaşamda gördüklerinin ve kendi hayal düşünün birbirine karıştığı bir rüyadan başka bir şey olamaz. Muhammed bir mescitte yanındakilerine böyle bir "Miraç" rüyası gördüğünü anlatmıştır. Buda hadis olarak yayılmıştır. İslam'da Muhammed'in bu hayal rüyasına dayalı bir Miraç anlatımı vardır, fakat bu anlatımda yukarıdaki 40'lar cemi anlatımı yoktur. Kırklar Cemi ile ilgili anlatım sadece Anadolu Aleviliğinin ulaştığı yerlerde vardır. Yani birkaç ayrı anlatım birbirine karıştırılmıştır. Neden nasıl, ne zaman bakalım.

2. Kırklar deyimi ve 40 sayısı: Mitolojik dilde, masalarda destanlarda geleneklerde, halk dili edebiyatında dini inançlarda, yer adlarında vs. en çok kullanılan ve çokluk 'ÇOGUL'u bir bekleme tamamlama dönüşümünü süresini belirten gizemli bir sayı olarak geçer.

Annemarie Schimmel, *Sayıların Gizemi* adlı kitabında, Kırk sayısının Ortadoğu ve Türkiye'de yaygın biçimde kullanıldığına dikkat çekmiştir. Bu kadar kullanılmasının Ay'ın geçtiği 28 nokta ile 12 burcun bileşimiyle de açıklanabileceğini, Stonhenge'deki 40 büyük taş sütunun 40 basamak çapında kutsal bir daire içinde düzenlenmiş olmasının bu kültürün astronomik kökenli olma ihtimali üzerinde durmaktadır. Emine Gürsoy Naskali ise Ülker/ Süreyya (boğa) takımyıldızının Mezopotamya'da kırk gün süreyle gözden kaybolduğu, bu kayboluşun Babil'de kırk sayısının endişe, beklenti ve sabır ile anılmasına sebep olduğunu dile getirmiştir. Bu yüzden doğum ve ölümden kırk günlük bekleme süresinin Mezopotamya kültüründen başka kültürlerle geçtiğini ileri sürmektedir. R.F. Allendy'e göre 40 sayısı bir dönüşün tamamlanmasıdır, köklü bir değişim veya eylemin ya da yaşamın yeni bir seviyesine geçişte sonlanır.

Eski yeni *Kitabı Mukaddes*'te kırk sayısı beklemenin, hazırlığın, denemenin ve cezalandırmanın sayısı olarak ortaya çıkmakta. Musa'nın Tanrı'nın buyruklarını Tur Dağı'nda kırk gün kırk gecede alması. Saul, Davut Samuel ve Süleyman'ın 40 yıl saltanat sürmesi. İsa öldükten sonra dirilerek 40 gün süreyle havarilerine görünmesi. Tanrı İsrail'leri 40 yıl çölde dolaştırması. Tanrı günahkâr insanoğlunun 40 gün 40 gece yağmurla cezalandırılacağını söylemesi. İsa iblis tarafından götürüldüğü çölde 40 gün 40 gece oruç tutarak geçirmesi.

Kuran'da (İslam'da) ise Bakara 51. ayetinde Hz. Musa'nın Sina Dağı'nda kırk gün tutulduğu anlatılır, Maide 26'da yoldan çıkmış bir

kavme mukaddes yerlere girmelerinin kırk yıl haram kılındığından bahsedilir. Ahkaf 15'te. Kişinin kırk yaşına geldiğinde olgunlaşacağından bahsedilmektedir. Müslümanlar arasında Hz. Muhammed'e 40 yaşında peygamberlik verilmesi, O'na ilk bağlananların 40 kişi olduğuna inanılır. Ve kişinin malının kırkta birini zekât olarak vermesi kuralı vardır. Ayrıca semavi dinlerde vs. Tanrı'nın Âdem'in çamurunu 40 gün yoğurduğuna, dünyanın sonu yaklaştığında Mehdi'nin 40 yıl yeryüzünde kalacağına, yeniden dirilişte göklerin 40 gün boyunca dumanla kaplanacağına ve dirilişin 40 yıl süreceğine yönelik inanışlar vardır.

Kırk sayısının karşılığı Arapçada "erbain", Farsçada "çihil"dir ve bu kelimelere, bekleme süresini işaret eden anlamlar yüklenmiştir. 40 gün "erbain", "40 gün çile" çekmek nefsinin terbiye etme vs. Örneğin Halvetiler'in imam Hüseyin'in katledilmesinin ardından kırk gün Erbain orucu tuttular. Kürd Zaza Alevi Reya Heq deyişlerinde Çille, Çiltan (Kırklar Meclisi), Çil deri, Çil Peri, Çil Gani, Çil Çavi, Xızır mekânları Olan çille mekânları, Çil gıras, Çil Roj, gibi kavramlarda karşılığını bulur. *"Hatim ber roj çil gav u çil soz Nebum zani çil sal u çil roj, Ya nesib xane çil çav u çil doz Pir civat girti çil şev u çil roj (anomin)"* Ayrıca Yarsan, Eli Hak ve Ezidi sürelerinde Kırk kavramı yoğun kullanılmıştır.

Türk destanlarında, Oğuz'un kırk günde büyüüp ve yürüdüğü, "Hayat Ağacının" kırk budağı altında, kırk koyun sürüsü barınabilir vs. birçok 40 sayılı anlatım vardır.

Anadolu'da; Kırk değirmenler, Kırklar köyü, Kırkbirler Kalesi, Kırk Elif, Kırklar Tepesi, Kırkgöz, Kızıldağ'da Kırk Kızlar gibi efsaneler vardır. Ve çeşitli vesilelere "kırk dereden su getirdin" "kırk evin kedisi" "kırk kapının ipini çekmek" "kırk öksüzle bir mağarada mı kaldı" "kırk parasız", "kırk param yok" "kırk tarakta bezi olmak" deyimlerde kullanılır. Anadolu'da 40'larla ilgili çeşitli ziyaret yer adları da vardır. Kırk Kızlar Kümbeti (Tokat/Niksar), Kırk Kızlar Türbesi (İzmit, Aksaray, Tokat, Kayseri, Kastamonu, Bursa) Kırklar Ziyareti (Diyarbakır), Kırklar Mezarlığı (Karaman, Bitlis/Ahlat), Kırk Kızlar Tepesi (Giresun, Aksaray), Kırkağaç (Manisa), Kırklar Dağı (Sivas) Kırklar Dağı (Diyarbakır), Kırklareli, Kırk Geçit Bucağı (Van/Gürpınar), Kırk Göz Hanı (Burdur).

40'lar cemi, 40 budak, 40'lar kapısı, 40'lar dağı, 40'lar meydanı, 40'ını yapmak (cenaze), 40 Lokması, 40'ının çıkması (çocuk), 40'lar mertebesi, 40'lara karışmak, 40'lar semahı, 40'lar sofrası, 40'lar dergâhı, 40 erenler, 40'lar Tekkesi Kıbrıs, 40'lar pınarı, 40'lar güreşi, 40 Haramiler (Ali Baba), 40'lar kilisesi, 40 şehitler, 40 azizler (Sivas), 40 kızlar (çocuk) Sivas, 40 gün 40 Gece (düğünler vs.), 40 Abdallar, 40 çiltanlar, 40 mum, 41 kere

maşallah vs. Örnekler çoğaltılabilir.

Alevi-Bektaşî âşıklar Kırklar, Kırklar Meclisi, Kırk Budak gibi Alevi-Bektaşî kültürüyle alakalı kavramları şiirlerinde sıklıkla kullanmışlardır. Kırk sayısı, bekleme süresi, çokluk ve tamamlama ifade eden görevlerde kullanıldığı için tasavvufta da önemli bir yere sahiptir.⁵ Köprülü, 40 Abdalların adedi hakkında bunların 22'sinin Şam'da 18'inin Irak'ta ya da 22'sinin erkek 18'inin kadın olduğuna dair bazı rivayetlerin olduğuna değinmiştir. Alevilik ve Bektaşilik geleneğinde dört kapı ve kırk makamla kişinin hakka hakikate yaklaşacağı inancı vardır. Öğretmeni Hâce Bektaşî Veli'ye, kırk yıl hüküm verir ve onu Anadolu'ya yollar. Yunus Emre, Topuk Emre'ye 40 yıl hizmet etmiştir. Abdal Musa, Kaygusuz Abdal'ı kırk nefer/derviş ile Mısır'a göndermiştir. HBV'nin 40 müridi ile muhabbet cem yapıp semah dönmesi, 40 gün çilehanede kalması vs. Sözde geleneksel Alevi-Bektaşî inancına göre, her devir ve zamanda yeryüzünde bulduklarına inanılan (ve dünyayı idare etiklerine inanılan içinde Hz. Ali'nin de içinde bulunduğu), kırk ermiş, kişiye kırklar denir, anlayışı yaygındır. Şia İslam eksenli bu anlatımlarda Hz. Ali'yi Muhammet'ten daha üstün gösterme eğilimi görünmekte.

*Ol şerbetten biri içti cümlesi mest-ü Hayran
Mümin müslim üryan büryan hepsi girdi SEMAH'a*

*Cümlesi de el çırpuben dediler Allah, Allah
Muhammed'de bile girdi Kırklar ile semaha*

*Muhammed de cüşa geldi Tacı başından aldı
Kemberbestin kırka böldü sardılar kırklara*

İslami kaynaklar Muhammed'in Miraç hadisesi, hicret etmeden Receb ayınının 27'ci gecesi, Peygamberliğinin on ikinci yılında Mekke'de iken gerçekleştiğini söylüyor. Oysa Alevi-İslamcıların Kırklar Meclisi toplanma mahalli olarak gösterdiği Ashab'i Suffa, (Fatima/Ali'nin) evi vs. hicretten sonra Medine'de inşa edilmiştir. Alevi İslamcılar Allah'ın Hasan'la Hüseyin'e üzüm/engür gönderdiğini söylüyor. Hâlbuki o zaman Ali Fatma evli değil ve Hasan (625), Hüseyin (626) Medine'de doğuyorlar. Üzüm suyu dem içki, semah İslam'da yasak. İslam'da Ehlibeyt, 12 imamlarla ilgili sayısız kaynak varken Anadolu dışında yaşayan Müslümanlar bu kırklar öyküsünü bilmiyor. Kimi Alevi İslamcılara göre İmam Hz. Ali Kırkların başı ise, Yoluna uğruna defalarca canını koyduğu, dini için savaştığı peygamberini nasıl tanımaz, red

⁵ A.Ö. GÜVENÇ: Kırk Sayısının Halk Edebiyatı Ürünlerinde Kullanımı Üzerine Bir İnceleme)

eder, kendi evine meclisine almaz. Veya Muhammed nasıl olurda kendi damadının evini, içerde damadını kızını ve diğerlerini tanıyamaz. Ali'nin dostlarından biri olan Salman Medine'de Müslüman oluyor. Bazı Alevi İslamcılar kırklar meclisine katılanların ilk Müslüman olan 40 kişi olduğu söyleniyor. Bunların 1'ci Hatice, 40'cı Ömer, aralarında Osman, Ebu Bekir vs. isimlerde var. Cemler de bunların adını anılmayı bırak lanet okuyanlar var.

Muhammed Ali 12 imamlar Ehlibeyt vs. hepsi İslam'ın 5 şartına ve diğer kurallarına harfiyen umuştur, bunlar belgeli kanıtlıdır. Ne Muhammed ne Ali, ne 12 imam ne Ehlibeyt nede İslam'da adı anılan peygamberlerin hiç birisi sazlı sözlü semahlı lokmalı demli kadınlı erkekli vs. bir ceme katılamamıştır. Bununla ilgili hiçbir kaynak yoktur.

40'lar meclisi anlatımında da zaten Peygamberin ceme alınmadığı, alınamayacağını anlatılıyor. "Sen git ümmetine peygamber ol" deyip ondan sonra Allah Muhammed Ali biz İslam'ız özüyüz, diye "Cemde Alevi mahallesinde salyangoz satmak" niye. Bu ne yaman çelişki bu ne gülünç durum. Baskı altındaydık onun için bazı İslami unsurları böyle içimize aldık, kendimizi gizledik diyenler var. Osmanlının dönem, dönem ve en son 1826 Alevi Bektaşiliği yasakladığı, 1925 Atatürk'ün tekrar yasakladığı doğrudur. Hadi Türkiye'deki Aleviler halen korkuyor. Avrupa'daki Aleviler, o ülkenin vatandaşı olmuş evi barkı oradan olanlar, neden halen bu muammalı çelişkiyi sürdürüyor.

SONUÇ

Görüldüğü gibi 40 sayısı ve Kırkların ne, kimler olduğuna nerede toplandıklarına dair deyim yerinde ise "40 değişik" söylene vardır. Fakat hiçbir kimse, bu kırkların kimlerden oluştuğuna dair, isim tarih mekân veya somut kaynak vermemektedir.

Sözde Muhammed'in uzayda Allah görüşmesi (miraç) olayı. Belirsiz "ermiş kişilerin", arşta uzayda bir evde toplantı yaması ve diğer mitolojik anlatımların hepsi, bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlık, her ne ararsan kendinde ara diyen, Alevilik öğretisi açısından akıl mantık bilim dışıdır. 40'lar ceminin Muhammed'in sözde Miraç dönüşü, Mekke'de ilk 40 Müslümanla, yaptığı bir toplantı olduğu görüşü de yukarıda açıkladığımız gibi ne tarih mekân, ne ilk Müslümanların kimler olduğu, nede İslam ve "40'lar meclisi anlatımının" içeriğine birbirine uyan, hiçbir tutarlı yan tarihi olasılığı kanıtı yoktur. Konunun İslam Miraç ve Muhammed, Ali ile İslam'la ilgisi olmadığı kesindir.

Bu arda bazı Alevi yazarların 40'ların ve Kırklar ceminin; Döl/spermin, ana rahminde 40 hücreye dönüşüp, birleşip 40 gününde çocuğun cinsiyetinin belirli olması, doğumu, (3. Can bir cem AŞK ola,) vs. olduğu yönündeki ilginç görüşlerinde maalesef, toplumsal sosyal kültürel temelleri eksik kalıyor.

40 Sayısı: Yukarıda verdiğimiz örneklere bakıldığında, binlerce yıldır (kaldimden bu yana), herkesin sonuna bir anlam koyduğu, yüklendiği her türlü

anlam bakımından genel olarak; HAZIRLAYAN, geliştiren TAMAMLAYAN ve ÇOĞULU/cu (bir topluluğu) gösteren, bildiren “formülistik” bir sayı olarak ortaya çıkıyor.

Yani 40’lar cemi anlatımının üzerindeki dini/İslami mitolojik perdeyi kaldırıp, içinde verilen mesajlara bakıldığında Alevi öğretisinin temel öğeleri ve 40’ların birbirini hazırlayan geliştiren tamamlayan bir “topluluk” anlamına geldiği ortaya çıkmaktadır.

1. 40’lar Ceminde peygamberlik mührü, tacı elinden alınıyor. Peygamberim şanı şöhretim makam rütbem var ve soy sop mal mülküm var diyenler ceme alınmıyor. Doğru, Alevilikte peygamberlik anlayışı, inancı yoktur. Peygamberlik, şan şöhret makam rütbe, soy sop mal mülküm var diye, büyüklük zenginlik taslayanlar ceme alınmaz. Ancak becerisi oranında topluma hizmet ehli olan, birlikte yaşamayı paylaşmayı kabul edenler kişiler ceme / alevi yoluna alınır.
2. Tanrı bir ışık kütlesi içinde, cemali insan şeklinde tarif ediliyor. Doğru Aleviliğin HAK anlayışı tüm varlığı devri daim döndüren evrimleştiren (şahi-merdan) varlığın içindeki enerji (ışık) kültesi. Alevilik bir anlamda adını bu alev-ışık kütlesinden alıyor diyebiliriz. Işık hava su toprak bu evrimin sonuncunda meydana gelen canlılar ve insan. İnsan bu varlığın bir parçası, Alevilikte semavi İslami dini anlamda, cennet cehennem pazarlayan ilahi bir tanrı yok. Var olan evren doğa insan hak. H. Mansur’un deyimi ile Enel-Hak.
3. Siz kimsiniz, büyüğünüz (lideriniz) küçüğünüz kim sorusuna; Bizde büyük küçük (lider) yaşlı genç, kadın erkek ayrımı yok, hepimiz eşit BİR canız. Birimiz kırk, kırkımız birimiz (için). Ayrı ayrı 40 kişi bir olmaz sorusuna. Birimizin kanını akıtsan, hepimizin canı yanar, birimizin yarası sarılsa hepimizi yarası sarılır. Doğru Alevi cemlerinde de, herkes eşit ve birbiri ile barışık ve dayanışma içinde olan, birbirinin acısını saran birbiri ile bütünleşmiş demokratik bir topluluk olma anlayış vardır.
4. Hizmet etmek, bir üzüm tanesi demi 40’lara topluma paylaştırmak seri hoş olmak: Hizmet ehli olan canlar, bilgi beceri marifetini, az çok maddi manevi varı ile ceme gelirler, ceme gelirken beraberlerinde paylaşmak için lokma/dem getiririler. Sorular sorunlar hal olunur, rızalıklar alınır, lokmalar toplumla paylaşılır. Kadın erkek canlar birlikte anı, demi yaşamı muhabbeti paylaşır, mutlu mest olup, turnalar gibi semaha kalkar.

Görüldüğü gibi üzerine örtülen dini İslami ve bilim dışı perde kaldırılınca 40’lar cemi Aleviliğin özü kadimden gelen rızalık şehri eşitlik paylaşım kültürü ve ona duyulan özlem ortaya çıkmaktadır.

*Vardım kırklar meydanına, gel beri ey can dediler.
İzzet ile selam verdim geç otur, hey can dediler.*

*Kırklar yerinde durdular, yerlerinden yer verdiler.
Meydana sofraya serdiler, lokmaya ban ey can dediler.*

*Kırkların gönlü uludur. Talipler kalbin eridir.
Gelişin kândan beridir, söyle be hey Can dediler*

*Kalk sema'da bile oyna, silin sün pak olsun ayna,
Kırk yıl bir kazanda kayna dahi, çeksin can dediler.*

*Düşme dünya kısıvetine, talip ol Hak hazretine,
Ab-ı kevser şerbetine, parmağını ban dediler.*

*Gördüğünü gözün ile beyan etme özün ile
Bir gececik bizim ile olasın, Mihman dediler.*

*Şah Hatayım nedir halin, hakka şükret kaldır elin,
Kese gör gıybetten dilin olasın, Sultan dediler.*

Daha önceden de belirttiğimiz gibi, 40'lar cemi ile ilgili en eski yazılı kaynak, 1500 yıllarda Safavi devletinin kuruluşu sürecinde hazırlanan ve Safavi "Ehl-i İhtisas" kurulu tarafından Şii İslam'la MİRAC'la süslenip, kKzılbaşları Safavilerin yanına çekmek, Şiileştirmek için Anadolu'ya dağıtılan Buyruk kitabında geçmektedir. Bu Buyruk hazırlanırken HBV Makalat isimli kitabı, o zaman yapılan cemler, HBV 40 müridi ile muhabbet meclisi/cemi ve 40 sayısına bağlanmış. Muhammedin Miraç masalına Hz. Ali'de ilahlaştırılıp eklenecek, Miraç masalına dayalı 40'lar meclisi mitolojisi oluşturulmuş, böylesi gizemli bir şekilde Şii İslam Aleviliğinin içine sokulmuştur.

11. 72 Millete bir can, insan olarak bakmak, EŞİTLİK, hak adalet.

Hünkâr Bektaş Veli, Yunus Emre gibi Alevi Pirlерinin dile getirdiği "72 millete aynı nazarla (gözle) bak". 72 millete aynı gözle bakmayan halka müderis (öğretmen önder olsa da), Hakka asidir". "72 millete bir bakmaya bizden değildir" söylemi; Aleviliğinin dünyada var olan tüm insanları fark ve çeşitliliği ile bir ve eşit can olarak görmek, ırkçılık ayrımcılık yapmamak ilkesinin temelini oluşturmaktadır. Alevilik tek bir millete ait değildir.

72 sayısı ve 72 millet kavramı; Matematikten, astronomi takvime, yüzlerce inançta, (Eski Mısır, Sümer, Budizm, Çin Anadolu, Yahudilik Hristiyanlık İslam'da vs.) pozitif negatif çeşitli şekiller öne çıkmaktadır. Fakat 72 millet kavramı; özünde dünyada çeşitliliği çoğulculuğu, karşılıklı saygı, uyum birbirine bağlılık dayanışmayı çoğul ve çeşitliliğinin birliğini dünyayı simgeleyen bir sayısı ve kavram olarak öne çıktığı görülmekte.

Semavi dinlerin (İslam'ın) ilk insanın, "Âdem ile Hava" olduğu ve Âdem ile Hava'nın 72 çocuğu olduğu, bunlar birbiri ile evlenerek dünya ki tüm insanla-

rın soyunun (72 millet kavramının) buradan geldiği görüşünü Alevilik ve bilim red etmemiştir. Aynı soydan çiftleşme ile insanlığın oluşması gelişmesi mümkün değildir. Bu nedenle Alevi Pirleri; Âdem ile Hava soyundan değil, "Güruhu Naci/Naciye soyundan", Hakkın emir rızası ile "eril dişil" doğal evrim üreme yoluyla geldiklerini "73'cü ayrı" bir millet olduklarını söylerler.

Bilimsel olarak âlemde kadim var olan elementlerin, birbirini etkileyerek ve miyarlarca yıl süren bir evrim sonucu canlıların ve bunun devamı olarak ta insanların var olduğu. Zaman içinde birçok insan neslinin çetin doğa yaşam şartlarına uyum sağlayamayıp yok olduğu. Dünyadan şu an yaşayan 4 insan DNA'sının dördü de Afrika kaynaklıdır ve 85 bin yıl önce dünyaya dağılmaya başlamıştır. Hiçbir insanın kanı diğerinden daha kırmızı hiçbir ırk diğerinden üstün değildir. İnsanlar doğduğunda boş kaset gibi doğar yaşadığı doğal ve sosyal kültürel çevre ile şekillenir.

14: Hayatta kalabilen 4 insan DNA'sı ve Afrika'dan göç haritası.

Alevilikte 72 veya 73 millet denildiğinde tüm insanların halkların eşit olduğu dile getirilir. Aleviliğin Anayurdu Anadolu Mezopotamya'da bugüne kadar yüzlerce halk bir arada yaşamışken. Maalesef Türkiye Cumhuriyeti kurulur-

ken tekçi ırkçı milliyetçi bir ideoloji üzerine kurulmuş. Var olan inançlar diller yok sayılmış herkes zorla Türk-İslamlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu ırkçı faşist “Kemalist” ideolojinin mimarlarından MK. Atatürk Alevi olmadığı halde Alevi gibi gösterilmiş, resimleri Alevi kurumları cemevlerine asılıp, Alevi önderi kur-tarıcısı gibi sunulmuştur, Aleviler faşist bir sistemin bekçisi yapılmaya çalışılmıştır. Hâlbuki Atatürk Alevi öğretisini yasaklamış, Alevileri Kürtleri Zazaları, Ermenileri, Pontus Rumlarnı Ezidileri vs. katletmiş zorla göçe zorlamış, asimile etmeye çalışmıştır. Aleviler 72 millete bir nazarla bakmayan bizden değildir, ilkesi ile halkların kendi kader hakkını savunur. Eğer bir halk özerk veya bağımsız ayrı yaşamak istiyorsa hiç tartışmasız bunu savunur ve bunun gerçekleşmesini de destekler. İnsanların anadillerin konuşması, yaşaması anadilinde eğitim görmesi evrensel bir insan hakkıdır. Alevilerin en az yarısı Kürd kökenlidir, Aleviliği belirli bir millete ırka bağlamak Alevi toplumunu böler parçalar. Celin canlar bir olalım iri olalım diri olalım sözleri havada kalır. İnsanlar Atatürk’e başka nedenlerden dolayı sahip çıkabilir, resmini iş-yerine, evine, boynuna vs. asabilir. Fakat Atatürk resmi, milli bayrak Alevilikle direk ilgisi olmayan ırkçı yazılar vs. cemevlerinden Alevi kurumlarına asılmamalıdır var olanlarda indirilmelidir. Benim kâbem insan diyen Alevilik bir millete devlete tabi değildir evrenseldir. Alevi cem erkânlarında bu konu iş-lenmeli, Alevi toplumu ırkçı milliyetçi insanlık düşmanı faşist düşüncelerden arındırılmalıdır.

*İsmi müsemma kaydına düşmeyen
Dört kapıdan kırk makama geçmeyen
İşleğini yetmiş üçe seçmeyen
Güruh-u Naci'yim dese ne fayda*

12. BİLİM yolu, kendine reva görmediğini başkasına görme.

Hünkâr Bektaş Veli *“Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.”* Âşık Hüdai *“Bilim bizim yolumuz Sevgi bizim dinimiz”* diyerek Alevi yolunun bilim yolu olduğunu belirtip, bilim ve sevgiden başka her türlü “dini” anlayışı reddetmiştir. *Okunacak en büyük kitap insandır. Her ne ararsan kendinde ara. Düşünce karanlığına ışık tutanlar ne mutlu. Kadınları okutunuz vs.* Bilim ilim irfan eğitimin Alevilikteki önemi ve yeri birçok Alevi piri ve âşıklarınca da dile getirilmiştir. Ve Aleviler gülbenklerinin sonunda *“Hü gerçeğin demine”* diye geçeceği hakikati var olanı kutsamıştır.

Fakat maalesef İslami baskı ve asimilasyondan dolayı, Aleviliğin içine bilimle tamamen çelişen Kuran, hadis, vahi, hurafeler, mehdi, Şii İslami unsurlar sokulmuş. Alevi yol erkânı birbiri ile çelişen karmaşık bir Arapsaçına dönmüştür. Alevi yolu cem erkânı sorgu görgü üzerine kurulmuşken, Aleviler sorgulamayı unutmışlardır. Akla mantığa bilime, yola erkâna sevgiye sığmayan uymayan birçok şey Aleviliğin içine sokulmuş körü körüne inanır hale gelinmiştir.

Aleviler bir yandan, İslam'dan Allah Muhammed Ali vs. alıp kendileri gibi yiyip içen (alkol alan), saz çalan semah dönen bir Allah Muhammed Ali yaratmışlar, Alinin elindeki savaş aracı Zülfikar kılıcı adalet sembolü yapmışlar.

Aynı zamanda Muhammed kanatlı bir katıra binmiş 7 kat göğü aşmış Miraca çıkmış, Allah'la konuşmuş vs. bugün beşikteki çocuklar bile güleceği hikâyeler anlatmışlar. İmam Ali'nin Zülfikar kılıcı 70 arşın uzayıp kâfirlerin kellesini kesmiş. Bir yandan bir canı inciteni, cemde düşkün ilan edip yoldan atacaksın, öbür taraftan kılıçla kelle keseni, Hz. Ali bizim Pirimiz diye topluma sunacaksın. Kâfir dediğin kim? Müslüman olmak istemeyen kişi. Alevilik hiç kimseyi Alevi olmaya zorlamaz. Çok eşliliği vs. düşkünlük sayacaksın... Fakat 20-30 eşli Muhammed'i 12 imamları baş tacı yapacaksın. Alevilikte bu tür çelişkilere birçok örnek verilebilir. Alevilik diğer taraftan, "Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlık";

*Keramet baştadır taçta değildir.
Hararet nardadır sacda değildir.
Her ne arar isen kendinde ara
Kudüs'te Mekke'de hacda değildir.*

Diyerek, bilim akıl dışı, doğa ve insanüstü, dini Allah'ı kerameti ilahı vs. reddetmişler. Alevilik hem herkesin kaderini alın yazısını yazan, hem de niye böyle yaptın diye onu cezalandırıp cehennem ateşinde yakan veya bana inanın ibadet edin, size cennetimde sayısız huri kızlar vereceğim diye huri pazarlayan bir HAK adalet anlayışını asla kabul etmemiştir. Alevi şathiye değişimlerinde bu tür tanrı anlayışı en sert biçimde eleştirilmektedir. Bazı dedeler Kurandan cimbizlayarak bazı ayetleri örnekler vermektedir. Hâlbuki Kuran baştan sona, bilim dışı, "yıldızları şeytanı taşlamak için ateş topu olarak yarattım" gibi çelişkilerle doludur. Kuran ve Allah'ı Kadını 2. sınıf köle yerine koymaktadır. Kuranın ilk ayeti "oku" buna dayanarak kuran bilimsel çağdaş vs. denilemez. Çünkü "Allah'ın adıyla bu kitabı oku denilmekte. Kuran kusursuz Allah kelamı, diğer kitaplar yanlış onun için kuran gönderildi diyor. Aleviler bu tek doğru, tek kitaplı anlayıştan uzak durmalıdır.

Bilim hakikat gerçek her zaman somuttur, soyut ve SIR değildir. Yok, Alevilik gizli bir sırdır, biz Bâtını bir Ali'ye inanıyoruz gibi söylemler tutarsızlıktır, bilim ve gerçekle bağdaşmaz. Aleviler artık bu sır, TAKİYE perdesini yırtıp atmalıdır. Sen "Allah Muhammet Ali" dediğin sürece dünyada herkes seni İslam/Müslüman olarak algılayacaktır. İslam'ın Müslümanlığın kuralları bellidir, Alevilikle bilimle insanlıkla zerre ilgisi yoktur.

Din dondurucu sabit değişmez katı kurallara tabidir. Allah Kuran peygamber böyle diyor, bunlar ebedi değişmez doğrulardır, düşüncesinden hareket eder. Hâlbuki evrende her şey hareket eder her şey devri daim değişir. "Alevilikte bütün evren semah döner derken" sürekli bir değişim geliş yasalarına vurgu yapılır. Alevi toplumu değişime gelişime açıktır. Bilim bir şeyi sistematik bir şekilde sorgular dener aynı sonucu alırsa, onun doğruluğuna kanat ge-

tirip inanır ve yeni bir bilgi tersini kanıtladığında kanaatini değiştirir. Bilim ve bilgi mutlak değildir. Alevi öğretisi mutlak değildir, çağa bilime göre kendini yeniler ve zamanı geldikçe yenilemelidir reform etmelidir. Gökten vahi ilahi vs. ile bilim falan gelmez. İnsanlar her şeyi doğadan alır doğaya verir, bugüne kadar yapılmış bulunmuş tüm buluşlar teknoloji vs. doğadan esinlenerek araştırılıp denenerek yapılmıştır.

Pir bir işi bilen o işin uzmanı bilge bilinçli insan öğretmen demektir. Eskiden Alevi pirleri yıllarca bir dergâhta ocakta eğitim alır gezer görürü, yetkin olunca, onay alıp hizmet verirdi. Fakat bugün bilim iletişim çağında, Alevilik ilkokulu bile bitirmemiş dedeler, üniversite bitirmiş insanlara pirlük yaptığı bir duruma gelmiştir.

Alevilik kâmil a'lim bilge bilinçli olgun insan olma yoludur. Alevi dernekleri cemevleri ve cem erkânları, her türlü eğitimin verildiği birer okul dergâh olmalıdır. ABC... z, $2 \times 2 = 4$ vs. temel bilgileri resmi devlet okullarında alırız... Fakat resmi devlet okullarının bir işlevi de, devlete sömürü sistemine uyan, ona boyun eğen ona hizmet edecek köle kadro yetiştirmektir. Özellikle Türkiye gibi özerk ve laik bir eğitimin olmadığı, din ve milliyetçiliğin devletin temelini oluşturduğu ülkelerde devlet okulları birer beyin "bulatma" yeridir.

Ayrıca bilim eğitim almak vs. tek başına yeterli değildir. Çünkü bilim atom bombası, savaş, insanları belli alışkanlıklara bağımlı hale getirme vs. için kötüye de kullanılabilir. Bu nedenle bilim; sevgi, etik/ahlak, hukuk vicdan ile yoğrulmalıdır.

Bu nedenle başta Alevilik eğitimi, Alevi çocuk gençlerine Alevi kurumlarında verilmelidir. Aynı şekilde, canlara da genel halk eğitimi Alevi kurumlarında verilmelidir. Kilisede papazlık yapan bir kişi 7 yıl akademik eğitimden sonra papazlık görevi yapabiliyor. Kesinlikle Alevi Pirleri liseden sonra 4 yıllık bir eğitime tabi tutulup, Alevi öğretisi felsefe, dinler tarihi, sosyal bilimler, iletişim psikoloji, hukuk vs. tüm bilim dallarında temel eğitim almalı ve sadece bu eğitimi alanlar Pirlük hizmeti yapmalıdır. Cem erkânlarında Aleviliğin bilimsel bakış açısı öne çıkarılmalı, gençler çocuklar okumaya, bilim adamı olmaya özendirilmelidir. Okuyan diploma meslek sahibi olan gençler cemlerde bir erkânla takdir edilerek ödüllendirilerek, çocuklara topluma örnek olmalıdır. Alevi toplumu içinde yüksek eğitim almış bir sürü gencimiz canımız vardır, bu canlarımız öğrendikleri bilgileri, Alevi kurumlarında cemlerinde topluma aktarmalıdır. Bilim muhabbetleri yapılmalıdır. Cem muhabbettir muhabbet kâmil insan olmanın okuludur. Maalesef bugün, dedelerin yürüttüğü "Allah Muhammed Ali ile başlayıp Kербela ile biten cemlerin" topluma faydadan çok zararı vardır. PİR eğitim sistemi kurulup yeni pirlerin yetişmesi biraz zaman alacaktır. Bu süre içinde dernek yöneticileri talipler biraz uyanık olup. Mükün olduğunca aydın çağdaş Pirleri cemlere çağırmalı ve bu yöndeki taleplerini (dedelere) bildirmeli. İslamcı vs. dedelerin cem yürütmesine izin vermemelidir. Kimse bu tür hurafe cemlere katılamamalıdır.

Sonuç değerlendirme.

Üstte 12 başlık altında, Aleviliğin cem erkânın özünü ve 12 bin yıldır yukarı Mezopotamya Anadolu'da, semavi dinlerden İslam'dan çok önce sazlı sözlü semahlı kadınlı erkekli lokmalı demli, muhabbetleri varlığını, hâkim sömürücü sınıf iktidar ve onun dini dayatmalarına karşı bir muhalefet öğretisi olarak 1200 yıllarda HBV döneminde kurumlaşıp, toplumsal sorunların görüldüğü, küskünlerin barıştırıldığı, genel güncel ve felsefi vs. konularda topluma bilgi eğitim verildiğini, Can cana sazlı sözlü muhabbetler şeklinde günümüze geldiğini görüyoruz.

ALEVİ KIZILBAŞ CEMİ; Tarihte, açık doğada, ziyaret yatır, dergâhlarda, halkın kendi elleri ile yaptığı mütevazı cemevi, köy odalarında ve hatta hayvanların kaldığı ahırlar temizlenip cem yapıldı. Duvarlarında öyle dini/İslami veya milliyetçi ırkçı resimler semboller yoktu.

Onlar 13 milyar yıldır Şahlanan bir ocağın alevi. Mikro-izmadan makrokosmosa devir damim eden can. Onlar hava ateş su toprağa cevhere, can veren CEMrenin içindeki aşkın alevi idiler. Onlar 13 milyarlık yoldan gelip, 40 bin yıldır yukarı Mezopotamya/Anadolu'yu mesken tutan, eline ne versen büyüten çoğaltan, bir öpücüğü, bir damla suyu ısıtıp insan yaratan, insanlık ocağının alevi analardı. Onlar yaşayan canın eli emeği, halkın yaşam felsefesi inanç öğretisi varlığını yaratıcılığın çırası delili idiler.

Öyle büyük görkemli tapınaklar, saraylar, kaya kabartmaları heykeleler putlar yapmaya ihtiyaçları yok idi. Çünkü dünya âlem, doğa ANA tüm canların, en büyük en güzel en mükemmel CemEviydi. Onlar çocuk yaptıkları evlerde cem yaparlardı, o kadar doğaldı onların cemevleri. Onlar için Hak doğa ana idi, hak insan idi, var olan her şey Enel HAK idi. Yolları Rea-HAK yolu idi. Onların nezdinde, cennetinde huri pazarlayan ilahi bir "tüccar Allah" yok idi.

Hak kendi başlarında, dillerinde, kalplerinde, ellerinde eteklerinde idi. Elleri hakkın kudret eli, kalpleri hakkın kudret evi, dilleri hakkın kudret dili idi, belleri varlığın ana rami idi. Onlar el dil bel "edep" ya hu Aşk ola, diye ellerini kalplerine dudaklarına ve bellerine götürüp "gerçeğe hü" diye hakka hakikate bel bağlayanlardı.

Onlar biri kırk, kırkı bir, bir lokmayı 40 can rızalıkla paylaştı, hak yemediler. Ya HAK deyip haklarından vaz geçmediler. Huri tüccarı Allaha, deve koyun tüccarı peygamberlere, paşaya beye, soyguncuya, sömürücüye, İslam halifesi imam Ali, ırkçı milliyetçi Kemal Atatürk'e bile boyun eğmediler, önünde diz çökmediler.

Onlar bu yolda Mansur, Babailer, BedRedDiniler, Pir Sultanlar, S. Rızalar gibi darağacına çekildiler. Nesimi gibi yüzülen derilerini meydana post olarak serip; hava ateş su toprak 4 köşesine ve cümle Canların aşkın diye ortasına niyaz ettiler.

Dünya âleme Delil olsun diye, kendi deri postları üzerine, B'ismi ŞAH diye direniş çerağı uyandırdılar. Uyardıkları zift karanlığı aydınlatan tüm uyuyanları

uyartacak bir mumdu. Üstünde esen sıcak bir yel hava idi. Parlayan ateş ışık karanlığı aydınlatan alevdi. Mum gibi eriyip girdiği her boşluğu cahil kafaları bilimle dolduran dengede duran su idi. O her ne edersen et seni seven, birine bin veren, bağına basan cevher toprak ana idi.

Onların amacı kendine reva görmediğini hiçbir cana görmeden, ezmeden ezilmeden dünyada insanca eşit özgür mutlu yaşamaktı. Onlar uyardı delili. Ve onlar, kesilen kızıl başlarını avuçları içine alıp, Alevi Kızılbaşlık meydanına, kâmil insanlık Rea-HAK yoluna baş koydular. Onların yürüdüğü yol, cemlerde yaktığı delil insanlığın bugün ve yarınlarına da ışık tutuyor.

Alevilikten çıkarılması gereken eylem ve söylemler.

Alevilik ve cem erkânlarından somut olarak, hangi söylem ve eylemler, neler neden tamamen kaldırılmalıdır, değiştirilip korunmalıdır veya yeni olarak erkâna katılmalıdır. On binlerce yıldır aynı coğrafyada yaşayan insanların dillerinde ortaklaşma olması doğaldır. Bilim ve iletişim çağının gelişmesi dolayısı ile bugün dünyada konuşulan kelimelerin, radyo televizyon otoban vs. büyük bir bölümü hangi dilde olursa olsun ortaktır. Fakat bazı kelime ve terimler, kişilikler, söylem eylemler, özellikle belirli somut dini, ideolojik akımları vs. temsil eder. Örneği 99 adı olsa da “Allah” kelimesi tüm dünyada İslam’ı çağırıştırır, temsil eder. Şii İslami asimilasyonun Alevi eyleminden çok, söylemlerine yerleştiğini görüyoruz. Yoğun İslami asimilasyondan dolayı bu söylemler Alevilikten çıkarılmalıdır, Alevilik kendi kültürünü yol erkânını, dilini yenilemelidir, yoksa asimilasyondan kurtulamaz, dünyada hak ettiği yeri alamaz.

A: Alevilikten tamamen çıkarılması gereken söylem ve eylemler.

1. DİN Mezhep Tarikat İbadet:

Doğaüstü ilahi bir tanrı tarafından yoktan var edilişe, hayır, şer, kader her şeyin Allah’tan olduğuna inanılan ilahi peygamberi, ilahi kitabı, Allah tarafından konulmuş değişmez kural kanunları olan, ibadet ederek dinin buyruklarını yerine getirenlerin, Allah/tanrı tarafından cennete huriler ile mükâfat, ibadet etmeyenlerin cehennemle cezalandırılacağına inanılan, insanları esrar gibi uyutan bir yapıdır. Alevilik bu tür anlayışları asla kabul etmemiştir, etmez, dolayısı ile Alevilik bir dine (İslam’a) veya onun bir mezhep veya tarikatına bağlı değildir. Alevilik evren-insan-akıl-bilim-sevgi üzerine kurulmuş bir felsefe, varoluş felsefesine dayalı bir öğretimdir. Felsefi öğretiler yeni bir bilgi edinilince kanat değiştirir. Dolayısı ile Alevilik belirli bir din, mezhep, tarikat olarak algılanmamalıdır. Alevi öğretilerinde çalışmak, bilge insanlarla muhabbet etmek “Âlimin sohbeti, cahilin ibadetinden daha faydalıdır”.

2. Allah İslam Müslümanlık:

Allah İslam dininin Müslümanların tanrı anlayışıdır. Alevilikte insanların kaderini çizen sonrada, Cehennemle cezalandıran, cennetinde huri pazarlayan, hayır ve şer Allah'tandır vs. İslam'da semavi dinlerde ki gibi bir tanrı Allah anlayışı yoktur. Alevilikte var olan tüm madde vahdeti mevcut, Hak'tır. İslam dininin kuralları bellidir Alevilik İslam'ın hiçbir kural kaidesine uymaz uymamıştır. "Allah" dediğinizde dünya âlem sizi İslam Müslüman olarak algılayacaktır. Bu nedenle de Alevilikte; Allah, İslam Müslüman kelimelerini kullanmanın anlamı ve yeri yoktur.

3. Peygamberlik (Hz. Muhammed):

Enel-HAK diyen Alevilikte Peygamber anlayışı yoktur. Size şah damarınızdan daha yakınım diyene, Alevilik 'Ya ŞAH Enel-HAK' demiştir. Alevi yolu, ilahi bir aracı Peygamber kabul etmemiştir. Peygamberleri Hz. Muhammed vs. 40'lar cemine almamıştır. Deve tüccarı Hz. Muhammed savaşçı, ganimetçi, kul kölecisi bir toplumu savunmuş, kadınları cariye köle olarak görmüş çok evliliği, sübyancı/hemofiliyi, aile içi evliliği vs. savunmuştur. Peygamber Muhammed'in ümmetiyiz, 124 bin peygamber vs. söylemleri Alevilik öğretisiyle bağdaşmaz.

4. Halife İmam Hz. Ali:

Alevilikte İslam halifesi İMAM Hz. ALİ anlayışına yer yoktur. Alevi kültüründe, deyişlerinde, 2 farklı "Ali'den" söz edildiğini görüyoruz.

1. Birinci ALİ; 1400 yıl önce filen yaşamış ve ölmüş, İslam şeriatına tüm kurallarına uymuş, cami imamlığı yapmış, kölecisi toplumu savunmuş, kendinden önceki halifelere biat etmiş katliamlarını onaylamış, İslam dini ve huri cenneti için İslam'ın kanlı kılıcını sallamış, Müslüman olmak istemeyen veya İslam'dan çıkanların kellesini kesmiş, insan yakmış, 10 yaşlarındaki "*Muhammed kızı*" Fatima çocukla evlenmiş, ayrıca 8 tane nikâhlı eşi ve cariye köle kadınlardan olama, evlilik dışı 12 tane çocuğu olan, Müslüman İslam halifesi Hz. İmam Ali. Hem Şii hem Sünni İslami kaynaklar bunları doğruluyor. Ayrıca, İmam Ali, "Nehcül Belaga" ve "Ali Divanı", kitaplarında, Şiir ve hutbelerinde nasıl bir Müslüman olduğunu kendisi anlatmaktadır, İslam dini huri cenneti için yaptığı katliamlar, kestiği kelleler ile övündüğü de görülmektedir.

Halife İmam Ali hayatında hiçbir zaman sazlı sözlü semahlı kadın erkek lokmalı demli bir ceme katılmamıştır, İnsanlık yoluna ışık olamamıştır. Halife Hz. Ali, 12 imam, Ehlibeyt, Hasan, Hüseyin Kerbela vs. kültü Aleviliğin içine, özellikle 1500'lü yılların başında Şii Safavi İsmail ile Sünni Osmanlı Yavuz, 2 İslami erk arasındaki savaş döneminde, "duvazı imam" deyişleri vs. ile yoğun bir şekilde Aleviliğin içine girmiştir. Ondan önce ki dönemde Alevi edebiyatında, bu İmam Ali, Ehlibeyt kültürüne pek rastlanmaz. Bazı

Aleviler hiç okuyup araştırmadan sorgulamadan bilmeden bu İmam Ali'ye inanıyorlar. İmam Alinin kim olduğunu anlatıp, biraz sorgulayınca da Benim, bizim Ali'miz başka batini ALİ vs. diyorlar.

2. İkinci ALİ; Altta örnek olarak verilen Alevi ozanların deyişlerine bakıldığında; "Evel Ali, Ahir Ali" Evrende var olan tüm varlığın ezeli ışığı alevi ile kâinat var olmadan olan, doğal varlık, ışık enerji alev madde ile bütünleştirilmiş, her şeyi "kendinden var eden" "yaratıcı tanrısal" bir misyon yüklenmiş, kâinatın çarkını çeviren, devrini devam ettiren, Aleviliğin varoluş, felsefesine uyan bir "şahı merdan" Ali yaratıldığını görüyoruz.

Ayrıca bu Ali 40'lar ile cem dem süren, saz çalıp semah dönen, Kâmilî A'lim PİR olarak algılanan, Hace Bektaş, Pir Sultan gibi Alevi erenleri ve tarihte çeşitli inançlarda kültürlerde Alu Eli Ulu Oli Ele vs. adlar altında tanımlanıp İnsana indirgenmiş, kişilikler ile bütünleşmiş; "Yetiş ya Ali" diye, çağırınca HIZIR gibi darda olanın yardıma koşan bir Ali.

Sonuçta Alevilerin, tarihin derinliklerinden gelen kadim öğretilerini sürdürürebilmek için sırladıkları, İslam'ın baskısından kendilerini koruyabilmek için filen yaşamamış, fakat felsefeye uydurulmuş, sembolik bir "umut" SIR Ali yaratıp kutsadıklarını görüyoruz.

Öyle ki bu ikinci "Ali" tamamen Din İslam anlayışına aykırı, İslam'ın hiçbir kuralına uymayan Allah'a şirk koşan, İslam'ca münafık, kâfir, zındık katli vacip olarak nitelendirilen bir Ali anlayışı. Kaldı ki Alevilikte İslam'ı, tanrı anlayışı, ibadetini vs. kökten reddeden, eleştiren "Şathiye" deyişlerinde vardır. Bu SIR sembolik ALİ'ye yükledikleri değerlere baktığımızda. Aleviler son 4-500 yıldır "ALİ" adını özde İslam, Müslümanlığa karşı kendilerini korumak ve İslam'dan ayrı farlılıklarını anlatmak için kullandıklarını görüyoruz. Fakat bu 2ci "ALİ'de" Alevilerin İslami çevrelerce katledilmesini engelleyememiştir. Halife imam Ali bugün yaşasa idi bu "2ci, Ali" deyişlerini söyleyenlerin ve Alevilerin kellesini kendi elleri ile keserdi. Ortada birbirine zıt 2 Ali ve çelişkili bir durum var.

Ayrıca bilinenin aksine Alevi kelimesi; İmam Ali'den gelmiyor, Ali'cilik, Ali taraftarlığı Ali'nin evi falanda değildir. Tarihte Alevi topluluklar çok değişik isimler altında varlığını sürdürmüş ve "ışık ehli" denmiştir. Alevi kelimesi Türkçe Farsça Kürtçede "Alav Alev"-i (ocaktan ateşten çıkan ışık) anlamındadır. Alevi kelimesi daha çok, evrenin oluşumunda var olan (Big-Bang) ışık enerji ve sembolik olarak aydınlanma kâmil A'lim bilinçli insan olma anlamında olduğunu, kelime benzerliği nedeniyle "Ali" ile karıştığını görüyoruz. Alevi deyişlerinde bu ışık kültü bolca işlenmiştir. Ve Alevi kelimesi bundan yaklaşık 200 yıl önce kullanılmaya başlanmıştır, daha öncesinde kullanılmamıştır.

Bu iki Ali' anlayışının bugün Alevilerin kafasının da iyice karıştığını görüyoruz. .

Bazı Alevi canlar her ne kadar; “Benim Ali’m” “Bizim Ali’miz”, zahir değil, Batın Ali, Alu, Eli, Ulu Oli Ele, Alo, sembolik, umut Ali ”SIR ALİ” vs. dese de; Alevi cem yol erkânlarında, Allah, Muhammed, Ali, 12 imam, Ehlibeyt, Fatma, Hüseyin, Kerbela Zülfikar gibi İslami olgularla birlikte ALİ adı andığı sürece, dünya âlem “Damat Halife imam Ali” size de İSLAM, MÜSLÜMAN diyecektir.

Alevilik tüm İslami unsurlardan arınmadan, katliamlardan asimilasyondan ve yok olmaktan kurtulamayacaktır. Korkunun ecele faydası yoktur. Hü gerçeğin (hakikatin) demine diyen bu yolda, SIR yoktur. Bu yolun ”SIRI’ saklanan Hakikattir.” Her şey meydandadır. O “Zahiri” Ali, biz “Bâtını” Ali’yi savunuyoruz diye, saklananın Hakikati sırlamanın, takkiye yapmanın hiçbir anlamı ve faydası yoktur, tarih bir faydası olmadığını da göstermiştir. Zor olsa da, her türlü İslami söylemi eylemi, Alevi yolu cem erkânından kaldırdığımızda, “”Benim Ali’m” “Bizim Ali’miz”, Batın Ali, Eli, Oli, Alo, Sır sembolik Ali, herhangi bir SIR ALİ’ye de ihtiyaç, gerek kalmayacaktır. ‘Ali’ adı Şii Sünni İslami çevrelerce İslam’la ilgili kullandığın sürece, Aleviler her ne anlam ve şekilde kullanırsa kullansın, her ne değer yüklerse yüklesin, “ALİ” deyişi Aleviliği götürüp Din İslam’a bağlayacaktır. Her şeyi evvel ahiri, meçhul bir Aliye bağlamak, “ALİ” adı “putlaştırmak” yerine; Bu güne kadar geleneksel olarak daha çok, Kâmili A’lim bilge aydın İNSAN, CAN’ı AŞK Sevgi ve genel anlamda varlığa HAK terimini kullanmıştır, kullanılmalıdır ve çağa bilime göre geliştirilmelidir. Bu nedenlerle Alevi yol erkânında artık, Hz. İmam ”ALİ” adını kullanmaya gerek yoktur.

*Genç Abdal
Yoğ iken yerler gökler ezelden
Kudret kandilinde pünhan Alilidir
Kün deyince bezm-i elesten evvel
Âlemi var eden, Sultan Alidir.*

*Müminler sırnı ilden sakınır
Kendin bilmezlere sözü dokunur
Genci Addal dört kitapta okunur
Evveli, Ahiri destan Alidir*

*Devrani
Hakkın kandilinde gizli nihanda
La mekân elinde sır Ali idi
Künt-ü kenzin esrarı andadır
Dünya kurulmadan var idi Ali*

*Feriştahlar kendi mumundan oldu
Sen kimsin diye cebriyle sordu*

*Kul Himmet
Ali’sin yoktur gümanım
Şeriat içinde dinimsin Ali
Tarikat içinde sırr-ı ummanım
Marifet içinde pirimsin Ali*

*...
Âşık Devrani
Hakk’ın kandilinde gizli nihanda
La mekân elinde sır idi Ali,
Künt-ü kenzin esrarı andadır
Dünya kurulmadan var idi Ali.*

*...
Feriştahlar kendi nurundan oldu
‘Sen kimsin?’ diye Cibriyle sordu,
Cibril bilemedi, kanadı yandı
Ol zaman kandilde nur idi Ali*

*...
Sefil Ali
Ahirinde ismim Ali koydurdum*

*Cebril bilmedi kanadı yandı
Ol zaman kandilde nur idi Ali*

..

*Hilmi Dede Baba
Ayine tuttum yüzüme
Ali göründü gözüme
Nazar eyledim özüme
Ali göründü gözüme*

*Ali evvel Ali ahir
Ali batın Ali zahir
Ali tayyib Ali tahir
Ali göründü gözüme'*

..

*Pir Sultan Abdal'ım şunda
Çok keramet var insanda
O cihanda bu cihanda
Ali'ye saydılar bizi*

...

*Pir Sultan'ım Bu Dünyaya
Dolu Geldim Dolu Benim
Bilmeyenler Bilsin Beni
Ben Ali'yim Ali Benim*

..

*Nesimi
Ali evvel Ali ahir,
Ali batın Ali zahir
Ali şems-i münevverdir,
Ali dilnur ile Enver
Ali'dir her şey için can,
Ali'dir yar ile mihman
Ali rahim Ali rahman,
Ali'dir cümleye server*

..

*Ali sultan Ali sübhan,
Ali cennet Ali Rıdvan
Ali dindir Ali iman,
Ali'dir sakı-i Kevser
Nesimi'nin dil uç canı,
Münevverdir Ali nuru
Ali vâlâ Ali âlâ,
Ali'dir server-i safter*

*Mümin kullarının Kalbine girdim
Sefil Ali gece gündüz hem vardım
Boz Dev'in bendini çözdüm idi ben*

..

*Derviş Ali
Yeri göğü arşı kürsü yaratan
Men Ali'den başka tanrı görmedim
Yaratup kulunun kısmetini veren
Men Ali'den başka tanrı görmedim*

..

*Âşık Veli
Gene sen bilirsin Veli'nin hali
Sensin bu cihanın ahir evveli
Bir ismin Ali'dir bir ismin Veli
Kırklardaki ismin sır Hacı Bektaş*

..

*Sadık Ağa
Bin bir ismi vardır, bir ismin Hû'dur
Kâmillerin ezber dediği budur
Münkire şektir, ismi de Lâ'dır
Ta evvelden Elya diyenlerdeniz*

..

*Kul Himmet / Pir Sultan Abdal
Bin bir ismi vardır bir ismi Hızır
Her nerde çağırırsan orada Hızır
Âlim padişaktır Salman da vezir
Bu fermanı yazan Ali değil mi*

...

*Pir Mehmed aşka düştü,
Aşk dalgası hadden aştı,
Virdimize Ali düştü,
Dillerim Ali çağırır.*

...

*Evvel Ali yerin göğün binası
Kudret kandilinden çalınmış mayası*

...

*Öz canımdan buldum Ay'ı semayı
Gördüğüm didara Ali dediler*

..

*"İsm-i Ali kalb evine yazıldı"
"Bir ismi Ali'dir bir ismi Allah"
"Kur'an yok, gördüler Ali'den gayrı"
"Mekânım balçıktır, üstadım Ali"
"Şah-ı Merdan gibi ulumuz vardır"*

5. Kur'an:

Kuran İslam dini ilahi Allah'ı tarafından gönderildiğine inanılan bir kitaptır;

1400 yıl önceki ARAP toplumu koşullarına göre, Muhammed ve izleyicileri tarafından, diğer dinlerden kopya edilip yazılan, orijinali vs. olmayan “yakılan”, son şekli (standart Kuran) 1922 yılında Kahire İslam üniv. ülaması tarafından yazılan, içerisi bilim dışı, şeriatçı cihatçı, Alevilikle hiçbir ilgisi olmayan, kadını vs. aşağılayan bir kitaptır. Alevi Cem ve diğer tüm erkânlarında Arapça (Türkçe veya başka bir dilde) Kuran ayeti okunmamalıdır. Alevilikte okunacak kitap insandır, bilimdir. Alevi İslamcılar, başta Cem Vakfı, Ehlibeyt vakfı, Zöhre Ana vs. bazı Kur’an ayetlerini çarpıtıp Alevilikle cemle ilişkilendirmeye çalışıyorlar. Bu ayetler tek tek incelediğinde Alevilikle hiçbir ilgisi olmadığı görülüyor. Ve bir bütün olarak Kuran hiçbir şekilde Alevileri kabul edip uyacağı bir kitap değildir.

6. Zülfükar:

Zülfikar cihatçı İslam’ın kanlı kılıcı sembolüdür. Zülfikar Bedir savaşında savaş ganimeti olarak Muhammed’e, sonrada İmam Ali’ye geçmiştir. Ali onunla, binlerce masum, İslam’ı kabul etmeyen insanın (Haricilerin vs.) kellesini kesmiştir. “Lâ fetâ illâ Alî, lâ seyfe illâ zülfikâr” “Ali’den üstün yiğit Zülfikar’dan keskin kılıç yoktur” deyimini bu katliamlar nedeni ile söylemiştir. *”Alevilikte A’limden üstün yiğit, bilimden keskin kılıç yoktur.”* Zülfikar HAK adalet sembolü falan da değildir. Adaletin sembolü gözleri kapalı elinde terazisi olan bir kadındır. Zülfikar’ın Aleviliğin sembolü olarak kullanılması hiç doğru değildir. Zülfikar Aleviliği İslam’ın kanlı kılıcı şiddet yanlısı olarak göstermektedir. “Tahta Zülfikar’ılar vs. söylemleri arkasına da saklanılmamalıdır. Alevi kurumlarından logolardan vs. Zülfikar sembolü kullanılmamalıdır.

7. On iki İmamlar:

12 imamlar Şii İslam’ı bir anlayıştır, Alevilikte yeri yoktur. 12 imamların hiç birisi Alevi değildir. Hepsisi İslam’ın tüm şartlarına uymuş, hiçbiri Sazlı sözlü semahlı kadınlı erkekli lokmalık demli vs. bir ceme katılmamıştır. İmamların yeri camidir. Aleviliğin içine sonradan sokulmuştur. (Alevilikte 12 ay/burç ve Cemde 12 hizmet vardır, bunların 12 Şii İslam Cami imamları ile ilgisi yoktur.) “12 İmam” söylemi ve resimleri Alevi yol erkânından ve kurumlarından kaldırılmalıdır.

8. Duvazı İmam:

Duvazı imam Şii İslami 12 cami imamını öven dua-avazların Alevilikte yeri yoktur. Duvazı imam 15 -16 yy. Safavi Şii propagandası olarak Anadolu kızılbaşlığının içine sokulmuştur. Osmanlı’nın zulmünden bıkan Aleviler Safavileri desteklemiş fakat sonradan onlardan da zulüm görmüştür. Alevi erkânlarından söylemlerinden deyişlerinden çıkartılmalıdır. İmamları yeri camidir. Cemevi değildir. Duvazı imam deyimini deyişleri duazları, Alevi yol erkânlarında kullanılmamalıdır.

9. Ehlibeyt:

Alevilerin "Ehlibeyt" aile anlayışını benimsemesi sevmesi savunması mümkün değildir. Ehlibeyt (Arapça) = Ev-halkı, Muhammed'in eşleri, çocukları, damatları torunları, kayın pederler, diğer yakın aile akrabaları bütün aile fertleri için kullanılan bir terimdir. 'Ehlibeyt' kelimesi Kuran'da Şura Suresi 23 ayetinde geçer. *"De ki (Muhammedim), ben peygamberliğimi tebliğime karşılık sizden, Ehl-i Beytim'i sevmenizden başka hiçbir ücret istemiyorum. (Şura: 23)"* İslami kaynaklar Muhammed'in nikâhlanıp evelendiği, boşadığı, köle kadın cariyeleri ile birlikte 69 kadın haremde olmuştur. Muhammed'in bu eşlerinin arasında, 9 yaşında Ebubekir'in kızı Ayşe ve çocuğu/oğlu olmadığı için evlatlığı (oğlu) Zeyd'ten boşandırıp evlendiği Zeynep'te vardır. Bu kadar kadınla evelenmesine vs. rağmen Muhammed'in çocuğu olmadığı ayrıca bir tartışma konusudur.

Muhammed; amcaoğlu Ebu Süfyan'ın kızı Habibe ile evli, Halası Atiyye'nin kızı Seleme ve Halası Ümmeye'nin kızı Zeynep'le evli. Muhammed ve 4 halifede Muaviye Yezit, birbirileri ile 1 derece içlidişli evli yakın akraba. 8 Eşi olan Hz. Ali, Muhammed'in Kızı Fatma (evlendiğinde 10 yaşlarında) ve Ali Fatma'nın kardeşi yeğeni Ümame ile de evli idi. Sadece, "Muhammed, Ali Fatma, Hasan, Hüseyin" ve onların soyundan gelenleri Ehlibeyt olarak görmek, diğer aile fertlerini insan olarak görmemektir ki, bu Aleviliğe hiç yakışmaz.

Muhammed (sözde) kızlarından Fatma'yı Ali'ye, Ümmü Gülsüm'ü Osman'a veriyor. Deme ki Ali ile Osman bacanak oluyor. Muhammed Ali ile Osman'ın kayınbabası oluyor. Ömer Kızı Hafsa'yı Muhammed'e veriyor, Muhammed'in kayın babası oluyor. Muhammed Ebubekir ve Ömer'in damadı. Hz. Ali'nin 7 yaşındaki kızı Ümmü Gülsüm'ü kayın babasının kayınbabası olan Ömer'e veriyor, Yani Ali Ömer'in kayınbabası, Fatma'da dedesi olan Ömer'in kaynanasıdır. Ömer'in boşadığı Atike'yi Muhammed'in torunu İmam Hüseyin alıyor. Muhammed Zeydi'n babalığı, Zeyid'in hanımı Muhammed'in gelini, aynı zamanda (boşanıp Muhammed'le evelediği için) Zeydi'n analığı, Muhammed'in torunu Ümmü Ali'nin Hanımı, Ümmü'nün anası Zeynep Muhammed'in Kızı, Ali'nin baldızı ve kaynanası Fatma'nın da bacısı. Muhammed Ebubekir ve Ömer'in damadı. Muhammed bir kız kardeşini Muaviye'ye diğer kız kardeşini Yezitle evlendirmiş. Baba oğul bacanak, oldukları gibi, Peygamber kayını ve Fatma'nın üvey dayıları olmuşlar. 12 imamlardan kayıp çocuk Mehdi dışında, 11 imam hepsinde çok eşli idi. Hasan 36 kez evlendi. Bunların hepsi ve onların torunları, kıyamete kadar Ehlibeyt sayılıyor.

Böylesi 'ensest' ve pedofil ilahi bir aile ilişkisi ancak İslam'da olabilir. Alevilik çok eşliliği ve bu tür 'ensest' ve pedofil ilişkileri düşkünlük olarak görmüştür. Aleviler "Tevella Teberra" gibi, Hz. imam Ali'yi Ehlibeyti sevene dost, düşmanına düşman olmak gibi saçmalıkları bırakmalıdır. Ehlibeyt an-

layış ve teriminin Alevilikte yeri yoktur, hiç bir şekilde kullanılmamalıdır.

10. Kerbela İmam Hüseyin;

Kerbela-İmam Hüseyin insanlık davası değil, İslam'ın iktidar halifelik kavgasıdır. Yezit veya Hüseyin İslam halifesi olacakmış olmuş bundan biz ne? Kerbela İmam Hüseyin, Halifelik kavgasının özeti. Muhammed ölmeden önce, Gadir-i Hum'da İmam Ali'yi kendinden sonra Halife tayin ettiği söylene de. Şura halife seçimi yapacağı zaman; "Hz. Ali en uygun kişi Ebu Bekir, daha sonra Ömer ve Osman diye bu tartışmayı noktalar.

Ve 3 halifeye de sonuna kadar tam destek verir. İmam Ali'nin bacanağı halife Osman bir ayaklanma sonucu öldürülmesinin ardından İmam Ali halife olur. Osman'ın akrabası Şam valisi Muaviye, Ali'yi Osman'ı öldürtmekle suçlar ve Ali'nin halifeliğine karşı çıkar. (*İmam Ali Bedir savaşında, Muaviye soyundan, (Ümeyyeoğulları = Emevilerden, birçoğunun babasının kellesini kesmiştir) Arada üstü kapalı bir husumet, kan davası vardır.*)

İmam Ali büyük bir ordu ile Muaviye kontrolündeki Suriye eyaletini işgal eder. Kaybedeceğini gören Muaviye "Savaşın sonucuna Kuran Allah karar versin" diye, bir "Hakem" heyeti önerir, Halife Ali bunu kabul eder. Fakat Ali taraftarlarından büyük bir grup (Hariciler = Şehir dışında yaşayan fakir halk, köleler vs.) Ali'nin Hakem olayını kabul etmesine karşı çıkarlar. Halife Ali Nehrevan Savaşında Haricilerin büyük bir bölümünü katleder, birçoğunu "dinden dönenler" diye çukurlara doldurup yakar. Bunun üzerine Haricilerden "A. B. Mülcen" (661'de) İmam Aliyi bir zehirli bir kılıçla yaralayıp öldür. Bunun üzerine hem Şam Valisi Muaviye hem de Ali'nin oğlu Hasan halifeliğini ilan eder. Muaviye 60 bini Hasan 40 bin kişilik bir ordu ile Küfe'de karşı karşıya gelir. Hasan'ın ordusunda çözümler olur, bu durumda aşağıdaki şartlarda Muaviye ile anlaşır.

(1. Halifelik Muaviye'ye verilecek. 2. Muaviye'nin ölümünden sonra halifelik Hasan'a verilecek. 3. Ali'nin çocuklarına ve mal varlığına dokunulmayacak. 4. Her yıl Hasan'a 55 bin dirhem ödenecek.)

Hasan ve Hüseyin vs. Küfe'liler ile birlikte Muaviye'ye biat ederler 20 yıl Halifeliğini desteklerler, bu arada Hasan 18. eşi Ca'de Kays tarafından Zehirlenip öldürülür (670). Muaviye ölmeden önce oğlu Yezidi İslam ordusuna başkumandan yapar, İmam Hüseyin'i de Medine Din Şûrasına baş imam olarak atar. Muaviye ölmeden önce Medine din şurasına valiliklere oğlu Yezid'in halife olarak seçilmesini önerir. Ve Muaviye (18 Nisan 680) ölmeden hemen önce son bir mektup göndererek oğlu Yezidi halife ilan ettiğini, biat etmeyenlerin kellesinin vurulmasını bildirir. Muaviye'nin ölümünün ardından Yezit halifeliğini ilan edip valilerden, kendi adına halkın biatını almasını ister.

Medine valisi Velid, durumu DİN Şurasına Hüseyin'e bildirir. Hüseyin; *Bizlerin biatı gizli olmaz, zaten halkın önünde olacak, sen halkı çağır gereğini yaparız*, der. Sura üyelerinden Mevran, Ya Hüseyin'in Biatını şimdi al, mahpusa koy halkın önünde de tekrarlasın, ya da kellesini vur, yoksa onu bir daha bulup biat ettiremezsin der. Hüseyin buna kızar oradan ayrılır, kardeşi M. Hanifi'ninde tavsiyesi ile yakınlarından bir grupta Mekke'ye gider. Gitmeden dedesi Muhammed'in kabrini ziyaret edip: *"Ya Rasulallah! Senin yanından istemeyerek ayrılıyorum. Seninle aramıza girdiler. Şarap içen, günahkâr Yezid'e biat etmeye zorlandım. Bunu yaparsam kâfir olurum, şayet biat etmezsem öldürülürüm."* diye söylediği rivayet edilir. [Ebu Mihnef,14-15]

Bu arada Küfe'ni nüfuz itibar sahibi ileri gelenleri, İmam Hüseyin'e birçok mektup ve elçiler gönderip, din İslam'dan çıkmış içki içen vs. Yezid'e karşı, kendisine (Muhammed'in torunu Hüseyin'e) halife olarak biat edeceklerini, Yezid'e karşı savaşacaklarını bildir. Bunun üzerine Hz. Hüseyin amcaoğlu Müslüm'ü gizlice, biat almak ordu kurmak için Küfe'ye gönderir, Müslim 1 ay içerisinde 20 bine yakı biat alır/asker toplar, Hüseyin'e olumlu mesaj gönderir. Bunun üzerine Hüseyin muhafızları köleleri, ailesinden oluşan yaklaşık 100 kişilik bir grupta küfeye doğru yola çıkar. Fakat haber Yezid'e ulaşır, Yezid bir ordu gönderir, Müslim yakalanarak idam edilir. Bu idam, Hz. Hüseyin'i davet eden Kûfeli on binleri sindirir ve Hz. Hüseyin'e yardım etmekten vazgeçmelerini sağlar. Hz. Hüseyin, bunlardan habersiz yandaşları ile Irak Kûf'ye doğru yola çıkar, Kerbela denilen bölgeye geldiklerinde 4000 kişilik Yezit ordusu bunları 10 gün kuşatır, Yezid'e biat etmeleri istenir. 10 Muharrem Cuma 61/10 Ekim 680'de her iki taraf sabah namazını kıldıktan sonra savaş vaziyeti alır. İmam Hüseyin atına binip, bir konuşma yapar. Kendisinin bizzat Kûfe ordusunda orada bulunan kişilerin davet mektupları sebebiyle burada olduğunu söyledikten sonra Mekke'ye mektup gönderenlerin isimlerini teker teker sayar. Ancak oradakiler biz böyle bir şey yapmadık diyerek Hz. Hüseyin'e yaptıkları davet çağrılarını inkâr ederler. Hüseyin kadınlara ve çocuklara dokunulmamasını ister, ardından savaş başlar. İmam Hüseyin'in korumaları teker teker ölür ve sonunda oklarla saldırdılar, Hüseyin'de öldürülür. Geriye kalanları Şam'a yezidin huzuruna götürülürler. Yezit Muhammed'in torunu Hüseyin'in öldürülmesine gelen tepkileri azaltmak için, kalanlara iyi davranır. İmam Zeynel Abidin Yezide biat eder, daha sonra Mescidi Aksa Camisinde yıllarca İmamlık yapar. Kûfeliler, yaptıkları bu ihanetten pişman oldular, 10 Muharrem i Hz. Hüseyin'in intikamını alma ahdinin tazeleniği bir matem güne dönüştürdüler. Şiiler günah çıkarırcasına her yıl 10 muharremse dövünerek, kendilerine işkence yaparak bu ihanetin pişmanlığını çıkarırlar. Çok kadim bir geçmişe sahip İRAN farslar, Arap milliyetçiliğine karşı, kendi Şii İslam kültürünü geliştirmiştir. "Her yer Kerbela" "Her gün Aşure" "İmam Hüseyin direnişi" vs. di-

ye Kerbela kavramı etrafında bir Cihat ve “şehitlik” kültü oluşturulmuştur. Sonuçta Hz. Hüseyin’in amacı Küfe’de asker toplayıp, Yezit’ten halifeliği almaktı. Yezit elini çabuk tutmasaydı, muhtemelen Hz. Hüseyin’in uğradığı sona kendisi uğrayacaktı. (O zaman Alevi-İslamcılar Yezid için yas oruç tutarlarmıydı dersiniz?)

Bu açık bir iktidar halifelik kavgasıdır. Kerbela’da mazlumun zalime boyun eğmemesi diye adlandırabileceğimiz bir olay değildir. Bu söylem fars abartı sanatının en seçkin örneğidir. Tarihte Kerbela’dan bin beter yüzlerce Alevi katliamı olmuş, lideri katledilmiştir, bunları anmayıp, cemlerde, özel olarak Kerbela’yı imam Hüseyin’i anmanın tutarlı bir anlamı yoktur.

Yezit veya Hüseyin İslam’a halife olmuş olmamış bundan bize ne. Tahtacı Alevi bir amca ile imam Hüseyin Kerbela’nın Alevilikle ilgisi olmadığı konusunu konuştuk: – *Peki biz bundan sonra cemlerde ne diye dizimizi dövacağız*, diye sormuştu. Dedik “*amca artık dizimizi döğmeyeceğiz*” hepsi bu kadar. Ne yönden bakılırsa bakılsın Kerbela olayı, haklı ile haksızın, masum mazlum ile zalimin arasında bir sınıf insanlık davası değil, 2 Arap kabilesi arasında İslam ganimeti, halifeti için KAN davası iktidar kavgasıdır. İmam Hüseyin’in 1400 yıl önce, Kerbela’da şehit olmadan önce son sözleri; “*Artık İslam’la vedalaşmak gerekir, çünkü ümmet Yezit gibi bir yöneticiye duçar (uşak) olmuştur*” diye söylediği rivayet edilir. Aleviler İslami olan her şeyi Alevi yol erkânından çıkarıp atmalıdır, Kerbela’ya ağıt yakmayı bırakmalıdır. İmam Hüseyin’in son vasiyetine bu şekilde saygı göstermelidir.

12 imam Hüseyin-i Kerbela İnsanlık davası değil İslam’ın halifelik iktidar kavgasıdır. Yasını orucunu tutmak biz Alev-i-lere düşmez, Cemlerimizde de yeri olmamalıdır.

11. Mersiye;

Mersiye Arapça “marsıyya” (ağıt) sözcüğünden gelir. Cemlerde vs. Alevilikle ilgisi olmayan İmam Hüseyin Kerbela, Ehlibeyt, 12 imamlar vs. adına ağıtlar yakılması, gözyaşı dökülmesi, diz dövülmesi vs. anlamsızdır. Bunların Alevilikle ilgisi yoktur, dünyada üzülecek binlerce katliam olayı vardır. Ve her gün yeni katliamlar olmaktadır. Dersim, Çorum, Maraş, Sivas vs. katliamları görmezden gelip, 1400 yıl önce olmuş, Alevilikle ilgisi olmayan olaylara ağıt yakıp diz dövmenin anlamı yoktur. Aleviler ölümlerin arkasından değil dirilerin önünden gitmeli, ağıtları umuda çevirmelidir. Dirilerinin önünden giden toplum aydınlığa, ölümlerinin ardından giden toplum ancak mezarlığa gider.

12. Muharrem Orucu:

MUHARREM AYI Orucu? İslam HİCRİ (ay) takviminin 1’ci ayıdır. 1 Muharrem Muhammed’in Mekke’den Medine’ye hicretinin başlangıcıdır ve Halife

Ömer tarafından hicri takvimin başlangıcı olarak ilan edilmiştir. “MuHar-ram” Arapça “haram” (yasak) kelimesinden türemiştir. Muharrem İslam’da savaşın haram yasak olduğu 3 ayların başıdır, diğer aylarda din için savaş Cihat katliam serbesttir. İslam kendi koyduğu bu (savaş haram yasak) kuralına hiç uymamıştır, Kerbela’da bunun örneklerinden sadece biridir. Arapçada 10 manasına gelen ‘aşara’ sözcüğü Semavi diller arasında ortak olduğu görülmekte ASURA İbarence de “yasak” anlamına geliyor. Aşura, Musevilik inancında da “Büyük Kefaret Gün” 10 yasağa karşı yapılan günahlar için on pişmanlık tövbe günü olarak kullanılmıştır.

İslam’da 30 gün Ramazan orucu Kuranda Bakara suresi 185’ci ayetinde vardır. Fakat 10-12 gün Muharrem orucu diye bir şey Kuranda, İslam’da yoktur. Bilinenin aksine Şii Müslümanlar bile Muharrem orucu diye bir oruç tutmazlar, Aşure tatlısı da pişirmezler. Şii Müslümanlar Muharrem ayının 10’unda Kerbela olayını canlandıran tiyatro yaparlar, yas tutup ağıt yakıp gözyaşı dökerler, sırtlarını zincirleyip, başlarına hançer çalıp kan akıtarak, Kerbela ‘da döneklilik yaptıkları için “günah” çıkarırlar. Şii Müslümanlar 10 Muharrem’de AŞURE tatlısı pişirilmesini hoş görmezler, onlar için Kerbela tatlı değil, tuzlu, acı bir olaydır. Hicri AY takvimi tam doğru olmadığı için, miladi GÜNEŞ takviminden 11 gün kısadır bu nedenle inançsal günler bayramlar her yıl 11 gün kaymaktadır. Sembol olarak Arapların kızgın çöl ortamında GÜNEŞ yerine, karanlığı gece serinliğini AYI kutsaması doğaldır. BU nedenle İslam’ın sembolü hilal AYdır. Muharrem orucu Alevilerin tuttuğu tutacağı bir oruç değildir, Örnek daha düne kadar, Tokat Zile Anşa Bacı Ocağına bağlı Aleviler, 12 İmam/Muharrem orucu bulunmuyordu. Kerbela anması da yapmıyorlardı.

Kısaca Alevilerin orucunu aşuresini, İslami Kurban Bayramından 20 gün sonrasına İslami “haram” hicri Muharrem ayının 10’cu gününe (Kerbela’ya) 12 imamlara bağlayıp İslam kuyrukçuluğu yapmanın hiçbir gereği yoktur.

Alevilikte 13-15 Şubat Hızır Orucu vardır, orucun kaynağı da, çetin kış günlerinde erzakların azaldığı çetin kış günlerinde günde 1 öğün yiyerek var olanı birlikte paylaşarak, yaşamı sürdürmek bahara ve bolluğa kavuşmakla ilgilidir. Aleviler Orucu /Aşure lokma paylaşımını 13-15 Şubat Hızır orucuyla birlikte yapmalıdır. ⁶

13. On dört Masum-u Pak:

14 Masum-u Pak, Ehl-i Beyt, 12 İmamı’nın buluş çağına ermeden Hakk’a yürüyen erkek evlatlarının “oğulları” için kullanılan bir kavramdır. (Ölen kız çocukları hiç anılmaz) Yaşları küçük olduğu için pâk ve mâsum diye adlandırılmıştır. Bu anlayış Aleviliğe terstir. Alevilik her kim olursa olsun insa-

⁶ (Ayrıca oku “Alevilikte Oruç Hızır Aşure açılım”, www.alev-i.com)

nın hele de çocukların katledilmesine tabi ki karşıdır. Fakat neden 12 imam/ehlibeyt ve de sadece oğlan çocukları ve sadece imam çocukları masum dünyada katledilen başka çocuklar masum değil mi? Bu İslamcı cinsiyet ayrımcı, kadını kızı aşağılayan anlayışa Alevilikte yer yoktur.

14. On Yedi Kemerbest:

17 Kemerbest Hz. Muhammed'e, Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e bağlı (Ehlibeyt yolu için şehit olmuş) sözde; kırklar meclisinin üyeleri arasında olduğu iddia edilen, Hz. Ali tarafından kemerleri bağlanmış olan sözde onyedi Alevi önderi imiş. Onyedi Kemerbest'lerin kimler olduğu da kesin değildir, rivayete göre 2 ayrı isim liste var.

(A) 17 Kemerbestler:

1. *Selmani Farisi*, 2. *Ammar bin Yaser*, 3. *Malik Eşter bin Haris*, 4. *Muhammed bin Ebubekir*, 5. *Veysel Karani*, 6. *Abuzer Gaffari*, 7. *Harrim bin Haris*, 8. *Abdullah bin Yedi-Hazai*, 9. *Abdullah bin Adiel*, 10. *Abu el Hişam*; 11. *Haris Şeyhani*, 12. *Haşim bin Utbe*, 13. *Muhammed bin Abu Hazika*, 14. *Kamber hazretleri*, 15. *Murtefi bin Vezza* 16. *Said bin Kays*, 17. *Abdullah bin Abbas*.

(B) 17 Kemerbestler: (Ali'nin Kendi çocukları)

1. *Muhammet Hanifi*, eceli ile vefat etmiş,
2. *Hadi-ekber*, Kerbela'da şehit olmuş (Bu Muhsinle karıştırılmamalı)
3. *Abdolvahid Avn*, Kerbela'da şehit olmuş.
4. *Tahir*, Kerbela da şehit olmuş,
5. *Tayyip*, Kerbela da şehit olmuş.
6. *Ebu Tırab*, Kerbela'da şehit olmuş,
7. *Abdurrauf*, Kerbela'da şehit olmuş,
8. *Fazıl*, Kerbela'da şehit olmuştur,
9. *Abdülvehad*, Kerbela'da şehit olmuştur,
10. *Abdül Celil*, vefaati ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur,
11. *Abdurrahim*, Kerbela'da şehit olmuştur,
12. *Ömer Taib*, Kufe de şehit olmuştur,
13. *Abdulmuin*, Kerbela'da şehit olmuştur,
14. *Abdullah Abbas*, Kerbela'da şehit olmuştur,
15. *Avdülkeriym*, vefaati hakkında herhangi bir bilgi yoktur,
16. *Abdussamed*, vefaati hakkında herhangi bir bilgi yoktur,
17. *Ali Ekber*, Kerbela'da şehit olmuştur.

Bunların hiçbirinin Alevilik, insanlık yoluna önderlik edecek zere bir katkısı fikri fili, faaliyeti olmamıştır. Kırklar cemi üyesi olmayı bırak, ömürlerinde CEM kelimesini bile duymamıştır. Ve içlerinde 1 tane bile kadın yoktur. Alevileri bırak, Alevi dedelerine sorsan hiç birisinin ismini bile bilmez ve

saymaz. 17 Kemerbest deyimi Alevi yol erkânında kullanmanın bir anlamı yoktur.

15. 48 Perşembe (cem ibadet günü?):

Bazı Alevi kurumların uygulamaya çalıştığı “Perşembe’yi cumaya bağlayan gece “48 Perşembe cemi” Aleviliği Cuma namazına İslam’a bağlama çabalarıdır.

Tarih boyu, Aleviler Maraş, Çorum, Sivas’ta; Cuma namazından sonra camiden çıkanlar tarafından katledildi yakıldı. “Cuma’nız mübarek olsun” sözlerinden, şu İslam’ın ŞERinden kurtulalım derken. İslam kuyrukçusu İzzetDinci Aleviler başımıza birde “48 Mübarek Perşembe” gecesi çıkardılar. Her perşembe akşam TV’de cem yayınlayarak bunu pekiştirmeye çalışıyorlar.

Neymiş Aleviler 48 perşembe oruç tutarmış, 48 hafta Perşembe’yi cumaya bağlayan gece Cem tutarmış. Yani yine Cuma gününe getiriyor. Cuma namazı yerine, Cuma cemi yapmış olunuyor. Neden 52 hafta değil de 48 Perşembe? Ramazan ayında Aleviler Oruç tutmazmış. Veya o yalan tutmadı, Muharrem ayında cem yapılmazmış ta ondan 48 haftaymış.

Peki, Perşembe gününün oruç ve cem tutmanın gerekçesi neymiş? Güya Allah dünyayı 6 günde yaratmış. 3 gün çalışmış yorulmuş, 7’ci gün hafta ortası Perşembe günü dinlenmiş, sonra 3 gün daha çalışmış, dünya âlemi insanı yaratmış. Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlık diyen bir yolda, ancak bu kadar saçmalık yapılabilir. Bilim bunun neresinde sormak gerek. Allah peygamberlere perşembe akşamları “hutbeler okuyun buyurmuş”; Ne zaman nerede kime buyurmuş, hangi kimin hutbeleri okunacak kaynak yok.

Herhalde, imam Hz. Ali’nin hutbeleridir. Örnek olarak birisini okuyalım o zaman:

((80. Hutbe: *“Ey insanlar! Kadınlar iman, pay ve akıl bakımından noksanlardır. İman bakımından noksanlıkları hayızlı günlerde, namazlardan ve oruçtan uzak olmalarıdır.*

Akıllarının noksanlığı iki kadının şahitliğinin bir erkeğin şahitliği yerine geçmesidir.

Payların noksanlığı ise mirastaki paylarının erkeklerin yarısı olmasıdır.

Kadınların kötülerinden sakının, hayırlılardan çekinin; onlara iyilikler de itaat etmeyin ki kötülüklerde itaat beklentisi içinde olmasınlar.”))

((Kaynak: Nehc’ül-Belağ; İmam Ali (a.s)’ın Hutbeleri Mektupları Ve Hikmetli Sözleri))

Muhammed ve birçok peygamber ve 12 imamların 11’i perşembe günü ölmüş. Belge kaynak yok. Bir gün olsun sazlı sözlü semahlı kadınlı erkekli lokmalı demli 12 hizmetli bir ceme girmemiş. Ömürleri boyunca ganimet ve cennet hurileri peşinden koşmuş sözde peygamberler ve 12 cami imamları

için her perşembe oruç yas, cem tutmak anlamsızdır. Buna ancak yağmurdan kaçıp, doluya tutulan “Mübarek” Alevilerin akıl tutulması denir. Alevilikte ibadet yoktur muhabbet vardır. Alevilikte en büyük “ibadet” çalışmak, paylaşmak, kendine reva görmediğini başkasına görmemektir, bunda yeri zamanı şekli yoktur. Yılın belirli günlerinde Hızır, Muhabbet cemleri, bir de yılda bir defa görgü cemi yapılır, bunu da katılım açısından canalar hangi gün uygun görüyorsa o gün yapar. Aleviler açısından haftanın hiçbir günün diğerinden daha fazla kutsallığı vs. yoktur.

16 Sünnet / Kivrelilik:

Çocuklara sünnet Alevi yol inanç gereği değildir. Afrika antik Mısır’dan, Yahudiliğe (bazı Hristiyan gruplara) ve daha sonra İslam’a, oradan da İslami asimilasyonla Aleviliğe geçen, erkek çocukların (ve bazı İslam ülkelerinde kız çocukların, bu daha vahim, kadının tüm cinsel duygularını yok eder) “SÜNNET” edilmesi, İnsan doğasına ve sağlığına doğal vücut bütünlüğüne aykırı, çocuk psikolojisine zararlıdır. Sağlık açısından tıbbi bir gereklilik değilse çocukların sünnet edilmesi yasaklanmalıdır. 18 yaşına geçtikten sonra, estetik olarak isteyen istediği ameliyatı yaptırabilir, istediği yerini kestirip diktirebilir. Bu yol erkânı bağlamaz.

Bazı Alevi-İslamcı dedelerin, sünnet kirvelik, Hz. Muhammed Ehlibeytine (İslam’a) “dostluktur” bağlılıktır, sünnet olmayan erkek, erkek yiğit değildir, Hasan’la, Hüseyin’i Muhammed sünnet emiş kirvesi olmuş vs. saçmalık Alevilere İslam’ı sevdirmeye oyunlarıdır.

Aile dostluğu olarak yutturulmaya çalışılan “Kirvelik” kavramı Alevilikte yola girme (İkrar “Musahiplik”) dayanışma “Yoldaşlık” kurumu içinde vardır. İslam Sünnetini Aleviliğin içine sokmak yanlıştır. (Ayrıca; Kirve ve Musahip çocukları birbiri ile evlenemez anlayışı da yanlıştır, kaldırılmalıdır.) Tıbbi bilimsel olarak yakın Aile çocuklarının birbiri ile evlenmesi, sakıncalıdır, doğan çocuklar sakat vs. doğar, bu yasaklanmalıdır. 18 yaşını doldurmuş yakın aile olmayan gençler birbirini sevmiş, birlikte yaşar veya evlenir doğal olanı budur. Bu arda evlilikte “*Bakirelik*” anlayışının da Alevilikte yeri yoktur. Sünnet ve kirvelik geleneği kavramı yol erkândan çıkarılmalıdır.

17. Kurban ve bayramı:

Alevilikte kurban kesme geleneği ve ‘kurban’ deyişi ve bayramı yol erkâna tamamen aykırıdır. “*Gördüğü bir rüya üzerine oğlunu kesmeye kalkan adama sen, kalkıp beyin yerine koyun gönder.*” Bu tanrı işi falan değil, koyun tüccarı İbrahim’in, koyunlarını satmak için uydurduğu bir hikâyedir. Buna kanıp Allaha rüşvet olsun diye her yıl gereksiz yere milyonlarca hayvanı katlediyorlar. İslam Allah’ının kurban ihtiyacı olabilir, bu bizi bağlamaz, Alevi HAK anlayışının kurban falan ihtiyacı yoktur. İslam haç ziyareti bitimi dolayısıyla Arafat’ta kesilen ve sonradan bayram ilan edilen ‘kurban kesme’ ve Kurban Bayramının, kurban cemini vs. Alevi yol erkânında yeri

yoktur, Cana kıymanın bayramı olmaz.

Alevilikte “Kurban” yârin yanağından gayrı her şeyi, bir lokmayı paylaşmaktır. Lokma bir elma bir üzüm tanesi de olabilir, yemeklik, et pazardan satın alınabilir, yeni bir cana kıyılmamalıdır. Aleviler insanlık davası için haddinden fazla kurban vermiştir. Hayır, yapmak isteyenler kendi dernek veya başka hayır kurumlarına, direk para bağıışı yapsın. Bir ağaç diksin, ihtiyacı olan bir insana yardım etsin.

Alevilik hem inanç öğreti gereği hem de çağdaşlığını gösterip, bu gereksiz kurban kesme (kan akıtma) ve cana kıyma bayramını yol erkândan çıkarmalıdır.

...

Haça hacı gitmiyoruz

Kanlı bayram tutmuyoruz

İyi günde kötü günde

Dost olanı kutluyoruz

18. Evladı resul;

Evladı Resul Peygamber Muhammed'in (Ehlibeyt) soyundan gelen evlatları anlamındadır. Ehlibeyt; = Muhammed'in, eşleri, çocukları ev hanesi, yakın akrabaları demektir. Bazı Alevi dedeleri soylarını “Evladı RESUL” Muhammed'e çıkarıyor. Fakat birçok kadınla evlenip ilişki kurmasına rağmen, Muhammed'in kendi çocuğu olup olmadığı çok tartışmalı çelişkili bir konudur.

Muhammed 25 yaşında iken 40 yaşında Hatice ile evleniyor. Ve rivayetlere göre Hatice'nin 58 yaşına kadar 6 çocuk ve en son Fatima'yı doğurduğu söyleniyor. 58 yaşını geçmiş bir kadının çocuk doğurması tıbben mümkün değildir. İskenderiye kralı Muhammed'e Maria ve onun kız kardeşi hediye olarak gönderilir, Muhammed'in Maria'dan İbrahim isminde bir oğlu olduğu söylenir. Fakat Maria bu çocuk senden değil demiştir. (Maria ve kız kardeşinin, onları getiren kişi tarafında tecavüze uğradığı söylenmektedir. Ayrıca bu arada Muhammed birçok genç yaşta kadınla evlenmiştir, fakat hiçbirinden çocuğu olmamıştır. Çocuğu olmadığı için Muhammed hakkında EBTER soyu kesik çocuksuz anlamında dedikodular çıkmıştır. Bunun üzerine Muhammed Kevser Suresini indirtmiştir. *108/KEVSER-3: (1-3) (Resûlüm!) Kuşkusuz biz sana Kevser'i verdik. Şimdi sen Rabbine kulluk et ve kurban kes. Asıl sana (nesli kesik diye) buğzeden, o kendisi EBTERdir (soyu kesiktir).*

Muhammed'in (ve 12 imaların) kimlerle evlendiğine, kimlere kızını verdiği-ne, delme takma kimlerle akraba olduğuna bakıldığında, Alevilikte böyle bir aile içi (çok) evlilik, cariye anlayışı, çocuk evliliği vs. yoktur, olamaz.

Kaldı ki Alevilikte hakla can arasında aracı peygamber anlayışı yoktur. Her CAN Haktır. Hem 40'lar cemine RESUL peygamber koymayacaksınız; hem

de, CEMde posta "evladı resulüm" diye posta oturacaksın ve her sözünde, böylesi bir peygamberi anıp kutsayacaksın.

"Soyumdan (dölümden) gelen değil yolumdan, yürüyen, bu yolun ulusudur (HBV) " diyen, bu yolda, "Evladı Resulüm" demek, Evladı Rezilliktir.

Kimsenin hiçbir insanın soyu diğerinden temiz, kanı diğerinden kırmızı değildir. Hiç kimse kendi anne babasını kendi seçemez, herhangi bir baba, anada doğmak insanı ne büyültür nede küçültür. Yol erkândan bi'haber, bilgisi eğitimi olamayan imam dedeler:

Evladı resulüm, Ehlibeyt soyundan geliyorum diye posta oturup cahilliği meşrulaştırmaya kutsallaştırmaya çalışıyor. "Ehlibeyt soyu" diye aile içi çok ve pedofil evliliği Alevilere sevdirmeye onlar için oruç yas tutturmaya çalışıyor. Diğer yandan Alevilikte tek eşlilik esastır diyor, 2 defa evleneni veya eşinden boşayanı düşkün ilan ediyorlar. Bu ne yaman bir çelişkidir. Bu Ehlibeyt ve Evladı resul kavramı Alevi yol erkânından çıkarılmalıdır, belirli bir eğitimden geçip "diploma" alanlar Pirlik hizmeti yapmalıdır.

19. Miraç /lama;

Alevilik peygamberli vs. bir din değildir, Her ne arar isen kendinde ara, HAK Kudüs'te Mekke'de haçta, Miraçta değildir.

Yukarı çıkma yükselme merdiven anlamına gelen, "Miraç" sözde Muhammed'in (hicretten) 1 yıl önce recep ayının 27'de "Burak" kanatlı atı ile Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya oradan da sözde Allah'ın yanına çıkıp görüştüğü inancıdır.

Fiziki olarak bundan 1400 yıl önce yaşamış ve kendi kendini peygamber ilan etmiş, bir kişinin en basit uçağın, uzay elbisesin vs. olmadığı bir tarihte, filen olmayan kanatlı bir at (Burak'la) 7 kat göğün üstüne "MİRACA" çıkması sözde Allah ile görüşmesinin hiçbir bilimsel dayanağı yoktur. İslami kaynaklarda Muhammed'in miracı ilgili anlattığı şeyler, onun yaşamda gördüklerinin ve kendi hayal düşünün birbirine karıştığı bir rüyadan başka bir şey değildir, olamaz. Muhammed bir mescitte yanındakilerine böyle bir "Miraç" rüyası gördüğünü anlatmıştır. Buda hadis olarak yayılmıştır. Miraç olayı Kur'anda geçmez. İslam'da Muhammed'in bu hayal rüyasına dayalı bir Miraç anlatımı vardır, fakat bu anlatımda 40'lar cemi anlatımı yoktur. Kırklar Cemi ile ilgili anlatım sadece Anadolu Aleviliğinin ulaştığı yerlerde vardır. Ve kırklar ceminde peygamberlere yer yoktur, kırklar ceminde kadın erkekli bir toplantı, lokma paylaşım, dem semah vs. vardır bunlar İslam'da yoktur. Yani birkaç ayrı anlatım konu birbirine karıştırılmıştır. Alevi yol erkânından Muhammed'in Miraç söyleminden arındırılmalı, 40'lar meclisi ceminin özü anlatılmalıdır. Miraçlama deyişi çıkarılıp yerine 40 ceminin özünü anlatan deyişler okunmalıdır.

20. Tevhit:

Tevhit birlemek “Allahtan başka İlah olmadığına inanmak” “Kelimeyi Tevhit veya kelimeyi şahadet” Yani İslami; “Eşhedu enla İlahe İllallah ve eşhedu enne Muhammeden Resulullah ve eşhedu enne Aliyyün veliyullah.” Manası: Şahitlik ederim ki Allahtan başka İlah yoktur, Muhammed onun peygamberidir ve Hz. Ali onun velisidir.

İslam’da bu cümleyi söyleyen Müslüman olur, sonuna “Aliyyül Veliyullah” eklersen Şii Müslüman olursun. Alevi olmazsın. Alevi ancak bir cemde; “Kendime reva görmediğimi başkasına görmem, Elime dilime belime sahibim, bilim sevgi, kâmilî insanlık yoluna talibin olsun cümle canlar şahidim” diye ikrar vererek yola yoldaş olan alevi olur.

Ayrıca Cemlerde, Allah Muhammed imam Ali ve 12 imamları öven deyişlere “Tevhit” deniyor. Hem benim kâbem insan, Enel (insan) hak diye Mansur darına duracaksın. Huri tüccarı Allah’ın cennetini red edeceksin, hem kırklar cemine peygamber Muhammed vs. almayacaksın sonrada çıkıp cemde: Köleli cariyeli Muhammed’i, Aliyi, kibleyi kâbeyi, huri pazarlayan İslam Allahı’nı öven deyişler söyleyeceksin. Bu Alevi yol erkânına terstir.

*Huri kızların hepsi / Lâ İlâhe İllâllah
Muhammed dinin tapusu / Lâ İlâhe İllâllah
Açıldı cennet kapısı / Lâ İlâhe İllâllah
Muhammed doğduğu gece / Lâ İlâhe İllâllah*

*Ali bizim şahımız
Kâbe kiblegahımız
Miraçtaki Muhammed
O bizim padişahımız*

...

Alevi cem yol erkânından bu tür İslami (tevhit) deyişler tamamen kaldırılmalıdır. Bu birlik anlayışı Aleviliğin vahdeti mevcut vahdeti vücut varlığın birliği anlayışına terstir. Hem insana cana kıyanı ömür boyu yol dükünü ilan edeceksin, sonrada İslam’ın huri cenneti için kelle kesmiş halife imam Ali’ye “Ali bizim şahımız” Muhammed’e kiblegâhımız diyeceksin. Bunun neresi tevhit neresi birlik, bu ne yaman çelişki. Alevi ozanlarının binlerce, doğayı bilimi sevgiyi canlıya değer veren deyişleri vardır, onlar okunmalı ve yola uygun yeni deyişler yazılmalıdır.

21. Hicri Takvim:

Alevi inanç günleri, bayramları, miladi güneş takvime göre sabitleştirilmeli, (hicri İslami) takvim kullanılmamalıdır.

HİCRİ TAKVİM; Hz. Muhammed’in Mekke’den Medine’ye hicretini tarih başlangıcı olarak alan ve Halife Ömer döneminde 1 Muharreme denk getirmek için iki ay sekiz gün geri alınan (23 Temmuz 622) olarak kabul edilen hicri takvim. Ayın yörüngesi üzerinde dönüşüne göre düzenlendiği için

Kameri AY takvimi ilk olarak Babilliler tarafından kullanılmıştır. Hicri AY takvimi tam doğru olmadığı için, miladi GÜNEŞ takviminden 11 gün kısadır bu nedenle inançsal günler vs. yer yıl 11 gün kaymaktadır. Sembol olarak Arapların kızgın çöl ortamında GÜNEŞ yerine, karanlığı gece serinliğini AYI kutsaması doğaldır. BU nedenle İslam'ın sembolü hilal AYdır. Aleviler İslam kuyrukçuluğunu bırakıp, en bilimsel doğru olan GÜNEŞ takvimi kullanmalıdır.

22. Cenaze / Namazı:

Alevilikte cenaze namazı yoktur. Hakka yürüyen canlarımızın “cenazelerini” Alevi erkânına göre PİR'lerimiz kaldırmalı hakka uğurlamalıdır. Yasin, Kuran, Muhammed Ali Ehlibeyt 12 imam “Ruhuna Fatiha” “Mekânı cennet olsun” gibi söylemlerde Alevilik anlayışına aykırıdır bu tür İslami söylemler tamamen kaldırılmalıdır. DAB bu konuda, yol erkânımızın özüne uygun sazlı sözlü semahlı yeni sade çağdaş “Alevilikte hakka uğurlama erkânı” hazırlamıştır, bu kitabın ikinci bölümünde okuyabilirsiniz. Bundan sonra, bu yeni hakka uğurlama erkânı temel alınmalıdır.

23. Cennet Cehennem:

Alevi öğretisinde, semavi dinlerde olduğu gibi ne cennete gitme hayali ne de cehennemde yanma korkusu yoktur. Alttaki deyiş örneklerinde görüldüğü gibi bu konuda yol önderleri “*Eşim bana huri, evim de cennet*” demişlerdir. Cehennem narını ise insanların yaşadıkları süre içinde çektikleri zorluk zulüm olarak görürler. Alevi cem yol erkânında, hakka yürüyen bir canın ardından mekânın cennet olsun gibi, Cennet cehennem kavramları kullanılmamalıdır.

*Ey dostum ölenler geri dirilmez,
Orda sual sorulması yalandır
Cennet cehennem hepsi burda,
Orda mahşer kurulması yalandır’
(Kul Ahmet)*

*Irmaklarından şaraplar akacak’ diyorsun,
Cennet-i ala meyhane midir?
Her mümin'e 72 huri vereceğim diyorsun,
Cennet-i ala kerhane midir?’
(Ömer Hayyam)*

*Ey hoca HAK birdir şirkimiz yoktur,
Şeytan gizleyecek kürkümüz yoktur,
Cehennem narından korkumuz yoktur,*

*Biz ateş-i aşkına yananlardanız.
Aşık Memuli*

*Bende Cennet bende tuba bendedir
Âlem-i vahdette yoktur gayri hiç
Cümle mevcudat-i eşya bendedir
Ger dilersen hakki görme Seyfiya
Gel beru gel Tur-u Musa bendedir
Edip Harabi*

*Cennet, cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver sen onu
Bana seni gerek seni.
Yunus Emre*

*Bize aşk şarabında sun saki,
Bize cennetteki kevser gerekmez'
(Yunus Emre)*

*Duydum köprü yaptırmışsın
Has kulların geçsin diye
Onlar şöylecene dursun
Yiğit isen sen geç tanrı.
Kaygusuz Abdal*

*Pir Sultan Abdal'ım ne farz ne sünnet
Yola Gelmeyenden Edilmez Minnet
Cümlenin Muradı Dünyada Cennet
Söyle Canım Söyle Dinlesin Canlar
Pir Sultan*

*Dost ile dosta yanmışız
Servet ile övünmeyiz
Hak deyip Hak'ka dönmüşüz
Cennet için dövünmeyiz
Aşık Hüdai*

*Dört Kitabı Koyup Torbaya Astım
Cennet Hurisinden İlgimi Kestim
Muskacı Hocaya Sanmayın Sustum
Ağzının Payını Verdim De Geldim
(Âşık ibreti)*

*Dinlersen sözümü verem haberi
Boş yere bekleme büyük mahşeri
Eğer ister isen cennetle huri
Yârin kucağından başka yer değil
(Âşık ibreti)*

*Yarınki cennete etmeyiz minnet
Cenneti vücut-u insan biliriz
Münevver kitleye vererek kıymet
Allah mefhumunu vicdan biliriz
(Âşık ibreti)*

*Ne farzın lazım ne sünnet
Ne cehennem ne de cennet
Bir can için etmem minnet
Verdiğini almaz mısın
Tomarzalı Ali Kırbyık (16.yy)*

*Hurili gılmanlı cennet yalandır
Cennet nerededir bu bir plandır
Bunu ispat eden hangi Kuran'dır
Devrani der bir kitapta görmedim
(Pir Devranî)*

*Can içinde canan sensin
Gözlerimde üryan sensin
Cennet cehennem diyerek
Kandıran sen değil misin?
Ali Budak*

*Ölümden korkum yok, o benden korksun
Cehennem var ise, günahım yaksın /
Cennet güzellikleri seyrana çıksın
Sevgi muhabbete özendim, yeter'
Ali İzzet Özkan*

*Enel hak deyip geri dönmeyen
Ana doluluyum aleviyim ben
Huri gılman cennetine kanmayan
Ana doluluyum aleviyim ben
Hüseyin GAzi Metin dede.*

*Kitabımız yazmaz farz, vacip, sünnet
Aklimız ermezse etmeyiz mihnet
Senin olsun huri, melekli cennet
Gönül o kapıdan girmiyor hoca
Hıdır Çam*

24 Salavat salat:

Sözde Ahzab Suresi 56 ayetine göre; *“Şüphesiz Allah ve melekleri Peygambere salat ederler.”*

Allah Peygambere selam etmiş. İslamcı dedeler de aşağıdaki şekilde cemlerde salavat getiriyor;

“Ber Cemal’i Muhammed, Kemal-i İmam Hasan, İmam Hüseyin, İmam Ali’yi Pir Bilip Verelim Muhammed Mustafa ve Ehlibeyt’ine Salavat”.
"Allahume salli ala seyyidina Muhammed ve ala Ali seyyidina Muhammed. La Fetta illa Ali, La Seyfe illa Zulfikar."

İslam’ın hiçbir kural kaidesini benimsemeyip uygulamayan Alevilere, Cemlerde Alevi yol erkânında, Muhammed’e İmam Ali, Ehlibeyte, İslam’ın kanlı kılıcı Zülfikar’a vs. selam “salavat” çekmek Alevi yol erkânı ile bağdaşmaz ve yakışmaz.

25. Secde seccade halka namazı:

Alevilikte namaz kılar gibi, secde seccade, secde etmek (2 rekât halka namazı) diye insanları kandırıp, diz çöküp yere kapanıp *“Şeytanın bile secde etmediği Huri tüccarı Allaha”* secde etmek yalvarmak vs. yoktur. Alevilikte HAK insanda insanın kalbi vicdanındadır. Alevilikte niyaz edilir. Niyaz, “el dil bel” (Özümden sözüme/ne bağlıyım anlamında) el kalbe, dudağa, bele götürülerek yapılır. Biz kendi kalbimize vicdanımıza secde ederiz.

....

*Secde haktır Âdem’e.
Seyrangahız âleme.
El ele el Hakka dedik,
Geldik bu deme.*

...

*İBRETİ, razıyım lütufa kahra
Asla değer vermem cahile köre
Elim göğe açıp eğilmem yere
Gönülden bağlıyız cânânımıza*

....

Alevilikte Pir Sultan, Hallacı Mansur gibi asılan, Nesimi gibi derisi yüzülen, Fazlı gibi hançerlenen, (İslamcılar tarafından katledilen) Pirlerin canların adına, onlar gibi olurum yolumdan dönmem manasında DAR'a Durmak vardır. Bu DAR'larda yapılan hareketlerin İslam'la ilgisi yoktur.

26. Duza, Amin Eyvallah;

Tanrıya yalvarma, yardım dileme anlamındadır. Enel-Hak anlayışında olan Alevilikte, kişi hakkın bir parçasıdır, dolayısı ile kendi kendine yalvarması yardım dilemesi acizlik anlamına gelir. Alevilikte "dua" yoktur özlü yol gösterici sözler gülbenkler vardır.

ÂMİN: Eski Mısır Firavunu" Amenofis" yapılan er duanın ardından kendi adının anılmasını emretmiş. Bundan dolayı Yahudi Hıristiyan Müslüman semavi dinler her duanın ardından Amon, Amen, Âmin diyorlar. Alevilik semavi bir din değildir, Alevilikte sözde ilahi tanrılara dua da Âmin de yoktur. Alevi Cem ve erkânlarında, eğitici temenni edici özlü güzel sözler "gülbenk" okunur. Sonunda da el dil bel, sağ elini kalbin üzerine dudağa bele götürülerek, özümden sözüne/sözüme bağlıyım kabul ediyorum anlamında "AŞK ile" AŞK Ola, Can Cana denir. Aleviler erkânlarında DUA ve ÂMİN ve Eyvallah kelimesini kullanmamalıdır.

*Mezarıma işaretler koymayın,
Ben toprak olunca dua dinlemem. Aşık Mahzuni Baba*

27. Arapça İslam dili:

İslam'ın ibadet dili Arapçadır. Alevilerin cem erkân dili, Anadilidir. Alevilikte erkâna katılanların çoğunluğu hangi dilden anlıyorsa O dil konuşulur. Cemde birkaç dilden anlayan kalabalık insanlar varsa, onların dillerinde de konuşulur, deyişler okunur. Alevi yol erkânında İnsanların anlamadığı bir dil "Arapça" kuran ayeti dua okunması yol erkâna aykırı ve anlamsızdır. Arap dini dili İslam'ın bölgedeki hâkimiyeti ve tek din dayatmasından dolayı, ister istemez Aleviler "Allah Vallah Eyvallah" gibi İslami Arapça kelimeler kullanır hale gelmiştir. Bunlar dil alışkanlığından dolayı güç geçte olsa aşılmalı, Aleviler asimilasyon dilini değiştirmelidir.

Arap kökenli aleviler tabi ki Arapça ana dillerini kullanmalı fakat, diğer halklara ana dilleri dışında bir dil dayatılamaz. Halklar Alevi yol erkânlarında anladıkları kendi "Alevi'ce anadillerini" kullanılmalıdır.

*Ey Arapça okuyanlar
Allah Türkçe (Kürtçe) bilmiyor mu
İngilizce Fransızca
Hakka (bize) hitap olmuyor mu?*

B: Değiştirilip korunması gereken eylem ve söylemler.

1. Cemevi:

Cemevi (semavi dinlerdeki gibi) ibadethane, tapınma günah çıkarma yeri değildir. Cemevleri birlik beraberlik dayanışma, toplumda barış ve huzur sağlamak için bir araya gelinen, muhabbet edilen toplumsal eğitim merkezleridir. Cem ibadet değil toplumsal muhabbettir.

2. İkrar (Yoldaşlık):

İkrar Alevilikte bir cemde yola girmek, Alevi toplumuna, yoluna üye olmak için verilen Yoldaşlık sözdür.

Alevi bir ana/babadan doğmakla Alevi olunmaz, ancak yol erkânı öğrenip kabul eden reşit 18 yaşını doldurmuş kişiler, bir cemde yola girmeye söz (ikrara) vererek Alevi olabilir.

Alevi olmak isteyen canın ikrar verirken söyleyeceği söz şöyledir: *Kendime reva görmediğimi kimseye görmem. "Elime dilime belime sahibim, kâmilî insanlık, bilim sevgi paylaşım rızalık yoluna talibim, olsun Cemi cümle canlar şahidim".*

Bu ikrarnamenin başına sonuna hiçbir İslami söylem takılmamalıdır. Bu söylem Alevi dernek tüzüklerinde geçmelidir. Tüzüğü benimseyip üye olanlarda ikrar vermiş yolu kabul etmiş sayılmalıdır. Her cem aynı zamanda bir ikrar tazeleme yeridir. Çünkü tüm Cemlerde geldiğiniz yolda durduğun darda verdiğiniz ikrarda durun, vs. topluca ikrar telkini yapılır. İsteyen yine de bir cemde kişisel olarak ikrar verip lokma dağıtabilir.

3. Musahiplik:

Yol kardeşliğidir yoldaşlıktır. Yola girenlerin 40'ı bir candır, hepsi birbiri ile (musahip) kardeş yolda yoldaştır. Sembolik olarak bir aile (musahip yoldaş seçilebilir) bu ana kuralı bozamaz. Musahiplik kurumu çağa göre yeniden düzenlenmeli. Alevi kurumlarına üye olan, üyeler birbirine sosyal musahip olarak algılanmalıdır.

Alevilikte İkrar verme ve Musahiplik erkânı birleştirilip YOLDAŞLIK CEMİ ERKÂNI olarak yapılmalıdır. *(Ayrıntılar için Yoldaşlık Cemi bölümüne bak)*

4. HAK = Hakikat.

Alevilikte semavi dinlerde olduğu gibi yoktan yaratan bir Allah, tanrı yoktur. Alevilikte var olan haktır. Bu yol, Rea-Hak hakikat yoludur. Alevilikte HAK; hakikat, varlık, toprak, gerçek, doğru, adalet, pay, eşitlik vs. anlamlara gelir. Var olan haktır, hak bu yıl mahsul vermedi, sözümüz hak mı doğrumu mu? Hak adalet, senin benim hakkım, payım vs. Alevilikte çokça kullanılır. Alevilikte ki HAK anlayışı İslam ve semavi dinlerdeki (72-99) varlığı kanıtlanamayan ilahi Tanrı Allah anlayışı ile aynı değildir. Aleviler, genel olarak

İslam'la bütünleşmiş olan ALLAH terimini kullanmamalıdır. Aleviler bugüne kadar HAK, HAKİKAT, ŞAH, HÜDA, DOĞA TOPRAK ANA, HIZIR vs. terimleri kullanmıştır, bunları kullanmaya devam etmelidir. Alevilikte HAK hakikattir, Hakikat var olandır, var olan mevcut maddedir.

5. B'ismi ŞAH,

B'ismi ŞAH, söylemi İslami "Bismillah" söylemi ile karıştırılabilir. Veya ŞAH deyince İran Şahı Padişah vs. anlaşılabilir. Alevilikte ŞAH kelimesinin kökeni, neslimizin geldiği Afrika, GÜNEŞ (RA'yı) kutsayan eski antik Mısır'a kadar uzanır. Güneş ısı ışık enerjisini kutsayan eski Mısırlılar, uzayda güneşten daha büyük güneşler yıldızlar olabileceği kanısına vardılar ve uzayda Orion takımyıldızını insana benzetip, büyük güneş ışık, tanrıların atası anlamında ŞAH-RA dediler. Bu bilimin şu an ulaştığı "BigBang" büyük patlama teorisi ile uyuyor. O anlamda kullanılmasında sakınca yok. Eski Mısır'da bilim okuma yazma ölçme biçme vs. bilge Piri olarak Thoth (Hermes İdris) elinde bilim ölçü birimi Pİ / metre asası, başında küllerinden yeniden doğan Anka/turna kuşu ile simgelenir.

Hz. Şah'ın Avazı

Turna derler bir kuştadır.

Asası Nil deryasında

Hırkası bir derviştedir.

(Pir Sultan)

6. Reya HAK Yolu

Alevilikte Rea HAK, Hak YOLu hakikat, bilim ve sevgi kâmil bilinçli insan olma yolludur. " Hünkâr Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.' diyor. Alevilikte inanç BİLEREK sevmektir. Yolumuz Allah Muhammed Ali, 12 imam Ehlibeyt, İslam yolu değildir. Hak hakikat insanlık yoludur.

7. ALEV-İ kelimesi

Genel olarak Alevilerde "Alevi" kelimesinin İslam'ın 4.cü Halifesi imam Hz. Ali'den geldiğine dair yanlış bir algı oluşturulmuştur. Alevi kelimesi Halife imam Ali'den gelmez, Ali'cilik, Ali taraftarlığı Ali-evi vs. değildir. Alevi Bektaşî Kızılbaş toplulukları tarihte varlıklarını 60 dolayında değişik isimler altında sürdürmüştür. Tarihte Anadolu'da yaşayan yerli halka (A-Luviler) ışık insanları deniyordu. Osmanlı fetva/fermanlara katli vacip, Işık-ehli, Işık Tائفesi, Sıraçlar, dinden çıkmış Rafizi Kızılbaşlar vs. olarak geçmiştir. Alevi kelimesi Türkçe Farsça Kürtçede "Alaw, Alev Alev"-i (ocaktan ateşten çıkan ışık) anlamındadır. Alevi "ışık ehli" topluluklar bir ocağa (okula) bağlıdır. Cemlerde delil/çırağ uyarılmadan cem yürütülmez. Alevilik Rea-Hak (ışık Hak yolu) ışık enerji aydınlanma kâmil A'lim bilinçli insan olma kültüründen gelir.

Tarihte Alu Eli Ulu Oli Ele vs. adlar altında tanrılaştırılmış veya İnsana in-

dirgeniş, kurtarıcı Hızır motifli tanrı "Ali" kültü görülmektedir.

Alevilik; İmam Ali'den gelmez, Ali'cilik, Ali taraftarlığı vs. değildir. Tarihte Alevilere "ışık ehli" denmiştir. Alevi kelimesi Türkçe Farsça Kürtçede "Alav Alev"-i (ocaktan ateşten çıkan ışık) anlamındadır. Alevilik, ışık enerji aydınlanma kâmil A'lim bilinçli insan olma kültüründen gelir.

8. HIZIR kavramı Hıdırellez Hızır orucu.

Hızır tek tanrılı semavi dinler öncesinde var olan, doğa ile bütünleştirilmiş (yeşil insan) farklı mitoloji ve kültürlerde tekrarlanan anlatıların bir araya getirildiği senkretik bir kişilik olarak kabul edilir. HIZIR; Mısırdaki *Thoth*, İbrânilerde "*Enoch*" Yunanlarda *Hermes*, Sümerlerde *Hasısat-ra*, Ugarit/Akadlarda "*Kotar va Kasis*" Hıristiyanlarda *Aya Yorgi*, *Slivanus*, Anadolu'da *Qızır*, *Hıdır İlyas*, Hıdırellez, Lokman hekim vs. adlar almıştır. Hava karada hâkim Hıdır ve denizlere hâkim İlyas'ın deniz ile nehrin birleştiği, bir su kenarında ölmüş balığın dirilişi, gül ağacı altında ölümsüzlük suyunu içip, ölüp yeniden dirilebilen doğayı evrimi devri daimi vs. anlatan sembolikler içerir. 6 Mayıs Hıdırellez bayramı (yazın başlangıcı) Alevi inanç günlerinden biridir. Deniz Gezmiş'lerin bu tarihte asılması İslamcı T.C. faşist devletinin Alevilere karşı yaptığı bayramlarımızı yasa çeviren bilinçli bir zulmüdür.

Bilgelik hikmet sahibi, insanlara darda zorda yardımcı olan kutlu bir kişilik olarak bilinir. Boz atlı Hızır gibi yetişti vs. Alevilikte bolca ve HAK anlamında da kullanılan bir deyimdir. Fiziki olarak yaşamış belirli bir kişi değil, kişilikler söz konusudur. Konuyla ilgili sayfalarca yazı yazılabilir. Hızır kavramının Alevilik açısından en önemli olan yanı, doğa ile ilgili olması ve yardımlaşma dayanışma, paylaşma kültürünü içermesi ve katliamcı bir tipleme olmamasıdır. Alevilikte HIZIR insanların birbiri ile dayanışmadır. Bu anlamda Hızır anlayışı korunmalıdır.

13-15 Şubat Alevilerce 3 günlük HIZIR ORUCU olması da bu dayanışma kültürünün bir parçasıdır. İnsanlar sıcak Afrika'dan ayrıldığı ilk çağlardan beri soğuk kış aylarının en çetin geçtiği şubat ayı, kışlık erzakların azaldığı, insanların yaşamı sürdürebilmeleri için var olan yiyecek stoklarını iyi değerlendirmek, kışı çıkarmak için günde bir öğün yemek yiyip oruç tutmuştur. Zar zorda kalana erzakları tükenenlerle var olanlarını paylaşmıştır. Alevilik bir dayanışma paylaşım kültürüdür.

HIZIR ve ORUCUN kökeni işte bu dayanışmadan paylaşımdan gelir. Zor günleri atlaticıda birlikte AŞURE pişirmişlerdir. Alevilikte orucun kökeni budur. Muharrem 12 imam Kerbela orucu diye Alevilikte bir oruç yoktur. Aleviler İslam kuruculuğunu bırakmalı Muharrem orucunu kaldırmalı, Oruç ve Aşureyi, 13-15 Şubat HIZIR orucu lokması ile birleştirmelidir.

9. ZAHİR BATIN (Sırı Ayan)

ZAHİR dış açık görünen biline, BATIN içsel (sır) saklı gizli anlamı olan (ezoterik) anlamdadır.

Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır, HÜ gerçeğin demine diyen Alevilik “Batini SIR” pederlerini vs. kaldırıp gerçeği ayan etmelidir.

BATİNİ Ezoterik: genel olarak kutsal kitapların açık anlamından çok gizli “ilahi vahiy” anlamlarını yorumlayan doğu gizemciliği (tasavvuf) öğretisi olarak bilinir. Veya eski Mısır ve eski Yunandan bu yana dinsel bir görünüm altında gerçek bir felsefe öğretisi olarak bilinir.

Batini düşünce, bilimin fazla gelişmediği tarihte, düşünce, sanat kültür yeni buluşlar vs. açısında batini düşünce yaratıcı olmuştur. Fakat artık bilimsel diyalektik felsefe, sorgulayarak deneyerek araştırarak bilip öğrenmek, bile-rek sevmek bilim yolunda gitmek varken. Alevilik sır içinde sırdır vs. bilinmez SIR perdelerinin arkasına saklanmaya ve bu sır perdenin altında İslami dini unsurları saklamaya, “takkiye” yapmaya gerek yoktur.

Aleviler tarihte yoğun din İslami baskıdan dolayı öğretilerini SIR ettikleri (gizledikleri) doğrudur. Fakat bunu devam ettirmek Alevi öğretisinin İslam içinde eriyip yok olması, Aleviliğin asimle ve yok olmasını getirmektedir.

Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır. *Paylaştıkça artıp eksilmeyen bilim ve sevgidir.* Paylaşılmayan bilgi bilim değildir. Zahirin ne olduğu belli, Alevi yol erkânı bu “Batini SIR perdesini” kaldırmalıdır tüm sırları ayan etmelidir. Alevilik her şeyi mümkün olduğunca bilimsel yorumlamalı ve bunu da açık net saklamadan gizlemeden bir şeylerin içine paketlemeden açıkça söylemelidir.

Belirli kişisel bir bilgiyi (sır) saklamak başka bir şey, yol için Hakikat olan bilgiyi bilimi saklamak başka bir şey. Bilinmeyen bilgi, bilgi değildir bilim sır değildir.

Dinler, İnançlar yüz-bin-yılların birikimi mitolojik, sembollerle ‘sırlarla’ doludur. Fakat bu anlatımların altında genelde doğal veya toplumsal, bilimsel bir geçeklik, her şeyin bilimsel bir açıklaması vardır. Bu sırları semboller, tarihi geçmiş insani doğal afet ‘tufanları’ günün bilimsel ışığında güncelle-yip, yorumlayıp topluma anlatılmalıdır. Hakikatin sıırı olmaz, İnsanlar sırla mırsla, doğaüstü bilimdişi yalanlarla uyutulmamalıdır.

10. Yedi sayısı ve 7 Ulu Ozan?

Birçok inanç öğretide olduğu gibi 7 sayısının da Alevilikte çeşitli sembolik anlamlar içerir. 3’ler 5’ler 7’ler 40’lar bu yolu onlar kurdular vs. Fakat 7 ulu Alevi ozanı = Nesimi, Fuzuli, Pir Sultan, Hatai, Yemeni, Varanı, Kul Hikmet. Bu 7 ulu ozan söylemi yanlışır.

“Yedi ulu Ozan” kavramına, ilk kez 1943’te yayımlanan Pir Sultan Abdal (Gölpınarlı- Boratav) adlı kitabında rastlamaktayız. Bu kitapta 7 ozandan örnek verildi diye Alevilikte başka önemli ozan yoktur anlamına gelmez. Örnek bu ozanlar içinde Yunus Emre yoktur, İbreti Baba vs. yoktur. Başta

Pirsutan Hatai vs. tüm ozanlar adına Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde sahte deyişler yazılmıştır. Sivas'ta katledilen Asım Bezirci, Pir Sultan adlı kitabında 7 ayrı Pir Sultan olduğunu ortaya koymuştur. 7 değil Alevilikte binlerce çok değerli halk ozanı vardır, 1943'ten sonrada Âşık Hüdai, Sivas'ta kaybettiğimiz Nesimi, Akarsu ve Mahsuni, gibi çok değerli ozanlar çıkmıştır. Ve Ozan Emekçi, Şah Turna vs. gibi, Alevi değerlerini cesurca savunan çok değerli binlerce ozanlarımızda vardır. Bu nedenle "7 Ulu ozan" kavramı böylesi bir sınırlama getirmek yanlıştır.

Alevilikte 7 yediler = 7 Burç (kale)= Bilim, cömertlik, sabır, marifet, perhiz, korku, edep. Görünen ışığın 7 ana rengi, / ana müzik notası 7 gün, 7 iklim, vücutta 7 aura nokta vs. 7 sayısının yüzlerce sembolik anlamı vardır. Ayrıca Alevilikte 7 sayısı 3'ler kadın erkek çocuk, bitki hayvan İnsan. Hava ateş su toprak 4'lerin canlı cansız 3-4'lerin Varlığın birliği 7 Vahdeti Mevcut, Devriye anlayışı ile de ilgilidir.

11. Cemevi ve Alevi derneklerinde resim semboller.

Tüm Alevi cemevleri ve derneklerinden, İslami resim ve figürler, Hz. Ali Zülfikar kılıç, 12 imam, Ehlibeyt, Kerbela vs. İslami semboller kaldırılmalıdır. Bunların hiçbirisinin Alevilikle zerre ilgisi yoktur. İslam'ın kılıcı Zülfikar, imam Ali, Hüseyin-i Kerbela, İslam halifet kavgasıdır Aleviliğin sembolü değildir olamaz.

Aynı şekilde 73 millete bir nazarla bakmayan bizden değildir ilkesinden hareketle Alevilikte ırkçı, milliyetçi yaklaşımlara izin verilmemelidir, Atatürk vb. milliyetçi resimler, milli bayrak Alevilikle direk ilgisi olmayan yazılar vs. cem evlerinden Alevi kurumlarından kaldırılmalıdır. Alevilik bir millete devlete bağlı değildir, evrenseldir. *Hiçbir bayrak, toprak ve sınır insanda daha kutsal değildir.*

Her ne ararsan kendinde ara, Enel-Hak, Hak doğa insan vahdeti mevcut diyen Aleviliğin en temek sembolü; kadın erkek semah dönen insan ve sazdır, ışıktır güneştir alevdir, turna, güvercin, gül, dağ evren doğadır. Bugün baktığımızda Alevi kurumlarının logo sembollerinde de bu geçmektedir. Alevi Ozan ve pirlerin, katliamlarda kaybettiğimiz canları resimleri ve felsefeleri doğa ile ilgili resimler semboller, asılabilir. Fakat dikkat edilmeli dernekler cemevleri, (şehitlerin resmi vs. diye) mezarlığa çevrilmemelidir. Cemevleri ölümlere değil dirilere hizmet verilen yerlerdir.

12. Cem düzeni oturma biçimi (Haremlik Selamlık yok)

Cemlerde beli bükük namaz kılar gibi, yere oturma, yerlerde sürünme kaldırılmalıdır. Aleviler artık, dik oturmalı, dik durmalı, ayağa kalmalıdır.

Eskiden köylerde evler, küçük nüfus kalabalık insanlar alışık yere oturuyordu. Çağımızda çocuklar 1 yaşına gelmeden sandalye oturuyor, vücut öyle alışıyor, cemde 4 büküm uzun süre yere oturulması imkânsızdır. İn-

sanlar dizinin, belinin ağrısından cemde pirlerin vs. söylediğini duymaz. Eski Alevi dergâhlarında cem odalarına baktığımızda 35-40 cm yükseklikte sedirler olduğu görülmekte. Bugün de cem evlerinde insanlar özel yapılmış sedir veya sandalye / oturakta oturmalıdır. Bak bizde Müslümanız görünümü vermek, Camiye namaza özenmekten vazgeçilmelidir. Cemevi oturma düzeni yarım daire, 'amfi' şeklinde oturma inşa edilmelidir. Cemde oturma düzeninde en önemli olan, mümkün olduğunca cemalet cemale olma canların birbiri ve meydana görmesidir. Kadın erkek ayrı haremlik selamlık (bölümü) olmamalıdır. Canlar eşleri ile yan yana oturmalıdır.

*Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde
Hakkin yarattığı her şey yerli yerinde
Bizim nazarımızda kadın-erkek farkı yok
Noksanlık, eksiklik senin görüşlerinde*

13. Cemde 12 Hizmet 12 post, makam

Alevi yol erkânından 12 imam söylemi vs. kaldırılmalıdır fakat 12 hizmet veya 12 post(makam) kalabilir. Bu 12 sayısı insanların 365 gün 12 aylık 1 yıllık doğal döngü takvimi bulunduğu ve toplumsal yaşama başladığı günden bu yana vardır. Ve doğa ile toplumsal birlikte yaşam için takvim önemlidir. Ayrıca Cemlerde hizmet kavramı önemlidir, halka hizmet hakka hizmettir, birlikte üretim birlikte rızalıkla paylaşım ile ilgilidir.

Bu anlamda 12 hizmet cem erkânlarında kalabilir fakat bu hizmetler, güncel ihtiyacı karşılıyor mu? Değerlendirip bazı çıkarılıp hizmetler değiştirilebilir. Bazı erkânlarda 12 hizmetin hepsi de gerekmebilir. Şekilcilikten çok topluma verilecek eğitim mesajı içerik birincil olmalıdır.

14. Meydan Postu

Meydan postu Cemlerde hizmetlerin yürütülmesi semah, dara durma vs. açısında bir çekim makam noktasıdır. Bu nokta sembolik olarak, derisi yüzülen Nesimi pirimiz adına bir post veya 72 cm büyüklüğünde bir dokuma çul veya doğal motiflerle işlenmiş kalın bir bez olabilir. Meydan postu bir tercümanla serilip, 4 köşesine hava ateş su toprak ehli ve ortasına cemi cümle canlara aşk olsun diye niyaz edilip. Üzerinde 1 tepsi içinde(1 veya) 5 mumla delil uyandırılır. Bunların hepsinin Alevi yolu öğretisi açısından sembolik anlamları vardır.

15. Kırklar cemi

40'lar cemi deyimi üstede alçıldığımız gibi çoğul belirten, birbiri ile barışık, kadın erkek lokmalı demli her şeyini rızalıkla paylaşan, birimiz kırkımız, kırkımız birimiz için, bir grup (cem erenleri) demektir. Alevilikte var olan kırklar cemi anlatımı da içerik olarak Alevi yol erkânında uygundur. Kırklar cemi anlatımında Muhammed Peygamber vs. ceme alınmıyor. O zaman almamak, adını da anmamak, erkândan tamamen çıkarmak gerek. (Mu-

hammed Ali Miraç deyim/anlatımı kaldırılmalıdır.) Miraç masalı Alevi yolu içine 1500 yıllarda Şii Safavilerce sokulmuştur. Miraçlama yerine 40'lar meclisinin özünü anlatan başka deyişler okunmalı veya yeni birkaç yeni deyiş yazılmalıdır.

16. Bağlama Deyişler Zakirler Müzik.

İnsanlar doğadan sabah öten kuşlardan çeşitli sesler çıkaran börtü böcekten rüzgârdan doğadan etkilenerек. Müzik ve acı tatlı günlerini mutluluk umut hüzünlerini anlatmak, kısaca müziğin ritmi ile kısa özlü sözlerle bilgi aktarmak propaganda eğitim için müzik şiir sanatını bulmuş. Ok la yayın bulunduğu günden bugüne telli sazlar tüm halklarda kullanılmıştır. Bağlama (saz) deyişler Alevi yol öğretisinde "ayet hadis" niteliğini almıştır.

Aleviliğin bu sanatsal yaratıcı yanı korunmalı, derneklerde saz kursları semaha önem verilmelidir. Özellikle kadın Zakirler sanatçılar öne çıkarılmalıdır...

Alevi deyişlerine baktığımızda, karşımıza 3 grup deyiş çıkıyor.

Aleviliğin özünü anlatan İslami vs. unsur içermeyen deyişler.

Alevi ulu ozanları adına veya bilinçli olarak Alevileri İslamlaştırmak için yazılmış sahte deyişler.

Alevilerin kendini gizlemek veya "İslam'ı Alevileştirme" çabası diyebileceğimiz deyişler.

Bu 3'cü grup deyişlerde Aleviliğin özü gizlenmiş (sır edilmiş) gerçekte İslam'da vs. karşılığı olmayan bir "Muhammed, Ali, 12 imam vs." yaratılmış. Bu bugüne kadar kafa karıştırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Bu nedenle Alevi ozan âşıkları Zakirleri, İslami asimilasyona boyun eğmemeli, 12 imam Ehlibeyt Ali Muhammed vs. deyimlerini Alevi deyişlerinden çıkarmalı, bunları içeren eski deyişleri söylenmemelidir. (O kelimelerin yerine başka kelimeler kullanılabilir.) İslami unsur içermeyen binlerce Alevi deyişi vardır. Bunlar kullanılmalıdır. Ve Alevi âşıkları sanatçıları zakirleri, Alevilikte doğayı bilimi sevgiyi paylaşımı vs. Aleviliğin öz değerlerini öne çıkaran yeni deyişler yazmalıdırlar. İslami söylemleri alevi deyişlerinden kaldırmalıdırlar.

17. Semah

Saz Söz Semah Alevi Beştaş Kızılbaş inancının temel unsurlarındandır. Semah İslam ve semavi dinlerden çok önce, Anadolu/Mezopotamya havzasında 12 bin yıldır ve daha öncesinde, insani duyguları insanın doğa ile bütünlüğünü vs. sergilemek için dönülmüştür. Semah 4 kapıda can, GÖK hava ateş/ışık su ile YER toprak arasında CAN insanın var, HAK olduğunu simgeler. O nedenle bir el gök, bir el yere bakar, el kalbe ve bele götürülür. Normalde yalın ayak başı açık semah dönülür.

Her Alevi cemevi derneğinde saz ve semah kursu olmalıdır. Semah Alevi yol erkânlarında ve toplumsal mücadele, insanlık için anlamı olan her or-

tamda mekânda kuralına uyarak semah dönülebilir. Semah dönülüyorsa aynı anda mekânda başka bir iş (dans) vs. olmamalıdır. Bir yandan semah dönüp bir yandan "Koyalım" "Mastika" oynanması uygun olmaz.

Semahta "alkış" olmaz diye, İslamcı asimilatör dedeler, yanlış bir algı oluşturulmaya çalışılıyor, bu doğru değildir. İnsanlar sevgi ve duygularını, isyanlarını binlerce yıldır "Bir elin nesi var, İki elin sesi var" diye kadim geçmişten bu yana "alkışla" dile getirmişlerdir, SEMAH var olanla, HAK'la hakikatle bir olmaktır, bugünde öyledir. Bugün Cemlerde okunan "40'lar miraçlama" deyişinde bile;

*"Ol şerbetten (şaraptan) biri içti,
Cümlesi de oldu hayran,
Hep girdiler semaha.
Cümlesi de el çırpıben,
Dediler ya-HAK" diye geçer.*

Semahta alkış vardır, hem semah dönenlerin, hem semahı izleyenlerin alkış tutmasında hiçbir sakıncası yoktur. Tam tersi alkışla semaha eşlik edilir "çoşulur" halkla HAK birlik olunur.

Mümkün olduğunca kadın erkek birlikte semah dönmeli. Semah dönenler başında İslam'ı/türbanı vs. andıran başörtüsü, "YA ALİ" yazılı bant vs. olmamalıdır. (Semah deyişlerinden "Allah Muhammed Ali "vs. İslami söylemler çıkarılmalıdır.)

*Başım açık yalınayak yürüttün
Sen merhamet eyle lebbi balım yar
Yüreğimi ceviz gibi çürüttün
Senin aşkın büktü kadim dalım yar*

18. Gülbenk Tercümanlar

Gülbenkler Alevi cem yol erkânında Pirlerin söylediği öğretici umut verici özlü sözlerdir. Tercüman ise taliplerin veya yol erkân yürüten hizmet ehlinin söylediği sözlerdir. Bunlar İslami söylemlerden temizlenmelidir. Doğa bilim sevgi paylaşım gibi Aleviliğin özünü anlatan insanların bugün ve yarına anlam veren yol gösteren söylemler içermelidir.

19. Rızalık

Aleviliğin rızalık şehri öğretisi doğa anamızın bize sunduğunu "NİMETLERİ" rızalıkla paylaşmayı, ezmeden ezilmeden birlikte barış içinde mutlu, komünal ortak yaşamı hedefler. Alevilikte rızalık, rızalık alıp verme, gücü oranında üretime katılma, ihtiyaca göre paylaşım, eşitlik, adalet, karşılıklı saygı ve toplum içi barış gönül birliği vs. Tüm insanlığın geleceği özlemi modern komünal bir düzen kurma amacı açısından çok önemlidir korunma-

lıdır.

20. Lokma

Alevilikte el emek, ekmek, yemek lokma paylaşımının önemli bir yeri vardır. Lokma canlıların insanın yaşaması için gerekli olan dünya nimetidir. Dünyadaki en büyük çelişki dünya nimetlerinin insanlar arasında eşitçe adilce paylaşılma sorunudur. Alevi cem erkânlarında eşit lokma paylaşımı, Alevilerin kadim Rıza şehri (komünal ortak yaşam ütopyası) anlayışında gelen; herkesin gücü oranında lokmaya katılması, ihtiyacı kadar alması, sosyal adaletli bir sistem arzusudur. Bu anlayış sürekli güncellenerek, geliştirilerek cemlerde topluma anlatılmalıdır.

Ayrıca; Alevilikte yiyecek içecek yasağı: insan hakkı, eti, kanından başka, özel bir yasak yoktur olmamalıdır. Cemevlerinde lokmalar düzgün serilmiş masa sandalyeli ortamlarda yenilmelidir.

(Rast gelede lokma dağıtılmamalı, israf edilmemeli, ona harcanacak masraf ihtiyacı olana verilmelidir.)

21. Süpürge

Cemlerde sembolik olarak kullanılan “Süpürge” hizmeti; mekân temizliği, bilgi temizliği, yol temizliği, gönül temizliği, vücut temizliği, doğal çevrenin temiz tutulması vs. anlamda, düşüncelerimizi dünyamızı pisliklerden silip süpürme temizleme anlamında temizlik süpürge hizmeti korunmalıdır. Cemlerde doğal ürünlerden yapılmış sembolik bir süpürge kullanılabilir.

22. Delil uyandırmak mum yakmak

Alevilikte Ocak, ateş ışık alev delil uyandırmak (Cem ve erkânlarda, ışık mum yakmak) sembolik olarak hakkın varlığın yaratıcı enerji gücünü 4 ana unsuru ve aydınlanmayı vs. sembolize etmesi açısından önemlidir, içeriği düzgün anlatılarak korunmalıdır.

23. Gözcü

Cemlerde hizmet ehline yardımcı olan, yol gösteren bir hizmet olması açısından korunabilir. Kuru ağacı yeşerten bilim doğa vs. adına elinde ucuna kırmızı gül bağlanmış yaklaşık 1,5 m uzunluğunda bir kamış “asa” olabilir.

24. Kimler cem olur ceme katılabilir?

Ana prensip olarak (düşkün ilan edilmemiş) her can ceme katılabilir. Ceme katılanlar varsa eşleri ile (veya eşlerinden) rızalık alarak katılırlar.

Ceme katılanları birbirine rızalık vereceği için birbirini tanıyanların ceme katılması en doğal olanıdır, yoksa cem olmaz gösteriş olur. (Alevi Cemlerine katılacak olanlar, varsa küskün dargın olduğu canlarla barışmayı kabul etmelidir, barışmalıdır.)

Ceme gelenler normalde üstü kapalı bir lokma getirir. (Veya ceme maddi katkıda bulunur.) Meydanda dara durup gülbengini alır. Destur almadan

konusulmaz, destur almadan erkândan kalkıp gidilmez. Cemde olan canlara eşit aynı nazarla bakılır. (Aleviliği tanımak cemi öğrenmek isteyenler veya taliplerin misafirleri ceme misafir olarak katılıp izleyebilir).

25. Niyaz ve Dar.

Alevilikte Cemde niyaz; Niyet dilemek istemek, arzu etmek, emek ve temiz kalp, gönül rızalığı ile işi oluruna bırakmak karşılıklı razı hoşnut olmak kabullenmek vs. anlamlara gelir.

Alevilikte niyaz, tamam kabul ettim anlamına da gelir. Alevilikte hakkın emeğin kudret eli, ELE niyaz edilir. Özümnden sözüme/ne bağlıyım anlamında; el meydana uzatılıp sonra kalbe dudağa ve bele götürülür. (El dil bel /edeb) Cemlerde canlar otururken veya semaha, hizmete kalktıklarında yine ellerini kalplerine götürerek birbirlerinin omuzlarına niyaz ederler.

Alevi cemlerinde DAR'a durulur. Dar kelimesi darağacına çekilme (idam edilmek) ve aynı zamanda zorda darda kalmak anlamındadır. Hallacı Mansur gibi darağacına çekilsem de, Nesimi gibi derim yüzülse kendi postumun üzerine otursam da, Fazlı gibi kalbimden hançerlenip yere düşsem de, sözümden özümnden ikrarından, doğru bildiklerimde devamdan dönmem, yalan söylemem haksızlığa boyun eğmem, kendi ellerimle başımı bu yola koydum anlamı taşır. Alevilikte niyaz ve Dar içeriği geliştirilerek korunmalıdır.

26. Giyim kuşam (Başörtüsü?)

Alevi yol erkânlarında kadın erkek özel bir giyim kuşam başörtü vs. zorunluluğu yoktur.

PİR'ler ve talipler Alevi erkânlarına günlük temiz elbiseleri ile katılır. Alevilikte Cemlerde ve semahta kadın ve erkeklerin İSLAMİ şekilde giyinmesi başına türban takke, taç cüppe baş bağlama vs. yoktur. Bizim başımız Kurana türbana değil gövdemize, bilime ve sevgiye bağlıdır. Alevilikte giyim kuşam özgürlüğü vardır, kimseye bu konuda baskı yapılmaz.

Keramet baştadır taçta değildir.

Hararet nardadır sacda değildir.

Her ne arar isen kendinde ara

Kudüs'te Mekke'de hacda değildir.

27. Alevi özel günleri.

13-15 Şubat Hızır Orucu/Aşure, 8 Mart emekçi kadınlar günü, 21 Mart Newroz, 26 Mart Hallacı Mansur, 1 Mayıs Emekçilerin mücadele günü, 6 Mayıs Hidrellez, 2-3 Temmuz Sivas Çorum katliamı Pir sultan anma, 15-16 Ağustos Hacı Bektaş'ı ana, 15 Kasım Dersim katliamı, 23-25 Aralık Maraş katliamını anma günleri vardır ve bunların resmi tatil olması için Aleviler mücadele vermelidir.

28. Hızır Oruç Aşure

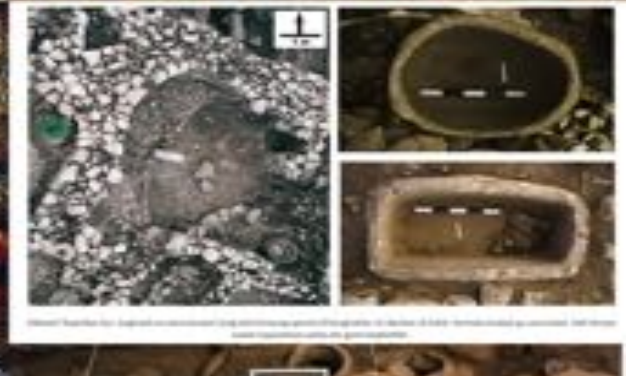
Alevilikte Hızır oruç ve aşurenin özü kaynağı, kadim tarihten bu yana kışın soğuk aylarında zar zor günlerde insanların birbiri ile dayanışması, varını paylaşması ile ilgilidir. 13-15 Şubat Hızır Orucu tutulmalı /Aşure lokma paylaşımı da o zaman 15 Şubat'ta yapılmalıdır.

29. Cem saati?

Muhabbet cemi dışındaki cemler, kısa tutulmalı max. 2 saate bitmelidir. Cemler ihtiyaca göre ve (yılda 10-12 defa, max ayda bir) canların çoğunluğunun katılabileceği gün ve saatlerde yapılmalıdır.

30. Dem.

DEM CEM; 40'lar cemi anlatımında olduğu gibi demsiz cem olmaz. Alevilikte DEM demini almış olgunlaşmış dengeli insan demektir. Su gibi aziz olmak, girdiği her boşluğu doldurup, çevresi ne kadar engebeli, çakır çukur eğilip bükük olsa da onu doldurup, gönyede düz durmak öylesine marifetli olmak dengede durabilmektir dem. 40'lar cemi anlatımında olduğu gibi, Cemde ezilmiş bir üzüm tanesini (kızıl deliyi şarabı) 40 kişi paylaşıp, başı "Seri-Hoş" olup tüm evrenle birlikte semaha durabilmektir. İslami baskıdan dolayı bugün cemlerde dem kaldırılmaya (saklanmaya sırlanmaya) çalışılmakta, fakat Alevi edebiyatında Cemlerinde deyişlerinde DEM'in çok önemli bir yeri ve 12 bin yıllık geçmişi vardır. Gerçekleri saklamanın bir anlamı yoktur. İslam'da olduğu gibi, yasaklama yerine Alevilikte DEM kültürün anlamı ve dengeli dem alma usulü edebi gençlerimize vs. anlatılmalıdır. Bilim ve sevgiden başka her şeyin, azı karar, fazlası zarardır. Bize göre dünyada cennet, öbür tarafta şarap akan ırmaklar ile kimseyi kandırmayız. Cemlerimizde isteyene tadımlık içecek DEM verir, alırız. (Şarap, su, meşrubat isteyene istediği içecek verilebilir.)

15: Alevilikte DEM kültürü. 14 bin yıldır Anadolu ve çeresinde Bira, Şarap üretilmiş inançsal olarak kullanılmıştır.

31. Dört Kapı

Alevilikte 4 kapı, 4 ana unsur, Hava Ateş Su Toprak ile ilgilidir. Bu 4 ana unsur ve onları oluşturan kimyasallar, canlıların var olması yaşaması için olmazsa olmaz zorunluluktur ve Alevilikte devriye anlayışını da bu 4 unsurdan geldik geri onlara döneceğiz anlayışını da kapsar. Ayrıca Alevilikte

4 Kapı eğitim olgunlaşma kâmilî insan olma aşamaları kapısı ve basamakları olarak ta algılanır.

1. Hukuk kapısı (hava)
2. Yol kapısı (ateş)
3. Marifet kapısı (su)
4. Hakikat kapısı (toprak)

1. Hava Ateş Su Toprak
2. Derya Gemi Dalgıç İnci
3. Et / Kemik Damar Beyin Can
4. İşıtme Görme Duyma Bilme
5. Lamba Fıtıl Yağ Işık
6. Kapı Eşik Anahtar Kilit
7. Nadas Tohum Hasat Ürün
8. Niyet İkrar Yol Durak
9. Göz Kulak Ağız Cemal
10. Ağaç/kök Dal Çiçek Meyve
11. Köy Ülke Dünya Evren
12. İlk Okul Orta Okul Lise Üniversite

Her kapının 10 makamı vardır, toplam 40 makam. Alevî etik ve öğretisinin ana hatlarını içermektedir. Bunlar güncel bilim ışığında korunup geliştirilmelidir.

32. Kırk makam

40 MAKAM, Alevî Rea Hak yolunun ETİK kurallarını içerir, 40 madde olarak içeriği geliştirilip çağdaş bir dille yeniden yazılmalıdır.

40 Makam:

1. Hukuk kapısı (hava)

Akıl mantık ile bilerek inanıp sevmek
Bir Pire bilene danışmak
Çalışmak üretmek emeğe değer vermek
Aile kurmak
Doğal çevreyi korumak
Hak yememek yedirmemek
Adil ve şefkatli davranmak
Arı duru temiz olmak
Zalime zulme boyun eğmemek
Topluma faydalı olmak

2. Yol kapısı (ateş)

Talip olmak Yola girmek

Pirin mürşidin öğütlerine uymak
Kendine reva görmediğini başkasına görmemek
Cem cemiyet olmak özünü dara çekmek
Yola yoldaş olmak (musahiplik)
Hizmet ehli olmak
Rızalıkla paylamak
İyilik yapmak, organ bağışlamak
Ümitsizliğe kapılmamak
Bilgiçlik tasarlamamak

3. Marifet kapısı (su)

Kendini bilmek “edepli” olmak
Su gibi boşlukları doldurucu olmak
İlim irfan sahibi olmak
Muhabbet ehli olmak
Sabırlı azimli olmak
Hoşgörülü olmak
Bencil olmamak
Kin gütmemek barışçı olmak
Marifet sahibi olmak
Cömert ve yiğit olmak

4. Hakikat kapısı (toprak)

Alçak gönüllü “Turap” olmak
Sorgulamak, körü körüne inanmamak
Gerçeği bilmek, gizlememek
Birliğe beraberliğe yönelmek
İnsanı canlıyı sevmek sevilme
Tüm insanları bir/eşit görmek
Mütevazı olmak canlıya değer vermek
Kimseyi 72 milleti hor görmemek
Verici öğretici olmak
Hakla hak olmak / Enel Hak.

33. Cem Çeşitleri:

Bugün çeşitli adlar altında 20'ye yakın değişik cem yapılmaktadır. Bunların bazıları kaldırılıp bazıları bileştirilip: Şu isimler altında cemler yapılmalıdır.

- 1 Öğreti Cemi,
- 2 Yoldaşlık Cemi,
- 3 Görgü Cemi,
- 3 Muhabbet Cemi,
- 4 Hızır Lokma Cemi,
- 5 Doğa Cemi (Hıdırellez),

adı altında cemler yapılmalıdır ve;

a) 40 erkânı/can lokması,

b) Nikâh erkânı,

c) Nevroz kutlaması, diğer özel anma günleri olarak yapılmalıdır.

(Gerekçe ve detayları ilgili bölümlerde açıklanmıştır)

34. Cemde sıralama.

Geleneksel olarak bugün yapılan cemler, 30 başlık altında bir sıralama ile yapılmaktadır. Fakat bu sıralama “sallat, tövbe, duazı imam, secde, tevhit, miraçlama, Kerbela'yı anma mersiye” gibi İslami asimilasyon unsurları içermektedir, bunlar çıkarılmalıdır. Cem sıralamasında, orta bölümüne hangi konuda cem yapılıyorsa (değişken bir bölüm konulmalıdır) cemde okunan tüm gülbenkler ve deyişler İslami asimilasyondan arındırılmalıdır.

Yeni Cem erkânı sıralaması:

1. Ceme (lokmaları ile) gelen canlara (rehberin) hoş geldin gülbenği.
2. PİR'lerin ceme girişi, erkân yürütmesine (rehberin) rızalık gülbenği.
3. Pirin Post meydan ve ceme başlangıç gülbenği.
4. Zakirlerden ceme gelen canlar hoş geldin deyişi.
5. Pirin yapılacak olan cemle ilgili kısa konuşması.
6. Küskün dağın barış rızalık, nişan istenmesi.
7. 12 hizmet çağrı deyişi ve hizmet gülbenği.
8. Süpürge çalınması ve hizmet gülbenği.
9. Meydan postu serilmesi ve hizmet gülbenği.
10. El suyu ve hizmet gülbenği.
11. Delil uyandırma ve hizmet gülbenği.
12. Zakir delil deyişi
13. Lokmaya katılanlara hazırlayanlara hizmet gülbenği.
14. Lokma paylaşım deyişi ve Zakirlere hizmet gülbenği.
15. 4 kapı doğayı kutsama can birleme
16. ERKÂNA geçilmesi (Ne ile ilgili cem yapılıyorsa, Öğreti Cemi, Yol-
daşlık Cemi, Görgü Cemi, Muhabbet Cemi, Hızır Lokma Cemi,
Doğa Cemi, Anma cemi, bölümlerine bakınız?)
17. Saki saka dem dolu hizmeti.
18. Kırklar cemi birleme deyişi (niyaz dar)
19. Semah/lar ve hizmet gülbenği.
20. Ara ihtiyaç molası.
21. Lokma hizmeti destur ve gülbenği.
22. Postun kaldırılması 12 hizmet sahiplerine gülbenk
23. Delil sırlanması 12 hizmet gülbenği.
24. Cem bileme telkin, Oturan duran.
25. Dem dolu hizmeti.

(Her bölüm özetle ayrıca ele alınmıştır)

C: Cem erkânına yeni katılması gereken eylem ve söylemler

1. DOĞA ÇEVRE EKOLOJİ

Vahdeti mevcut diyen Alevilik bir doğa inancıdır, cemlerde muhabbetlerde Aleviliğin doğa Çevre ekolojik-denge bilinci öne çıkarılıp topluma ve yeni nesillere aşılmalıdır.

2. ALEVİLİĞİN SEMBOLÜ

Saz çalan Semah dönen kadın erkek insandır ve ışık güneştir. Aleviliğin sembol olarak, İnsan Saz Semah Işık aydınlanma öne çıkarılmalıdır.

3. KAN ve ORGAN BAĞIŞI;

İnsana cana doğal yaşama değer veren Alevi toplumunda kan ve organ bağışı teşvik edilmelidir.

4. UMUT

Ağıt değil coşku, Aleviler katliamlar ve ağıtları unutmamalı fakat ağıtları umuda çevirip ölümlerin ardından değil dirilerin önünden yürümelidir. Alevi cemlerinde umut coşku öne çıkarılmalıdır.

5. GÜNCEL SİYASİ DURUŞ

Güncel konulara Siyasi yorum çözüm, Cemlerde erkânlarda toplumsal sorunlar ele alınmalı kalıcı barışçıl çözümler üretilmelidir. Aleviler kadim tarihten bu yana mazlumdan yana, haksızlığa zalimin zulmüne karşı direnmiş ve meşru müdafaa kendini savunmuştur. Alevi canlar Alevi paylaşım Rıza şehri ilkeleri uyarınca, ezilenlerden emekçilerden yana sınıfsal politik olarak bilinçlendirilmelidir.

6. OKUL BİLİM

Alevi kurumları dernekleri cemevleri ve cemleri bir okul eğitim bilim merkezi eğitim yeri olarak algılanmalıdır, içeriği de muhabbet cemleri, semineri panel kurlar vs. ile bu yönde doldurulmalıdır.

7. PAYLAŞIM

Sınıf bilinci haksızlığa karşı durmayı ve Rıza Şehrini, paylaşımı kendine ilke edinmiş Aleviler her türlü baskı sömürüye karşı olmalı, insan hak ve emek bazında ilkeli davranmalıdır. Topluma paylaşım dayanışma kültürü aşılmalıdır.

8. ALEV-İ

Aleviliğin ışık enerji aydınlanma kültü olduğunu vurgulamak için "Alev-i" yazımı söylemi öne çıkarılmalıdır.

9. PİR (Ana) Eş BAŞKANLIK

“Erkek dede baba” yerine, bilen bilge usta kâmil vs. anlamında kadın erkek için “PİR” terimi kullanılmalı, en az %50 ana/bacı potsa oturmalı cemde hayatta ve dernek yönetimlerinde yaklaşık %50 kadın erkek olmalı ve tüm Alevi kurumlarına ve eş başkanlık sistemine geçilmelidir.

10. ANAYURDU

Bilimsel araştırmalar arkeolojik kazılar Aleviliğin anayurdunu, yukarı Mezopotamya Anadolu olarak göstermektedir bu öne çıkarılmalıdır.

11. AKADEMİ

Hacıbektaş'ta ve Avrupa'da en az 2 akademik okul açılmalı. Bu okullarda (semavi DİN İslam dışı) bilimsel çağdaş Alevilik eğitimi alan canlılara diploma verilmeli. Burada yetişen Can'lar Alevi kurumlarında PİR'lik görevi yapmalı, yol erkân hizmeti yürütmelidir.

12. KIRKLAR MAKAMI

Yılda beş (5) defa Hünkâr Beştaş'ta toplanan 40 kişilik bir Alevi İNANÇ ÜST kurulu oluşturulmalıdır, eş başkanlarını bu kurul kendi arasından seçmelidir, bu üst kurul 40'lar makamı olmalıdır.

13. DANIŞMA KURULU

Alevi bilim danışma kurulu, 40'lar makamına ve Alevi akademi ve kurumlarına danışmanlık yapacak, çeşitli bilim dallarından akademisyenlerin sanatçıların katılımından oluşan bir bilim danışma kurulu oluşturulmalıdır.

14. YENİ ERKÂNAME MANİFESTO

40 sayfalık özet bir “ Yeni yol erkân kitabı (yeni Alevi manifestosu) çıkarılmalıdır. Ayrıca daha geniş tüm yol erkânı kapsayan, Alevi felsefesi, tarihi, insan anlayışı, etik kuralları, inanç günlerini, doğum evlilik ölüm vs. erkânlarını, gülbank ve deyişlerinden örneklerin sunulduğu detaylı bir kitap basılmalıdır.

15. DİJİTAL KÜTÜPHANE ARŞİV SANAL OKUL

Alevi kurumları cemevleri dışında ayrıca, teknoloji ve yeni medya olanakları sonuna kadar kullanılmalı, çağdaş Alevilik arşivi ve kütüphanesi kurulmalıdır, Alevi TV medya sanal sosyal sayfalarında (sanal okul açılıp) Alevilik eğitimi verilmelidir? İnsanlar çağdaş Alevilikle ilgili her türlü doğru bilgiye bilgisayar ve mobil telefonundan ulaşabilmelidir. İnteraktif eğitim alabilmelidir.

D: Alevilerin hak talepleri kırmızıçizgileri.

1. ANAYASAL GÜVENCE

Alevilik doğaya bilime sevgiye canlıya değer veren kendine özgü müstakil felsefi bir inanç öğretisidir. Alevi öğretisi, Cemevleri ve Alevi dernekleri, "Alevi kurumu" olarak resmen varlığı tanınıp, yasal örgütlenmesi Anayasal güvence altına alınmalıdır.

2. DİYANET KURUMU

Zorunlu vergiden finanse edilen Devlet DinAyet kurumunun kaldırılmalıdır. Her inanç ve inanmayanlar kendi kendini yönetip, tüm giderlerini kendi toplumundan karşılamalıdır.

3. DİN DERSLERİ KALDIRILMALIDIR

Resmi okullarda, her türlü din dersi kaldırılmalıdır. Her inanç kurumu, şiddet içermediği, insan sağlığına doğal yaşama aykırı olmadığı sürece, kendi eğitimini kendi kurumunda vermeli, giderlerini de kendi karşılamalıdır.

4. LAİKLİK

Devlet ve din işleri tamamen birbirinden ayrılmalıdır. Kamu alanı laik olmalıdır. Kamu hizmeti veren (zorunlu vergiden maaş alan) hiçbir kimse ve kurum işi esnasında, dini inanç veya siyasi kimliğini öne çıkarmamalıdır. TC devleti hiçbir zaman Laik olmadı, olmalıdır.

5. ALEVİLERİN VERGİ PAYI HAKKI

90 yıldır zorunlu vergiden Diyanete aktarılan Alevilerin vergi payını Alevi kurumlarına geri ödenmelidir.

6. ALEVİ KÖYÜNE CAMİ?

Alevi köy ve mahallelerine, CAMİ vs. başka inanç kurumu yapımına karşı çıkılmalıdır. Yapılanların cami statüsü minaresi kaldırılmalıdır. Bu mekânlar başka toplumsal amaçlar için kullanılmalıdır.

7. DERGÂHLAR

Hacıbektaş dergâhı başta olmak üzere, devlet tarafından El konulan tüm Alevi dergâhları, mekânları arazileri Alevi kurumlarına devir edilmelidir.

8. KİMLİK DİN

Nüfuz cüzdanlarından (vb. resmî belgelerden) din hanesi tamamen kaldırılmalıdır. (İnsanların inançlı inançsız olması olmaması devleti veya başka hiçbir kimseyi ilgilendirmez.)

9. HAKARET

T.C. yasalarından, okul kitaplarında medyada kamuoyunda vs. Alevileri (ve başka inançları, inanmayanları) rencide eden hakaret, ayrımcılık kaldırıl-

malıdır, bunu yapanlar cezalandırılmalıdır.

10. KATLIAMLAR

Koçgiri, Dersim, Malatya, Maraş, Çorum, Sivas Gazi, Gezi ve DİĞER Ermeni, Kürt azınlıklara yönelik TÜM katliamların sorumluları, 12 Eylül darbecileri yargılanıp cezalandırılmalıdır.

11. SİVAS MADIMAK

Sivas'ta 33 canımızın yakıldığı Madımak Oteli UTANÇ (ibret) müzesi yapılmalıdır.

13. RESMİ TATİL

13-15 Şubat Hızır Orucu/Aşure, 21 Mart Nevruz, 6 Mayıs Hıdrellez, 2-3 Temmuz Sivas-Çorum, 15-16 Ağustos Hacibektaş, 15 Kasım Dersim, 23 Aralık Maraş vs. katliam anma günleri ve aynı şekilde diğer inanç ve halkların özel günleri resmî tatil olarak ilan edilmelidir.

14. YENİ ANAYASA

Toplumun %85'nin oluşturan, İşçi emekçiler den yana, sosyal adalet, temel insan hak ve özgürlüklerine dayalı yeni bir anayasa yapılmalıdır.

15. SİYASET

Aleviler inanç öğretileri "Rıza şehri" gereği; her zaman emekten sosyal paylaşımından yana, Hak, Aşk, Sevgi, Eşitlik ve Özgürlük gibi insani değerlerin egemen olduğu sol sosyalist sonuçta komünal bir sistem/düzen için mücadele eder, bu yöndeki siyasi faaliyetleri destekler. (Fakat gerekirse kendisi de siyasi partisini kurar.)

16. KÜRD HALKI (DİN & MİLLİYET KONUSU)

Kürt halkının özerklik (kendi kaderini tayin hakkı) Anayasayla güvence altına alınmalıdır. Kürt sorunu barışçıl demokratik bir şekilde çözülmelidir. Din ve Milliyet konusu, toplumsal sorun olmaktan çıkarılıp, siyasetin gündeminden düşürülmelidir.

Devrimci Aleviler Birliği (DAB) Yol erkân Kurulu.

Cem çeşitleri; ne zaman nerede hangi cemler?

Bugün Alevilikte alttaki 20 isim altında cem/erkânları yapıldığı görülmektedir. Bunların bazıları Alevi yoluna ters veya yersiz gereksizdir. Bazları aynı içeriği taşımaktadır dolayısı ile birleştirilmelidir veya daha çağdaş anlamlı bir isim altında yapılmalıdır.

1. **İrşat cemi:** Doğru yol gösterme, aydınlatma, bilgilendirme, eğitim öğretim, çocuklara gençlere, yeni yetişenlere Aleviliği anlatma öğretme cemidir. Yolun geleceği süreği için çok önemlidir. Alevilik bilimsel felsefi bir inanç öğretisidir. **ÖGRETİ CEMİ** / erkânı adı altında ihtiyaç oldukça bu konuda pedagojik eğitimi olan canlar tarafından, yılda 3-5 defa çocuk, genç ve yol erkânı cemi öğrenmek (bilmek görmek tanımak) isteyenlere yönelik yapılmalıdır.
2. **İkrar cemi;** Söz vermek, Aleviliği benimsemek kabullenmek, Alevi Rea-Hak insanlık yoluna girmek, yolda olan canlara yoldaş olmak.
3. **Musahiplik Cemi:** (İkrar veren aileler arasındaki birlikteliği, dayanışmayı işleyen "İkrar" Cemi).
Alevilik; kendine reva görmediğini başkasına görmeden; "Elime dilime belime sahibim, kâmil insanlık, bilim sevgi paylaşım rızalık yoluna talibim, olsun Cemi cümle canlar şahidim". Sözü ile (ikrar verilen) yola girilen bir yoldur. Yola girenlerin 40'ı bir candır, hepsi birbiri ile (musahip) kardeş yolda yoldaştır. Sembolik olarak bir aile (musahip yoldaş seçilebilir) bu ana kuralı bozamaz. İkrar ve musahiplik cami/erkânı birleştirilip, bundan sonra **YOLDAŞLIK CEMİ** adı altında yapılmalıdır.
4. **Koldan kopama cemi:** (Suç işleyenlerin, düşkünlerin, toplumsal suçların yargılandığı Cem).
5. **Düşkün Kaldırma Cemi;** (Suç işleyenlerin, düşkünlerin, toplumsal suçların yargılandığı Cem).
6. **Kırklar Cemi;** Kim sin? Kendini bilmek özünü dara çekmek marifetini göstermek. Sorgu görgüden geçmek, mevki makam soy soptan, yüz kı-zartıcı düşkün suçlardan arınmak, sosyal dayanışma, rızalık, paylaşım yola insanlığa hizmet etmek birlikte barış içinde mutlu yaşamak.
7. **Görgü cemi;** Canların yılda 1 defa özünü dara çekip sorgu görgüden geçtiği aklandığı yoldaşlık tazelediği cemler: Yukarıda ki Koldan kopma düşkün kaldırma kırklar cemi görüldüğü gibi içeri olarak aynıdır. Yılda 1 defa sonbahar kış aylarında **GÖRGÜ CEMİ** olarak yapılmalıdır.
8. **Kurban cemi:** Genelde kurban adak cemi adıyla yapılan bu cemler, belirli bir istek arzusunun yerine geldiği, gelmesi için veya hakka yürüyenin bir canın 40'ında ve yılında canlara lokma dağıtıldığı cemlerdir. Fakat Alevilikte kurban kesme ve Kurban Bayramı, kurban (bayramı) cemi anlayışı tamamen Aleviliğim özüne aykırıdır. (Bugün şehir ortamında bile cemevlerinin içine canlı koyun koç sokulup ardından kurban edilmektedir, bu cahilliğin göstergesidir.) Alevilikte acı tatlı abu hayat lokma paylaşımı vardır, fakat cana kıymanın bayramı cemi yoktur, olmaz.
9. **Dardan İndirme 40 erkânı Cemi** (40 erkânı, Can lokması) Hakka yürüyen canın 40'cı gününde yapılan bir erkândır. 12 hizmetli bir cem değildir delil uyandırılır, konu işlenir veya anma yapılır gülbenk verilip deyiş okunur semah dönülür. Bu 2 erkân **40 erkânı** olarak yapılmalıdır.

10. Abdal Musa Cemi;

11. Birlik Cemi;

12. Yöresel Cemler;

Alevilikte bugün yapılan cemlere son şekil veren Abdal Musa olduğu kanaati ile veya yöresel bir pir mürşit ocak adına, Anadolu'nun çeşitli yörelerinde, canları hepsinin bir katkı sunarak katıldığı, istedikleri zaman yaptıkları yöresel birlik cemleridir.

13. Muhabbet cemi; Abdal Musa, Birlik ve yöresel cemler, Alevilikte birlik berberliği rızalık ve paylaşım güncel yaşamsal toplumsal sorun ve konuların işlendiği, insanlık yoluna katkı sunan şahsiyetlerin anıldığı anlatıldığı, istenildiği ve ihtiyaç duyulduğunda, muhabbet edildiği bir cem niteliğindedir. Muhabbet kâmilî insan olmanın okuludur. Bu cemler **MUHAB-BET CEMİ** adı altında yapılmalıdır.

14. Hızır cemi: Alevilikte Hızır (Hızır orucu ve Aşure/lokma paylaşımı) yardımlaşmanın dayanışmanın sembolüdür.

15. Aşure Cemi; Bilinenin aksine, Aşurenin 12 imam muharrem orucu Kerbela ile ilgisi yoktur, çok eski çağlardan kalma, kış aylarının sonuna doğru Şubat'ta tutulan Hızır orucu ve darda zorda kalınınca birlikte yardımlaşmayı sembolize eden lokma paylaşımı ile Yani Hızır orucu ile ilgilidir. Hızır orucu Aşı/ Aşuresi lokması, 13-15 Şubat Hızır günlerinin olarak Hızır orucu sonucu, **HIZIR CEMİ/LOKMASI** olarak yapılmalıdır ve resmî tatil olmalıdır.

16. Nevroz Cemleri; Bilinenin aksine 21 Mart nevruz Hz. İmam Ali'nin doğum günü falan değildir, (olması da bizi ilgilendirmez). Newroz Mezopotamya'da kullanılan eski takvime göre yeni yıl yılbaşısıdır, baharın başlangıcıdır. Ve bölge halklarında zalim iktidarlara karşı direniş ateşinin yakıldığı gündür. O anlamda kutsanıp coşku ile bayram olarak kutlanmalıdır. Ve resmî tatil olmalıdır. Newroz ateşine Gülbenk çekilip, deyiş semah halay la vs. **NEWROZ KUTLAMASI** yapılabilir, 12 hizmetli özel cem gerekmez.

17. Hidrellez Cemi; 6 Mayıs doğanın yeşillendiği canlandığı güllerin açtığı bolluk bereket yazın başlangıç bayramıdır. Hızır İlyas su kenarında gül ağaçları altında abı hayat ölümsüzlük şerbetini içtiği gündür. Alevilik bir DOĞA inancıdır. Alevilikte bu doğa inancı çevre bilincini vs. öne çıkarmak için, açık doğada **DOĞA CEMİ** ve kutlaması yapılmalıdır.

18. Nişan, Nikâh Dügün, Sünnet Cemi? Hayatın her alanını dine inanca bürümek doğru değildir. Alevilikte bu alanda 12 hizmetli vs. cem olmaz yapılmamalıdır. Sadece resmi nikâh yapmış olanlar, birlikte birbirine verdikleri sözü, Alevi yol erkânınca da taçlandırmak istiyorsa, çok kısa öz bir **NIKÂH ERKÂNI** yapılabilir. Çocukların Sünnet edilmesi Alevi yol erkânına, doğal can vücut bütünlüğüne aykırıdır. Kesinlikle sünnet ve düğünü cemi vs. yapılmamalıdır. Kirvelik adı altında Sünnet düğünleri vs. yapıldığını biliyoruz, bunlarda kaldırılmalıdır. 18 yaşına değıp reşit olan kişi is-

terse istediği kozmetik ameliyatı, sünnet vs. yaptırabilir, bunun Alevilikle ilgisi yoktur.

19. Kerbela Cemi; Kerbela insanlık davası değil İslam'ın iktidar halifelik kavgasıdır. Alevilikle ilgisi yoktur. Bu isimle vs. cem erkân yapılmamalıdır.

20. Baş Okutma Cemi; Günahları affettirme günah çıkarma tövbe, hasta iyileştirme vs. cemi. Bu tür anlayışlar Aleviliğin özüne terstir.

Sonuç olarak: Bundan sonra 20 değil 6 isim altında cem erkânı yürütülmelidir:

1. **Öğreti Cemi,**
2. **Yoldaşlık Cemi,**
3. **Görgü Cemi**
4. **Muhabbet Cemi,**
5. **Hızır/lokma Cemi,**
6. **Doğa Cemi,**

Adı altında cemler yapılmalıdır. 40 erkânı/can lokması, Nikâh erkânı, Nevroz kutlaması, diğer özel günler olarak yapılmalıdır. Bayram cemi, Kerbela 12 imam cemi, baş okutma, düğün sünnet cemi vs. tamamen kaldırılmalıdır. Hangi cem erkân yapılırsa yapılsın en önemlisi, tüm cem erkânlarından “Allah Muhammed Ali, 12 imam Ehlibeýt, Kerbela, imam Hüseyin” gibi (Şii) İslami söylem ve eylemler kaldırılmalıdır. Gerisi Aleviliğe şu veya bu şekilde uyar.

Alevilikte Yeni Cem Erkânı önerisi

Yeni cem erkânı deyince, bazı Alevi canların “Nerede Oooo eski Cemler” dediğini duyar gibiyiz. Eski cemleri olduğu gibi sürdürmek artık mümkün değildir. Yaşam dünya her şey değişmiştir ve değişmektedir. Evrende değişmeyen tek şey doğanın diyalektiği her şey değişir yasasıdır. İnançta değişir yol erkânda değişir. 50 yıl önce köylerde yaşayan Alevilerin %90'ı bugün büyük şehirlerde ve yurtdışında yaşamaktadır. 50 yıl önce eğitim düzeyi çok düşüktü, radyo, televizyon, internet vs. yoktu. İnsanların sosyal kültürel hayatı sonbahar kış aylarında yapılan cem muhabbetlerinden vs. oluşuyordu, dışa kapalı dar bir dünyaları vardı. Şehir koşullarında bunlar tamamen değişti, kadın erkek herkes çalışıyor, çocuklar gençler uzun yıllar okula gidiyor, birçok sanatsal kültürel olanaklar ilgi alanları var. Ve eski ocak mürşit pir rehber talip musahip vs. “Hiyerarşik”, ilişkiler artık kopmuştur, bu çağda artık bu ilişkileri sürdürmek ve o eski cemleri yapmak mümkün değildir, doğrudan değildir. Eski ocakların yerini Alevi kurumlarının yönettiği Alevi akademileri almalı, yüksek eğitilmiş pirlere yetiştirilmelidir. Bu iş eski ocakzadeyim, evlad-resulüm diyenlerle vs. yürütülecek bir iş değildir. Bugünde yapılmadığını,

cemlere vs. katılımın her yıl düştüğünü görüyoruz. Bunun birçok nedeni var, en önemlisi insanların bu gününe ve yarına cevap vermiyor. Bugün yapılan cemlerde insanlara yaşamdan ve Alevilikten tamamen kopuk, birkaç hikâye masal anlatılıp, insanlar bir soru sormadan, bir kelime konuşmadan, sazla sözle boş ağıtlar yaktırıp, gözyaşı döktürülüp eve gönderilmektedir. Cemleri eğitilmiş Pir (ana /babalar) yürütmeli, kurumları da dernek yönetimleri yönetmelidir. Yolun özünde olan *"Bildiğimin a'limi bilmediğimin talibiyim"* ilkesine uygun olarak, toplum içinde herhangi bir konuda eğitimi bilgisi olan kişiler posta/ kürsüye çıkıp bildiği konularında topluma kısa öz eğitim vermelidir, insanlar anlatılanlara soru sorup fikir belirtebilmelidir. *Cem muhabbettir muhabbet kâmilî insan olmanın okuludur.* Alevi cemevleri cemleri birer okul eğitim merkezi olmalıdır. İnsanlar ceme seyir veya et yemek için gelmiyor bilgi ve sevgi almak için geliyor, gelmelidir. Cemlerde kültür, sanat, edebiyat, teorik bilgi ve her şeyden önce, insan olmayı sosyal paylaşımı, bütün kimliklerin üzerinde tutan ve yeryüzünü sevgiyle kucaklayan Aleviliğin insanlığın öz değerlerine ağırlık vermelidir. Görgü cemi dışında tüm cemler katılmak isteyenlere açık olmalıdır. Alevilik öğretisi özde çok güzel evrensel bir öğretimdir, kimseden saklanacak gizlenecek yanımız yoktur, isteyenler Alevi inancı öğretisini benimseyebilmelidir, bunu da ancak gelip, görerek benimseyebilir. İnsanların toplumun anladığı dilde cemler yapılmalıdır, yurt dışında Alevi gençlerin çoğu anadilinden çok bulunduğu ülkenin dilini konuşup anlamaktadır, Ayrıca kapalı değil açık bir toplum olarak o ülke insanların da katılabileceği cemler yapılmalı, dünyada her dilden milletten Aleviler olabilmeli Cemler yürütülmelidir. Mümkün olduğunca şekilcilikten uzak durup içeriğe anlatıma önem verilmelidir.

Yeni ALEV-İ CEM ERKÂNI

ALEV-İ CEMİ AMACI:

Alevi yolu CEM erkânının genel temel amacı; Alevi öğretisini topluma anlatmak aktarmaktır. Alevilik; vahdeti mevcut, varlığın birliği, doğanın diyalektiği (doğal varlığın yaşamın yasaları), diyalektik materyalist, varoluş felsefesine dayalı: İnsanın kendini bilmesi, bilinçli, kâmil, A'lim insan olması. Kendine reva görmediğini başka bir cana görmeden; Bilimi, sevgiyi, doğayı, rızalıkla eşit paylaşımı kendine rehber edinerek ve hava ateş suyu toprağı doğal yaşam çevremizi koruyarak, var olan TÜM canlılara saygı duyarak, birey CAN ve toplum olarak; hak adalet eşitlik rızalıkla sorunları çözerek, haksızlıklara gericiliğe karşı direnerek, ezmeden ezilmeden dünyada barış içinde kardeşçe insanca mutlu huzur içinde yaşamak. Alevilik bunları kendisine AMAÇ YOL edinmiş, kadim felsefi bir yaşam öğretisi ve biçimidir. Bu aynı zamanda Aleviliğin ve Alevi Cem erkânının, 12 hizmetin temel amacıdır.

((Bu yeni cem erkânı, mümkün olduğunca İslami dini milliyetçi unsurlardan arındırılmış. Fakat Cemin Alevi yolunun toplumsal sürekliliğini birliğini korumak açısından Cem'in geleneksel yapısına uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Daha açık sade çağdaş içerikli cemler yapılmasının önünde bir engel değildir. Tam tersi ne kadar şekilcilikten uzak, öz bilgi vermeye, insanları birbirinden hoşnut razı mutlu etmeye yönelik çağdaş Cemler olursa o kadar güzel olur..))

PİR'ler ve 12 hizmetin belirlenmesi

Her Alevi Derneği (AKM) Cemevi, Alevi mahalle veya köyü, 4 yılda bir (veya ihtiyaç oldukça) toplanıp, bölgede cem erkânı yürütecek 12 hizmet sahiplerini seçer.

Önce, özel eğitim almış diplomalı (onaylı) Pirlere arasından (ana dede) (kadın erkek) 2 Pir seçilir.

(Diplomalı pir yoksa canlar arasında, bilgi birikimi ehli ve saygınlığı olan bir kadın ve erkek 2 Pir seçilir)

Ardından diğer 11 hizmet sahipleri toplum arasından seçilir. (12 hizmet sahipleri birbirine küskün dargın vs. olmamalıdır.)

CEM Düzenleyen Kurum AKM Cemevi.

Cem Yeri tarihi Sati.

Yer :

Tarih :

Saat :

NE CEMİ?

İstek ve ihtiyaç üzere hangi cem yapılacağına karar verilir ona göre topluma haber verilir ona göre erkân yürütülür. (Normal yılda aşağıdaki 5 alanda cemler yapılır.)

1 Öğreti Cemi, (Çocuk, gençlere Aleviliği öğrenmek isteyenlere yönelik)

2 Yoldaşlık Cemi, (İkrar ve musahiplik cemi)

3 Görgü Cemi, (Yıllık görgü cemi)

3 Muhabbet Cemi, (Birlik Abdal Musa güncel eğitim anma vs. cemleri)

4 Hızır lokma Cemi, (Hızır orucu aşure)

5 Doğa Cemi, (Hıdırellez)

Ceme Katılım /Duyuru

Cemlere normalde birbirini yakından tanıyan, bir Alevi derneğine, topluma üye olan ve onların misafiri canlar katılabilir. (Görgü cemleri dışındaki cemlere bilmek öğrenmek isteyen canlar misafir olarak katılıp izleyebilir.)

(Alevi Cemlerine katılacak olanlar, varsa küskün dargın olduğu canlarla barışmayı kabul etmelidir.)

Yol düşkünü olanlar düşkünlükleri kaldırılmadan ceme alınmaz.
Haberci (Peyik) Cemi canlara/üyelere haber verir.
Ceme yetişkin ve çocuk, yaklaşık kişi katılacağı tahmin ediliyor yaklaşık sayı belirlenir.

12 hizmet Sahipleri ve cemde gerekli eşyalar

12 hizmet sahiplerinin isimi altta yazılıdır. (Herhangi bir sebepten dolayı ceme katılamayan hizmetçinin yerine, Pir/ler bir başkasını belirler.) Cemlerde kullanılacak eşyalar cemevi/dernek lokalinde sürekli hazır bulundurulur. (Malzemelerin tam olup olmadığından Rehber kontrol eder.)

1. PİR'ler : Ana: Dede:
Ses cihazı, mikrofon ve mendil, içecek su, bardak, üstü kırmızı örtülü alçak/sehpa.

2. REHBER:
12 kuşak (120 cm. kırmızı bant bel kuşağı) 12 hizmet isim listesi
1x1 m2 dokuma veya beyaz kumaş örtü veya post (deri postu). (Post hizmetini rehber yapar.)

3. ZAKİRLER:
Ses düzeni, 3 mikrofon, saz. (Salon büyükse müzik aleti kablolu, kablosuz mikrofonlar, diğer kablolar, mikrofon ayağı, nota tutacağı vs.)

4. SEMAH / lar (pervane)

.....
Semaha, ceme katılan canlar gönüllü kalkar, özel bir elbise veya başörtüsü vs. gerekmez. Yerde halı vs. varsa ayakkabısız dönülür. (Eğitim ve tanıtım amaçlı cemlerde, gençlerden semah ekibi olabilir o zaman, özel/yerel semah/folklorik elbise giyilebilir.)

5. GÖZCÜ:
Asâ 1,5 metre uzunluğunda ince kuru kamış çubuk başına kırmızı bir gül veya karanfil takılır. (Ve salon büyükse meydan mikrofonu)

6. İZNIKÇİ: Kadın: Erkek:
Varsa antik, ibrik ve leğen (yoksa cam sürahi leğen) su ve havlu.

7. SAKİ/Saka :
3 Cam sürahi, Su, Meyve suyu, Kırmızı Şarap, dem ve yeterince küçük cam/plastik bardak, 3 tepsi.

8. FERAŞ /Süpürgeci:
Doğal bitkilerden yapılmış bir süpürge

9. LOKMACI:

1-2 tepsi tadımlık lokma (doğramış meyve veya et) xxx diş çöpü (tadımlık yiyeceklere takmak için) (Yemek lokma verenlerin katkı sunanların listesi.)

10. ÇERACI/delilci:

Hava ateş su toprak ve canlıları temsilen (1) 5 büyük kalın mum (değişik renklerde olabilir) bir tepsi, uzun çakmak.

11. BEKÇİ /Kapıcı:

Ceme gelenleri karşılar hoş geldiniz der. Güvenliği sağlar. Elbise asacağı. (Yerde temiz halı vs. varsa, cemde dara kalkanlar veya hizmet verenler meydana ayakkabısız çıkar. Ayakkabılarını sandalyelerinin altına koyabilirler.)

12. PEYİK/Haberci:

12 hizmet isim listesi, cem sıralaması liste. (Cem duyurusu) (cemde de gözcü ile birlikte hizmetlerin sırasıyla yapılmasına PİR'lere yardımcı olur, iç dış iletişim haberleşmeyi sağlar.)

1. Cem salon düzeni 12 hizmet cem hazırlığı

12 Hizmet sahipleri, Cem salonunu kontrol eder, Cem için gerekli olan araç ve gereçleri tamamlarlar.

Peyik Canları belirlenen gün ve yerde (15 gün) önceden canlara Cemin olacağı yeri günü saati haber verir.

Cemevi cem salonu mümkünse herkesin herkesi görebileceği şekilde amfi tiyatro seklinde olmalıdır. Cem salonu düz ise, herkesin meydanı görebilmesi için, sandalyeler kaydırılarak dizilir veya 12 hizmetin yürütüleceği meydan yerden 30 cm yüksekte olmalıdır.

Yoksa var olan salonda/mekânda cem yapılır. Cemlerde salon gösteriş vs. önemli değil verilen mesajların alınması, canların cemal cemale olması önemlidir.

Sandalye/sedir: Cemevi veya cem düzenlenecek olan salonda. Katılacak tahmini xxx kişi sayısına göre, yarım daire şeklinde sandalye (veya 30-40 cm yüksekliğinde sedir/minder) olmalıdır. (İnsanlar yerlerde sürünmemelidir rahat oturabilmelidir.)

Ortalık temiz olmalıdır, cemle ilgisi olmayan gereksiz ve dikkat çekici şeyler salonda bulunmamalıdır.

Duvarlarda resim sembol: Duvarlara sadece, az öz Alevilikle ilgili genel, HBV, Pir Sultan, Alevi yolunda bedel ödemiş pirlerin aşıkların, Sivas şehitleri doğa turna vb. birkaç resim olabilir.

(12 imam Ali, Atatürk, bayrak vs. İslami ve ırkçı milliyetçi ve Alevilikle ilgisi olmayan resimler, yazılar asılmaz.)

Meydan: 12 hizmetin yürütüleceği meydan, Yaklaşık 4 metre çapında bir

meydan boş bırakılır, 4x4 m2 halı veya kırmızı halıflex serilebilir. 12 hizmetin oturacağı yere yarım daire şeklimde 12 sandalye /sedir ortasında Pirlerin ve Zakirleri oturacağı yere 1-2 koltuk konulabilir.

Salon düzeni: Diğer sandalyeler bunların etrafına yine daire seklinde (orta ve 2 yandan acil çıkış giriş yolu bırakılarak) dizili olmalıdır.

Cemden sonra yemek yenilecekse mümkünse ayrı bir salonda yenilir. Yoksa ara verilir, masa, tabak kaşık, mendil, bardak mum çiçek vs. dizilir yemek orada yenilir. Cem düzeninden meydancı/süpürgeci sorumludur. Cemde tadımlık lokma dışında, yemek yenilecekse, mutfak alışveriş vs. bu hizmetlerden Lokmacı sorumludur, gönüllü canlar yardımcı olur. (Bir alışveriş ve görevliler listesi yapılmalıdır.)

Cem salonu düzeni tüm hazırlıklar tamam olunca 12 hizmet sahipleri meydanda dara dururu. REHBER veya Pirlerden biri hizmet Gülbengi verir:

NOT: Bu erkânname önerisinde sunulan gülbenk ve tercümanlar deyişler örnektir, Alevi pirleri, zakirleri ve canlar, “Dini İslami unsur içermeyen” yol erkâna, konu ve ortama uyan her türlü gülbengi, tercümanı deyişi okumakta reyine hür, özgürdür.

G1 - 12 hizmete cem hazır gülbengi:

**- B’ismi Şah, Ya Hak, Yol erkânımız yürüye,
Birliğimiz diriliğimiz daim ola,
Muratlarımız hasıl ola, meydanımız temiz ola,
Halımız hal Darımız Mansur darı ola.
Tutuğumuz ileri gide, Hızır yardımcımız ola,
HAK cümlemizi darından didarından katarından
Bilimden sevgiden adaletten ayırmaya,
Eksiğimizi gönül rızalığı ile yol erenleri tamamlaya,
Hak dilde dileklerinizi gönülde muratlarımızı vere,
Dil bizden nefes hünkarı Pirden ola,
Hü gerçeğın demine.**

12 hizmet sahipleri yerini alır, kapı açılır.

2. CANLAR Talipler (Ceme katılanlar ve Ceme giriş)

Canların Pirlerin, Cemevine giriş; Canlar ve Pirlar uzak bölgelerden gelebilir, dolayısı ile canların toplanması biraz zaman alabilir. Bu durumda Rehber posta oturup gelen canları karşılar.

Canlar, Cemevine girerken; **“Cümle canlara aşk ola”** diye içeri girip, beraberinde getirdikleri lokmaları ile dara durup Rehber den gülbenk alırlar. Sonra eşleri ile birlikte yerlerine otururlar.

Giyim kuşam. Ceme katılan canlar/ günlük rahat temiz elbiseleri, (fazla makyaj kullanmadan ve) göze batacak gösterişe girecek herhangi bir takı vs. takmadan Ceme gelirler. (*Kadınların başlarını bağlayıp erkeklerden ayrı "haremlik selamlık" oturmaları yol erkâna uygun değildir.*)

Lokma/Rızalık: Herkes evlerinden üstü kapalı (yemek, tatlı, kuruyemiş, meyve, börek çörek, vs.) gönlünden kopan lokma getirir veya ortak lokmaya maddi katkıda bulunur.

Küçük çocuklar: Cemde fazla "gürültü" yapmadan oturup dinleyebilecek çocuklar ceme getirilebilir. Yoksa canların o gün için bir bakıcı bulmaları tavsiye edilir. Veya cemevinde başka bir salonda Çocuklar için özel program yapılabilir.

DAR: Herkes (talipler) cem salonuna geldiğinde, getirdikleri üstü kapalı lokmalarla birlikte, GÖZCÜ ile beraber meydana gelip; (Baş hafif yana eğik, ayakları bitişik, sol elde lokma veya yanda, sağ el kalp üzerinde dara dururlar.) Rehber (veya pirlere biri) ceme gelen (tek veya grup olarak) dara duran canlara, hoş geldiniz, gülbengi verir.

3. REHBERİN Canlara Ceme hoş geldiniz gülbengi.

Rehber Yol gösterici, Pir yardımcısıdır. PİR postunun yanına oturur. (Rehberin elinde 12 hizmet sahiplerinin görevlilerin isimi ve cem sıralaması yazılı olarak bulunur.) Ceme lokmaları ile gelip gözcü ile birlikte dara duran canlara taliplere, Ceme hoş geldiniz gülbengi verir.

G2 REHBER Ceme hoş geldiniz gülbengi:

B'ismi Şah. Ya hak.

Hoş geldiniz, sefa getirdiniz canlar.

HAK sizleri geldiğiniz, yoldan

Durduğunuz dardan,

Verdiğiniz ikrardan ayırmaya.

HAK dilde dileklerinizi gönülde muratlarınızı vere.

Yüzünüz ak, özünüz pak, ömrünüz uzun ola,

Yuvanız şen, kazancınız bol ola.

Getirdiğiniz rıza lokmaları Hızır lokması ola.

Birimiz Kırkımız, Kırkımız birimiz için

Cemimiz 40'lar cemi ola.

Darımız Enel HAK Mansur darı.

Yolumuz bilim insanlık yolu ola.

Cümle Canlar Yaren yoldaşınız ola.

Dil bizden, nefes Hünkârı Pirden ola,

Hü gerçeğin demine.

Dar gören didar göre. Canlar sefasına ere.

(Gülbenkten sonra talipler kendi ellerine niyaza edip, getirdikleri lokmaları görevliye teslim edip, eşleri ile yan yana yerlerine otururlar.)

4. ZAKİLER / Âşıklar Canlar cemevinde toplanana kadar aralarda, hizmetlerden önce veya sonra Cemle ilgili deyişler söylerler. ((Sazın bağlamanın Alevi yol erkânında, öğretimizin topluma aktarılmasında önemli bir yeri vardır, bazen bir dörtlükle bir kitaba sığmayacak bilgi aktarılabilir. Zâkir'ler sazın perdesini öpüp başına koyarak "niyaz ederek" çalıp söylemeye başlar))

ZAKİRLER Nefes.

*Ela gözlü pirim geldi
Duyan gelsin iste meydan
Dört kapıyı, 40 makamı
Bilen gelsin iste meydan*

ZAKİRLER Nefes.

*Ne ararsın baba derviş
Dervişlerde dem bulunur
Bekle pirin eşiğini
Derdine derman bulunur*

ZAKİRLER Nefes.

*Cahil bildiğinden hiç geri kalmaz
Bin nasihat etsen bir pula almaz
Kişinin ettiği yanına kalmaz
Herkes ettiğini bulsa gerektir*

5. PİR'lerin Ceme Girişi.

PİR'ler; canlardan cemi yönetmek için /destur rızalık alıp, postlarına otururlar. Cemileri mutlaka 1 kadın 1 erkek 2 pir yönetir. Birinden biri yoksa yerine toplum içinde olgun, saygın, yol erkânı az çok bilen, gülbenk okuyabilecek kadın/erkek oturur. Pirlar gülbenk ve konuşmalarını mümkün olduğunda aralarında sırayla eşit paylaşarak yaparlar.

PİR'lerin Ceme Girişi. Canlar cemevinde toplanınca, Pirlere haber verilir. Pir'ler içeri girerken:

GÖZCÜ: "Gerçeğe hü, erenler pirllerimiz geliyor." der.

Gözcü ayağa kalkın diye canlara işaret eder, canlar ayağa kalkar. Pirlar Meydana post makamı önüne gelip.

PIR'ler: *“Hü erenler! Yolunuz bilim sevgi yolu, Ceminiz Kırklar cemi, Darınız Mansur darı ola. Hak saklaya Hızır bekleye...”* der.

Ben xxxx ocağından / veya xxxxx kurumundan yetkili Ana xxxxxxxx (adını söyler).

Yanımda eş primiz.

Bende xxxx ocağından / veya xxxxx kurumundan yetkili Dede xxxxxxxx ... (adını söyler).

PİR/LER: *Değerli Canlar Alevilik yolu rızalık yoludur.*

Yolumuz gereği, bizlerin bu cemi erkânı yürütmesi için bize rızalık vermeniz gerek.

PİR-Ana: *Hepiniz dilli başlısınız.*

Bu cem erkânı yürütmek için bize rızalık veriyor musunuz?

Bile gelin, dile gelin, (bekler)

Bu erkânı yürütmek için bize Rızalık veriyor musunuz, razımınısınız?

CANLAR: *“Veriyoruz,” “Razıyız”* derlerse.

PİR: *“Hakta sizden razı olsun”* der.

Pirler: birbirlerinin omuzuna ve post makamlarına niyaz edip yerlerine oturur.

PİR: *“Dâr çeken didar göre Erenler sefasına ere...”* der, ayakta darda olan canlarda yerlerine otururlar.

Erenler cemine her can giremez

Edep ile erkân yol olmayınca

Her Kamberim diyen Kamber olamaz (dost)

Şah'ın Kanber'ine kul olmayınca

6. PİR'lerin kısa açıklaması.

PIR'ler, kısaca kendilerini tanıtip, o gün yapılacak cem hakkında kısa bir açıklamada bulunur. Ve cem başlamadan önce, cem erenlerinin birbiri ile rızalık ve gönül birliğini sağlar.

PİR'lerden kısa açıklama örneği:

Değerli canlar, bugün buraya xxx cemi için toplanmış bulunuyoruz.

Değerli canlar İnsan olarak hepimiz hayatta kalıp insanca mutlu yaşayabilmek için günlük yaşam mücadelesi içinde, çözülmesi gereken birçok sorunla Ve niye varız nereden geldik nereye gideceğiz ne olacağız gibi evrensel sorularla karşı karşıya kalırız.

Semavi Dinler tüm bu günlük sorun ve evrensel soruları çözdüklerini söylerler. Her şeyi yoktan var eden İlahi bir Allah, onun bir kitabı Kuran ve el-

çisi, Peygamber var. Allah herkesin kaderini önceden yazmış, böyle, böyle söylemiş. Bunlara kayıtsız şartsız sorgusuz, inanır uyar uygularsan tüm dünyevi sorunlar, sorular çözülür burada mutlu yaşarsın. Ölüncü de öbür dünyada cennete gider sayısız huri kızlarla ebediyen cennete mutlu yaşarsın. İnanıp uygulamazsan bu dünyada da, öbür dünyada ebediyen cehennem ateşinde yanarsın.

Alevilik böylesi bir yaratıcı Allah vs. anlayışı kabul eden bir DİN değildir. (Bizim cemlerimizde darına durduğumuz, pîrlerimiz bugüne kadar bu tür DİN Allah anlayışlarını reddettiği için katledilmiştir).

Alevilik bilimi sevgiyi canı doğayı hak adaleti, var olanı paylaşmayı savunan, sorarak sorgulayarak bilerek seven inanan. Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlık diyen, felsefi bir inanç öğretisidir. Biz bütün sorunları ve soruları bilimle sevgiyle çözeriz.

Alevilikte "vahdeti mevcut" varlığın birliği, anlayışı vardır. Âlemde var olan her şey ve bizler ebedi varlığın HAKKIN birer parçalarıyız. Onun için cemlerimizde DARINA durduğumuz Pîrlerimiz Enel-HAK demiştir. Yoktan hiçbir şey var olmaz var olan ebedi yok edilemez. Her şey hava ateş su toprak evrimleşerek gelişerek devri daim ebedi varlığını sürdürür.

Adına bugün Alevi, Bektaşî, Kızılbaş, Re-Hak, hak yolu değimiz, ışığı aydınlanmayı, olgun kâmilî bilinçli insan olmayı yol edinmiş olan Alevilik; 10 binlerce yıldır Anadolu/Mezopotamya'da, çeşitli isimler altında varlığını sürdürerek, günümüze gelmiştir. Alevilik Ortadoğu'ya 1400 yıldır hâkim olan İslami dininin baskı ve özellikle de 500 yıldır Şii İslami asimilasyonuna maruz kalmıştır. Artık bu İslami dini, asimilasyon unsurlarını, yol erkânımızdan çıkardık. Aleviliğin güzel evrensel olan öz değer ve geleneklerini koruyup, Cemlerimizi artık özüne uygun, bugün ve yarınlarımıza ışık tutacak çağdaş bir şekilde yürüteceğiz. Alevilikte bu yeni Cem erkânı bazı, özellikle yaşlı kuşak canlarımıza yabancı gelebilir. Fakat ancak bu şekilde Aleviliği öz değerlerini koruyup binlerce yıl yaşamasını sağlayabiliriz.

Muhabbet kâmilî insan olmanın okuludur. Muhabbet (ve öğretî) cemlerimizde bu konuları soru ve sorunlarımızı ele alıp toplumumuzu bilinçlendirip, bilerek severek bu yolda birlikte yürüyeceğiz.

Eş Pirde kısaca kendini tanıtip cemle ilgili kısa bir açıklama yapar.

*Açığım yok kapalım yok dünyada.
Ne ise ahvalim görsünler beni.
Hiç kimseye vebalim yok dünyada.
İster sevip ister dövsünler beni.*

7. Rızalık alma gönül birleme.

PİR: Şimdi cem erkânımıza başlamadan önce; birbirimizden rızalık alıp, gönüllerimizi birleyelim.

Edep erkân, Gerçeğe Hü.

Erenler canlar, bu meydanda bu erkânda,

Aramızda birbirleriyle küskün dargın, istekli olan varsa;

Birbirine varsın gönlünü alsın, yoksa meydana gelsin.

Yediden yetmişe cümle cem erenleri.

Birbirimizden hoşnut ve razı mıyız? (Bekler 3 defa tekrarlar)

İstekli olan varsa meydana dara durup istediğini dile getirir. Şikâyet edilen canlar da dara çağrılır. Müşküller gönül rızalığı ile çözülür. (Müşkül çözülmiyorsa her ikisi de dışarı çıkarılır.)

G3 PİR Ceme hoş geldiniz gülbenği:

“Edep erkân marifete hü”; tüm canlar ayağa kalkar darda durur.

“Cemi cümle canlar Birbirimizden hoşnut ve razı mıyız?”

“Razıyız.”

“Cemi cümle canlar Birbirimizden hoşnut ve razı mıyız?”

- “Razıyız.”

“Cemi cümle canlar Birbirimizden hoşnut ve razı mıyız?”

- “Razıyız.”

Hak erenler de cümlemizden razı olsun.

Aşığa şan dervişe nişan. (Herkes sol ve sağ yanındakinin omuzuna elini koyarak, niyazlaşsın.)

PİR: B’ismi-Şah, Ya hak,

Hak erenler durduğunuz dardan gördüğünüz didardan mahrum eylemeye.

Eksiğimizi tamam birlik ve beraberlimizim daim eyleye.

Dil bizden nefes hünkârı pirden ola.

Hü gerçeğin demine.

“Dâr çeken didar göre erenler sefasına ere...”

Erenler rızalık aldık verdik gönüllerimizi birledik.

Gelsin 12 hizmet sahipleri hizmetini eylesin.

Pir: Zakirlere destur verir.

8. 12 Hizmet Sahipleri deyişle meydana çağrılır

Zakirler; sazlarına niyaz edip, 12 Hizmet sahiplerini çağırarak deyişi çalıp

söyler. Adı okunan hizmet sahibi meydana gelir. Kendi eline niyaz edip, sırada dara durur.

12 Hizmet nefesi

*Hak'tan bize nida geldi
Canlar size beyan olsun
Şah'dan bize name geldi
Pirler size haber olsun*

*Hak canlara nazar eder
Dört nesneden âdem dizer.
Kalleş gelmiş cemi bozar
Gözcü sana haber olsun*

*Talipler dururlar dara
Yolsuzu sürerler zindana
Meydanımız temiz ola
Süpürgeciye haber olsun*

*Post serile Meydana
Şükrederiz doğa anaya
Her işimiz Rızalıkla ola
Rehber sana haber olsun.*

*Hü diyelim marifete
Kulak verelim hakikat
Canlar su gibi duru ola
İznikçiye haber olsun*

*Talip yolu yakın ister
Cahillerden sakın ister
Delil yanmaz yağın ister
Çerağcıya haber olsun*

*Gel varalım ulu divana
Rızalık sunalım erkâna
Destur verildi lokmaya
Lokmacıya haber olsun*

*Hak sırnı, beyan eyler
Gerçekler demini söyler
Canlar gelir mürvet diler
Peyik sana haber olsun*

*Yola giden kardeş bacıdır
Kırklar güruhu Nacidir
Cem kilidi kapıcıdır
Kapıcıya haber olsun*

*Âşıkların zikri saz ile
Deyiş okur avaz ile
Canlar cana niyaz ile
Zakirlere haber olsun*

*Bu yola giden haslar hası
Silinsin gönüllerin pası
Doldur ver engür taşı
Sakkacıya haber olsun*

*Şah Hatayım var olalı
Can canana yar olalı
Hak'tan bize yol kalalı
Semahcıya haber olsun*

9. 12 hizmet kuşağı ve gülbengi

12 Hizmet sahipleri meydanda yay şeklinde dâr'a durur, Pir, topluca 12 hizmet gülbengi verir:

PIR “Cem erenleri 12 hizmet sahibi bu canlar bu hizmete layık mı bu canlardan hoşnut razı mısınız?”. Diye sorar.

CANLAR “Biz razıyız Hak da razı olsun.” Derlerse.

Rehber Pir'ler ile niyazlaşır beline hizmet kuşağı bağlar. Rehber sırada duran 12 hizmet sahiplerinden birine kuşak bağlar diğerleri de birbirinin beline kuşaklarını bağlayıp niyazlaşıp dara dururlar.

G4 12 Hizmet gülbengi.

B'ismi Şah, Ya Hak, Ya Hızır.

***12 ay, 12 burç, 12 makam 12 hizmet hakkı için,
Devri daim geldiğiniz yolda, Durduğunuz darda,
Yürüttüğünüz erkânda hizmetleriniz kabul ola.***

Muratlarınız hâsıl ola! Yüzünüz ak, gönlünüz pak ola.

Hizmetleriniz Hak ve halkın birliği için ola!

***Sizler bizlerin birliği, iriliği ve diriliği için hizmet ediyorsunuz;
Hak erenler de sizleri kazadan, beladan, kötülüklerden koruya!***

Yolunuzu yolsuza, pirsuze, uğursuza uğratmaya!

İşinizi kolay eyleye! Emekleriniz boşa gitmeye!

Rehberimiz HAK ola! Yardımcımız HALK ola, Hızır yoldaşımız ola.

Destur Yürüyenin işi yürüye! Canlar hizmetine vara!

Dil bizden, nefes Pir'den ola! Hü Gerçeğin demine. Aşk ile!

Hizmet sahipleri ellerine/meydana niyaz edip hizmetlerinin başına giderler.

10. Süpürgeci/Meydancı / Ferraş

Süpürge(car) çalınır, hizmet Gülbengi verilir.

Gözcü: ***Hü erenler Süpürge hizmeti geliyor.*** (1 kadın 1 erkek) meydana gelip, 5 adım atarak, meydana süpürge çalar:

T1 = Süpürge Tercümanı:

***Ak ola, , pak ola, , arı ola, , duru ola,
Cem erenlerinin gül cemaline aşk ola.***

Sonra süpürge koltukları altında dara durup, şu tercümanı okurlar.

B'ismi Şah

Güruhu Naciyeden geldik,

Kırklar meydanını, sildik süpürdük.

Meydanımız temiz ola,

Erkânımız temiz ola,

Yolumuz temiz ola,

Yuvamız temiz ola,

Doğamız temiz ola,

Dünyamız temiz ola,

Düşüncemiz temiz ola,

**Özümüz temiz ola,
Bilimle sevgiyle dola.
Pirler a'limler hızır yardımcı ola.
Hü dost**

G5 = PİR Süpürge gülbenği.

B'ismi Şah, Ya HAK, ya Hızır.

**Hak erenler aklık ile paklık ile el emeği gönül nuru ile
Cümle canları beraber aydınlık eyleye.**

**Car çalan ellere, dar çeken dizlere,
Hak diyen, gerçeği söyleyen dillere,
Ağrı, acı zeval, kötülük vermeye.**

Hızır yoldaşın, Kadıncık Ana haldaşın ola.

Yolun aydınlık, meydanınız pak ola.

Erenler ceminde muhabbetiniz daim ola.

Dil bizden, nutuk Hünkâr'dan ola.

Hü gerçeğin demine.

Gülbenkten sonra hizmet sahipleri niyazlarını edip yerlerine geçerler.

11 - Meydan postu (Meydancı / Veya rehber)

Meydan Postu serilir, Meydancı Rehber / (gözcü ile) 4 köşesinden katlı meydan postunu kollarının üzerine alıp **“Hü erenler! Post hizmeti geliyor...”** diye üç adım atarak meydanın ortasına gelip, yere diz üstü oturup, “Desturu Pir” deyip: Postu 4 köşesini birer birer açıp, her köşesine ve en son ortasına niyaz ederek sererek tercümanını okur, ayağa kalkıp Pirden gülbangini alır, posta niyaz edip yerine oturur.

T2 = Post tercümanı

“Desturu Pir!

Hava aşkına

Ateş Aşkına

Su Aşkına

Toprak aşkına

Hak Hakikatin

Cemi Cümle canlıların gül cemaline aşk ola.

G6 PİR Meydan postu Gülbenği

B'ismi Şah Ya hak.

Bu post 3'lerin 5'lerin 7'lerin 40'ların,

72 millete aynı nazarla bakan

Kendine reva görmediğini başkasına görmeyen

**Zalimin zulmüne boyun eğmeyen
Direnen Derisi yüzülen Nesimilerin potudur.**

**Bu post masumların mazlumların
Haksızlığa başkaldıran,
Enel hak darında, insanlık yoluna serini veren
Hallacı Mansurların postudur.**

**Özünüzü sözünüzü bir eyleyin.
Ol söz vermeyin, deriniz yüzülse de
Doğru bildiğinizden dönmeyin.
Hizmetleriniz kabul muratlarınız hâsıl ola
Hak dilde dileğinizi gönülde muradınızı vere.
Cem birliğine, Bilimin sevginin keremine,
Hü gerçeğin demine.**

Meydan Post Nefesi

*Canım erenlere kurban
Serim meydanda, meydanda
İkrarım ezelden kaim
Canım meydanda, meydanda*

*Yanarım yoktur dumanım
Gönlümde yoktur gumanım
Al malım bağışla canım
Varım meydanda, meydanda*

*Kellem koltuğuma aldım
Kan ettim kapına geldim
Ettiğime pişman oldum
Darım meydanda, meydanda*

*Cahil rakiplerden kaçın
Tartıp ölçüp, bir kez biçin
Ben bülbülüm bir gül için
Zarım meydanda, meydanda*

*Gerçek olan olur gani
Gani olan olur veli
Nesimi'yem yüzün beni
Derim meydanda, meydanda*

(Meydan postu Cemlerde hizmetlerin yürütülmesi semah, dara durma vs. açısında bir çekim makam noktasıdır. Bu nokta sembolik olarak, derisi yüzülen Nesimi pirimiz adına bir post veya 72 cm büyüklüğünde bir dokuma çul veya doğal motiflerle işlenmiş kalın bir bez, deri post olabilir. (Postu kimse çığneyemez ve posta arkasını dönmez.)

12. Çerağ / delilin uyandırılması.

Çerağcı “delil” tercümanı okuyup delili (mum) uyandırır. Pirden hizmet gül-bangini alır. Delil Alevilikte tüm varlığı devri daim ettiren “şahı merdan” enerjik güç ve aynı zamanda bilim ve aydınlanmanın, kâmil insan olmanın hakkın hakikatin sembolüdür. Yoktan hiçbir şey var olmaz, Var olanda yok edilemez. Her şey devri daim eder. Bu nedenle delil yakmak söndürmek değil, delili uyandırmak ve dinlendirmek “Sır etmek” denilir. Delil uyarılmadan hiçbir cem yürütülmez. Cemlerde varlığın, 5 ana unsurun, hava ateş su toprak ve canlılar temsilen, 4 kapıda can, 5 unsur aşkına 5 mum/delil uyandırılır. (Veya varlığın birliği aşkına 1 tek mum delil uyarılır.) Uyarılan delil mumun; üstü hava/yel, ışık alevi ateş, eriyen yeri su, gövdesi toprak cevheri, delili uyaran el 5 parmak, el emek hakkın kudret elini temsil eder.

Pir; **“Delilimizi uyaralım”** der.

Çerağcı (gözcü ile birlikte), elinde bir tepside 5 mum ile 5 adım atarak;

T3 = Delil Tercümanı:

Hü Nefsi Şerrini atıp, şerlerden kurtulan, HAVA ehli, Şeri-At erenleri.

Hü Bilim sevgi ile kadim bu yana aşk ATEŞ'ine yanan TariKat erenleri.

Hü Girdiği her boşluğu doldurup, dengede duran SU Marifet erenleri.

Hü Enel HAK Geçelerin DEM'ine Turap olan TOPRAK HakiKat erenleri.

Hü Cemehli cevher, börtü böcek, can canan, Hakkın kudret EL'i aşkına.

Meydan postunun yanına diz çöküp, Çerağı koyup bir çakmakla teker teker uyandırır.

***“İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır,
Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu”***

Uyansın çerağımız bilim sevgi barış adalet için

Uyansın çerağımız sömürsüz savaşız bir dünya için.

Uyansın çerağımız yanan yakılan canlarımız için

Uyansın çerağımız eşitlik özgürlük kardeşlik için

Uyansın çerağımız aydınlık gelecek güzel günler için

Çerağı Ruşen

**Gezen dervişan
Zuhru insan
Hikmeti piran
Piri Qrosan
Şahı Merdan
Şad olsun meydan.**

Çeragın sağ soluna niyaz edip ayağa kalkar.

G7 PİR Delil Gülbengi

**B'ismi şah, ya hak.
Aksamlar hayrola hayırlar fet ola, şerler defola.
Karanlıklar mat ola, Canlar abat ola. Gönüller şad ola.
Bilim yolumuz aydınlata.
Yanan ocaklarımız sönmeye.
Gül yüzleriniz karanlık görmeye
Hak kimseye evlat acısı vermeye.
Birliğimiz dirliğimiz daim ola.
Delilimiz insanlık yolunu aydınlata.
Hizmetlerimiz Hak defterine kayıt ola!
Hak erenle dilde dileklerinizi
Gönülde muratlarınızı vere.
Hü gerçeklerin demine.**

Zakirler Delil Nefesi

*Kudret kandilinde küllü varında
Ol Hüda Şahı-Ra yaktı delili
Kırklar meclisinde ulu divanda
Kırklar bir olup yaktı delili*

*Yaktılar delili nur doldu meydan
Okundu deyişler, al ilim irfan
Arınsın gönüller kalmassın güman
Âşıklar sadıklar yaktı delili*

*Delilin Işkıyla erkân kurdular
Sorgular sordular, görgü gördüler
Semaha kalkıp Hakka vardılar
Turnayı anka yakıtı delili*

*Talip olan bilim yoluna girmeli
Ehli Hava Ateş Su Turap olmalı
Hakkı özde bilip şule vermeli
Kudret Ana yaktı delili*

*Erenler bu yolda oldular delil
Evvel özün tanı kendi kendin bil
Delile gidilen yol karanlık değil
Hacem Beştaş yaktı delili*

*Deliler yanar meydan aydınlanır
Çekilir gülbenkler cem birlenir
Erkânın sonunda delil sırlanır
A'li mi Evliya yaktı delili.*

“Yaktı delili” nakaratı ikinci söyleyişte “Kurdu bu yolu” ve üçüncü söyleyişte “Kabul eylesin” denilerek üç defa söylenmektedir.

Pir darda durmakta olan çerağcıya ve deyiş söyleyen Zakirlere (Zakir dara kalkar sazına niyaz eder)

G8 PİR Zakirlere Gülbengi

Desturu Pir, B'ismi Şah, ya hak.

Teliniz gül, diliniz bülbül ola.

Nefesleriniz hak nefesi ola.

Elinde sazın üç tel bir tahta,

Boyun eğmedi ne taca ne tahta.

Nesimi Yunus Pir Sultanların.

Adını andığınız âşıkların sadıkların

Himmeti üzerinizde hazır ne nazır ola.

Hizmetiniz kabul ola, muratlarınız hasıl ola.

Hak dilde dileğini, gönülde muradını vere.

Dil bizden, nefes pirden ola,

Hü geçeğin demine.

13. İznikçi / Tezekar Temizlikçi (El Suyu) (Sürahi leğen havlu)

Tezekâr (ibriktar) El suyu hizmeti. Bir kadın ve erkek hizmet sahipleri, önce erkek, kadının eline birkaç damla su döker ve siler, ardından kadın erkeğin ve ikisi sembolik olarak sırada oturan 12 kişinin eline birkaç damla su döküp havlu ile silerler. Dara durup pirden, hizmet dualarını alırlar. Bir doğa inanç öğretisi olan Alevilikte, canlıların varlık ve yaşamını sürdürebilmesi için zorunlu olan, 4 ana unsurdan biri olan SU kuşanır. Havamızı Suyumuzu toprağımızı temiz tutmalıyız ki canlılar sağlıklı yaşayıp gelişsinsin. Su Alevilikte 3'cü marifet kapısının sembolüdür. Suyun marifetlerinden birisi, girdiği her boşluğu doldurup dengede durmasıdır. Arifler su gibi hem arı hem arıttıcıdır, girdikleri her gönlü doldurur tam eder. Bir şişenin içine pislik doldur ağzını kapat deryaya at, bin yıl çalkalansa içi yine pistir. Su kutsanırken hem dış çevre hem iç gönül bilgi temizliğinin, doğal su kaynaklarının korunmasının vs. önemleri vurgulanır.

Gözcü "**Hü... Erenler. Hak hizmeti geliyor...**" diye Kadın erkek İki canla, Erkek elinde su dolu sürahi (ibrik) ve omuzunda bir havlu, Kadın elinde bir leğen ile meydana gelirler, "**Hû erenler**" diyerek meydana karşılıklı diz çökerler. Kadın leğeni yere koyarlar. Önce erkek kadının eline, "**Bir damladan olduk hak, Elimizi yüzümüzü Özümüzü eyleyelim pak**". 3 damla su döker ve omuzundaki havlu ile siler ve havluyu kadının omuzuna koyar. Sonra kadın sürahiye eline alıp erkeğin eline 3 damla su döker ve havlu ile kurular.

Sonra ayağa kalkıp sırayla, erkek sol elinde sürahi sağ elinde leğen ile 12 hizmet sahiplerinin el/parmaklarına birer damla su döker, diğeri de arka-

dan havlu ile kurulayarak gelir. (Kurulayan kişi havluyu dört parmağı görünmeyecek şekilde alta, başparmak üste tutar, elleri (2 işaret parmağı) kurulanacak olan kişi 2 parmağını birleştirip uzatır, kurulayıcı, alttan havluyu üste doğru birleştirip çeker ve her ikisi başparmaklarını çeneye götürerek niyaz eder.)

Ve cümle canların aşkına diye cemde olan 2 küçük çocuğun eline su döküp silip meydanda dara dururlar.

T4 = El suyu Tercümanı.

Destur Pirim!

Arifler hem arı, hem arıttıdır.

Aşk deryasında eyledik çark

İlmi deryasında yunduk arındık olduk pak

Cümle canlara el yüz göz gönül

Akıl fikir temizliği, açıklığı vere.

Hü gerçek erenlerin demine.

Nefes pirimdedir.

G9 PİR El suyu Gülbengi

B'ismi Şah, Ya hak.

Manası marifet sırrı hakikat.

Hepimiz bir damla sudan olduk hak.

Hayatı var eden damlanın aşkına,

Damlanız çağlaya gönül deryasına dola.

Her işini temiz ola, dengede dura.

Mevla'm hiçbir canı susuz bırakmaya.

Hizmetleriniz kabul, muratlar hâsıl ola.

Hak dilde dileklerinizi

Gönülde muratlarını vere.

Su döken ellere, Hak diyen dillere

Dar çeken dizlere ağrı, acı gelmeye.

Hizmetleriniz hak defterine kayıt ola.

Dil bizden, nefes pirden ola.

Hü gerçeğin demine.

Gülbenkten sonra hizmet sahipleri niyazlarını edip yerlerine geçerler.

...

Adem vardır cismi semiz

abdes alır olmaz temiz

halkı dahleylemek nemiz

bilcümle vebal bizdedir

...

Telli sazdır bunun adı

Ne ayet bilir ne kadı

*Bunu çalan anlar kendi
Şeytan bunun neresinde*

14. Lokmacı

Alevilikte lokma “Doğa Anamızın” hakkın bize sunduğu nimetlerdir ve lokma; bu nimetleri kendi el emeği alın teri ile kazanıp pişirip getirip rızalıkla paylaşma, dayanışma kültürünün sembolüdür.

Ceme gelen canlar rızalık lokmaları ile gelirler ceme girişte gülbangini alırlar. Ayrıca, belirli bir niyet adak veya ikrar görgü “yoldaşlık” ceminde ilgili kişiler cem erenlerine “lokma” yemek sunar.

Gelen ve/ya pişirilen lokmalar (küçük meyve parçaları üzüm ve/ya kuşbaşı lokma et) tadımlık olarak birkaç tepsiye konur, (üzerine dış çöpü takılır). Lokma verenler ellerinde lokma tepsi, hizmet sahibi “lokmacı” ve gözcü ile birlikte;

Gözcü **“Hayır himmet Pîrim!” Hü erenler lokma hizmeti geliyor**, der. Birlikte meydana gelip dara dururlar

T5 = Lokmacı Tercümanı.

"Hü erenler!

Evvel Hak diyelim,

Kadim Hak diyelim.

Geldi HAK Rıza lokması,

Ya Şah diyelim,

Şah versin biz yiyelim,

Demine hü diyelim,

Nefes pîrdedir."

G10 PİR Lokma Gülbengi

B'ismi Şah, ya hak.

Hak, gökten hayırlı rahmetler,

Yerden hayırlı bereket kısmet nasip eylesin.

Kazanıp var eden elleri,

Pişirip soframıza getireni

Bulunup soframızda oturanı.

Hak saklasın Hızır beklesin.

Artsın eksilmesin eşitçe paylaşılsın

Açlık insanlığa nasip olmasın

Halkımız üretsin yesin ve yedirsin

Lokmalarınız karışsın katar olsun

Bir lokmanız bin derde derman olsun

Yolunuz hak erenlerinin yolu olsun

Gönlünüz insan sevgisiyle dolsun

**Kazancınız bol sofranız dolu olsun
Yiyene yedirene aşk olsun
Kul hakkı yemek bizlere nasip olmasın
Hakka yürüyen canlarımıza rahmet olsun
Lokmalarınız kabul muratlarınız hasil olsun.
Lokma hakkına evliya keremine
Cömertler cemine.
Hü gerçeğin demine.**

Lokmacılar lokmaları dağıtmaya başlarlar. Destursuz lokma yiyen olursa, Gözcü tarafından meydana çağrılıp derneğe (örnek) 50 Lira/Euro verme cezası kestirilir (Bazı canlar bunu bir sonraki cemde lokma vermeye katılmak için bilerek gönüllü yapar).

Pir, lokmaların yenmesi için destur verir:

**" B'ismi Şah...
Lokma hakkına, evliya keremine,
Gerçekler demine, destur-u pir izniyle
Yürüyenin devranı,
Yiyenin lokması yürüsün. Gerçeğe hü..."**

Zakirler Lokma paylaşım ile ilgili bir deyiş okur...
(Geleneksel kurban deyişlerini Kurban kesimini, bayramını vs. erkânımızdan tamamen kaldırıyoruz.)

ZAKİRLER Lokma Nefesi

*Güzel aşk cevrimizi
Çekemezsin demedim mi?
Bu bir rıza lokmasıdır
Yiyemezsin demedim mi?*

*Yemeyenler kalır naçar
Gözlerinden kanlar saçar
Bu bir demdir gelir geçer
Duyamazsın demedim mi?*

*Bak şu aşkın haline
Ne gelse söyler diline
Can ü başı Hak yoluna
Koyamazsın demedim mi?*

Âşıklar harabat olur

*Hak yanında hürmet bulur
Muhabbet baldan tatlı olur
Doyamazsın demedim mi?*

*Duralım Mansur darına
Çıkalım meydan yerine
Küfrümüz iman yerine
Sayamazsın demedim mi?*

*Pir Sultan'ım der Şah'ımız
Hakk'a ulaşır semahımız
İnsanlık yolu katarımız
Uyamazsın demedim mi?*

15. Mola / Seyran (Gözcü)

Pir; Gerekirse kısa bir 10-15 dakika "Seyran" dinlenme arası ihtiyaç molası verir.

Pir, "Dâr çeken didar göre, erenler sefaya ere, gerçeğe hü..." "Eşik, beşik yoklayana" destur verir.

Mola bitince Peyik haberci, gözcü cem birleniyor diye canları içeri çağırır. Peyik haberci, gözcü (ve isteyen canlar) Dara durur.

T6 = Peyik ve Gözcü Seyran tercümanı:

***Uzak gittik yakın geldik,
Cümle kusurumuzu özümüzde bildik.
Kem bizden kerem erenlerden.
Eksik bizden tamam erenlerden.
Ya Hak dedik
Erenlerin darına durduk.***

PİR: *Ne gördünüz nereden gelirsiniz.*

CANLAR: *"Hak gördük, haktan geliriz erenler"*

G12 PİR: Seyran gülbenği

***Desturu pir. B'ismi Şah, ya hak.
Hak gören gözler yâd olmaya
Darınız dar gördüğünüz didar ola.
Seyranlarınız sefa ola
Hak sefanızı daim eyleye
Kırkların aşkına hizmetinizden şefaata bulasınız.
Rehberiniz Hak, Yardımcınız Halk ola.
Hü gerçeğin demine.***

Cemin “ana erkân” bölümüne geçilir.

16. CEM ERKÂNI

Geleneksel olarak bugüne kadar Alevilikte en az 21 değişik isim altında cem yapıldığını görüyoruz. Bunların çoğu Aleviliği İslam’a asimle etmekten başka hiçbir fonksiyonu yoktur. Bundan sonra alttaki 6 isim altında 12 hizmetin sergilendiği cem erkânı yürütülmesini öneriyoruz.

Alevilikte dardan indirme 40 erkânı/can lokması, Nikâh erkânı, Nevroz kutlaması, diğer özel günler olarak yapılmalıdır. (Bayram cemi, Kerbela 12 imam cemi, baş okutma, düğün sünnet cemi vs. tamamen kaldırılmalıdır. Hangi cem erkân yapılırsa yapılsın en önemlisi, tüm cem erkânlarından (Allah Muhammed Ali 12 imam ehlibeyt Kerbela imam Hüseyin vs. gibi (Şii) İslami söylem ve eylemle Alevi öğretisinin özü ile çelişkilidir bunlar artık kullanılmamalıdır. Gerisi Aleviliğe şu veya bu şekilde uyar.)

Bektaşî Erenlerine sormuşlar;

“Yahudileri havrası, Hıristiyanların Kilisesi, Müslümanların Camisi vs. var; Peki, Siz Alevi-Bektaşî-Kızılbaşların neyi var.

Erenler cevap vermiş; “Onların (semavi dinlerin) dışında ne varsa hepsi bizim”.

Aslında iş bu kadar basit. Semavi dinlerin dışında, olan söylem ve eylemlerin, hepsi şu veya bu şekilde Alevi yol erkânına uyar. Fakat semavi din (İslam vs.) Alevi yol erkânına asla uymaz.

YENİ ALEVİ CEM ERKÂNLARI

- 1 Öğreti Cemi.
- 2 Yoldaşlık Cemi.
- 3 Görgü Cemi.
- 4 Muhabbet cemi.
- 5 Hızır lokma Cemi.
- 6 Doğa Cemi

1 Öğreti Cemi, Erkânı

1. Öğreti Cemi, Erkânı

Alevilik sonuçta bir ÖĞRETİDİR, bu yolda, bilerek sevmek, sevdiği için yola baş koymaktır. Bu yolda bilim öğreti eğitim her şeyin ÜSTÜNDEDİR. Bu nedenle Yeni yol erkânda BİRİNCİL sırada olan ÖĞRETİ CEMİDİR

cemidir. Bunun önemi hakkında binlerce sayfa yazı yazabiliriz. Fakat bir söyledi Pir söyledi; "Bilimden gidilmeyen yolu sonu karanlıktır" diyen Pirlimiz Hünkâr Bektaşî Veli, bunu 1 cümlede özetlemiştir. Benzeri veya daha ileri güzel bir söylemde bulunan varsa nerede hangi ırk milletten her kim olursa olsun onlarda bizim pirimizdir.

Öğreti cemi, Alevi yol Cem erkânını; çocuklara, gençlere, yetişkinlere veya Aleviliği Alevi olmayıp tanıyıp öğrenmek tanıtmak isteyenlere (tanıtım) öğretim amaçlı yapılan cemlerdir.

1 Çocuklara Cem. 5-15 yaş arası çocuklara ailelerin isteğine bağlı olarak, onların anlayabileceği bir dille, pedagojik eğitimi olan öğretmen veya Pirlar tarafından, kısa kısa bölümler halinde, Alevi kurumlarında veya resmi okullarda (genel inanç tanıtım derslerinde), diplomalı Alevi öğretmeni/pirleri tarafından verilir. Bilim barış sevgi eşitlik paylaşım doğa sevgisi, hak, haksızlık, lokma saz semah vs. Cemlerdeki 12 hizmetin öz anlamı çocukların anlayabileceği şekilde yaş seviyesine göre somut örnek uygulama ile anlatılır. Bununla ilgili (Avrupa'da) bazı Alevi kurumlarımız ders programları hazırlamıştır bunlar, (Şii İslami unsurlar çıkarılarak) bu müfredatlar örnek alınabilir. Bu konuda çocuklara yönelik yeni ders programları çıkarılması gerekir. İleride bu konuda da öneriler sunacağız.

2 Gençlik Cemi; 15-30 yaş arası gençlik cemleri: Burada yine bir pedagojik eğitimi olan Alevi öğretmeni veya Piri bütün cem erkânlarını birkaç gençlik ceminde geçlerin anlayacağı dilde anlatır. Her erkân söylem vs. neden ne için yapıyor. Bu sorulara cevap verilir. Temel bilgiler verildikten sonra, Cemde tüm 12 hizmeti gençler kendisi yürütür, öğretmen pir yardımcı danışman rehber olur.

3 Yetişkinlere Öğreti cemi: Genel olarak Alevi bir ana babadan doğan kendini Alevi ve hatta Alevilikle ilgili hiçbir şey okumamış bilmemesine doğru dürüst bir ceme katılamamasına rağmen bu konuda kendini A'lim görüyor. Alevilerin %70 belki daha fazla Aleviliğin ne olduğunu bilmeden körü körüne inanıyor. Tüm Alevi canların yeni erkânname doğrultusunda yapılacak eğitim öğretimi cemlerine katılıp, Yol öğretimi inancın özünü kavrayıp "bilerek" sevip yola baş koymasını açısında yetişkinlere yönelik öğretimi cemleri yapılmalıdır. Bu cemlerde tüm cem erkânları sırayla ele alınır, Cemin her adımında canlar hiç çekinmeden neden niçin soru sorup cevap alarak bir öğretimi eğitim yapılır. Burada gelen sorular yol erkânımızın da daha somut güncellenmesine katkı sunacaktır.

4 Tanıtım Cemi: Yerli yabancı Alevi olmayan kişiler veya kurumlar Alevilik ve CEM erkânı konusunda bilgi edinmek, Aleviliği tanımak tanıtmak dolayısı ile öğrenmek (TV vs. çekimi yapmak isteyebilir). Bu Aleviliğin

dünya halkları nazarında saygınlık, meşrutiyet kazanması vs. açısından çok önemlidir. Gelen istek talebe göre bu cemlerde Aleviliğin öz temel değerleri kısa uzun isteğe göre bir tanıtım cemi ile sergilenir.

Öğreti cemlerinde, (bu yeni) Alevi cem erkânlarında olanların, tümü, alıcıların anlayabileceği bir dil, seviye şekil ve oranda sunulur. Öğreti cemlerinde herkes, cemin her aşamasında, neden niçin niye nasıl ne zaman kim vs. her türlü “N” sorusunu, diline susturucu takmadan sorabilir. Bu yolda “*Sorgulamayan cahil Sorgulatmayan Canidir.*” Hak erenler bildiğinin A’limi bilmediğinin talibidir... Bu yolda yürüyenler, Her türlü eleştiri öneri yeniliğe, gerekirse yol erkânı yenilemeye açıktır.

2 Yoldaşlık Cemi, Erkânı

2 - Yoldaşlık Cemi Erkânı

Geleneksel olarak 18 yaşına girip reşit olanlar evli iseler, eşleri veya onların rızalığı ile Alevi inanç öğretisi yoluna girmek için (ben bu yol inancı öğretiyi benimsiyorum) anlamında “ikrar cemine girip” yola ikrar veriler ve Yola ikrar verenler, aynı aileden ve aynı meslekten olmayan bir aileyi musahiplik ceminde kendilerine yol kardeşi “Musahip” yoldaş seçerler. Bunlar birbirine bağlıdır bu nedenle bu 2 erkânı “Yoldaşlık Cem erkânı” olarak birleştirdik.

Cemde yukarıdaki 12 hizmetler sırası ile yapılır. ERKÂN bölümüne gelince, Alevi yoluna yeni girene ikrar vermek isteyen veya somut bir Alevi aile ile musahip (yoldaş) olmak isteyen canlara alttaki Yoldaşlık cemi erkânı uygulanır.

(Alevi yoluna Yoldaş olmak isteyen ilgili can/lara yolun öğretinin gerekli bilgileri gerekirse 1 yıl boyu verilir. Kişi kendi bilerek severek yola yoldaş olmayı gönül rızası ile istediğinde, Yoldaşlık cem erkânı yapılır)

.....

Rehber /Gözcü ile birlikte; Alevi yoluna girecek yoldaş olacak can/ları, (ellerinde veya boyunlarında 1,5 cm uzunluğunda kırmızı bir tıgbent / tülbent (şerit) ile;

T7 = Rehber Yoldaşlık tercümanı:

***“Hü cemi cümle can, cem erenleri.
Hava, Ateş, Su, Topraktan devri daim,
Can Canan olan, Bilim sevgi Kâmilî İnsanlık yoluna
Yoldaş olmak isteyen canlarımız var. ”***

diye meydana gelip dara durular.

G13 PİR yoldaşlık gülbenği 1

Hü gerçeğin demine erenler.

Bu yol; gelme, gelme, dönme, dönme

Geri dönüşü olmayan kapıdır.

Gelenin malı, canı, bu yola fedadır.

Ol söz verme, öl sözünden dönme.

Bu yola yoldaş olanların, biri kırk, kırkı birdir.

Yârin yanağından gayri her şeyleri ortaktır.

Bu yol kıldan ince kılıçtan keskin,

Ateşten gömlek, demirden leblebidir.

Giyebilirseniz, yiyebilirseniz gelin beri.

Elinize dilinize belinize sahip olacaksınız,

Börtü böcek tüm canları insanlar bir, eşit can görecekseniz

Kendinize reva görmediğinizi başkasına görmeyecekseniz.

Aşınıza işinize eşinize yaren yoldaşınıza sadık olamaya

Aşk ile can cana evet diyorsanız gelin.

Bugün hazır değilseniz çıkın dışarı, düşünün.

Kâmili insanlık yoluna Yoldaş olmaya.

Hazır olduğunuzda gelin.

Rehber gözcü ve Yol yoldaş olmak isteyenler, bir adım geri geçilir, bi-biri ile görüşür, niyazlaşır, talip/ler yola yoldaş olmaya hazır değilse birlikte dışarı çıkarlar. Hazır iseler, 2 adım ileri gelirler.

T8 = Talip ikrarnamesi

“Yol'a yoldaş olmaya meydana geldik erenler.

Elimize dilimize belimize sahibiz

Kâmili insanlık yoluna talibiz

Olsun cemi cümle canlar şahidimiz”.

G14 PİR: yoldaşlık rızalık sorgusu

Hü erenler duydunuz işittiniz, hepiniz dilli başlısınız.

İkrar verip yola girmek üzere meydana gelen bu canların

Yola girmesini uygun görüyor musunuz?

Yola girmelerine mâni olacak bir kusurları,

Alacağınız vereceğiniz bir isteğiniz varsa,

Dile gelin bile gelin meydana çıkın hakkınızı talep edin.

...

**Erenler yola yoldaş olmak isteyen
Bu canlardan hoşnut ve razımsınız.
“Razıyız.”
Razımsınız.
“Razıyız”.**

**Sizleri hazır cem erenlerine sorduk
Her halinize hoşnut rızalık verdiler
El gövdede kaşınan yeri bilir.
Siz kendinizi nasıl bilirsiniz özünüzü yoklayın.**

**Döktüğünüzü doldurmaya
Ağlattığınızı güldürmeye
Küskün olduğunuzla barışmaya
Yıktığınızı kaldırmaya var mısınız?**

Aşk-ı rıza ile varız erenler.

**Yol yoldaşız yürünmez.
İstersen dilediğin canlardan birini kendine kefil musahip seçebi-
lirsin.
Hangi canı istiyorsan git onlara niyaz eyleyin, meydana gelin.
Veya buradaki cümle canlar yaren yoldaşımız diye meydana niyaz
eyleyin.**

Somut bir yoldaş seçti ise onlarla (yoksa yalnız) posta / meydana ni-
yaz edip darda durur. “**Edep erkân marifet hü.**” Bütün canlar ayağa
kalkıp dara durur.

**Elinize dilinize belinize
Aşınıza işinize eşinize
Yaren yoldaşınıza sadık kalacağınıza,
Kendinize reva görmediğinizi
Başkasına görmeyeceğinize.
Hakkınıza razı olup, herkesin hakkını da
Görüp gözetleyeceğinize.
Ezilenden mazlumdan yana olup
Haksızlığa karşı duracağınıza
Söz veriyor musunuz?**

“Aşk ile veriyoruz erenler.”

Burada olmayıp başka bir zaman ve yerde

**Bir can sizden davacı olup hak talep ederse
Haktan kaçmayacağınıza, söz mü?**

“Aşk söz erenler.”

**Bu ahdi ikrarı bozmayacağınıza
3’ler 5’ler 7’ler 40’lar Erenler evliyalar
Cemi cümle canlar şahit olsun mu?**

“Olsun...”

“El ele, el hakka, buraya gelin”

Yola yoldaş olan (ikrar veren musahip) olan canlar, ikişer ikişer Sağ/sol el başparmaklarını birbirine takıp Pirin huzuruna giderler. Pir bir eliyle taliplerin başparmaklarından tutar diğer eli ile. Taliplerin omuzlarına el pençe koyar.

**Eli erde yüzü yerde
Özü Mansur darında
Kâmilî insanlık yolunda.
Erenler meydanında Pir divanında
4 kapı 40 makamda kırlar ceminde
Kavli kararınız kaim ve daim ola.
Hak sizleri bu ikrarınızdan
Yolunuzdan yoldaşınızdan ayırmazın.**

**B’ismi Şah, Ya hak
Niyaz haktır âdeme
Seyrangahız âleme
El ele dedik geldik bu deme.
Hal erenler halidir
Yol erenler yoludur.
El bizden pençe Pirimiz
Hünkâr Bektaş Veli’den ola.
Rehberiniz Hak, Yardımcınız halk ola.
Hak dilde dileklerinizi
Gönülde muratlarınızı vere.
Hü gerçeğin demine.**

Pirler taliplerin boynunda asılı olan tıgbentlerini alıp taliplerin beline bağlarlar ve yeni talip yoldaşlara birer dem/dolu/bade sunar. (Tıgbent bu yolda dara çekilip asılmaya razıyım). Ve ikrarıma yoluma

bağlıyım anlamındadır.)

Canlar Pirlere ve “**Cemi cümle canların aşkına**” diye badelerini içip, meydana niyaz edip, meydanda semaha dururlar veya yerlerine geçerler.

ZAKİRLER ikrar ve musahip yoldaşlık üzerine nefes söyler.

Yola yeni yoldaş olan veya isteyen canlar nefesle birlikte semaha kalırlar.

*Bir kere uğradım hakkın cemine
Her can bencileyin dara çekildi
Canlar elin sundu aşkın demine
İkrarda mest olan pire çekildi*

*Müşahib olanlar başa geçtiler
Anda hakkın kitabını açtılar
Hakkın dolusunu dört can içtiler
Aşkın bülbülleri pire çekildi*

*Bize bade geldi içip mest olduk
Kendimizden geçip pervane döndük
Aşık söyle deyip tutuşup yandık
Yanmış sinelerim nara çekildi*

...

*Tabiata veysel âşık
Topraktan olduk kardaşık
Aynı yolcuyuz yoldaşık
Sen yolcusun ben bacmıyım*

...

*Har içinde biten gonca güle minnet eylemem
Arabiye farisiyi bilmem, dile minnet eylemem
Sıratım üzre müstakim gözettim rahimi
Zalimin talim ettiği yola minnet eylemem*

...

*Böyle ikrar ilen böyle yolunan
Mihnetli yar bana lazım değilsen
Deli gönül sevmiş vaz gelmek olmaz
Cefalı yar bana lazım değilsen
Deli gönül sevmiş vaz gelmek olmaz*

...

*Pir sultan abdal'ım ne farz ne sünnet
Yola gelmeyenden edilmez minnet*

Cümlenin muradı dünyada cennet
Söyle canım söyle dinlesin canlar

...

İkilik kinini içimden atıp
Özde ben bir insan olmaya geldim
Taht kuralı ariflerin gönlüne
Sözde ben bir insan olmaya geldim
Serimi meydana koymaya geldim

Pir; “**Semahlar saf ola, Şerler def ola, Hak yardımcımız ola,, Dâr çeken didar göre, Erenler sefaya ere, gerçeğe hü...**” Diye Semahçılara gülbenk ve gerekirse kısa, 10-15 dakika “Seyran” dinlenme ihtiyaç molası verebilir.

(Bundan sonra erkân Sakka/dolu, lokma hizmeti ile devam eder.)

3 Görgü Cemi, Erkânı

3. Görgü Cemi Erkânı

Canların yılda 1 defa özünü dara çekip sorgu görgüden geçtiği aklandığı, ikrarını yola yoldaşlığını tazelediği cemlerdir. 5-6 aile gruplar halinde ayrı ayrı günlerde görgü cemine katılıp lokma vererek görgüden geçer. Veya bir dernekte (mahalle köyde) herkes lokmaya eşit katkı sunup, her aileden bir kişi (veya musahibi) Aileyi temsilen görgüye çıkabilir. Bu şekilde tüm canlar bir cemde yıllık görgülerinden geçmiş olurlar.

Görgüye çıkanlar; Başı açık, yalın ayak, bellerinde tıgbend kuşağı ile göze batacak bir taktı ve süs olmadan meydana gelip dara dururlar.

REHBER, “**Edep erkân marifete hü der.**” Ve Görgüden geçecek canlarla birlikte meydana gelip Post önünde dara dururlar.

T9 REHBER: Görgü tercümanı:

Desturu Pir...

Eli erde yüzü yerde

Özü Mansur darında

Kâmili insanlık yolunda.

Erenler meydanında Pir divanında

Görgüden sorgudan geçmeye

Nesimi gibi yüzülmeye

Mansur gibi asılmaya

**Fazlı gibi hançerlenmeye
Tüm hata kusurlarımızı elimize aldık
Başı açık yalın ayak geldik meydana.
Geçtiğimiz 1 yıl içinde;
Bizlerden ağrınmış incinmiş olanlar varsa
Dile gelsin bile gelsin, meydana gelip
Hakkını talep etsin.**

G15 PİR Görgü sorğu gülbengi.

Erenler canlar...

**Duydunuz işittiniz. Hepiniz dilli başlısınız,
Görgüden geçmek üzere meydana gelen bu canların,
Ellerinden dillerinden hallerinde
Hoşnut ve razımsınız.
Razı olmayan varsa,
Dile gelsin bile gelsin
Öne meydana gelsin
Hakkını talep eylesin**

**Pir... Bekler meydana çıkan varsa sorun dinlerin çözüme bağlanır.
Yoksa**

Hoşnut ve razımsınız.

Razıyız.

Hoşnut ve razımsınız.

Razıyız.

Aşığa şah dervişe nişan, birbirinize raflığınızı gösterin her iki yanınızdağının omuzuna niyaz eyleyin.

Sizleri hazır cem erenlerine sorduk

Her halinize hoşnut rızalık verdiler

El gövdede kaşınan yeri bilir.

Siz kendi Özünüzü yoklayın.

Döktüğünüzü doldurmaya

Ağlattığınızı güldürmeye

Küskün olduğunuzla barışmaya

Yıktığınızı kaldırmaya

Razımsınız.

Aşk ile razıyız erenler.

Elinize dilinize belinize

**Aşınıza işinize eşinize
Yaren yoldaşınıza sadık kalacağınıza,
Kendinize reva görmediğinizi
Başkasına görmeyeceğinize.
Hakkınıza razı olup, herkesin hakkını da
Görüp gözetleyeceğinize.
Ezilenden mazlumdan yana olup
Haksızlığa karşı duracağınıza Söz mü?**

Aşk ile söz erenler

**Burada olmayıp başka bir zaman ve yerde
Bir can sizden davacı olup hak talep ederse
Haktan kaçmayacağınıza Söz mü?**

Aşk ile söz erenler

**Bu ahdi ikrarı bozmayacağınıza
3'ler 5'ler 7'ler 40'lar Erenler evliyalar
Cemi cümle canlar şahit olsun mu?**

Olsun.

Darda duranlar birbirlerinin ellerini tutarlar. Baştaki bir eliyle de pirin elini tutar. Pir baş sıradakinin omuzuna el pençe koyar.

G15 Eş-pir Görqü Gülbengi verir.

**Eli erde, yüzü yerde
Özü Mansur darında
Kâmili insanlık yolunda.
Erenler meydanında Pir divanında
4 kapı 40 makamda kırlar ceminde
Kavli kararınız kaim ve daim ola.
Hak sizleri bu ikrarınızdan
Yolunuzdan yoldaşınızdan ayırmasın.**

**B'ismi Şah Şah, Ya hak
Niyaz haktır âdeme
Seyranayız âleme
El ele dedik geldik bu deme.
Hal erenler halidir
Yol erenler yoludur.**

**El bizden pençe Pirimiz
Hünkâr Bektaş Veli'den ola.
Hak Hakikat rehberiniz,
Halk yardımcınız ola.
Hak dilde dileklerinizi
Gönülde muratlarınızı vere.
Hü gerçeğin demine.**

Canlar meydana niyaz ederler. Semah dönmek isteyen calar meydanda dururu, diğerleri yerlerine otururlar.

ZAKİRLER: Görgü sorgu etik üzerine nefesler.
Görgüden geçen isteyen canlar nefesle birlikte semaha kalkar.

*Sakin arınmadan girme bu ceme
İnsana kem gözle bakarsan eğer
Gönül beytullahtır benzer erdeme
Yapılmaz tamiri yıkarsan eğer*

*Eğrilip doğrulup dirsek çürütme
Bilmediğin şeye fikir yürütme
Beş vakit yıkanıp sabun eritme
İçin mundar gibi kokarsan eğer*

*Kin ile garazı salma araya
Rasgele merhemi sarma yaraya
Candan bir dostunu kirli paraya
Nefsini kul edip satarsan eğer*

*Her kişi olmaz sözünün eri
Girdabın çarkına bağlanmaz seri
A'limden erdemi, Cahilden şeri
Bir kefeye koyup tartarsan eğer*

*Sıtkıyla çağırın bulur mevlası
Temizle gönlünden kir ile pası
Helal kazancına haram lokması
Zehir zıkkım olur katarsan eğer*

*Dinle sükûnetle edebin takın
Kaçı kov gıybete zem etme sakın
Bile bile yersen yetimin hakkın
Taş olur midene yutarsan eğer*

*Mahmut Erdal mihnet eylemem cana
Arın divanından, durup divana
İşte o zaman insan derim ben sana
İçinden benliğini atarsan eğer*

....

*Kırkların Cemine girmek istersen
Eline diline beline sahip ol da gel
Hakkın cemali görmek istersen
Eline diline beline sahip ol da gel*

*A'limler analar kurdu bu yolu
Yola hizmet Verdi Bektaşî velî
Halkın huzurunda tartarlar sen
Eline diline beline sahip ol da gel*

*Bu yol kıldan ince kılıçtan keskin
Barışır burada dargın ile küskün
Suçlu suçun söyler olmadan baskın
Eline diline beline sahip ol da gel*

*Hüseyin Gazi'yim döner semahlar
Bir üzün tanesini bölüşür kırklar
Buraya giremez özü çürükler
Eline diline beline sahip ol da gel*

....

*Şah Hatayi yim der özümde
Hiç hilef yoktur sözümde
Eksiklik kendi özümde
Darına durmaya geldim.*

Pir; **“Semahlar saf ola, Şerler def ola, Hak yardımcımız ola,, Dâr çeken didar göre, Erenler sefaya ere, gerçeğe hü...”** Diye Semahçılara gülbenk ve gerekirse kısa, 10-15 dakika “Seyran” dinlenme ihtiyaç molası verebilir.

(Bundan sonra erkân Sakka/dolu, lokma hizmeti ile devam eder.)

4 Muhabbet Cemi, Erkânı

4. Muhabbet Cemi Erkânı

İnsan ömrüne birkaç üniversite eğitimi sığdıramaz, fakat bir birimizle mu-

habbet ettiğimizde, tüm ömrümüz boyunca aldığımız eğitim ve deneyimi temel alarak muhabbet ederiz. Bu nedenle Alevilikte; "Muhabbet kâmilî insan olmanın okuludur" denilir. Aslında en önemli olan bu muhabbet cemidir. Toplumda belirli alanlarda bilgi becerisi olan 1-2 can çağrılır, bildiği konularda topluma bilgi vermesi sağlanır. Geleneksel olarak Abdal Musa, Birlik cemi ve yöresel cemler, Alevilikte birlik berberliği rızalık ve paylaşım güncel yaşamsal toplumsal sorun ve konuların işlendiği, insanlık yoluna katkısı olmuş şahsiyetlerin anıldığı anlatıldığı, istenildiği ve ihtiyaç duyulduğunda yapılan, belirli bir konu üzerinde muhabbet edinilen cemlerdir. Muhabbet cemlerinde ikrar görgü vs. olmayacağı için post serilmez. Diğer 12 hizmetlerden örnek "süpürge" "tezzekar" vs. hizmetlerde yapılmayabilir. Fakat delil uyandırılır, saz söz, lokma, dem, semah olabilir.

ZAKİRLER: Muhabbet ve bilim öğreti deyiş nefesleri
İsteyen canlar nefesle birlikte semaha kalkar.

*Fezali insandır sorarsan eğer
Tanışıp anlamak muhabbet değer
Dünyanın merkezi insanmış meğer
Bil dedik söz oldu dinle bahtiyar*

...

*Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde
Hakkin yarattığı her şey yerli yerinde
Bizim nazarımızda kadın-erkek farkı yok
Noksanlık, eksiklik senin görüşlerinde*

...

*Pir Sultan'ım Abdal yüksek uçarsın
Selamsız sabahsız gelir geçersin
Âşık muhabbetten niçin kaçarsın
Böyle midir yolumuzun töresi*

.

*İnsan olan insan gelsin beriye
Kimi kara, kimi çalar sarıya,
Aslolan hayattır bakma deriye,
Muhabbet insana, cana muhabbet.*

..

*Ne mutlu ki bize insan olmuşuz,
İnsan sevgisini gerçek bilmişiz,
İnsanın dalında açıp gülmüşüz,
Muhabbet insana, insan olana.*

...

*Gel gel yanalım
Ateş-i aşka!*

*Şule verelim
Aevi-i aşka!*

...

*Uzaktan yakından yuh çekme bana
Sana senin gibi baktım ise yuh
Efendi görünüp bütün insana
Hak'kın kullarını yıktım ise yuh*

*Yuh yuh soyanlara
Fakire kıyanlara
Yuh nefesine uyanlara yuh*

PİR/ler:

***Semahlar saf, Şerler def ola, kusurlar af ola.
Semahlarınız kırklar semahı ola.
Hizmet gören canların hizmetleri kabul, muratları hâsıl ola.
Dil bizden nefes Pir Hünkâr'dan ola. Gerçeğin demine hü.***

5 Hızır lokma Cemi, Aşure Erkânı

5 - Hızır lokma Cemi, Aşure Erkânı

Alevilikte 13-14-15 Şubat'a isteyen canlar Hızır orucu tutar, ardından canlar için uygun olan bir günde, Hızır cemi yapılır burada Hızır lokması ve Aşure paylaşılır. Hızır (Hızır orucu lokması Hızır aşısı/ Aşure) Alevilikte paylaşma yardımlaşmanın dayanışmanın sembolüdür. Hızır ceminde 12 hizmet görülür fakat ikrar görgü vs. olmadığı için "meydan postu" serilmez.

(Bilinenin aksine, Aşurenin kaynağı 12 imam muharrem orucu Kerbela değildir Aşurenin kökeni çok eski çağlardan kalma kış aylarının sonuna doğru Şubat'ta tutulan Hızır orucu ve darda zorda kalınca birlikte yardımlaşmayı sembolize eden, birlikte pişirilen paylaşılan Hızır Aşısı/Aşuresi lokması ile ilgilidir.)

Hızır erkânında Alevilikte Hızır kültürünün dayanışmanın paylaşımın önemi anlatılır.

ZAKİRLER: Hızır deyiş nefesleri

*Benim sevdiğimin şirin sözleri
Büyüdü sinemde ne hallar oldu
Karınca yükünü fil çekmez oldu
Azdı zaman azdı ne çağlar oldu*

*Ya hızır ya hızır ne çağlar oldu
ya hızır ya hızır ya hızır ne çağlar oldu*

...
*Yola yolladım seni
Yollar yollasın seni
Hızır elinden tutsun da
Bana yollasın seni.*

...
*Pirsultan Abdalım da böyle olacak
Beklerim yolların da yavrum gelecek
Analı bablı da murad alacak
Emaneti de sana bozaltı Hızır*

...
*Ulu dağ başında yattım
Yetiş pirim Hızır yetiş
Selam verdim selam aldım
Yetiş pirim Hızır yetiş*

...
*Umutsuzların umudu
Yetiş ya Bozatlı Hızır
Gaip erenlerin adı
Yetiş ya Bozatlı Hızır*

...
*Be xweng ü bra sema heq bu
Ma vena er du ezman çerx bu
Nur ü kerema heq heq bu
Tewbe tewbe Xızır tewbe*

Pir; **“Semahlar saf ola, Şerler def ola, Hak yardımcımız ola,, Dâr çeken didar göre, Erenler sefaya ere, gerçeğe hü...”** Diye Semahçılara gülbenk ve gerekirse kısa, 10-15 dakika “Seyran” dinlenme ihtiyaç molası verebilir.

(Bundan sonra erkân Sakka/dolu, lokma hizmeti ile devam eder.)

6 Doğa Cemi, Erkânı (Hıdırellez)

6 - Doğa Cemi Erkânı (Hıdırellez)

İnsanlar olarak her şeyimizi doğadan alır doğaya veririz, Hava ateş su toprak bitkiler âlemi, hayvanlar âlemi, insanlar hepimiz doğal varlığı hakkın bir parçasıyız. Alevilik her şeyden önce bir doğa inanç öğretisidir. Hıdırellez Cemi; 6 Mayıs doğanın yeşillendiği canlandığı güllerin açtığı bolluk bereket baharın başlamasıdır. Hızır İlyas su kenarında gül ağaçları altında abı hayat ölümsüzlük şerbetini içtiği gündür. Alevilik bir DOĞA inancıdır. Alevilikte bu doğa inancı çevre bilincini vs. öne çıkarmak için, 6 Mayıs ve sonrasında havaların sıcak güneşli olduğu bir günde âşık doğada mümkünse bir su/ orman kenarında Hıdırellez doğa cemi ve kutlaması yapılır.

Hıdırellez doğa ceminde 12 hizmet görülür fakat ikrar görgü vs. olmadığı için “meydan postu” serilmez.

Alevilikte doğa inancının çevreyi koruman önemi anlatılır saz söz semah lokma dem vs. çocuklara gençlere yönelik çeşitli eğlenceler yapılır.

ZAKİRLER: Doğa üzerine deyiş nefesler

*Taş olarak ölmüştüm, bitki oldum.
Bitki olarak öldüm ve hayvan oldum.
Hayvan olarak öldüm, o zaman insan oldum.
Öyleyse ölümden korkmak niye?*

...

*İbreti, meyveler yetmeden yenmez
Açılmayan güle bülbüller konmaz
Boş bir lamba asla tutuşup yanmaz
İçinde bir miktar gaz olmayınca*

...

*Bir su bir gölde çok durursa kokar,
Azar azar çağla ak deli gönül.
Bulanık akma ki içmezler seni,
Çeşmenin gözünden çık deli gönül*

...

*Gül ağacı açılır ucu
Bir ev sahibi ile gül bacı
Çıksın bu meydana niyaz eylesin
Döksün günahını semah eylesin
A şahım erenler semah eylesin*

...

Yağmur oldum yağdım ot oldum bittim
Şekilden bin şekle geçtim de geldim
Sunuldum sofraya yenmeye gittim
Rahmandan Rahim'e düştüm de geldim

Nice yüz binlerce var idik anda
Menzile varmadan eridik anda
Hep birbirimizi yer idik anda
Aşılmaz engeller aştım da geldim

Üç karanlık odam vardı beslendim
Azalarla birer birer süslendim
Ayrılınca çığlık attım seslendim
Ağlayıp gözyaşım saçtım da geldim

Ebe göbeğimi kesti tuzlandım
Sarıp sarmalandım giydim bezlendim
Annem kanat açtı candan izlendim
İki çeşmeden su içtim de geldim

Evvel baştan kitap ilmin okudum
Okullarda bülbül gibi şakıdım
Tabiat ilmini aldım dokudum
Bu vücut ilmini seçtim de geldim

Şirini'yem nice tohumlar ekdim
Fırsat bulduğumda fidanlar diktim
Cehalet elinden ben neler çektim
Sonunda ektiğim biçtim de geldim

..

Bir Gerçeğe Bel Bağladım Erenler
Aldı Benliğimi Bitirdi Beni
Damla İdim Bir Irmağa Karıştım
Denizden Denize Götürdü Beni

..

Kınamayın Beni Hakkı Sevenler
Rüzgâr Esmeyince Dal Uyanır Mı
Küllü Boş Değildir Aşka Düşenler
Katre Düşmeyince Sel Uyanır Mı

Bütün Kâinatın Perverdigarı
Mevla Her Kuluna Vermez Bu Karı

*Gün Be Gün Artıyor Bülbülün Zarı
Goncasız Gülşene Gül Yamanır Mı*

*Buldu Celali'yi Kırklar Yerinden
Öğretip Erkânı Hizmet Verdler
Haşre Dek Bu Çarkı Çevir Dediler
Sormadım Ki Buna Kul Dayanır Mı*

...

*Ulu Dağlar Gibi Kar Olan Başım
Gözlerimin Yaşı Sel Değil Ya Ne
Hep Kalkıp İniyo Bu Zayıf Düşüm
Beni Taşa Tutan El Değil Ya Ne*

*Hey Dost Hey El Değil Ya Ne
Beni Taşa Tutan El Değil Ya Ne*

*Sorsam Ki Varmıdır Toprağın Dili
Yağmurun Yağışı Çamurun Mili
O Nedir Ağlatır Şeyda Bülbülü
Baharda Açılan Gül Değil Ya Ne*

*Hey Dost Hey Dost Gül Değil Ya Ne
Baharda Açılan Gül Değil Ya Ne*

*Fasl-I Muhabbeti Bana Yetiren
Ulu Divan Kurup Hakka Götüren
Cümle Müşkül İşlerini Bitiren
Edep Erkân İle Yol Değil Ya Ne*

*Hey Dost Hey Dost Yol Değil Ya Ne
Edep Erkân İle Yol Değil Ya Ne*

Pir; **“Semahlar saf ola, Şerler def ola, Hak yardımcımız ola,, Dâr çeken didar göre, Erenler sefaya ere, gerçeğe hü...”** Diye Semahçılara gülbenk ve gerekirse kısa, 10-15 dakika “Seyran” dinlenme ihtiyaç molası verebilir.

(Bundan sonra erkân Sakka/dolu, lokma hizmeti ile devam eder.)

17 - KIRKLAR cemi demi semahı

Bu bölümde kısaca kırklar ceminin özü anlatılır. Saki dem dolu dağıtır, Zakirler 40'lar cemi ile ilgili deyişler semahlar söyler isteyen canlar 40'lar semahına kalkar. İstek semahları dönülür. Hizmet sahiplerine hizmet gül-bengi verilir.

PİR'lerin 40'lar cemi anlatımı: “Değerli canlar İnsanlar ateşi kontrol altına alıp, ocakta yemek pişirip, geceleri çırağ yakıp, birlikte toplumsal yaşama başladığı, aşkın şarabını içip turnalar gibi semah dönmeye bağladığı günlerden bu yana kadın erkek yaşlı çocuk, azdan çok, çoktan az, 40'lar birimiz kırkımı, kırkımız birimiz için deyip 1 engürü (üzüm tanesini) ezip dem cem semah eylediler. Aleviliğin dünden bugüne uzanan köklerini Anadolu Yukarı Mezopotamya'da 10-12 binyıllık Çatahöyük Urfa Göbeklitepe'de, vs. görebiliyoruz. 40'lar ceminin özü, kadın erkek eşitliğidir, 1 lokmayı 40 canın paylaşmasıdır, birimizin kanı akarsa canı acırsa bunu hepimizin his etmesi, birimiz kırkımız, kırkımız birimiz için birlik anlayışıdır. Canların gözünün gönlünün başının serlerinin hoş olması, bütün evren gibi birlikte semah dönmesidir. Kırkların cemine her can giremez. Ben peygamberim halifeyim padişah sultanım, Malım mülküm rütbem şanımlı şöhretim var diyenler giremez. Ancak özünü fakir eyleyip halka hizmet edenler, can canan eşit üretip eşit paylaşan canlar girebilir. Yolumuz böylesine bir yoldur.”

(Burada Alevi 40'lar cemi mitolojisinin içeriği anlatılabilir.

Fakat yeni yol erkânda, Miraçlama/deyişini vs. kaldırıyoruz. Çünkü bir kişinin “Burak” ata binip uzaya çıkması vs. akıl mantık bilim ve Alevilik dışıdır. İsteyerek istemeyerek Aleviliği İslam'a asimle etmeye hizmet etmektedir. 40'lar cemini yeni bir şekilde anlatacak miraçlama yerine geçecek bir deyiş üzerinde âşıklarımız çalışıyor. O konabilir. Veya var olan 40'lar ile ilgili yüzlerce deyiş var Zakirlerimiz onları okuyabilirler.)

ZAKİRLER: Kırklar cemi ile ilgili deyiş/nefes söylerler
İsteyen canlar semaha kalkar.

*İbreti, budur mümin miracı
Onu tavaf eder güruhu Naci
Kırkların ceminde Fadime baci
Cennetin hurisi, gılmanı sensin*

*Kırklar meydanına vardım
Gelberi heyecan dediler
İzzet ile selam verdim
Gir iste meydan dediler*

Pirler = “Bir üzümü ezip 40'lara DEM eyleyen saki (sakka) hizmetimiz gelsin.”

18 - SAKİ Dem dolu hizmeti.

Alevilikte DEM demini almış, olgunlaşmış insan demektir. Nasıl su girdiği her boşluğu doldurup, çevresi ne kadar eğilip bükülse de denge de düz duruyorsa, öyle marifetli dengeli olmak vs. demektir. Kırklar ceminde kırkların üzüm suyuna banıp serleri-Hoş olduğu gibi, önce tadımlık engür suyundan dem alınır, sonra semah dönülür. (Cemlerde DEM konusu bazı canlara ter gelebilir fakat 12 bin yıllık geçmişi vardır. Bugün yapılan cemlerde bile bu dile getirilmektedir. Gerçekleri saklamanın bir anlamı yok.)

PİRler = “**Bir üzümü tanesini ezip 40'lara DEM eyleyen, saki hizmetimiz gelsin.**” der.

SAKİLER ceme katılan canların sayısı ihtiyaca göre birkaç tepsiye, tadımlık küçük bade (plastik bardak) ve engür suyundan yapılan kırmızı/beyaz şarap rakı, su ve çocuklar için birkaç çeşit doğal meyve suyu, koyar. Zamandan tasarruf için badeleri çoğunu (şarap rakı su ve meyve suyu ile doldurdular)

Ellerine alıp gelip dara durular ve şu tercümanı okurlar.

T10 Sakiler dem dolu cem tercümanı.

Bade seni bade seni

Verir miyim yade seni

Hak bilmezsin ne haddine

Bir yudumluk tada seni.

Evveli hü diyelim, ahiri hü diyelim

Yuh olsun yalancıya, ey erenler

Gerçekler demine hü diyelim”

Desturu pir.

G14 PİR: Saki dem gülbenği

Demimiz dem ola, Cemimiz cem ola.

Yardımcımız cahil değil, A'limler ola.

Gönüllerimiz bilim sevgi birlik ile dola.

Gelen dolular 40'lar badesi, hak dolusu ola

Demini alan dengesinde dura.

Hizmetleriniz kabul, muratlarınız hâsıl ola.

Gittiği yerler gam kasavet görmeye.

Hü gerçeğin demine, Destur.

SAKİLER, hazır tadımlık badeleri isteyene istediğini vererek dağıtırlar. Bu arda Zakirler: Kırklar cemi demi semahı 3 deyiş/nefes söylerler.

*"Sorma be birader mezhebimizi
Biz mezhep bilmeyiz yolumuz vardır
Çağırma meclis-i riyaya bizi
Biz şerbet içmeyiz dolumuz vardır."
(Nesimi)*

...
*Ey zahit şaraba eyle ihtiram
Müslüman ol terk et bu kilükali
Ehline helaldir na-ehle haram
Biz içeriz bize yoktur vebali*

...
*Evvelden bade-i aşk ile mestiz
Yerimiz meyhane, mescit gerekmez
Saki-i kevserden kandık elestiz
Kuran-ı natık var sâmit gerekmez*

...
*İlme değer verip uykudan kalktım
Sarık, seccadeyi elden bıraktım
Vaizin her günkü vaazından bıktım
Ramazanı sele verdim de geldim*

19 - SEMAH

Alevi yol erkânı Cemelerinde deyiş nefes söylenince (isteyen canlar) semaha kalkar, özel bir elbise veya başörtüsü vs. gerekmez. Yerde halı vs. varsa ayakkabısız dönülür. (Eğitim ve tanıtım amaçlı gençlerden semah ekibi olabilir o zaman, özel/yerel semah/folklorik elbise giyilebilir.)

*Bütün evren Semah döner
Askından güneşler yanar
Aslına ermektir hüner
Beş vakitle avunmayız*

...
*Yola yolladım seni
Yollar yollasın seni
Hızır elinden tutsun da
Bana yollasın seni.*

...
*Üryan geldim gene üryan giderim
Ölmemeye elde fermanım mı var*

*Azrail gelmiş de can talep eyler
Benim can vermeye dermanım mı var*

G15 PİR: Semah gülbengi

***B'ismi Şah, Ya Hak.
Semahlarınız saf ola, davalarınız hak ola,
Ezene karşı dura, insana saygı duya.
Varlık âleminde yürüyen,
Çarkı pervaz eyleyen, barışa kardeş,
Zulümkara dikilen bu semahınız,
Tüm mazlum halkların insanlık yürüyüşü olsun.
Kırklar semahına kaydola
Dil bizden nutuk Pirden ola
Hü gerçeğin demine.***

20 - Lokma hizmeti: Lokmaya destur Sofra gülbengi.

Lokmacılar lokmaları (yemekleri) dağıtır veya selservis olarak dizilir isteyen istediği kadar alır.
Lokmacı bir tabak lokma alıp meydanda dara durur.

T 11 Lokmacı tercümanı

***"Hü, cem erenleri!
Cemimize geldi hakkın niyazı,
Elimde yok okka terazi,
Herkes oldu mu hakkına razı? "
Herkes oldu mu hakkına razı, ,
Herkes oldu mu hakkına razı.
Diye sorar.***

Canlar: **"Biz razıyız, Hak da razı olsun."** der.
Lokmacı: **"Hakta sizden razı olsun."** der.

G16 PİR Sofra lokma başlayış gülbengi.

***B'ismi şah.
Evvel Hak diyelim,
Kadim Hak diyelim..
Geldi Hak lokması
Ya Şah diyelim.
Şah versin biz yiyelim.***

**Demine Hü diyelim.”
Destur...**

G17 PİR Sofra gülbenği, lokmalar yenildikten sonra.

**B’ismi Şah, Ya hak, Bu gitti ganisi gele,
Bozatlı HIZIR bereketini vere.
Yiyene, yedirene delil ola.**

**Çalışıp kazananlara, pişirip getirenlere,
Yiyip yedirenlere, kaldırıp götürenlere,
Nur-u iman aşk ola.
Gittiği yerler gam ve gusse görmeye.**

**Hak cümlemizi Zalimin zulmünden
Cahilin yobazın şerrinden koruya
İşimize, Erkek dişimize,
Sağlık mutluluk kolaylık vere.
Ezilen halkların birliğini daim ola.
Dünyamızda Savaşsız sömürsüz
Barış içinde bir yaşam ola.
Hakka yürüyen canların
Devri daim ruhları şad ola,**

**Havanın, Ateşin Işığın, Suyun
Bizi besleyen saklayan
Toprağın HATIR hakkı için
Börtü böcek, bitki çiçek,
Doğa ANAmıza şükürler ola.**

**Hak cümle canlarımızı
Bilim sevgi rızalık yolundan
Darından didarından
Kavli kararı, ikrarında ayırmaya**

**Açlık insanlığa nasip olmaya.
Bir lokmanız bin derde derman ola.
Yolunuz hak erenlerinin yolu ola.
Dünyada barış olsun, gönüllere sevgi dola.
Kazancınız bol sofranız bereketli ola.**

**Hak dilden dileklerimizi,
Gönülde muratlarımızı vere.
Biz birini yedik, hak binini vere.**

***Dökülenini doldura,
Ağlayanını güldüre,***

***Hak erenler cemi cümlemizi
Saklaya, bekleye, ağrı, acı,
Elem, keder göstermeye,***

***Lokma hakkına, evliya keremine,
Cömertler cemine, Hü gerçeğin demine
Dil bizden nefes Hünkârı Pirden ola.
Hü gerçeğin demine.***

21 - COŞKU UMUT Direniş

Bu yelendirme bölümünde, yol erkânı öven, coşku umut verici aşk ve direniş deyişleri söylenir, semahlar dönülür.

*Kâinatın aynasıyım
Mademki ben bir insanım
Hakkın varlık deryasıyım
Mademki ben bir insanım*

...

*Dört kitabı koyup torbaya astım
Cennet hurisinden ilgimi kestim
Muskacı hocaya sanmayın sustum
Ağzının payını verdim de geldim
(Âşık ibreti)*

....

*Şalvarı şaltak Osmanlı
Eğeri kaltak Osmanlı
Ekende yok biçende yok
Yiyende ortak Osmanlı*

...

*Dünyanın ucunda bir gül açılmış
Efil efil esen yele merhaba
Karanlığın sonu bir ulu şafak
Sarp kayadan geçen yola merhaba*

....

*Uyur idik uyardılar
Diriye saydılar bizi
Çoban olduk ses anladık
Sürüye saydılar bizi*

...

Şu milleti güruh güruh gezelim

Mazlumları bir katara dizelim
Zalımların sarayını bozalım
Yıkalım bakalım nice olursa olsun

...

Benim kâbem insandır,
Kuranda kurtaranda,
İnsanoğlu insandır,
Hele hele nenni dost nenni

...

Ey şahin bakışlı, bülbül arazlım
Bir eli kadehte, bir eli sazlım
İste ben giyom, kal ahu gözlüm,
Ne sen beni unut, nede ben seni,

Pirler / Zakir ve semah dönenlere gülbenk verir.

G 18 PİR: Zakir ve Semah gülbenği

B'ismi sah, Ya Hak.

***Dilinize elinize telinize pirinize yüreğinize sağlık ola
Semahlarınız saf ola, davalarınız hak ola,
Hak sizi yolunuzdan yoldaşınızdan ayırmaya
Birliğinizi dirliğinizi daim eyleye
Dil bizden nutuk Pirden ola
Hü gerçeğin demine.***

22. CEM BİRLEME OTURAN DURAN

G 19 PİRLER CEM birleme Gülbenği.

B'ismi Şah, Ya Hak.

***Nefeslerimiz boşa gitmeye,
Yanan ocaklarımız ışıklarımız sönmeye,
Akan pınarlarımız kurumaya.
Hak kimsemize evlat acısı vermeye,
Genç yaşta göçürmeye,
Yaşlılıkta yalınız bırakmaya.
Cümle canlar dünya nimetlerini eşitçe paylaşa,
Bilim ve sevgi yolundan ayrılmaya.***

***3'leri 5'leri 7'lerin 40'ların
Uluların pirlerin***

**Âşıkların sadıkların aşkına.
Halımızı Hal eyledik
Yolumuz yol eyledik
Nefes eyledik,
Semah eyledik
Lokma eyledik
Saz eyledik
Söz eyledik,
Dem eyledik
Dil eyledik,
Bir eyledik
Cem eyledik
Hak Halk Yoluna yoldaş eyledik,
Cemimiz kabul ola muratlarımız hâsıl ola.**

**“Oturan duran, kovsuz-gaybetsiz evine varan
Yastığına baş koyan, sağ yata sefa kalka,
Hayırlı işler hayırlı düşler göre.
Hak dilde dileğinizi gönülde muradınızı vere,
“Dâr çeken didar göre, erenler sefaya ere,
Hü Gerçeğin demine...”**

23. 12 Hizmet Sonu.

12 hizmet sahipleri; Rehber postu kaldırır, Çerağcı delili eline alır, 12 hizmet sahiplerinin hepsi dara durur. Çerağcı delilleri dinlendirir.

T 12 Çerağcı tercümanı

**“B’ismi Şah
Dinlensin delili hikmet
Hak olsun Mâh-ı Muhabbet
Gerçeğe hü...”**

G 19 PİRLER 12 hizmete Gülbenği.

**“Desturu Pir. B’ismi Şah
Hizmetleriniz kabul muratlarınız hâsıl ola.
Cem erenlerinin gül cemaline aşk ola.
Daha nice cemlerde sağlıklı bedenlerle
Hizmetler yapmak cümnenize nasip ola.
Kadıncık Ana haldaşınız, Hızır Yoldaşınız ola.
Dar çekenler didar göre, erenler sefaya ere.**

Hü gerçeğin demine.

CEM'lerde 12 HİZMET sıralaması.

24. CEM'lerde 12 HİZMET sıralaması:

- 1- Ceme (lokmaları ile) gelen canlara (rehberin) hoş geldin gülbengi.
- 2- PİR'lerin ceme girişi, erkân yürütmesine (rehberin) Rızalık gülbengi.
- 3- Pirin Post meydan ve ceme başlangıç gülbengi.
- 4- Zakirlerden ceme gelen canlar hoş geldin deyişi.
- 5- Pirin yapılacak olan cemle ilgili kısa konuşması.
- 6- Küskün dağın barış rızalık, nişan istenmesi.
- 7- 12 hizmet çağrı deyişi ve hizmet gülbengi.
- 8- Süpürge çalınması ve hizmet gülbengi.
- 9- Meydan postu serilmesi ve hizmet gülbengi.
- 10- El yıkama ve hizmet gülbengi.
- 11- Delil uyandırması ve hizmet gülbengi.
- 12- Zakir delil deyişi
- 13- Lokmaya katılanlara hazırlayanlara hizmet gülbengi.
- 14- Lokmaya paylaşım deyişi ve Zakirlere hizmet gülbengi.
- 15- 4 kapı doğayı kutsama can birleme
- 16- ERKÂNA geçilmesi (ne ile ilgili cem yapıyorsa, Öğreti Cemi, Yol-
daşlık Cemi, Görgü Cemi, Muhabbet Cemi, Hızır lokma Cemi, Doğa
Cemi, Anma cemi, bölümlerine bakınız?)
- 17- Saki sakka dem dolu hizmeti.
- 18- Kırklar cemi birleme deyişi (niyaz dar)
- 19- Semah/lar ve hizmet gülbengi.
Ara ihtiyaç molası.
- 20- Lokma hizmeti destur ve gülbengi.
- 21- Coşku umut direniş deyileri.
- 22- Cem birleme telkin, Oturan duran.
- 23- 12 Hizmet sonu (Postun kaldırılması Delil sırlanması)

Alevi kurum yönetimleri ve pirlerin görev ve sorumlulukları

Değerlerimizin yaşayabilmesi, mücadelemizin amacına ulaşabilmesi ile gerçekleşebilir. Bu amaçla insanlığa yaraşır, evrensel değerleri kabul eden, farklılıkları zenginlik sayan, adaletli ve özgürlükçü bir Anayasa'nın hazırlanabilmesi kurumlarımızın ortak hareket etmesi ile mümkündür. Bunun gerçek-

leştirilebilmesi amacıyla örgütlerimizin organize olarak harekete geçirilmesi ve ortak öneriler ile güç birliğinin önünü açacak çabalarda bulunulmalıdır. Devletin Alevisi olmak istemiyorsak, Aleviler çeşitli konularda kendi bilimsel çalıştaylarını yapıp, kendi sorunlarını çözüp, devletle ilgili olan taleplerini belirleyip kararlılıkla savunmalıdır.

Bu amaçla evrensel güç birliğinin daha da yükseltilebilmesi amacıyla Avrupa ve Türkiye'deki Demokratik Alevi örgütlülüğünün içindeki dağınıklığın bir an önce giderilmesi, birlikte hareket etme potansiyelinin güçlendirilmesi, ilişkilerin belli bir protokole bağlanması gerekmektedir.

1. Maalesef bugün Alevi toplumu ve kurumları arasında ortak bir Alevilik anlayışı yoktur. Aleviliğin İslam'ın özü olarak yorumlayanlardan tutun, Alevilik Türk, Kürd, Arap kültürü, Alevilik İslam'ın bir mezhep tarikatı, Alevilik kendine özgü bir inanç, Aleviliği Ateizmle bütünleştirmeye kadar çok farklı ve birbiri ve YOL ile çelişen Alevilik anlayışları vardır. Aynı şekilde Alevi kurumları arasında da kurumsal bir bütünlük yoktur. Önüne gelen çeşitli isimler altında Alevi kurumu açmaktadır, açılmasında, Alevi toplumunun renkli çeşitli olmasında bir sorun yoktur. Fakat kendine Aleviyim diyen kişi ve kurumların ortak KİMİZİ ana bir çizgiyi "tüzüğü" benimsemek kurumsal toplumsal bütünlük beraberlik oluşturmak zorunludur. Her çevrenin kendi Alevisini yaratıp örgütlemeye çalıştığını görüyoruz. Alevi örgütlenmesi kurumları, devletten, milliyetçilikten, dinden ve siyasi partilerden bağımsız özek, sivil toplum kuruluşu olarak yapılandırılmalıdır. Bu özerk Alevi örgütlenmesinin siyaset yapamaz veya Aleviliğin amaç ve öz değerleri için uyuşan siyasi partilerle iş birliği, ittifaklar yapamaz anlamına gelmez, tam tersi amacına ulaşmak için siyasi çalışma, iş birliği ittifak yapmalıdır fakat özerk olmalıdır.
2. Öncelikle var olan Alevi kurumları bir araya gelip, bilimsel çağdaş ortak bir Alevilik tanımı ilkeleri ve genel bir Alevi kurum tüzüğü üzerinde anlaşmalı, bunu da üye tabanının onayına rızalığına sunmalıdır.
3. Alevi kurum yönetimlerine %50 kadın kotası eş başkanlık ve peş peşe max 2 dönem yönetime de kalma kısıtlaması getirilmeli. Bu şekilde değişik canların kurum yönetimlerine girip sorumluluk alması sağlanmalıdır.
4. İlkokula bile gitmemiş "dedelerin" iyi kötü alevi yol erkânını bu günlere getirdiği doğrudur. Fakat bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır diyen bu yolu, artık bu eğitimsiz ehliyetsiz dedelerin yürütmesi yönetmesi mümkün değildir. Bu çağda artık eski ocak sistemi ve Mürşit Pir Rehber Talip musahiplik ilişkisini de yürütmek sürdürmek mümkün değildir. Cemlerin Alevi toplumdaki yeri, önemi, işlevi değişmiştir. Kültür, sanat, edebiyat, teorik bilgi ve her şeyden önce, insan olmayı sosyal paylaşımı, bütün kimliklerin üzerinde tutan ve yeryüzünü sevgiyle kucaklayan Aleviliğin insanlığın öz değerlerine ağırlık vermelidir.
5. Alevi kurumları acil kendi "PİR okulları" kurmalı, Alevi piri olacak kadın erkeler, liseden sonra 4 yıllık bir eğitime tabi tutulup, Alevi öğretisi, felse-

fe, dinler tarihi, sosyal bilimler, iletişim psikoloji, hukuk vs. tüm bilim dallarında temel eğitim almalı ve sadece bu eğitimi alanlar Pirlük hizmeti yapmalıdır. PİR eğitim sistemi kurulup yeni pirlüklerin yetişmesi biraz zaman alacaktır. Bu süre içinde dernek yöneticileri talipler biraz uyanık olup. Mümkün olduğunca aydın çağdaş Pirlükleri cemelere çağırmalı ve bu yöndeki taleplerini (dedelere) bildirmeli. İslamcı vs. dedelerin cem yürütmesine izin vermemelidir. Kimse bu tür hurafe cemelere katılamamalıdır. Eğitimi ehliyeti diploması olmayan hiç kimsenin “evladı resul” veya “Ocak evladıyım” gibi unvanlar altında pirlük yapmasına, bir Alevi “ruban sınıfı” oluşturulmasına izin verilmemelidir.

6. Pirlük talip seçmez, talipler Piri seçer. Alevi kurum yönetimleri cemevleri vs. orada hizmet yapacak Pirlükleri eğitilmiş diplomalı pirlükler arasından toplum kendi seçmelidir. İnanç önderleri Pirlükleri kurum yönetim ve genel kurullarının üstünde olamaz. Alevi kurumlarının en yüksek organı üyeleridir genel kurullardır.
7. Alevi kurumları Pirlüklerin ve kurumların tüm giderlerini kendi toplumundan karşılamalıdır. Bunun için merkezi sistematik ve otomatik olarak üyelik aidatları (rızalığı bağlı inanç vergisi) toplanmalıdır. Gelen gelirin belirli bir yüzdesi %10'u üst kurum giderleri geri kalan örnek %90'ı yerel kurum hesabın direk aktarılmalıdır. Tüm Alevi toplumu ve kurumları devlet diyane kurumuna ve okullarda zorunlu din derslerine ve zorunlu vergiden inançlara bütçe ayrılmasına karşı çıkılmalı, devletin veya belediyelerin Alevi kurumlarına karışmasına izin verilmemelidir. Yani her inanç kendi kendini yönetip tüm giderini kendi toplumundan karşılamalıdır.
8. Alevi kurum yönetimlerinin görevi, ortak tüzük Alevilik anlayışı etrafında Alevi kurumlarını demokratik bir şekilde yönetmek, alınacak kararlara üyelerin katılımını sağlamak, kurumun maddi manevi altyapısını güçlendirmek, üyelerin her türlü sosyal kültürel eğitimsel inançsal ve siyasi ihtiyaçlarına cevap vermektir. Pirlüklerin görevi daha çok toplumu bilgilendirmek, üyelerin kurum çatısı altında, birlik beraberlik barış huzur içinde yaşamasına katkı sunmaktır.

CemEvlerinin işlevi iç, dış mimarisi ve cem düzeni.

Alevilerin Ocak ve Dergâh, (Tekke, Zaviye, Hangah), Cemevi, modern dernek ve vakıfları kendilerini yenileyemedikleri için Alevilerin inançsal ve sosyal ihtiyacını karşılamaktan ne yazık ki uzaklaşmıştır. Bu nedenle ihtiyaç ve beklentilerimiz doğrultusunda yeniden yapılanarak Alevice özgünlüğünden taviz vermeden günün koşullarına uygun hale getirilmelidirler. Aynı zamanda Ocak, Dergâh, Dernek ve Vakıflarımızda hizmet yürüten canlarımızın kişisel beklenti, kariyer, statü kaygılarını bir kenara bırakarak Alevi-Kızılbaş-Bektaşî İncancımızın özünü, “İslami dil ifade ve uygulamalardan” korkusuzca arındırılmış, ilkeli bir şekilde savunmalı ve yaşatmalıdır.

Dergâh, hangâh, tekke, cemevi, ziyaretgâh, kültür merkezi, dernek ve vakıflarımızda Alevi felsefesine uygun kitap, doküman, sembol, simge, hikmet ve söylemler dışında bulunan görsel ya da yazılı herhangi bir simge ve bilgiye yer verilmemesi için çaba harcanmalıdır.

Bağımsız Cemevlerimizin yerel geleneklerin uygulanması konusunda özgünlük ve hassasiyet içinde olmalarının özendirilmesine ve desteklenmesine ancak, örgütlü Alevi dernek ya da vakıflarına bağlanmaları konusunda çaba gösterilmelidir.

Cemevi mimari ve tasarımları açısından gözden geçirilerek Alevi geleneklerine uygun sanatsal ve simgesel düzenlenmesine destek olunmalıdır. Cami tarzı cemevi yapılmasının önüne geçilmelidir. Cemevleri hiçbir semavi dinin ibadet yeri ile birlikte tasarlanıp inşa edilmemelidir.

Cemevlerinin resmi olarak tanınması için; Anayasa ve uluslararası sözleşmelerden kaynaklı elde edilen hakların ihlalinin devam ettirilmesi nedeniyle Demokratik mücadelenin daha ileri bir noktaya taşınması gerekmektedir.

1. Alevi cemevleri cami, kilise vs. gibi günlük dini tapınma yerleri değildir. Cemevleri her türlü eğitim sosyal kültürel kursların, siyasi toplantıların ve inançsal faaliyetlerin yapıldığı otak mekânlardır, Alevi Kültür Merkezleridir. Cemevlerinde düğünde yapılır eğlencede, eğitimde siyasette yapılır, cenazede kaldırılır. Yani cemevleri çok fonksiyonlu insanların her türlü sosyal kültürel ihtiyaçlarına cevap verecek şekil ve işlevde olmalıdır. (Yılda yapılacak 3-5 cem muhabbeti için özel dayalı döşeli ayrı bir lokal mekân gerekmez.)
2. Tüm Alevi cemevleri ve derneklerinden, İslami resim ve figürler (Hz. imam Ali, Zülfikar kılıç, 12 imam, ehlibeyt, Kerbela vs.) kaldırılmalıdır. Bunların hiçbirisinin Alevilikle zerre ilgisi yoktur. Aynı şekilde Aleviliğin 73 millete bir nazarla bakmayan bizden değildir, ilkesinden hareketle Alevilikte ırkçı, milliyetçi yaklaşımlara izin verilmemelidir, Atatürk milli bayrak vs. Alevilikle direk ilgisi olmayan resim ve yazılar cemevlerinden Alevi kurumlarından kaldırılmalıdır. Alevilik bir millete devlete tabi değildir, evrenseldir.
3. Her ne ararsan kendinde ara, Enel-Hak, Hak doğa insan vahdeti mevcut diyen Aleviliğin en temel sembolü; kadın erkek semah dönen insan ve sazdır, ışıktır güneştir alevdir, turna, güvercin, gül, dağ evren doğadır. Bugün baktığımızda Alevi kurumlarının logo sembollerinde de bu geçmektedir. Alevi Ozan ve pirlerin, katliamlarda kaybettiğimiz canları resimleri ve felsefeleri doğa ile ilgili resimler semboller, asılabilir. Fakat dikkat edilmeli dernekler cemevleri, (şehitlerin resmi vs. diye) mezarlığa çevrilmemelidir. Cemevi ölümlere değil dirilere hizmet sunulan mekânlardır.
4. Cemlerde beli bükük namaz kılar gibi yere oturma, yerlerde sürünme kaldırılmalıdır. Aleviler artık, dik oturmalı, dik durmalı ayağa kalmalıdır. Eskiden köylerde evler küçük nüfus kalabalık insanlar alışık yere oturuyordu. Çalışımızda çocuklar 1 yaşına gelmeden sandalye oturuyor, vü-

cut öyle alışıyor, insanların cemde 4 büklüm uzun süre yere oturması imkânsız. Eski Alevi dergâhlarında cem odalarına baktığımızda 35-40 cm yükseklikte sedirler olduğu görülmekte. Bugün de cem evlerinde insanlar özel yapılmış sedir veya sandalye / oturakta oturmalıdır. Herkesin birbirini ve cem meydanını görmesi, oturulacak yerlerin yarım daire, amfi şeklinde yerden yükseltilmesi veya tersi erkân yürütülecek meydanın yerden birkaç basamak yükseltilmesi ile sağlanabilir. Cemde oturma düzeninde en önemli olan mümkün olduğunca cemal cemale olma canların birbiri ve meydanı görmesidir. Kadın erkek ayrı haremlik selamlık (bölümü) olmamalıdır. Canlar eşleri ile yan yana oturmalıdır.

5. Cemevi bahçeleri heykel ve beton yığına çevrilmemelidir. Mümkün olduğunca yeşil çimen içinde, çocuk oyun bahçesi, spor yapılabilecek aletler, yaşlıların oturacağı gölgelik çay evi, mangal köşesi, çeşitli meyve ağacı, güller, Aleviliği sembolize eden su fıskiye vs. açık hava amfisi, olan bahçeler olmalı.
6. Alevi kültür merkezi /cemevleri binalarının mimarisinde, mümkün olduğunca (cami, kilise gibi) tek tip mimariden kaçınılmalıdır, çağdaş mimari yaratıcılığa ve çeşitliliğe yer verilmelidir. Binaların şeklinde, çeşitli Alevi sayı ve sembolleri olabilir. AKM, cemevlerinin dış cephesine; Aleviliğin sembolü olan Kadın erkek semah saz güneş vs. kurum logosu dışında (Alevilikle direk ilgisi olmayan) başka bir yazı resim olmamalıdır. (Cami cemevi aynı bahçede projelerine kesinlikle karşı çıkılmalıdır).
7. Park sorunu: Araba motor bisiklet vs. için mümkünse özel park yeri olmalı. Cemevlerinin proje aşamasında, park yerlerinin arsanın durumuna göre, Ana binanın yanına mı, binanın altına veya bahçenin altına mı yapılacak en uygun olanına karar verilmelidir.
8. Bir Alevi Kültür Merkezi / Cemevinde neler olmalı? (Yerel toplumun kalabalığı ve ihtiyacına göre)

1. Cem ve (toplantı/konser salonu)
2. Kütüphane (Kitap dergi gazete, oturma okuma odası)
3. Yönetim kurulu odası/büro /arşiv.
4. Pir / yol erkân kurul odası.
5. Gençlik odası.
6. Saz kursu müzik odası
7. Semah folklor spor odası
8. Kurs seminer AV medya odası
9. Tam teşkilatlı mutfak,
10. Yemek odası kantin (ve gerekli servis malzemesi)
11. Çay ocağı günlük oturma, tv salonu
12. Çocuk oyun odası
13. Atölye aktivite odası
14. Grup çalışması toplantı odası
15. Malzeme deposu

16. WC

17. Cenaze hizmeti bölümü / morg.

16; Alevi CEM-evi tarihi.

Cemlerde söylenecek deyiş ve semah örnekleri

Saz, semah, deyişler Alevi yol erkânının olmazsa olmaz önemli bir parçasıdır. Çağdaş Alevi erkânlarında söylenebilecek eski yeni semah ve deyişleri aşağıdaki başlıklar altında toplayıp müzik video klipleri ile birlikte, DAB "www.Alevi.com" sayfasında ve ayrıca bir kitap olarak yayınlayacağız.

1. Ceme giriş deyişleri hoş geldiniz erenler
2. 12 hizmet
3. Delil
4. Alevi Varlık felsefesi
5. Yol erkân meydan
6. Devriye deyişleri
7. Şathiyeler (cennet cehennem din İslam eleştirisi)
8. Alevi ahlak etiği
9. İkrar deyişleri
10. Nasihat
11. Lokma
12. Paylaşım
13. Rızalık, rıza şehri
14. Siyasi duruş direniş
15. Mazlumdan yana olmak
16. Muhabbet
17. Kızılbaş kadın
18. Sevgi aşk
19. Ulular pirlar
20. Alevilikte doğa bilinci
21. 40lar (Cemi)
22. Dem dolu
23. Semahlar
24. Hızır deyişleri
25. Newroz deyişleri
26. Katliamlar anma günleri
27. Birlik coşku
28. Yolu erkânı öven deyişler
29. Kütçe + Yarsani deyişleri
30. Zaza'ca Alevi deyileri
31. Başka dillerde Alevi deyişleri

Bu kitapta fazla yer tutmaması için, örnek olarak altta bazı deyişlerden sadece 1'er beyite yer veriyoruz. Bu deyiş ve semahların devamını internette bulabilirsiniz. Önemli olan bundan sonra Alevi aşık ozan zakirlerimizin, yol erkânda, cemlerde, gece ve toplantılarda söyleyeceği deyişlere dikkat etmesi, Din-İslami ve ıkçılık vs. içeren deyişleri okumamasıdır. *(Bazı güzel deyiş ve semah müziklerine yeni daha güncel çağdaş deyişler yayımlanabilir veya var olanların içeriği din-islami unsurlardan temizlenerek, güncellenerek okunabilir.)*

Alevi deyiş ve semah örnekleri:

1

Kudret kandilinde küllü varında
Ol Hüda Şahı-Ra yaktı delili
Kırklar meclisinde ulu divanda
Kırklar bir olup yaktı delili

2

Ondört bin yıl gezdim pervanelikte
Sıdk-ı ismin duydum divanelikte
İçtim şarabını mestanelikte
Kırkların ceminde dara düş oldum

3

Mende sıgar iki cihan,
Men bu cihana sığmazam
Yersiz, yurtsuz cevher menem,
Hiçbir mekâna sığmazam
Hem sedefim hem inciğim,
Sırat'tan da geçiciyim
Bunca atlas kumaş ile
Men bu dükkâna sığmazam

4

Bu dünyanın temelini
Kurup yoğuran ben idim
Hiç yok iken âdem nesli
Âdemi doğuran ben idim

5

Bir kandilden bir kandile atıldım
Turab olup yeryüzüne saçıldım
Bir zaman Hak idim Hak ile kaldım
Gönlüme od düştü yandım da geldim

6

Hak'tan bize name geldi
Pirim sana beyan olsun
Şah 'tan bize name geldi
Rehber sana haber olsun

7

Daha Allah ile cihan yok iken
Biz ani var edip ilan eyledik
Hakk'a hiçbir layık mekân yok iken
Hanemize aldık mihman eyledik

8

Söyletmeyin şu *Meluli* deliyi
Nideyim ben gelip geçen nebiyi
İsa gibi diri kalan ölüyü
Sol lebinden akan Dost ırmağıdır

9

Ey hoca hak âlem bir, şirkimiz yoktur,
Şeytan gizleyecek kürkümüz yoktur,
Cehennem narından korkumuz yoktur,
Biz Ateşin Aleviyiz aşk yananlardanız

10

Bölük bölük olup gelen dedeler
Dedeler, siz yağmadan mı geldiniz?
Bölük bölük olup gelen dedeler
Dedeler, siz yağmadan mı geldiniz?

Kul Himmet'in bu sözüne küstünüz,
Hasım olsun hırka ile postunuz,
Talipleri damızlıktan kestiniz,
Dedeler, siz yağmadan mı geldiniz?

11

Gül ağacı açılır ucu
Bir ev sahibi ile gül bacı
Çıksın bu meydana niyaz eylesin
Döksün dertlerini semah eylesin
A şahım erenler semah eylesin

12

Bir Şah olsam hükmeylesem cihana
Kilise, mescidi yıkar giderdim
Okullar yapardım bütün insana
Cehaleti kökten söker giderdim

13

Dinlersen sözümü verem haberi
Boş yere bekleme büyük mahşeri
Eğer ister isen cennetle huri
Yârin kucağından başka yer değil

14

İbreti, kölelik son bulsun yeter
Yoksul hep çalışır, ağa yan yatar
Doğru söyleyene çamurlar atar
Dişlerin bileyip durmadan gider

15

Evvelden bade-i aşk ile mestiz
Yerimiz meyhane, mescit gerekmez
Saki-i kevserden kandık elestiz
Kuran-ı natık var sâmit gerekmez
(*Âşık İbreti*)

16

İbreti, razıyım lütufa kahra
Asla değer vermem cahile köre
Elim göğe açıp eğilmem yere
Gönülden bağlıyız cânânımıza

17

Evvel ahir budur sizlere sözüm
İbreti, hizmette her zaman gözüm
Asıl vücut cami, orda namazım
Her ne arar isen insanda imiş

18

İlme değer verip uykudan kalktım
Sarık, seccadeyi elden bıraktım
Vaizin her günkü vaazından bıktım
Ramazanı sele verdim de geldim

19

İbreti, böyle bir ferdim
Sade insanlıktır derdim
Hep gönlümü dosta verdim
Sanma ki ona pişmanım

20

İbreti, meyveler yetmeden yenmez
Açılmayan güle bülbüller konmaz
Boş bir lamba asla tutuşup yanmaz
İçinde bir miktar gaz olmayınca

21

Kaşın mihrabımdır, kâbem yüzündür
Söylerim çıktıkça avazım benim
Benim kiblegâhım iki gözündür
Her vakit sanadır niyazım benim

22

İbreti, budur mümin miracı
Onu tavaf eder güruhu Naci
Kırkların ceminde Fadime bacı
Cennetin hurisi, gılmanı sensin

23

İbreti, nidersin yahşi yamanı
Evvel ara kendindeki noksanı
Zalime, namerde etme ihsanı
Seni canı dilden sevmeyenlere

24

Minareye çıkıp bize bağırma
Haberimiz vardır, sağır değiliz
Sen kendini düşün bizi kayırma
Sizlerle kavgaya uğur değiliz

25

Yara şüphe yok, herkesten güçlüsün
Lâkin zulmü sona erdirmiyorsun
En azından bizim kadar suçlusun
Niçin şeytanları öldürmüyorsun

26

Alçakta yüksekte yatan erenler
Yetişin imdada aldı dert beni
Başım alıp hangi yere gideyim
Gittiğim yerlerde buldu dert beni

Demi demi şirin demi
Gelir geçer dünya gamı

İyilere cennet cemal
Kötüye kasavet gamı
Hudey hudey şah aşkına
Sen yardım eyle düšküne

27

Salını salını cananım
Gelen efendim
Gel böyle sallanma güzelim
Göz değer sana
Al yeşil giyinmiş cananım
Gelen efendim
Sonra rakiplerden güzelim
Göz değer sana
Gel ha gel. Yürü canan daaa.. Yürü..

28

Bir nefesçik söyleyeyim
Dinlemezsen neyleyeyim
Aşk deryasın boylayayım
Ummana dalmağa geldim

29

Yine dertli dertli iniliyorsun.
Sarı durnam sinen yaralandı mı
Hiç el değmeden de iniliyorsun
Sarı durnam sinen yaralandı mı
Yoksa ciğerlerin parelendi mi
Pirelendim...

30

Kırat bu dağları aşmalı bugün
Dostun ellerine ömrüm, ömrüm, ömrüm
Dostun ellerine de düşmeli bugün
Varam dost eline de bir sual edem
Yarinen devranımda sohbetim bugün

31

Yüce dağ başında bir kuş uçurdum.
Ana nenni nenni bir kuş uçurdum.
Ben meylim bir güzele düşürdüm.
Dilber nenni nenni yavrum düşürdüm.

Duydum nazlı yârim yâd eller almış.
Ana nenni nenni yâd eller almış.
Vallah dostlar ben aklımı şaşırdım.
Dilber nenni nenni vallah şaşırdım.

32

Yarınki cennete etmeyiz minnet
Cenneti vücut-u insan biliriz
Münevver kitleye vererek kıymet
Allah mefhumunu vicdan biliriz

33

İbreti, sevgidir her işin başı
Gönülde yanmalı aşkın ateşi
Kaynatır kazanı, pişirir aşı
Ocak yanmayınca gaz neye yarar

34

İbreti, kimsenin kalbini yıkma
Hakikat, adalet yolundan çıkma
Körlerin önüne çıranı yakma
Karanlığa gider ışığı görmez

35

Benim sevdiğimin şirin sözleri
Büyüdü sinemde ne hallar oldu
Karıncı yükünü fil çekmez oldu
Azdı zaman azdı ne çağlar oldu

36

Ab-ı hayat ile Kevser, yüce yayla bizdedir,
Mecnunu çöle salan, saçı Leyla bizdedir,
Okuma bilersen talip, kendi kitabına bak,
Musa'nın Turu Sinası, sırrı Mevla bizdedir.
(HVB)

37

Amelsiz ilim ne demek
Şöyle bir beyhude emek
Yakasız yeğsiz bir gömlek
Anı ancak giyen bilir
HBV

38

Bütün evren semah döner
Askından güneşler yanar
Aslına ermektir hüner
Beş vakitle avunmayız

39

Alevilik sorgu görgü yoludur belli
Soralım Cehennemle korkutup bizi
Cennette huri pazarlayan Allahın
Bu yol erkânda ne işi var erenler
(*Feramuz Ş. Acar*)

40

Güzel âşık cevrimizi,
Çekemezsin demedim mi?
Bu bir rıza lokmasıdır,
Yiyemezsin demedim mi?

41

Erenler cemine her can giremez
Edep ile erkân yol olmayınca
Her Kamberim diyen Kamber olamaz
Şah'ın Kanber'ine kul olmayınca

42

Pir Sultan'ım Abdal yüksek uçarsın
Selamsız sabahsız gelir geçersin
Âşık muhabbetten niçin kaçarsın
Böyle midir yolumuzun töresi

43

Su milletin hak sancağını
Çekelim bakalım ne olursa olsun
Teber çekip zalimlerin kanını
Dökelim bakalım ne olursa olsun

44

Uyur idik uyardılar
Diriye saydılar bizi
Çoban olduk ses anladık
Sürüye saydılar bizi

45

Benim kâbem insandır,
Kuranda kurtaranda,
İnsanoğlu insandır,
Hele hele nenni dost nenni

46

Ey şahin bakışlı, bülbül arazlım
Bir eli kadehte, bir eli sazlım
İşte ben gidiyom, kal ahu gözlüm,
Ne sen beni unut, nede ben seni,

47

Ela gözlü pirim geldi
Duyan gelsin iste meydan
Dört kapıyı, 40 makamı
Bilen gelsin iste meydan

48

Kul olayım mızrap tutan ellere
Kâtip arzuhalim yaz saha böyle
Gül dikeyim kan dökülen yerlere
Kâtip arzuhalim yaz saha böyle

49

Madımakta ateş göge gerilir
33 canım birden alınır
Pir Sultan'lar ölür ölür dirilir
Kâtip arzuhalim yaz saha böyle

50

Dostlar bizim inancımız bellidir
Demokrasi nerde ise ordayız
Softaların sözlerine kanmayız
Demokrasi nerde ise ordayız
İnsan hakkı nerde ise ordayız

51

Erenler zehir getirin
Bal ile öldürmen beni
Bağrıma diken batırın
Gül ile öldürmen beni

52

Açığım yok, kapalım yok dünyada
Ne ise ahvalim sorsunlar beni
Hiç kimseye vebalim yok dünyada
İster sevip, ister kırsınlar beni

53

Taş olarak ölmüştüm, bitki oldum.
Bitki olarak öldüm ve hayvan oldum.
Hayvan olarak öldüm, o zaman insan oldum.
Öyleyse ölümden korkmak niye?

54

Cenneti huriyi gılmanı terk et
Sıtk ile gönlünü Hakka berket
Camiye gitme puthaneye git
Allaha vasıl ol Allah'la kalk yat
)Kaygusuz Abdal)

55

Ne farzın lazım ne sünnet
Ne cehennem ne de cennet
Bir can için etmem minnet
Verdiğini almaz mısın
Tomarzalı Ali Kırbyık (16.yy)

56

Kıldan köprü kurmuş gel de geç deyi,
Pirim bana dolu verdi iç deyi.
Arkamdan bir el vurdu uç deyi,
Üstüne uğradım tozlu yol oldu.
(*Pir Sultan*)

57

Hurili gılmanlı cennet yalandır
Cennet nerededir bu bir plandır
Bunu ispat eden hangi Kuran'dır
Devrani der bir kitapta görmedim
(*Pir Devranî*)

58

Dört kitabı koyup torbaya astım
Cennet hurisinden ilgimi kestim
Muskacı hocaya sanmayın sustum
Ağzının payını verdim de geldim
(*Âşık ibreti*)

59

Kıldan bir köprü yapmışsın
Gelsin kullar geçsin deyu
Hele biz şöyle duralım
Yiğit isen sen geç tanrı
(*Kaygusuz Abdal*)

60

Hurili gılmanlı cennet yalandır
Cennet nerededir bu bir plandır
Bunu ispat eden hangi kurandır
Devrani der bir kitapta görmedim

61

Rahmet deryasına verilir müjde
Varlık-ı mevcudat cümlesi izde
Aranan mevcudat şehri de bizde
Akıllar eremez hiç manasına
(*Pir Hasani*)

62

Dört kitapta yoktur bu ilim inan
İlm-i devriyedir bu bir sırrı kan
Bulup bir mürşid-i kâmil ü irfan
Okuyup bu dersi âyâna geldim
(*Hüsni*)

63

Dört kitabı koyup torbaya astım
Cennet hurisinden ilgimi kestim
Muskacı hocaya sanmayın sustum
Ağzının payını verdim de geldim
(*Âşık İbreti*)

64

İnsan vücudu ümmül kitaptır,
Zatı sıfatı nuri afitaptır,
Ruhi kalem yazmış Kuran'ı harftir,
Kalbi ya Hak'tan ayrılmaz.
(*Pir Hasan Sani*)

65

Kitabımız da kıl var
Dağlar kadar görünür
Biz bir ayet okuruz
Bir Kur'an'a benzemez
(*Kul Nesimi*)

66

Şalvarı şaltak Osmanlı
Eğeri kaltak Osmanlı
Ekende yok biçende yok
Yiyende ortak Osmanlı

67

Gayrıdır her milletten
Bu bizim milletimiz
Hiç dinde bulunmadı
Din ü diyanetimiz
(*Yunus Emre*)

68

"Sorma be birader mezhebimizi
Biz mezhep bilmeyiz yolumuz vardır
Çağırma meclis-i riyaya bizi
Biz şerbet içmeyiz dolumuz vardır."
(*Nesimi*)

69

Sorma ne hacet bizlere sofu
Ta evvel künyede ismimiz vardır
Dünya kurulmadan yüz bin yıl evvel
Şu yeşil kandilde cismimiz vardır
(*Devranî*)

70

"Ay oldum âleme doğdum,
Bulut oldum göğe yağdım,
Yağmur olup yere yağdım,
Nur oldum güneşe geldim "...

71

Yedi kat arşta asılı
Kandildeki NUR'a geldim
(*Pir Sultan Abdal*)

72

Kudret kandilinde bir ışık iken
Ta ol zaman âşık oldum nura ben
(*Sıdkı Baba*)

73

Kandilde balkıyan dostun nurudur
Akıl ermez ona Hakkın sırrıdır
(*Seyit Feyzullah*)

74

Ta ezelden kandildeki nurdayım
Binde bir can eremedi bu sırra
(*Dermanî*)

75

Kandilin içinde nur olan biziz
Mekân ötesinde sır olan biziz
(*Devranî*)

192

76

Kandilde nur iken sevmiştim seni
Güzel pirim, sultan pirim, şah pirim
(*Genç Abdal*)

77

Ziyasından halk eyledi toprağı
Vücut buldu bu eşyanın menbai
(*Pervane*)

78

Kandil geceleri kandil oluruz
Kandilin içinde fitil oluruz
Hakkı göstermeye delil oluruz
Fakat kör olanlar görmez bu hali
(*Edip Harabi*)

79

İkiliği terk et, birlik makamın tut
Canlar canın bulasın birlik içinde
(*Yunus Emre*)

80

İkiliği terk et, birlik makamın tut
Canlar canın bulasın birlik içinde
(*Yunus Emre*)

81

Derviş Kemal duymak için,
Kurallara uymak için,
Gerçek tavır koymak için,
Çağın Yezidi'ni tanı.

82

Dört kitapta yoktur bu ilim inan
İlm-i devriyedir bu bir sırrı kan
Bulup bir mürşid-i kâmil ü irfan
Okuyup bu dersi âyâna geldim
Hüsnî (16.yy)

83

Katre idim Ummanlara karıştım
Kaç bulandım kaç duruldum kim bilir
Devre edip âlemleri dolaştım
Bir sanata kaç sarıldım kim bilir
(*Gufrani*)

84

Şu fena mülke çok gelip gittim
Yağmur olup yağdım ot olup bittim
(*Hamdülillah*)

85

Ölürse tenler ölür
Canlar ölesi değil.
(*Yunus Emre*)

86

Ko ölmek endişesin
Işık ölmez bakidir
Ölmek senin nen ola
Çün canın ilahidir
(*Yunus Emre*)

87

Ne çare zahida Kızılbaş olduk,
Da'ima bade-yi gülfam süzeriz.
Bezmimize mahbub bir saki bulduk,
Anın için böyle sarhoş gezeriz.
(*Harabi Baba*)

88

Erenler meydanına vahdet ile gir de gör,
Kırk budaklı şamdanda kırkımız bir
Yanarız.
(*Hâce Bektaş Veli*)

89

Kaygusuz Abdal bu sırrı okudum,
Anladım, bildim
Şimdi bu âlemin hükmü kâmil insan elindedir

90

Seni bu hüsnü cemal ile kemal ile görüp,
Korktular Hak demeye, döndüler insan dediler.
Seyyid Nesimi

91

Ol adular bize meyhur demişler,
Daha bizden özge mestaneler var.
(Âşık Sadık Doğanay)

92

Kimsenin hakkına etmeyiz minnet,
Bağlıdır rızaya payımız bizim.
(Feryadi)

93

Elimizde Telli Kur'an,
Gideriz Hakk'ın izinden.
(Cevrî)

94

Kin ile kibiri aradan kaldır,
Götürme benliği yükü nidersin?
(Güzide Ana)

95

İkrar kemendini taktım boynuma,
Varlığı pay ettim özü öğrendim.
(Afê Ana)

96

Lim Allah'ın hayalidir, yüzün vech -i ilah;
Gösterir mir'at-ı mü'min, on sekiz bin âlemi.
(Yeminî)

97

Bir zaman meksettim rahm-i maderde,
Vücut hâsıl ettim, cana yetiştim.
(Dertli)

98

Bir gececik mihman kaldık Meryem'de,
Hazreti İsa'nın öz babasıyız.

Harabî

99

Yol gizlidir sadık yoldaş içinde
Nesne hâsıl olmaz sert taş içinde

(Kâtibi)

100

Aşk ile meydana geldik,
Zincir ile dar bilmeyiz.

(Muhyiddin Abdal)

101

Küfür deryasından bulduk imanı,
Şah dedik küfüre şahtan içeri.

(Virani)

102

Zahid sanma bizi dünden bugünden,
Nice bin kez gidip bu hana geldik.

(Noksani)

103

Yürü Güzel Yürü Yol Alamazsın
Azrail Olsan Can Alamazsın
Hele Sen Dünyayı Kalbura Koysan
Benden Muhabbetli Yar Bulamazsın

104

Talibi Hak isen kitaba bakma,
Okumak bilersen Kur'an sendedir.

(Feylesof Rıza)

105

Hakk'ı aşikâre göreyim dersen,
Aç gözünü yek nazar kıl âdeme.

(Kul Fakir)

106

Gâip lâzım değil, n 'ideriz lâfı
Mevcut gördüğümüz bizlere kâfi.
(İbreti)

107

Ehl-i aşka mey görünür içilir,
Ne sen var ne ben var bir tane Gaffar. (Âşık Veysel)

108

Eğer özün fark ettiysen,
Makamın var nur içinde.
(Hekimhanlı Esiri)

109

Bilmem sünnetleri, bilmem farzları
Hak için bir niyaz bana yetmez mi?
(Mücrimi Baba)

110

Ben insandan başka ilah arardım,
Meğer ilah insan imiş bilmedim.
(Daimi)

111

Yırtılmaz bir gömlek giydim,
Nesimi'nin derisinden.
(Meçhuli)

112

En-el Hak uğruna çekilip dâra,
Can baş verenlere hak eyvallah.
(Ruhî)

113

Namert tamah bu meydana gelemez,
Cömertlik sofrasın serdik de geldik.
(Melûli)

114

Secdem didâradır, değil duvara.
(Davut Sulari)

115

Aşk imamdır bize, gönül cemaât,
Kiblemiz dost yüzü daimdir salât.
(*Yunus Emre*)

116

Dost yoluna akan kanım,
Damladıkça lezzet verir.
(*Hatayî*)

117

Bin gönülde pazar olsa,
Donatacak mallarım var.
(*Derviş Kemal*)

118

Aşkın iğnesiyle dikilen dikiş,
Yevmü-l mezara dek sökülmez imiş. *Seyrani*

119

Aşka düşen divâneler,
Gelsin bir hoşça yanalım.
(*Kul Nesimi*)

120

Bu sevdayı verme kullar başına,
Müptelalık bir beladır güc'olur.
(*Gevherî*)

121

Her çiçeğin rengi ile bezendim,
Her güzel zülfüne öremez beni.
(*Şekip Şahadoğru*)

122

İçtim şarabını mestanelikte,
Kırkların Cemi'nde dâra düş oldum.
(*Sıdkı Baba*)

123

Nalbant olmayan şehirde,
Aşk atına nal sorarsın.
(*Pir Dede*)

198

124

Mezarıma işaretler koymayın,
Ben toprak olunca dua dinlemem.
(*Mahzuni Baba*)

125

Derya idim damlalara bölündüm,
Çok bulandım süzemedim ben beni.
(*Muhlis Akarsu*)

126

Âdemi Hak bilir, gitmeyiz Hacca
Kul hakkından uzak elimiz bizim.
(*Nesimi Baba*)

127

Hilekâr dostlardan bıktım usandım,
Lekesi olmayan öz gerek bana.
(*Perişan Ali*)

128

Bir elinde bade, birinde meze
Yâr bade doldurur elleri sarhoş.
(*Karacaoğlan*)

129

Birdir her millet de meydanımızda,
Türkümüz, Kürdümüz, Lazımız bizim.
(*Derviş Ruhullah*)

130

Sarraflı olmayan ne bilsin,
Sanar her taş bir incidir.
(*Dûçari*)

131

Altın, gümüş yok elinde,
Dükkân önün toz edersin.
(*Pir Mehmed*)

132

Dibi delik kaba Hakk'ın suyunu,
Taşıyıp yorulma dolduramazsın.
(*Derviş Ali*)

133

Pazarlık mı olur adil dükkânda.
(*Pir Sultan Abdal*)

134

Dede isen dedeliği doğru yap
irfana müfreze kaldırma dede
insanlığa ışık dolu çağrı yap
gaipten hurafe bildirme dede
(*Emekçi*)

135

Ben insana eğilirim
Mecbur etmen taş beni
Ne sağırım ne de körüm
Kullanmayın maşa beni.
(*Mahmut Erdal*)

136

Dolanı dolanı gelir
Ölüm yavaşça yavaşça
Kalem alıp yaz derdimi
Gülüm yavaşça yavaşça

137

Yürü Güzel Yürü Yolundan Kalma.
Her Yüze Güleni Dost Olur Sanma.
Ölümden Korkupta Sen Geri Dönme.
Yiğidin Alnına Yazılan Gelir.

Kul Hüseyin'im ey gül benzin soluk, gül benzin soluk
Alnımıza yazılmıştır ayrılık
Vallahi sevdiğim gönüller birlik
Ne sen beni unut nede ben seni
Ne sen beni unut nede ben seni

138

Armut ağacı armut ağacı başında tacı
Kalksın semah eylesin aneynen bacı
Nenni nenni nenni dost nenni nenni
Nenni nenni nenni has nenni nenni

139

Karşıda görünen ne güzel yayla
Bir dem süremedim giderim böyle
Ala gözlü Pirim sen himmet eyle
Ben de bu yayladan Şah'a giderim

140

Başım açık yalın ayak yürüttün
Sen merhamet eyle lebbi balım yar
Yüreğimi ceviz gibi çürüttün
Senin aşkın büktü kaddi dalım yar

141

Evvel erkân ile evvel yol ile
Gelsin hizmet ehli hizmet eylesin
Yaradanım yardım etsin kuluna
Gelsin hizmet ehli hizmet eylesin

142

Havayı deli gönül havayı
Ay doğmadan şavkı tutmuş ovayı
Türkmen kızı katarlamış mayayı
Çekip gider bir gözleri sürmeli

143

Kırklar meydanına vardım
Gel beri ey can dediler
İzzet ile selam verdim
Gel işte meydan dediler

144

Seherde bir bağa girdim
Ne bağ duydu ne bağbancı
El sundum güllerim derdim
Ne bağ duydu ne bağbancı

145

Yola yolladım seni
Yollar yollasın seni
Hızır elinden tutsun da
Bana yollasın seni.

146

Bütün evren semah döner.
Hü hü Hâce Bektaş dost.
Gök yüzünde delil yanar.
Hü hü Hâce Bektaş dost.
(mahzuni)

147

Pirim Bali coş dediler.
Sevilmeye Aşk dediler.
Hak oldular sır dediler.
Mansur olup dar görünce.

148

Pirim Bali sır'ra erdim.
Aşkım demdedir, demdedir.
Nasip aldım, nasip verdim.
Gören sırdadır, sırdadır

149

Cümlemizi var eyledi varından
Dört unsur yarattı özü nurundan
Bir soru soruldu hak didarından
Bilemedim yandım yandım eridim

150

Doksan dokuz bin yıl gezdim dolandım
Yoruldu bir yeşil kubbeye kondum
Sordum müşkülümü mürşitten kandım
Hem Cebrail idim hem Rehber idim
(Kul Şirini)

151

Yağmur oldum yağdım ot oldum bittim
Şekilden bin şekle geçtim de geldim
Sunuldum sofraya yenmeye gittim
Rahmandan Rahim'e düştüm de geldim

152

Kâinatın Aynasıyım
Mademki ben bir insanım
Hakkın varlık deryasıyım
Mademki ben bir insanım

153

Hacı bilmem hoca bilmem
Beş vakit namazı kılmam
Ramazanda oruç tutmam
İslam bizim neremizde?

154

İki Ali vardır, sizinki Arap
Gönüllerde düştür, bizim Ali'miz
Sizin Ali, devri eyledi harap
Mazluma yoldaştır, bizim Ali'miz

155

Veysel/ neden aklın ermez
Uzun kısa dilin durmaz
Eller tutmaz gözler görmez
Bu acayip sır da senin...

156

İsmimisen bak hayrına düşmeyen
Dört kapıdan kırk makama geçmeyen
İşleğini Yetmişüçe seçmeyen
Güruh-u Nacviyim dese ne fayda

157

Enel hak deyip geri dönmeyen
Ana doluluyum aleviyim ben
Huri gılman cennetine kanmayan
Ana doluluyum aleviyim ben

158

Âdem'i balçıktan yoğurdun yaptın
Yapıp da neylersin bundan sana ne
Yarattın insanı saldın cihana
Salıp da neylersin bundan sana ne

159

Kul Hasan Allah'a bende,
Hak, şah damarımda kanda,
Canımın içinde canda,
Ben Allahsız adam mıyım?

160

Ne dinim var ne imanım
Kalenderim kalenderim
Ne şekkim var ne gümanım
Kalenderim kalenderim

161

Hakk'ı pek yakından gördük inandık.
İlk başta danıştık vicdanımıza.
Gerçekler yoluna girdik uyandık.
Hakikat denildi erkânımıza.

162

İster sövün ister asın
Hak'ka şükür kızılbaşım
Sevmem ikilik dünyasın
Hak'ka şükür kızılbaşım

163

Göremiyor isem gerçek varlığı
Sünniyisem Aleviysem ne çıkar
Sanat edindiysem sahtekârlığı
Sünniyisem Aleviysem ne çıkar

164

Allah'ım senin yerinde olsaydım
Başta kör şeytanı yaratmazdım ben
Her şeye kadir-i mutlak olsaydım
Saklanıp gizlenip aratmazdım ben

165

Allah olsam sağlam düzen kurardım
Kimse yakıp yıkıp bozmasın diye
Savaş yapan devletleri bağlardım
İnsanlığa mezar kazmasın diye

166

Koyup dünya davasını
Hak'a verip sevdasını
Doğrularıp öz nefesini
Şeytanı öldüren gelsin!"

167

Dervişlik hırkada, taçda değildir
Hararet nardadır, sacda değildir
Her ne ararsan, kendinde ara
Kudüs'te, Mekke'de Hac'da değildir.

168

Der *Hüdai*, akıl, ilim, fen sende
Dünya sende, ahret sende, han sende
Allah sende, Kuran sende, din sende
Sende ara, sende seni bul gardaş

169

Mir'ati sözlerin canlı muamma
Ülül-ebzar olanlara hüveyda
Elsiziz, dilsiziz, belsiziz amma
Gezerin âlemden erkekçesine

170

Bu dünyanın temelini
Kurup yoğuran ben idim
Hiç yokken Âdem nesli
Âdem'i doğuran ben idim

171

Ben beni bilmezdim hatır kırardım
Meğer ilmim noksan imiş bilemedim
Ben insandan başka ilâh arardım
Meğer ilâh insan imiş bilmedim.

172

Silkinip meydana çıksan olmaz mı,
Zulmün temelini yıksan olmaz mı,
Biraz ibreti'ye baksan olmaz mı,
Bilmem neden herkes hayranın senin?

173

Hoca efendi bizi korkutup durma,
Ahiret ejderha marhane midir?
Nar'ı cehennemi bana gösterme
Kim görmüş, kim yanmış nar hanemidir?

174

Bende Cennet bende tuba bendedir
Âlem-i vahdette yoktur gayri hiç
Cümle mevcudat-i eşya bendedir
Ger dilersen hakki görme seyfiya
Gel beru gel Tur-u Musa bendedir

175

Ölümden korkum yok, o benden korksun
Cehennem var ise, günahım yaksın
Cennet güzellikleri seyrana çıksın
Sevgi muhabbete özendim, yeter

176

Esirci misin, koydun cehenneme Arap
Hoca mısın, okuryazarsın kitap
Aslın kâtip midir, görürsün hesap
Hesabın mı var, yok hancı mısın?

177

Kıldan köprü yaptırmışsın
Gelsin kullar geçsin diye
Hele biz şöyle duralım
Yiğit isen geç a Tanrı.

178

Derviş Kemal arza geldik,
Önce kendimizi bildik,
Kırklar meydanında öldük,
Canlı ölü derler bize.

179

Telli sazdır bunun adı
Ne ayet bilir ne kadı
Bunu çalan anlar kendi
Şeytan bunun neresinde

180

Saç sakal senin olsun fes
Kuran kuldân mukaddes
Hakkı anmayanın yeri kümes
Siz mi kıldınız? Siz! Namazı.

181

Ey zahit şaraba eyle ihtiram
Müslüman ol terk et bu kilükali
Ehline helaldir na-ehle haram
Biz içeriz bize yoktur vebali

182

Zulüm için zalimlere
Evlat yollaman analar
Bile bile ölümlere
Mendil sallaman analar

183

Fezali insandır sorarsan eğer
Tanışıp anlamak muhabbet değer
Dünyanın merkezi insanmış meğer
Bil dedik söz oldu dinle bahtiyar

184

Keramet baştadır taçta değildir.
Hararet nardadır sacda değildir.
Her ne arar isen kendinde ara
Kudüs'te Mekke'de hacda değildir

185

Erkek dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde
Hakkın yarattığı her şey yerli yerinde
Bizim nazarımızda kadın-erkek farkı yok
Noksanlık, eksiklik senin görüşlerinde

186

Haksızlığa uğramazsın, sahip isen eline,
Devasız derde düşmezsin, sağlam isen beline,
Bu erenler buyruğudur, canı gönülden dinle,
Belalara bulaşmazsın, hâkim isen eline.

187

Hakka talip olan kişi, başka murat isteme,
Dostun seninle beraber, başka vuslat isteme,
Bu dünya bir sofradır, arzular gelir geçer,
Eğer bizi buldun ise, başka murat isteme.

188

Haça ki, bizim semahımız oyuncak değildir,
İlahi bir aştır, salıncak değildir,
Kim ki semahı bir oyun sayar,
Mümin diye namazı kılınacak değildir.

189

İlim irfan mürşittir, karanlıkları kovar,
İnsanları cehalet, gaflet bunaltıp boğar,
Gönüllerde parlayan o saadet güneşi,
çark ile garptan değil, gerçek inançtan doğar.

190

Edep erkâna bağlıdır ayağımız, başımız,
Güllerden koku almıştır toprağımız, taşımız,
Soframızda bulunan lokmalar hep helaldir,
Yiyenlere nur olur ekmeğimiz, aşımız.

191

Dünyanın ucunda bir gül açılmış
Efil efil esen yele merhaba
Karanlığın sonu bir ulu şafak
Sarp kayadan geçen yola merhaba.

192

Rengimiz güldür bizim, gül gibi açacağız,
Gönüllere aşk ile sevgiler saçacağız,
Hak, hakikat yolunda, bir yüzümüz var bizim,
Olduğumuz gibiyiz ve öyle kalacağız.

193

Muhabbetle açan gülü, aşkla dermek isterim,
Yaşıyorken dostlarımı, görüp sevmek isterim,
Dünya ahiret kaygusun, içerimden çıkarıp,
Gönlümü dost lisanına, ağız yapmak isterim.

194

Ab-ı hayat ile Kevser, yüce yayla bizdedir,
Mecnunu çöle salan, saçı Leyla bizdedir,
Okuma bilersen talip, kendi kitabına bak,
Musa'nın Tur-u Sinası, sırrı Mevla bizdedir.

195

Malım mülküm servetim, hepsi evde kaldı,
Oğlum kızım akrabam, geçtiğim yolda kaldı,
Dostlarımdan birisi, benden hiç ayrılmadı,
Hak için yaptığım iyilikler, hepsi bende kaldı.

196

Dünyanın varlığına ey hırsla sarılanlar,
Yemeyip yedirmeyip, yük altında kalanlar,
Başkasına kalırlar, hasretle toplananlar,
Hasretle ayrılırlar, ahirete yollananlar.

197

Kudret eliyle kurulmuş, yıkılmaz yapımız bizim,
Aşk kalemiyle kazılmış, silinmez yazımız bizim,
Yaradana sığınıp, ümid ile gelenlere,
Ezelden ebede kadar açıktır, kapımız bizim.

198

Eğer Hakka talipsen, heran ona doğru ak,
Kâinat kitabına, irfan gözü ile bak.
Yolumuzun esası çalışmaya bağlıdır,
Ayağa kalkacaksan, bari hizmet için kalk.

199

Zorunlu dindersi dinayet emri
Ağlayıp sızlanma çek restini be
Büyük yürüyüş yap yık bu devri
Fidanlar yetiştir çek restini be

200

Veysel n'eden aklın ermez
Uzun kısa dilin durmaz
Eller tutmaz gözler görmez
Bu acaip sır da senin

201

Beşikler vermişim Nuha,
Salıncaklar, hamaklar,
Havva Ana'n dünkü çocuk sayılır,
Anadolu'yum ben,

202

Kırklar meydanına vardım
Gelberi heyecan dediler
İzzet ile selam verdim
Gir iste meydan dediler

203

Az önce konuştum, bir softa ile.
Artık gerçekleri, gör dedim. Kızdı...
Cehalet yüzünden, çok çektik çile
Birazıcık kafanı, yor dedim.
Kızdı.

204

İnsanların bilgisayar çağında
Hele su yobazda hav sete bakın
Ormanda büyümüş yaban dağında
Hele su yobazda hav sete bakın

205

Dört bir yana haber salsam
Öldü desem, İnanır mı?
Dağlar bana geri verin
Yusuflumu, Sinan'ımı

206

Zor kullanır aka kara dedirir
Kurbağaya kus tutturur bu düzen
Namussuza ballı kaymak yedirir
Namusluya tas yutturur bu düzen
bu düzen

207

Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadık yârim kara topraktır
Beyhude dolandım boşa yoruldum
Benim sadık yârim kara topraktır

210

208

Acar'ım Hak'tan halka erdik
Hakkı kâmilî insanda bildik
Dünyaya cenneti kurmaya geldik
En-El Hak katına varalım hele.

209

Ey gönül biz dostun devrişanıyız
Dergâh-ı alamız dost otağıdır
Can teslim etmişiz koç kurbanıyız
Gerdana çalınan dost bıçağıdır

210

Yüce dağ başına kar yağmış gibi
Ağarıp duruyor kar belli belli
Endim enginine seyran eyledim
Al yeşil giyinmiş yar belli belli

211

Ezel bahar olmayınca
Kırmızı gül bitmezmiş
Kırmızı gül bitmeyince
Sefil bülbül ötmezmiş

212

Pir Sultan Abdal'ım bende gülmedim
Aradım derdime dost derman bulmadım
Yol nereden gelir gider bilmedim
Kesildi kervanım bellerde kaldım

213

Başın öne eğilmesin
Aldırma gönül aldırma
Ağladığın duyulmasın
Aldırma gönül aldırma

214

Abdal Pir Sultanım çektiler dara
Düşmüşem aşkına yanarım nara
Bakın ey erenler şu giden yara
Ne sen beni unut ne de sen beni

215

Karacaođlan dűsse yola,
Bűlbűl figan eder gűle.
Gűzel sevmek sarp bir kale,
Ya alınır ya alınmaz.

216

Benden selam olsun bolu beyi'ne.
Çıkıp su dağlara yaslanmalıdır.
Ok gıcirtısından kalkan sesinden.
Dağlar seda verip seslenmelidir.

217

Ne kadar bilersen bilene danış
Danışan dağları açar mı açar
Danışmadan yola çıksa bir kişi
Yorulup yollarda şaşar mı şaşar

218

Bilmem şu Feleğin Bende Nesi Var,
Her Gittiğim Yerde Yar İster Benden.
Sanki Benim Mor Sűmbűllű Bađım Var.
Zemheri Ayında (Canım) Gűl İster Benden.

219

Gűzelliđin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa
Eğlenecek yer bulamaz
Gűnlűmdeki kűřk olmasa

220

Bize de Banaz'da *Pir Sultan* derler
Bizi de kem kişi bellemesinler
Paşa adamına tembih eylesin
Çekip kollarımız bağlamasınlar

221

Hayali gűnlűmde yadigâr kalan,
Bir yanım deryada çalkanır simdi.
On beř Műrřid ile bođulup ölen
Bir yanım deryada çalkanır simdi.

212

222

Dünyanın ucunda bir gül açılmış.
Efil efil esen yele merhaba.
Karanlığın sonu bir ulu şafak.
Sarp kayadan geçen yola merhaba.

223

Koyun beni hak aşkına yanayım.
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan.
Yolumdan dönüp mahrum mu kalayım.
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan.

224

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece

225

Üryan geldim gene üryan giderim.
Ölmeye elde fermanım mı var.
Azrail gelmiş de can talep eyler.
Benim can vermeye dermanımmı var

226

Dünyanın lezzeti tadı insandır
Enelhak çağırır adi insandır
Hakikat yoluna hadi insandır
Canini o yola veren ne mutlu

227

Bir insanda bir gönül var
İkiliğe sapmak nedir
İnsan olan insan sever
Here hiçe tapmak nedir

228

Hakikat şehrinin yoluna giren
Giren değil şehre varanlar mutlu
Rıza pazarında ikrar verenler
İkrar veren değil duranlar mutlu

229

Meluli'yim kâmil olan haktır
Görünmez gözlere sirr-i penahtır
Cahillere kâmil demek günahdır
Kamil otur kâmil konuş kâmil dur

230

Pirsultan Abdalim da böyle olacak
Beklerim yolların da yavrum gelecek
Analı babalı da murad alacak
Emaneti de sana bozaltı Hızır

231

Hızır Paşa bizi berdar eyledi
Kesti kollarımı kızak bağladı
İşiten muhipler hep kan ağladı
Açılın zindanlar pire gidelim

232

Ben Hak'kın edna kuluyum
Kem damarlardan beriyim
Ayin-i cemin bülbülüyüm
Meydana ötmeye geldim

233

Yasladım arkamı dağ ile taşa
Soyguncudur diye çattılar bana
Karşımda düşmanım Bey ile Paşa
Bağrım hedef oklar atılır bana

234

Çardaklı Çamlıya kaçmışım diye
Kızılbaş diyorlar içmişim diye
Padişaha savaş açmışım diye
Her adımda tuzak kurulur bana

Köroğlu'yum kayaları yararım.
Hakkın kılinciyim Hakkı ararım.
Şahtan padişahdan hesap sorarım.
Uykudan uyanan katılır bana.

235

Halımızı hal eyledik.
Yolumuzu yol eyledik.
Her çiçekten bal eyledik.
Arı'ya saydılar bizi.

236

Ulu dağ başında yattım
Yetiş pirim Hızır yetiş
Selam verdim selam aldım
Yetiş pirim Hızır yetiş

237

Umutsuzların umudu
Yetiş ya Bozatlı Hızır
Gaip erenlerin adı
Yetiş ya Bozatlı Hızır

238

Be xweng ü bra sema heq bu
Ma vena er du ezman çerx bu
Nur ü kerema heq heq bu
Tewbe tewbe Xızır tewbe

239

Ne mutlu ki bize insan olmuşuz,
İnsan sevgisini gerçek bilmişiz,
İnsanın dalında açıp gülmüşüz,
Muhabbet insana, insan olana.

240

Gel gel yanalım
Ateş-i aşka!
Şule verelim
Aevi-i aşka!

241

Har içinde biten gonca güle minnet eylemem
Arabiye farisiyi bilmem, dile minnet eylemem
Sıratım üzere müstakim gözettim rahimi
Zalimin talim ettiği yola minnet eylemem

242

Mahmut Erdal mihnet eylemem cana
Arın divanından, durup divana
İşte o zaman insan derim ben sana
İçinden benliğini atarsan eğer

243

*Hüseyin Gazi'yi*n döner semahlar
Bir üzün tanesini bölüşür kırklar
Buraya giremez özü çürükler
Eline diline beline sahip ol da gel

244

Şah Hatayi yim der özümde
Hiç hilef yoktur sözümde
Eksiklik kendi özümde
Darına durmaya geldim.

245

Tabiata Veyse/ âşık.
Topraktan olduk kardaşık.
Aynı yolcuyuz yoldaşık.
Sen yolcusun ben bacmıyım.

246

Böyle ikrar ilen böyle yolunan.
Mihnetli yar bana lazım değilsen.
Deli gönül sevmiş vaz gelmek olmaz.
Cefalı yar bana lazım değilsen.
Deli gönül sevmiş vaz gelmek olmaz.

247

Pir Sultan Abdal'im ne farz ne sünnet.
Yola Gelmeyenden Edilmez Minnet.
Cümlenin Muradı Dünyada Cennet.
Söyle Canım Söyle Dinlesin Canlar.

248

Bir kere uğradım hakkın cemine
her can bencileyin dara çekildi
canlar elin sundu aşkın demine
ikrarda mest olan pire çekildi.

216

Müsaheb olanlar başa geçtiler.
Anda hakkın kitabını açtılar.
Hakkın dolusunu dört can içtiler.
Aşkın bülbülleri pire çekildi.

Bize bade geldi içip mest olduk.
Kendimizden geçip pervane döndük.
Âşık söyle deyip tutuşup yandık.
Yanmış sinelerim nara çekildi.

249

Dinle sana bir nasihat edeyim.
Hatırdan gönülden geçici olma.
Yiğidin başına bir hal gelirse.
Onu yâd ellere açıcı olma.

Ha leyli ha leyli ha leyli.
Mecliste arif ol kelamı dinle .
(A Canlar Ey)

250

Eşrefoğlu al haberi.
Bahçe biziz bağ bizdedir.
Biz de mevlanın kuluyuz.
Yetmiş iki dil bizdedir.

251

Dostluklar kurulsun insanlar gülsün.
Barış güvercini ucsun dünya da.
Yok olsun kötülük düşmanlık ölsün.
Barış güvercini ucsun dünya da.
Dostluklar kurulsun insanlar gülsün.
Son bulsun savaşlar kimse ölmesin.

252

İkilik kinini içimden atıp
özde ben bir insan olmaya geldim
taht kuralı ariflerin gönlüne
sözde ben bir insan olmaya geldim
serimi meydana koymaya geldim

253

Bütün insanlardan arzumuz vardır.
İnsan birliğine zor demesinler.
Gerçekler nerdedir haberimiz var.
Haktan gayrısına yar demesinler.

254

Hey *Ruhi* aşk olsun bu irfanına.
Neşeler yağdıran cem meydanına.
Münkirin yobazın paslı canına.
Kantarlı kütükler atanlardanız.

255

Bir gerçeğe bel bağladım erenler
Aldı benliğimi bitirdi beni
Damla idim bir ırmağa karıştım
Denizden denize götürdü beni

256

Ey rıza takat yok hakkı inkâra.
Sen mahrum imişsin didarı yare.
Şimdi agah oldum sırrı esrara.
Âlemi yaratan vicdan sendedir.

257

Açığım yok kapalım yok dünyada.
Ne ise ahvalim görsünler beni.
Hiç kimseye vebalim yok dünyada.
İster sevip ister dövsünler beni.

258

Meluli'yim sözümüz bir.
Dostumuzla özümüz bir.
Yer içeriz nazımız bir.
Sen ben diye kavgamız yok.

259

Kınamayın beni hakkı sevenler.
Rüzgâr esmeyince dal uyanır mı.
Küllü boş değildir aşka düşenler.
Katre düşmeyince sel uyanır mı.

260

Fasl-ı muhabbeti bana yetiren.
Ulu divan kurup hakka götüren.
Cümle müşkül işlerini bitiren.
Edep erkân ile yol değil ya ne.

Hey dost hey dost yol değil ya ne
Edep erkân ile yol değil ya ne

261

Uzaktan yakından yuh çekme bana.
Sana senin gibi baktım ise yu.
Efendi görünüp bütün insana.
Hak'kın kullarını yıktım ise yuh.
Yuh yuh soyanlara.
Fakire kıyanlara.
Yuh nefesine uyanlara yuh....

262

Velim aydur dört kitaptan eveli
Seyhoğlu Bedrettin Bektaşî Veli
Ortaklar adına didemin seli
Çağlar gider bizim Dede Sultana

ALEV-İ-LİKTE HAKKA UĞURLAMA ERKÂNI

DAB Yol Erkân Kurulu

Önsöz

Alevî-Bektaşî-Kızılbaş'lık, İslam'dan ve diğer tek tanrılı semavi dinlerden ayrı, varoluş felsefesine dayalı doğayı bilimi ve insanı kutsayan bir öğreti yaşam biçimi olmasına rağmen, hem köyden şehre göç, hem devletin tekçi, asimilasyoncu politikaları yüzünden, Alevilik yüzyıllardır yoğun bir dini İslami baskı ve asimilasyon altındadır. Bu baskı ve asimilasyon en yoğun şekilde Alevi cenazelerinin kaldırılması sırasında yaşanmaktadır. Her ne kadar son yıllardaki Alevi kurum ve cemevleri "Alevilikte Hakk'a Yürüme Erkânları" çıkarmış ve uygulamaya koymuşlarsa da maalesef bu erkânların hemen hepsi İslam'i asimilasyonu içermektedir. Alevilikte devrimci, çağdaş bir çizgide öze dönmeyi esas alan DAB (Devrimci Aleviler Birliği) Yol Erkân Kurulu; bu "Alevilikte Hakka Uğurlama Erkânını" önerisini Alevi toplumunun takdirine ve hizmetine sunmuş bulunmaktadır. Erkânnamede cenaze sırlanması ile ilgili bazı pratik bilgiler de vererek bu hizmeti yürütecek olan canlara yardımcı olmaya çalıştık. Gelen eleştiri ve önerileri dikkate alıp gerekirse düzeltip yeniden yayınlayacağız. Yerel farklılıklar olabilir, fakat bu Erkân namenin bir kırmızıçizgi olmasını umut ediyoruz. Bundan sonraki "cenaze" erkânlarımızı bu şekilde yaparak, "Alevi olarak doğup Müslüman olarak ölmekten" Alevilikte İslamcı anlayışı öldürüp toprağa gömüp kurtulmayı, diğer Alevi Erkânlarımızıda ölümlerin ardından değil dirilerimizin önünden gidecek bir şekilde yenilemeyi hedefliyoruz.

Erkânname: kelime olarak anlamı; "*usul, gidiş, yol, yöntem*" bir inanç öğretinin kuralları ve uygulamaları hakkında bilgi veren yazılı kaynaktır. Kısa öz anlatabilmek için genelde simgesel bir dil kullanılır ve her simgenin bir anlamı işlevi vardır. Alevi yolu öğretisi ve erkânnameleri kesin ve son şeklini almış değişmez kurallar değildir. Alevilikte sorgu görgü devriye evrim anlayışı vardır. Evrende hiçbir şey olduğu gibi ve olduğu yerde kalmaz her şey değişir. Her şey zincirleme olarak birbirine bağlıdır ve karşılıklı olarak birbirini etkiler. Her şey bir sürecin sonu ve başka bir sürecidir başıdır. Bu kural evrenin temel yasasıdır. Bu yasanın dışına hiçbir güç çıkamaz. Eğer bir öğreti değişmeyen ve değiştirilmeyen kurallar üzerine oturtulursa, o öğreti dogmatik ve bağnazdır. Toplumun gelişimini engelleyen en önemli nedenlerden biridir. Ama Alevi öğretisi tarihi yolculuğunda her zaman gelişim, değişim ve ilerleme içerisinde olmuştur. Çağın koşullarına göre ve yaşadığı zaman ve mekâna uyma yeteneğini her zaman göstermiştir. Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır diyen Alevilik, uğradığı asimilasyon ve son yüzyılda gelişen bilim ve toplumsal yaşamı dikkate alarak köklü bir değişim, reform sürecine girmiştir. Bunu hep birlikte başaracağız.

Dünyada 4300'ün üzerinde inanç tespit edilmiştir, bunların bazıları kitaplı peygamberli (semavi) dinler ve uzantıları, çoğunluğu ise Alevilik gibi daha çok doğaya bilime sevgiye toplumsal yaşama vs. dayalı kanaat inanç öğretileridir. Anadolu Mezopotamya havzası, insanların Afrika'dan avcı ve toplayıcı yaşamdan çıkıp, tarım hayvancılık toplumsal yaşama başladığı, ilk

medeniyetleri kurduğu, bizlerce yıldır yüzlerce inanç ve dilin varlığını sürdürdüğü bir bölgedir. Ve Anadolu'da bu dil/millet ve inançlar halen varlıklarını sürdürmektedir.

Türkiye'de dün de bugün de yaşanan en büyük sorun devlet eliyle dine zorlukla bu dillerin inançları tek tipleştirilmeye Türk-İslamlaştırmaya çalışılmasıdır. Hâlbuki yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür bir orman gibi kardeşçesine, bahar bütün renkleri çiçekleri ile daha güzeldir. *"Alevilik, doğada/evrende var olan varlıkların birliği (vahdet-i mevcuttur) hiçbir DİN'in içine sığmaz.* Alevilik Anadolu Mezopotamya halklarının

İmece usulü bu topraklara diktiği tohum, biçtikleri ekin, sürdükleri harman, çektikleri halaylar, döndükleri semahlardır. Alevilik de imece ile binlerce düşünce ırmağının oluşturduğu bir ummandır. Bu umman bitmiş tamamlanmış, kesin son şeklini almış değildir. Bu ummana her an, her zaman binlerce, gözeler, çaylar ve ırmaklar akmaya devam ediyor ve yeryüzünde insanlar yaşadığı müddetçe de akmaya devam edecektir.

Bektaşî erenlerine "Yahudilerin havrası, Hıristiyanların kilisesi, Müslümanların camisi var, peki sizin neyiniz var?" diye sorarlar. Bektaşî, "Onların dışında kalan geri hepsi bizimdir" der. Alevilik şekilcilik şartlanmış katı kuralları Kabul etmez.

Bu erkânname'nin özeti de bu, önemli olan Alevi erkânlarının halkın anladığı ana-dilde yapılması Ve **Allah, Muhammed, imam Ali, Ehlibeyt, 12 imam gibi, özelinde İslami, genelinde semavi dinlerin söylem, kural ve uygulamalarından tamamen arındırılmasıdır.** Alevi canların bunu kabul etmesi biraz zor olacak fakat gerçek o ki; bunların hiç birisi CEM ehli değildir. Bu İslami unsurların Pir Hacı Bektaş Veli'nin de belirttiği gibi Alevilikle zerre ilgisi yoktur.

*Hararet nardadır sacda değildir,
Keramet baştadır taçta değildir,
Her ne arar isen kendinde ara,
Kudüs'te Mekke'de Hac'da değildir,*

Saygılarımızla / DAB Yol Erkân Kurulu.

Alevilikte Hakk'a Yürümek

Anadolu Alevi-Bektaşî-Kızılbaş inanç öğretisinde, ölüm yoktur, Hakk'a yürüme vardır. Varlığın birliğini (vahdeti mevcudu) Hak bilen Alev'i inanç öğretisinde "ölüme", *Hakka yürümek* veya don değiştirmek denir. Varoluş felsefesine dayalı Alevilikte, hiçbir varlık yoktan var olmaz, var olan da ebediyen yok edilemez, sadece devri daim eder. Alevi deyişlerinde bu olgu; "Can ölmez, ölen tendir, ölüm ölür ama biz ölmeyiz, Hak ölümsüzdür", "*Hakk ile bir olmak*", "*Hakk ile Hakk olmak*" ve "*Hak' tan geldik, Hakk'a döneceğiz*" şeklinde dile getirilir.

Semavi dinler yoktan var olduğumuzu iddia ederler. Alevilikte Veysel'in deyişini ile "*Aynı vardan var olmuşuz*" hava ateş su topraktan 4 (ana-sır) unsurdan oluştuğumuza inanırız. Bizi diğer inançlardan ayıran en önemli özellik ve fark bu varoluş felsefesidir. Hakka Yürümek 4 unsura geri dönmektir. Doğanın kendisi de en ufak atom çekirdeğine kadar 4 katmandan oluşur. Dünyanın magma tabakasındaki erimiş madenlerin dünyanın dönüşüyle oluştuğu manyetik alan, atmosfer tabakası bizi zararlı ışıklardan korur. 4 Unsurda devri daimi sağlayan ateş Alev'dir. Adını ışık ve alevden alan Alev'i öğretisine göre ruh, bilinç ve can, sürekli devri daim olan bir enerji olup Hakk'ın varlığının da kendisidir.

Alevi inancında ışıkla (nurla) başlayan varoluş, evrende tüm nesnelere oluşumu ve o nesnelere insanda tezahürü (Enel-Hak) ile tecelli bulur. "*Ne varsa âlemde o vardır âdemde*" özdeyişinde olduğu gibi insan küçük bir evrendir. Büyük evren ise Hak'tır, Şah'tır (büyük ışıktır). İnsan doğuştan hamdır boş bir kaset gibidir var olduğu yerde doğadan esinlenerek, bilimden dem alarak bilinçlenerek, değişerek kâmileşir (olgun insan olur) tekrar Hakk'a dönecektir. Başka bir deyişle Hakk'ın özünde sır olur. Böylece aslına başlangıç noktasına gelir. Yani Tanrı ve insan birbirini tamamlayan ayrılmaz parçalardır.

Hünkârî Pir; "*Ruh dediğimiz, can dediğimiz, ya Şah, ya Hak Xuda (Allah) dediğimiz, dört kapıda candır. Beşler ise Hakk'ın kudret elidir. Cevherde uyur, bitkilerde uyanır, hayvanlarda hareket eder, insanda bilince gelir. Can bedenden ayrıldığında yel yele, od oda, su suya, toprak toprağa, can cana Hakk'a gider*" der. Pir Sultan; "*Bu kaçınıcı ölmem hain / Pir Sultan ölür dirilir*", Yunus Emre; "*Ölürse ten ölür, canlar ölesi değil*", Hüdai Baba; "*Ölüm ölür biz ölmeyiz*" diyerek ifade etmiştir.

Kızılbaş Aleviliğe göre; ateş, hava, su ve topraktan ibarettir vücut. Bu dört maddeye yol erkânınca "*Çar anasır*" (dört ana madde) denilir. Kızılbaş Aleviliğin varlık, doğuş, *Varoluş Devriye* felsefesine göre, nasıl ki doğuş birleşim ise ölüm de yeniden birleşmek için ayrışmadır. Buna yol dilinde "*Aslına ermek*" denilmiştir. Hakk'tan gelip Hakk'a gitmek sonsuz bir devri daimdir. Bu evren maddenin değişim ve oluşumundan başka bir şey değildir. Çünkü evrende hiçbir şey olduğu gibi ve olduğu yerde kalmaz. Her şey değişir. Her şey zincirleme olarak birbirine bağlı ve karşılıklı olarak

birbirini etkiler. Her şey her an bir yaşamın sonu ve başka bir yaşamın başıdır. Buda bu evrenin temel yasasıdır. O nedenle ölüm: Bir canlının kendisi olmamakla birlikte genel olarak yaşamı yenileme, yeniden doğma sürecidir. Canlı ölür ve yeni yaşantılara yol açar. Canlı ölür, kendisi yenilenmez ama genel anlamda canlılığın yenilenmesine ortam hazırlar.

Hakk'a Uğurlama Erkânı, bir yönüyle bedeni toprağa verme, canı da canana uğurlama erkânıdır.

Öğretimize göre bir can Hakk'a yürüdüğünde, yani bedeni toprağa, canı da canana döndüğünde, bilinç ve inancı" ortada kalır. Hakka Yürüme Erkânı demek bir yönüyle geride kalan bu bilinçle inanca sahip çıkma erkânıdır. Bu nedenle Hakk'a Uğurlama Erkânında ağırlık, o candan kalan anıları öne çıkarmaktır.

Alevilikte yola girmek, anadan doğmak gibi yeni bir doğuştur. İkrar ve görgü cemlerinde '*ayakları mühürleyip*' dara durmak, "ölmeden önce ölmek" bedensel ölümün dışında iradi bir ölümdür. Bu, "eline, diline, beline" sahip olmaya, pişman olacağın şeyi yapmamaya söz vermek, ahiret sualinin bu dünyada yapılmasına razı olmak demektir. Alevilik *sorgu-görgü, özünü dara çekme özeleştirir* yoludur, insanın pir ve cem erenlerinin önünde özünü dara çekmesi, kendi kendini sorgulaması, eksikliğini, yanlışını bulup düzelmesi demektir. Öğreti esasında bunun üzerine kurulmuştur.

Nereden geldik, Niye varız, Ne olacağız gibi evrensel felsefi sorular insanları düşün hep düşündürmüştür. Dinler Din adamları bu sorulara kesin doğru cevabı, Allah öyle diyor kitabı (kuranda) vs. yazıyor diye bulduklarını bildiklerini iddia eder. Bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlık diyen, sorgu görgüye dayalı Alevi öğretisi tam tersi "*Anan yoktur baban yoktur sen benzersin piçe tanrı diye*" her şeyi sorgulayıp, bilerek kanaat getirip inanmaya dayalıdır. Yüz yıllar önce dünya yuvarlak ve dönüyor diyen bilim adamları dinci zihniyet tarafında katledildi. Fakat bugün hiç kimse tersini söyleyemez.

Hakk'a yürümek (ölüm) şu veya bu şekilde sonuçta, "Hakkın emir rızası" doğanın bir kanunudur. Dünyadaki bütün din adamları papaz, hacı hoca imam dedeleri toplasan, bildikleri tüm duaları etseler, iyice yuyup yikasalar, en güzel cenaze erkânlarını yapsalar, bu ne hakka yürüyen canı geri çevirir nede ona bir yararı olur.

Cenaze törenleri hakka yürüyenin yakınlarını teselli etmek ve geride kalanlara yaşayanlara ezmeden ezilmeden kendine layık görmediğini başkasına görmeden, barış içinde abı hayatı paylaşıp insanca mutlu yaşamak için uyarı telkin de bulunmaktır.

Alevi pirleri yol önderleri bu yolun hizmetçileri, okuyup öğrenip kendini geliştirip, yapılanı ekranlarda muhabbetlerde, halka insanların bugün ve yarınlarına ışık tutacak gereçleri anlatmalıdır. Pir veli mürşit rehber olmanın gereği budur. Dogmatik bilim dışı kalıplaşmış söylemlerle insanları uyutmamalıdır.

Alevilik; cennet cehennem, huri, gılman gibi vaatlerde bulunmayan,

yaşamış ve yaşamakta olan yol önderlerinin fikir ve amellerini yeni kuşaklara aktaran, kişinin özünü ve davranışını yaşadığı zaman dilimi içinde değiştirmeyi gelişip olgunlaşmayı amaçlayan bir öğretilerdir. Kul hakkını temel edinmiş, bu konuda ödün vermeyen, şekilci ibadetlerle bu tür kusurları bağışlama yoluna gitmeyen, kökten değiştirici bir öğretilerdir.

Varlığın birliği "Vahdeti mevcut" anlayışına sahip olan Alev-i-lik, yüzyıllardır başka dinlerin inançların içine sokulup asimile edilip eritilip yok edilmeye çalışılmıştır. 1826'da Hacı Beştaş vb. dergâhlarımıza Nakşibendi şeyhleri yelleştirilip, cami diktiler. 1925'te devlet Diyanetinin kurulup tekke ve zaviyeler kanunuyla Aleviliği yasaklanması ile daha sonraları Alevi dedelerinin toplanıp özel kurslarda Türk İslamlaştırıp Alevi köylerine gönderilmesi ile Sünni olmadı Şia İslam'ın bir parçası yapılmaya çalışılmış, Alevilerin cenazelerinde İslami usullere göre kaldırılması yaygınlaştırılmıştır.

Eğer bu kadim kültürün yok olmasını istemiyorsak, cenazelerimizi kendi yol erkânımıza uygun şekilde kaldırmak zorundayız.

Alevi inancında semavi dinlerde olduğu gibi ne cennete gitme hayali ne de cehennemde yanma korkusu vardır. Bu konuda yol ulularımız bizlere "*Eşim bana huri, evim de cennettir*" derler. *Cehennem narını* ise insanların yaşadıkları süre içinde çektikleri azaplar olarak görürler. Alevilikte Hakk'a yürüme ve devriye deyişlerinde Aleviliğin kendine özgü bir inanç bir öğretisi olduğu görülür.

Not: Bakınız ek belge Alev'i devriye deyişleri

***Halımızı hal eyledik,
Yolumuzu yol eyledik,
Her çiçekten bal eyledik,
Arıya saydılar bizi.
(Pir Sultan)***

Can bedenden ayrılmadan

1. Eceliyle acısız, gamsız kedersiz canını teslim etmek (hakka yürüme) maalesef herkese nasip olmuyor. Bu nedenle hasta canları ziyaret edip şifa dilemek, birçok inançta olduğu gibi Alevilikte de insani bir duygu ve gelenektir. Birçok canımız maalesef ölümcül hastalık, ani iş ve trafik kazaları, yangın, doğal afet, savaş gibi nedenlerle gerekli ilk yardımı dahi alamadan hayatını kaybetmektedir.
2. Bir canın ölümle karşı karşıya olduğu tespit edildiğinde, bir yandan 112 Ambulans (cankurtaran) çağrılmalı, diğer yandan ilk yardımcı yapılmalıdır. (Göğüsse 30 kalp masajı yapılmalı, ağızdan 2 suni teneffüs verilmelidir) Alevi kurumlarımız tüm üyelerine iki yılda bir ilk-yardımlar kursu vermelidir.

3. Bir kişinin ölümüne ancak doktor karar verebilir. Kalp ve beyin ölü mü gerçekleşmişse, doktor bir ölüm raporu yazar. (Raporda ölüme sebep kriminal bir şüphe varsa, doktor cesedin otopsisini için savcılığa ve adli tıbbı haber vermek zorundadır.)
4. **Organ bağışı:** Alevi inancına göre bir canı yaşatmak Hakk'ın varlığını yaşatmaktır. Bu nedenle her can bulunduğu alandaki sağlık kurumuna başvurup organlarını bağışladığını beyan etmesini tavsiye ederiz. Veya bunu yakınlarına sözlü olarak söylemelidir ki, kaçınılmaz ölüm anında ailesi organlarını başka bir cana bağışlayabilsin. (Aslında organ bağışı tüm dünyada genel bir yasa olmalıdır)
5. Cenaze, doktor ölüm raporu verdikten (varsa adli tıp işlemleri bittikten) sonra ailesine verilir. Hakka yürüyen canın, kendi inancına göre tören cenaze defin işlemleri ancak ondan sonra yapılır. Ölüm raporu olmadan, cenaze kaldırmak hemen her yerde yasak ve suçtur.
6. Bir cenaze normal durumlarda en geç sekiz gün içinde (toprağa) defnedilmelidir. Aksi takdirde resmi makamlar, toplum sağlığını dik-kate alarak cenazeyi kimsesizler mezarlığına defneder.

Hak döşeginde beklemek.

1. Kişinin öldüğüne kanaat getirilmişse önce hakka yürüdüğü uygun bir dil-le (haberi kaldıracak) yakınlarına bildirilir. Hakk'a yürüyenin kadın ya da erkek oluşuna göre hizmet erkânı *pir* ya da *pir ana* tarafından yürütülür. Onların olmadığı yerde müsahipli yetişkinler veya ehli olan Alevi bir can bu görevi yerine getirebilir. Yapılacak ilk iş hakka yürüyen canın gözlerini kapatmaktır.

B'ismi-Şa Ya hak, Ya Hızır" Desturu Pir

Ten gözlerin sıra ersin,

Can gözüyle Hakk'a varasın.

Hızır Gözcün, Mansur terazin, devrin daim olsun.

Diyerek, Hakka yürüyen kişinin gözleri kapatılır, dış giysileri çıkarılır, ıslak bezle eli yüzü silinip temizlenir, bir yatağa yatırılır. Sağ-sol eller göğüs üzerine çapraz şekilde konarak "dar pençe" birlenir. Ağzı açıksa kapatılır (gerekirse çenesi bir süre, bez veya mendille başının üstünden bağlanır). Sonra ayak başparmakları birbirine mendille bağlanarak, cemde darda olduğu gibi mühürlenir. (Bu cesedi taşımak içinde kolaylık sağlar) Üzerine boydan boya (beyaz) bir örtü (çarşaf) çekilir. Başucuna ikrar kuşağı (kırmızı bir bant) ve en sevdiği şeyler konabilir. Oda havalandırılır, etrafa güzel kokular (kolonya) saçılır, başucunda dört kapı ve can hakkı için beş mum yakılır.

2. Hakk'a yürüyen can bulunduğu odada huzursuz edilmez, yanında ağıt

yakılmaz, yüksek sesle konuşulmaz. Bir canın aramızdan ayrılması tabii ki üzücüdür. Fakat o can inancımız gereği ölümsüz kabul edilen sevgi diyarına, gerçek yurduna, yani aslına doğru yürüyüşe çıktığından, korku dinlerin de olduğu gibi kabir, cehennem azabını taşımamız.

3. Hak döşegine yatırma hizmetini evde, odanızda siz de yapabilirsiniz. Hastanelerde de genelde ölen kişi bekleme odasına alınır, yukarıda bahis ettiğimiz gibi, silinip temizlenir ve resmi işlemleri yapılanaya kadar da 24 saat bekletilir. Bu arda (beyin ve kalp) ölüm raporu hazırlanır, hakka yürüyen canın ailesi, arkadaşları gelip ölen canı bekleme odasında ziyaret edebilir. 24 saatten sonra cenaze hastane veya cemevinin morguna (buzdolabına) alınır. Uzak yerden gelenler varsa cenazeyi burada görebilirler. Cenaze defin edileceği güne kadar (kokmaması vs. için) morgda buzdolabında bekletilir.
4. Hakk'a yürüyen canın ailesi ve yakınları doğal olarak acı içinde beklenmedik bu ölüm karşısında şok geçiriyor olabilirler. O esnada acil olarak yapılması gereken birçok iş vardır. En başta pratik, psikolojik, ekonomik yardım ve desteğe ihtiyaçları vardır. Bu nedenle her Alevi Derneği ve cemevinde (mahalle veya köy fark etmez) en az 7 kişiden oluşan bir "hizmet ehli" oluşmalı ve hizmet ehli Hak'a Uğurlama Erkânını telefonlara 24 saat cevap verebilecek tarzda yürütmeliler. Yakını hakka yürüyen kişi cenaze hizmeti veren grubu arayıp yardım isteyebilmelidir. Cenaze "hizmet ehli" grup haber aldığı anda, hakka yürüyen canın yakınlarını arayıp başsağlığında bulunmalı, cenaze hizmetini (rıızalıkla) vekâleten yapabileceğini teklif edebilmelidir.

Cenaze hizmet ehli

1. Her Alevi derneğinde, cemevinde (köy veya şehir) cenaze hizmeti Hak'a Uğurlama Erkânı yürütecek en az 7 kişilik bir "ehli hizmet ekibi" tarafında yürütülmelidir. Grup; bir pir, bir Zâkir, iki cenaze hazırlama görevlisi, bir bürokratik işler sorumlusu, iki de aileye yardım edecek kişiden oluşmalıdır. Bu hizmeti yapacak olanlar kendilerini geliştirmeli ve belli bir eğitimden geçmelidir. (En azında bu erkânnameyi birkaç defa okuyup aralarında konuşup görev bölümü yapmalıdır.)
2. Acil ölüm ve cenaze defni için gerekli eşyalar, cemevlerinde, derneklerde bir çantada sürekli hazır bulundurulmalıdır. Cenazelerin size ne şekilde geleceğini, kişinin vekâletini ailelerin isteklerini vs. bilemezsiniz. O nedenle her ihtimale karşı, cenazeyi hazırlamak için gerekli malzeme aşağıdaki gibi hazır bulundurulmalıdır.

Cenaze hazırlamak için malzeme Örnek liste:

Yaklaşık 18 m. patiska bez, 2 çarşaf, mendil, 3-5 paket ıslak parfümlü hazır bez. 1 adet sabun/şampuan, 4 adet sünger, 6 çift plastik eldiven, 3 adet havlu, yara bandı, bir miktar pamuk, 3 adet maske, 1 adet parfüm, 1 adet çöp torbası. Birer çift çizme, birer çift plastik önlük vs. 3 taşıma bandı 1,5 m, su, taş, kırmızı ve beyaz ipek örtü, mum vs.

1. Birçok insan cenaze hizmeti vermekten korkup çekinebilir. Ancak korkup çekinecek hiçbir şey yoktur. Bu hizmeti herkes yapabilir. “Ölüye değil diriye hizmet etmek zordur.” Ruhundan ayrılmış bir bedene ne yaparsan yap hiçbir şikâyette bulunmaz. Ceset kendi kendine bırakılsa bile doğa onu eritip bağrına basacaktır. Cenaze hizmeti “ölüye” değil daha çok geride kalan diriler için yapılır. Hakka yürüme erkânı ve defin işlemi canlarımızı hastalıklardan korumak, aileyi tatmin edip acısını paylaşmak, şu üç günlük dünyada, ezmeden ezilmeden insanca, birlikte yaşamak, toplumu ortak değerler etrafında birleştirmek için yapılır.
2. Cenazeye yaşıyormuş gibi saygılı davranmak gerekir. Hizmeti görülürken (temizlenip, yolculuk elbisesi giydirilirken, götürülürken, gömülürken) yaşıyormuş gibi hitap edilmeli, nasıl temiz gelmişse öyle de gönderilmedir.
3. Cenazenin kaldırılması özellikle yurt dışına götürülüp getirilmesi masraflı bir iştir. Bu nedenle canlarımızın kendileri başkaları için dayanışmak amacıyla, Cenaze Yardımlaşma Derneğine üye olmalarını tavsiye ederiz. Günümüzde cenazesi için para biriktiren ve özel sigorta yaptıranı bile vardır.
4. Bundan sonra Alevi kurumlarımız cenaze hizmetlerini kendileri yürütmemeliler. Alevi canların cenazesi Alevi erkânına göre kaldırılmalı, "Camiye diriniz değil ölüünüz geliyor" diyen hocalara teslim edilmemelidir. Çifte erkâna (cemevi-cami) erkânına izin verilmemeli, camiden vs. gelen cenazeler kabul edilmemelidir. Şehit cenazesi vs. diye, Alevi inanç öğretilerimizi bile remi olarak tanımayan, devletin zoraki yaptığı cenaze merasimlerine, cenaze yakınları dâhil kimse katılmamalıdır. Hiçbir devlet ve sınırı hiçbir bayrak (bez parçası) insan canından evrensel insanlıktan kutsal değildir. Devlet yetkilileri istiyorsa sıradan bir can gibi gelip erkânımıza katılsın.
5. Alevi inanç kültüründe Lokma (yemek verme) paylaşmanın önemi büyüktür. Genelde bu lokma paylaşımına yanlılıkla “kurban” adak vs. deniliyor. Başta ‘kurban bayramı’ olmak üzere, (cana kıymanın bayramı olmaz) Alevi inancı ve geleneği değildir, “Kurban kesmek” Alevi inanç ve felsefemize aykırıdır. Çeşitli vesilelerle lokma serilir (yemek verilir). Bu da mümkün olduğunca yemek saati içinde verilmeli ve ihtiyaç sahiplerine ihtiyaç oranında verilmelidir. Hayırma diyerek rastgele lokma

(yemek) verilmemedir.

Unutulmamalı ki, bugün en büyük sağlık sorunlarından biri şişmanlık yani fazla yemek yemektir. Bu nedenle lokma dağıtımı için yapılacak harcama gerçekten ihtiyacı olanlara verilmeli, bilim, sağlık, doğayı koruma gibi kurumlara veya Alevi inanç ve kültürünü yaşatan derneklere bağışlanmalıdır. Kurumlarımızda hizmet veren pirlarımız ve yöneticilerimiz, canlarımızı bu konuda bilgilendirip uyarmalıdır.

Hizmet için aileden Rızalık (vekâlet alınması)

1. **RIZALIK VEKÂLET:** Cenaze hizmeti için bir başvuru geldiğinde veya aileye teklif edildiğinde cenaze sahiplerine İslami asimilasyondan tamamen arındırılmış, DAB "Alevi Hakka Uğurlama Erkânnamesi'nin" içeriği kısaca anlatılıp erkânnamenin bir kopyası (broşür) internet linki aileye verilmelidir. Aileden rızalık veya yazılı bir vekâlet alınmalıdır. Vekâletin hangi hizmetleri kapsadığı açıkça işaretlenmelidir. (Yazılı rızalık/vekâlet, aile adına resmi işlemlerin yapılabilmesi için gerekli ve zorunludur.) (NOT: Rızalık vekâlet örneği ekte dir.)
2. **YAPILACAK İŞLER:** Bir can Hakk'a yürüdüğünde ölümü şüpheliyse adli tıp ölüm raporu, cenazenin nerede ne zaman kaldırılıp nereye defin edileceği, ailenin özel istekleri, varsa hakka yürüyen canın vasiyeti, cenaze töreni için duyuru vb. gereklidir. Şayet cenaze yurtdışına çıkacaksa, özel tabut, konsolosluklardan cenaze pasaportu çıkarılması gerekir. Cenazenin defin edileceği yere taşınması, (belediye mezarlıklar müdürlüğüne başvurulması) mezarlıktan yer alınması, mezarın önceden kazılması, mezar taşı ve üzerine ne yazılacağı, cenaze töreninden sonra taziyelerin kabulü. Cenaze fonu, giderlerin nasıl ve kim tarafından ödeneceği, hayat sigortası, banka hesapları, mirasçılarının tespiti, mahkemeye yönlendirilmesi, ölünün nüfus kütüğünden düşürülmesi vs. dikkat edeceğimiz hususlardır. Hakk'a yürüyen canın ailesi ile konuşulup halledilmesi ve görev bölümü yapılması gereken bu ve benzeri birçok iş olabilir.
3. **VASİYET:** Er geç bu dönüşümden kurtuluş olmadığına göre, ölmeyecekmiş gibi yaşamalı, yarın ölecekmiş gibi de hazır olunmalıdır. Hastalık olur, savaş olur, facia, kaza olur, bugün olabilir yarın olmayabiliriz. Bu nedenle yakınlarımıza ölümüze ilgili yazılı ve sözlü; "Cenazemde saz söz sema dem olsun, ağıt olmasın, marş söylen-sin, çelenk vs. yerine bir hayır kurumuna bağış yapılsın, vs." vasiyette bulunmalıyız. Bir cenazenin nasıl kaldırılacağı nereye defnedileceği önceden bilinirse geride kalanlar zor durumda kalmazlar. Hakk'a yürüyen canın özel bir vasiyeti ve ailenin özel istekleri göz

önünde bulundurulmalıdır. Bu istekler yol ve erkânımıza aykırı değilse (İslami, faşist, ırkçı, ayrıştırıcı değilse) mümkün olduğunca şekilciliğe gitmeden yerine getirmelidir.

Bedenin yolculuğa hazırlanması

Tıpkı doğum gibi, can verip don değiştirmek de acılı ve sancılıdır. Alevi inanç ve geleneğinde bir can doğunca nasıl silinip libasına sarılıp anasının kucağına veriliyorsa, Hakk'a yürürken de silinip paklanıp, en güzel, en temiz elbisesi ile toprak ananın kucağına öyle verilmesi kadim bir geleneğimizdir. Alevi geleneğinde Hakk'a yürüyen cana abdest aldırma diye bir kural yoktur. *Yoğun asimilasyondan dolayı, Alevi cenazelerinin İslami usulle göre abdest alınarak sıcak suyla sabunla vs. iyice yıkıldığı, çuvala konur gibi, kefenlenip bağlandığı görüyoruz. Bundan derhal vazgeçilmelidir.*

1.Cenaze hazırlama hizmetinde, cesedin ağırlığına göre, en az, (kadın- sa kadınlar, erkeğe erkekler) 4 kişi görev alır. Kimse bulunmadığında ise eşlerle evlatlar yardımcı olabilir. Ceset morgdan, cenaze arabası veya ambulans ile alınıp tekerli masa üzerinden hazırlama odasına getirilir. *Cesedi kaldırıp indirebilmek, kolayca taşıyabilmek için bir battaniye ile ayak, bel ve omuzlardan bağlayıp kaldırmaya yarayan, 10 cm enindeki taşıma bantlarına ihtiyaç vardır.*

2.Görevliler plastik eldivenini takar, **Desturu Pir, B'ismi-Şah** diyerek cesetti tabuttan aldırıp, tekerli masaya veya başka bir cismin üzerine yatırtır. Ve aynı anda da üzerine kalın bir bez veya iki kat çarşaf serilir. Hakka yürüyenin üstündeki elbiseler makasla kesilip çıkarılır. Islak bir bezle veya hazır satılan, güzel kokulu, ıslak bezlerle vücut hafice silinip havlu ile kurulur. Hakk'a yürüyen canın yakınları, arkadaşları, iki üç kişiyi geçmeyecek şekilde istiyorlarsa, küçük bir tas veya bardakla canın ayakucuna birkaç damla arılık, duruluk, uğurlama '*can suyu*' dökülebilirler.

3.Hakk'a yürüyen cana, ayakkabıları hariç en sevdiği temiz elbiseleri giydirilir. Tabutla gömülecekse ki örnek Avrupa'da tabutların içi süngerli, ipek kumaşla döşenmiştir. Aynısı Türkiye'de başka yerlerde de yapılabilir, ceset direk tabuta konur. Tabut doğal ahşap veya kimyasal olmayan doğal bir boya ile boyanabilir. Bu tip tabutla gömülmeyi her açıdan en uygun yöntem olarak görüyoruz.

4.Uğurlamaya gelenler onu son kez görmek istiyorlarsa. Canın saçları, yüzü düzeltilir, hafif makyajı yapılır, hatta güzel ve dolgun görünmesi için ağız ve yanaklarına ıslak pamuk tepilecek şekilde süslenildikten sonra tabutun kapağı yarıya kadar açılabilir. Görgüden sonra tabut kapatılıp vidalanır.

5.Şayet isteniyorsa tabutun üstüne, kırmızı, ipek bir bez serilebilir. Çiçek ve çerçevesi resmi de konabilir. Ancak, Alevi tabutları üzerine veya erkân alanında, kişinin (toplumun) ana dili dışında başka bir dilde (Arapça) vs. bir yazılı motif veya yeşil örtü vs. konulamaz bulundurulmaz.

6.Ceset mezarlığa kadar tabutla götürülür, şayet orada tabuttan çıkarılıp direk toprağa konulacaksa; taşıma bantlarının üzerine, dört ana unsuru temsilen, tüm vücudunu kapsayacak şekilde dört kat kalın bez serilir. (Bu bez mezarda toprağa değen bezdir.)

7.Ceset o bezin üzerine yerleştirilip sarılır. Taşıma banlarından tutulup, tabutun delikli yanlarından tutulup “mezarın içindeki indirme tahtasına” (Seylancana yerleştirilir. İki kişi mezara inerek cesedin altındaki tahtayı yavaşça çekiverir. Aynı anda taşıma kuşakları da çözümlüp alınır.

8.Eğer hakka yürüyen canımız ameliyatlı, yaralı ise vücudundaki hortumlar alınır, açık yarası varsa silinir, yara bandı ile kapatılır, diğer yerleri ise gerekiyorsa ıslak, gazlı bezle silinir.

9.Eğer organları parçalanmış, dağılmış, yanmış ve otopsi dikişleri varsa, silme-yıkama hizmeti yapılmaz. Genelde ceset öylesi durumlarda plastik torba içinde getirilir. Açıkta duran doğal olmayan parçaları varsa alınır. Şayet yoksa beyaz bezler direk ceset torbasının üzerine sarılır. Böyle durumlarda, yakınlarının cenazeyi son görmelerine veya su dökmelerine vs. müsaade edilmez. Geride kalanların cenazeyi o şekilde hatırlayıp ruh sağlığının bozulmamasına dikkat edilir.

10.Yurt dışından mühürlü, lehimli gelen tabutlar hiç açılmaz. Erkân dâhilinde direk mezara alınır. Bu cenazeler yetkililer tarafından ilaçlanmış, tabuta konmuş ve lehimlemiştir. Günlerce yolda olan bu tabutların açılması halinde fena kokacaklarından vs. cesedin bakılmasına izin verilmeden toprağa verilir.

11.Hakka yürüyen canın bedeni silinip yolculuk elbiseleri giydirildikten, tabuta konulup uğurlama (hak) meydanına getirildikten sonra hizmet ehli dara durur, pir veya ehli kişi şöylesi bir gülbenk okur.

B'ismi-Şah, ya Hak u Xuda !

Ateş, su, toprak, hava, dört Anasır'da can ve beden bulan.

Yaşayıp aramızdan ayrılan x... canın bedeni

Pak eyledik, yolculuk Elbisesin giydirdik.

Hakk'a yolculuğuna hazırladık.

Bizden yana özün yüzün PAK olsun.

Hizmet sahipleri hizmetinden şefaatt bulsun.

Yolun açık, mekânın ışıkDevrin daim olsun.

Eksiğimizi ve noksanımızı Hak tamam eylesin.

Hü gerçeğin demine!

Cemevinde rızalık ve uğurlama erkânı

1. Alevi Bektaşî Kızılbaşlık, Alevi bir anadan ve babadan doğarak olmaz, kim ki 18 yaşını doldurmuş, bu yol ve erkânı öğrenmiş, bilmiş, sevmiş, benimsemişse, cemde dara durarak ikrar vermişse, o can Alevidir ve

ömür boyu “darda” demektir. Yani eline, diline, beline sahip olup, kendine reva/layık görmediğini başkasına görmeden, cümle canlarla ilişkilerini rızalık içinde yürütmekle yükümlüdür. Alevi canlar, cemlerde özünü dara çekip “ölmeden ölmek” sorgu ve görgüsünden geçer, sorunlarını rızalıkla çözüp aklanırlar. Hakka yürüyen bir canın öz ve bedeninin rahat etmesi, aklanması için “Rızalık Dari” yani hakka uğurlama erkânı yapılır.

2. Rızalık erkânı/meydanı, başka bir deyişle uğurlama töreni, evde, içeride, hava uygunsuz dışarıda, direk mezarlıkta, herhangi bir mekânda yapılabilir. Fakat en doğal olanı tüm hizmetlerin görülebileceği cemevinde, herkesin hakka yürüyene rızalık verebileceği bir gündüz vaktidir. Rızalık erkânı önceden duyuru yapılarak herkese duyurulmalıdır.
3. Erkân sorumlusu, cemevini cenaze töreni için hazırlar, sandalyeler tabutun konacağı yerin iki metre uzağında yarım daire şeklinde dizilmeli ve sıraların arası tabutun geçebileceği genişlikte bırakılmalıdır. Ön iki sıra Hakk'a yürüyen canın yakınlarına ayrılmalıdır. Erkânda topluca okunacak deyiş, semah, marş ve türkülerin kopyası mümkünse boş sandalyelerin üstüne konmalıdır.
4. Mekânın girişinin karşısına, tabut için beyaz örtülü bir masa seçilir. Tabut masaya, herkesin görebileceği ve oradan çıkarılıp götürülmesi en kolay olacak şekilde konmalıdır. Tabutun yanına iki sehpa üstüne dört kapıda canı temsilen 5 mum yakılır. Tabutun üstüne kırmızı bir bez, çiçek veya vasiyetine uygun bir sembol serilir. Alevi yol ve erkânına ters düşecek İslami yazı, sembol, motif veya başka inançlara ait sembol, milli bayrak veya devlet adamı resmi konamaz. Hakka yürüyen canın A3 büyüklüğündeki çerçeveli resmi ayakucuna mümkünse bir sehpanın üzerine yerleştirilmelidir. Taziye için getirilen çiçekler tabutun ayakucuna birer metre arayla dizilir. Tabutun sağına konuşmak için sade bir kürsü yerleştirilir. Tabutun soluna zakir/lerin oturup saz çalması için bir sandalye indirilir. Yer varsa tabutun etrafında yer yoksa tabutun ayakucundaki çiçeklerin etrafında semah dönülür. Mekân, tören için verilen saatten yarım saat önce bu şekilde hazırlanır.
5. (NOT: Cemevindeki erkân yerinin düzen ve plan örneği ektedir.)
6. Cenaze sahipleri, gelenleri kapıda karşılar, taziyelerini kabul eder. Gelenler içeri girip boş sandalyelere otururlar. Getirilen küçük çiçekler, taziye kartları görevliler tarafından alınıp resmin etrafına konur. Büyük çelenkler varsa arka duvara dizilir.
7. *NOT: Canlarımız cenaze töreni için mümkün olduğunca büyük, pahalı çelenkler yaptırmamalıdır. Buna harcanacak parayı belirli hayır işlerine yatırmak daha uygundur. Cenaze töreni için yapılan duyuruya bu çağrı mutlaka eklenmelidir.*
8. Pir/Ehil kişi, yönetici vs. erkânı başlatacak olan can:
9. Hakka yürüyenin kim olduğunu dikkate alarak, Alevilikte girişte bahis ettiğimi Alevilikte hakka yürümek ne demek kişi hakkında kısa öz bir açıklama yapar.

KISA ÖRNEK KONUŞMA:

Değerli canlar, yol erenleri;

Pirimiz Hacı Bektaş'ı Veli şöyle buyurmuşlardır.

"Benim hayatımda üç dostum vardır.

Ben Hakka yürüyünce, biri evde kalır, biri yolda kalır, biri benimle gelir.

Ev de kalan malımdır, yolda kalan ailemle yakınlarımdır.

Benimle gelirse iyiliklerimdir"

(9) "Geldi geçti ömrüm benim,

Şol yel esip geçmiş gibi.

Hele bana şöyle gelir,

Bir göz açıp yummuş gibi"

Yol erenlerinin buyurduğu gibi bugün X..... canımız, "Göz açıp yummuş gibi" aramızdan ayrılıp Hak'a yürüdü. Bugün canımızın ruhunu, anılarını, gönlünü hatırımızda Hak katında, bedenini ise ebedi yurduna, toprak ananın kucağına uğurlamak için toplandık.

X..... can, X..... tarihinde, X..... babadan, X..... anadan, X..... diyardan (köy veya şehirden) dünyaya geldi. Bizimle birlikte, hava, ateş, su ve toprak ananın verdiği yedi içti, büyüdü, acı ve sevinçlerimize ortak oldu; bizimle birlikte ağladı bizimle birlikte güldü.

On binlerce yıldır kadim Mezopotamya-Anadolu topraklarında çıkıp varlığını sürdüren Alevi Bektaşî Kızılbaş inanç öğretimi bize "Kendine reva görmediğini başkasına görme" Ermeni, Ezdi, Süryani, Kürd, Türk, Arap, Afrikalı, Çinli, "Tüm dünya halklarına insanlığa aynı gözle bak" diyor. Şu 3 günlük dünyada ezmeden ezilmeden birbirimizin haklarına saygı göstererek barış içinde insanca mutlu yaşamaya önem vermeliyiz.

Dedikten sonra hakka yürüyen canın yaşamı, kısa öz geçmişi, vasiyeti ve son ölümüyle ilgili kısa bilgileri mevcut canlarla paylaşır.

Değerli dostlar, erenler, Analar bacılar,

Yüzümüz yerde, özümüz dar da,

Canlarımız acılı, yüreklerimiz dağlı,

Gözümüz yaşlı, bağrımız ateşli,

Ateş külde söner, acı yürekte diner,

Acılar paylaştıkça azalır, sevgiler (bilgiler) paylaştıkça çoğalır.

Acılar azalsın, sevgiler çoğalsın, canlarımızın acısı dinsin.

**Yakınlarının asıcını paylaşıyoruz.
Evrende hiçbir şey olduğu yerde, olduğu gibi kalmaz.
Her şey değişim halindedir. Her an, her zaman,
Bir yaşamın sonu bir yaşamın başıdır.
Bu da Hakk'ın değişmez yasasıdır.
Bizler Hakk'tan geldik, Hakk'a gideriz.
Bütün canlar aslına döner.
Hakk'ın hükmü de kesintisiz bir biçimde sürer.**

**Bizim Hakk'tan dileğimiz; X..... canı, erenlerin, evliyaların makamına eriştirmesi,
Geride kalan ailesine, ev halkına, sevenlerine, gönül dostlarına, yaren ve
Yoldaşlarına sabır, sağlık ve mutluluk bahşetmesidir.**

**Ailesinden, akrabalarından, dost ve arkadaşlarından
Hakka yürüyen can hakkında anlatacak anısı olanlar varsa buraya buyursunlar.**

**Değerli Canlar!
Yol ve erkânımıza göre bizler; bir can aramızda ayrıldığında
“öldü” demeyiz.
“Hakk'a yürüdü, aramızdan göçtü” deriz.
Bu nedenle Hakk'a yürüyen can için üç hizmetimiz vardır.
Birincisi “Rızalık” hizmetimiz,
İkincisi “Hakk (birleme, uğurlama)” hizmetimiz,
Üçüncüsü “Toprağa Sırlama” hizmetimiz.**

**Rızalık ve Hakk birleme Meydanı hizmetimizi burada,
Sırlama ve toprakla buluşturma hizmetimizi de mezarlıkta yapacağız.**

Rızalık Alma Hizmeti

Hizmeti yürüten pir, pir ana (DaPir) veya ehli kişi:

ÖRNEK RIZALIK GÜLBENGİ 1:

**“Gerçeğe hü! Edep-erkân! Canlar ayağa kalkın ve yönünüzü buraya çevirin!
Ayaklarınızı birleştirip sağ ellinizi kalbinizin üstüne koyarak dara durunuz!
Sizden Hakka yürüyen cana rızalık veriyor musunuz diye sorduğumda ‘AKS İLE’ diyeceksiniz.**

17: Haşim Kutlu'nun hakka uğurlama erkânı.

**Divana geldik, darına durduk, hal ile halleştik, özümüzü öze bağladık,
hakka yürüyen Canımız için yar olup birleştik.
Ya Hak, senden saklımız gizlimiz yok,
Sen bilirsin halimizi, senden geldik sana döneriz.**

**Doğan doğuran besleyip büyüten, tende ve canda kendini gösteren
Hakkın adıyla, El ele el hakka.**

**Hakka yürüyen Canımız bu erkânda Hak didarında
Bu meydanda bulunan siz canların huzurunda.
“Enel-Hak, diyen Mansur darı için.
Derisi Yüzülen Nesimi için,
Yüreğimizdeki hançeriyle Fazlullah darı için,
Hakka yürüyencanımızın mekânı
Ana kucağı gibi yumuşak, Yaşamı devri daim olsun.
Yağan yağmur için Esen yel için
Banaz’da Pir Sultan, Nevşehir’de Pir Hünkâr için,
Gelmiş geçmiş bütün Mürşitlerimiz Pirlerimiz
Rehberlerimiz ve taliplerimiz için.
Yeryüzündeki tüm bitkiler ve çiçekler hakkı için
..... Canımızın özü Hak katında PAK kalsın.
Erenler Haldaşı Hızır yoldaşı olsun.**

Gerçeğe Hü..!!!

Değerli Canlar Canımız Hakkın emriyle vardan var olup geldi.

Gün gördü, dem devran sürdü, Rızalıkla yaşadı, lokma yedi, menzil aldı.

Veren verdi Alan aldı.

Çalıştı hizmet gördü. Yol sürdü. Gün geldi

CAN içinde beden değişti, Hakka kavuştu. Ona mihman oldu.

..... Canımızın ruhu yolun bu yolağında, bu durağında hakka üryandır.

Bedeni toprak ananın kucağına yolculuktadır.

..... Canımız aramızdayken ondan ağrınan incinmiş gücenmiş olan

Dargın küskün haksızlığa uğramış alacağı vereceği olan canlarımız olabilir.

Varsa Hak nefesiyle dile gelsin. Özünü meydana sersin,

Alacağı varsa alsın, vereceği varsa versin.

..... Canımızın omuzunda CAN HAKKI insan hakkı kalmasın.

Can inciten gönül kıran kusurunu gizleyen

Hakkın binasını yıkandır.

Kendini bilmeyenin aklanıp paklanmayanın bu katarda

Ve erenler meydanında yeri yoktur.

Çünkü bu yol erkânda CAN HAKTIR, İnsan hakkı her şeyin üstündedir.

HAK hakikate açıktır. Hak meydanın da Hakka açıktır.

Bu erkânda bu meydanda Hazır Nazır bulunan

Siz canlarımız birbirinizden razı mısınız.

“ 'Aşk ile”

Hak da sizden razı olsun.

Hakka yürüyen Canımız içimizde yaşadı yedi içti konu göçtü,

Alacağı vereceği olan var mı?

Hakka yürüyen Canımızdan razı mısınız?

“Aşk ile”

Hak da sizlerden razı olsun.

Değerli canlar.

Hakka yürüyen bu canımızın, Cümle dostlarının

Yakınlarının ve sevenlerinin huzurundadır.

**Bilerek ya da bilmeyerek gönül kırmış, sizleri incitmiş olabilir.
Üzerinde hakkınız kalmış olabilir.**

**Hakka uğurladığımız bu canımız için gönül birliği ile
Canı gönülden Rızalık veriyor musunuz?**

“Aşk İle”

Rızalık veren dilleriniz dert görmesin.

Sevgili canlar.

Bu hak Maddi bir hakta olabilir, herhangi bir söz hakkı da olabilir.

Hakkınız geçti ise, hakkınızdan rızalık veriyor musunuz?

“Aşk İle”

Rızalık veren dilleriniz dert, keder ağrı acı sızı görmeye.

Rızalığınız daim ola. Bozatl Hızır yoldaşınız ola.

Bu ulu yolun HAK Erenleri de sizlerden razı ola.

Birliğimiz dirliğimiz bozulmaya.

Hak aşkına yanan ışıklarımız sönmeye.

Açık kapılarımız kapanmaya.

Yeşil yapraklarımız solmaya.

Akan pınarlarımız kurumaya.

Erenlerin hüsnü himmeti

Keşfi kerameti üzerimizde hazır ve nazır ola.

Doğan ve doğuran, Besleyip büyüten,

Tende canda kendini gösteren Hakkın adıyla

Gün oldu dem devran sürdü. Yol gördü, Erkân gördü.

**Veren verdi Alan aldı. Hak kendi saflarına kattı. Canı beden de-
ğişti.**

Yüzümüz yerde özümüz darda.

Elimiz bağlı yüreğimiz dağlı, gözümüz yaşlı bağırmız ateşli.

Ya Hakikatin yolu, Cümle evliyaların durağı,

Var edip yaşam verdiğin gibi sana gelen

Bu canımızın ruhunu yaşamdan koparma.

Devr-ini daim eyle. Varlığı Hakkın varlığında dem daim olsun.

Marifetten ayrılmasın Hak ile Cem olsun.

**Erenlerle uçsuz bucaksız sınırsız ve sonsuz âlemde semaha
girsin.**

Erenlerle önsüz ve sonsuz âlemdeki Semahı daim olsun.

3 kısa semah deyişi söylenir. Canlar semaha kalkar. (Ekteki listeden veya uygun başka deyişler seçebilirsiniz.)

(69) Üryan geldim gene üryan giderim
Ölmemeğe elde fermanım mı var
Can alıcı gelmiş de can talep eder
Benim can vermeğe dermanım mı var

(76) Şükür bizi, bu meydana
Getirenin demine hü
Ceset içinde bu canı
Bitirenin demine hü

(78) Ötme bülbül ötme şen değil bağım
Dost senin derdinden ben yana yana
Tükendi fitilim eridi yağım
Dost senin derdinden ben yana yana

B'ismi-Şah, YA HAK. U Xuda
Semahlarınız saf ola
Kusurlar af ola.

Hakka yürüyen X..... Canımızın mekânı Hak katında kaim,
Sevenlerinin gönüllerinde daim ola.
Geride Kalanlar gönlü sabır ve metanetle dola.
Tüm yakınları bildik ve tanıdıkları dayanma gücü bula.
HAK Cümle canların, gençlikte göçmekten,
Yaşlılıkta yokluk yoksullukta koruya.
Dirlik düzenleri bozulmaya.
Hak yardımcıları Hızır yoldaşları ola.
Dil bizden Nefe Pirden ola.
Hü gerçeğin demine.

Bu şekilde rızalık erkânı tamamlanır.

18: Delil uyarılıp, saz deyişler ile yapılan bir Hakka ugurlama erkânı.

ÖRNEK RIZALIK GÜLBENK 2:

***Ey hakkı hakikati özünde görüp en-el hak diyen,
Kendine layık görmediğini başkasına görmeyen,
Din, dil, ırk ve cinsiyeti için canı candan ayırmayan,
Her millete her cana aynı nazarla bakan,
Eline, beline, diline sahip olmayı ilke edinen,
Bilimi, sevgiyi yol eyleyen, aynası kâmilî insan olan,
Mazlumun yanında ve zalimin karsısında yer alan,
Haksızlığa boyun eğmeyen cümle canlar,***

***Hak'tan gelmiş Hakk'a yürüyen X..... canımız şimdi
aramızda;***

Bu canımı üzerinde maddi veya manevi hakkınız kalmış olabilir.

Hakka yürüyen can için bir hak talep eden varsa varsa, meydan erenlerindir.

Buyursun dile gelsin.

Kimsenin diyeceği yoksa şimdi dillendiremiyorsa, Bundan sonra da dillendirmesin. Ebediyen ağzını mühürlesin.

Hak yolunda sevgi, gönül rızalığı en güzel çiçek, Kusurları bağışlamak en büyük emek, bu can üzerinde emeğiniz varsa bağışlayın.

Canımız Hakka ve hakikate yolcu olmuştur. Can gözü üzerimizdedir. Bu böyle biline.

Arkasından kovu gıybeti edilmeye”.

“Gerçeğe hü erenler! X oğlu/kızı X canımızdan razı mısınız?”

“Gerçeğe hü erenler! X oğlu/kızı X canımızdan razı mısınız?”

“Gerçeğe hü erenler! X oğlu/kızı X canımızdan razı mısınız?”

Meydan ise **“Aşk ile Razıyız,”** şeklinde karşılık verir.

“Hak'ta sizden razı olsun, o zaman el ele, el Hakka verip aslına uğurlayalım canımızı.

“B'ismi-Şah yak ya pir, Ya Hak u Xuda!”

“El ele el hakka, can cana, can cemale, Can didara Ana X..... doğma X..... canımız için dar oldu.

Hal ile halleştik, özü öze bağladık, Hakk'a yürüyen canımız için

Yar olup yârenleştik, eriyip arifler kazanında piştik.

Ya Hak, saklımız gizlimiz yok, sen bilirsin halimizi, senden geldik sana döneriz.

Can ile Canana, ezel ve ebed (önsüz sonsuz) her haneye mihman. (konuk misafir)

Mazlumlar dergâhı Mansur hakkı için darını biz kabul ettik sen de et.

Rızalık kapısında durduk, “Doğa Ana” bağından kerem aldık.

Aramızdan ayrılan canımızı sana yolcu ettik.

İçtiği doludan sana da sunduk.

Seyyid Nesimi'yi, Pir Sultanı Bedreddin'de gördük.

Cümle canların anası Toprak Ana aç kucağını!

Eksiğimiz hatamız varsa 3'ler, 5'eşler,

**7'ediler 12'ler 40'lar aşkına bağışla bizi,
Yüzümüz yerde özümüz darda, tenimiz tercüman.
İşte budur sana sunduğumuz kurban.
Dar olmuş didara cümlesi bir can.
Bilim sevgi bizim yolumuz inancımız,
Yedi âlem Bir noktada oldu pinhan.
Noktanın sırrına eren, aslına ermek için,
Çark edip Semaha durdu can canan, demi devran.
Hak aşkına, Gerçekler demine devranına hü!
Der ve niyaz eder.**

Canlar ellerini bırakır, geri çekilir. Zakir iki kısa nefes söyler, isteyen bir grup kadın ve erkek tabutun etrafında semaha durur. (Veya kişinin sevdiği türkü, deyiş ve marşlar okunur. Örnek Deyiş/semah (no :)

**(11) Dost ile dostu yanmışız
Servet ile övünmeyiz
Hak deyip Hak'ka dönmüşüz
Cennet için dövünmeyiz**

**(14) Geldim gider oldum illerinize,
Dostlar safa ile gönderin bizi.
Doyamadım tatlı dillerinize,
Dostlar safa ile gönderin bizi**

**Desturu Pir, B'ismi-Şah, Ya Hak!
Bütün canların birliğine,
Erenlerin pirlliğine,
Evliyalar keremine,
Gerçek erenler demine,
Semahlarınız saf ola
Kusurlar af ola.
Hizmetiniz kabul ola.
Gerçeğin demine Hü.**

Böylece "Rızalık Meydan Hizmeti" tamamlandıktan sonra "Hakk Meydan Hizmeti" başlar.

Not: Çocuklar doğal olarak "Masum" sayıldıklarından onlar için dar Erkânı kurulmaz rızalık istenmez, direk gülbank okunur.

19: Kadınlarımız hakka yürüyen bir yoldaşını semahlar ile uğurluyor.

Hakk Meydanı (Birleme, uğurlama) Hizmeti

Zakir bir devriye deyişi söyler. (Örnek Deyiş no (4)

**(4) Katre idim, ummanlara karıştım,
Kaç bulandım, kaç duruldum kim bilir.
Devir edip âlemleri dolaştım,
Bir sanata kaç sarıldım kim bilir.**

Arkasından pir, pir ana, ehli kişi son uğurlama gülbengini verir.

B'ismi-Şah ya Hak u Hüda.

Aşkî niyazımız, ol yüce devri âlemi döndüren Şahı Merdan'a.

Hak insanlık yoluna gönül vermiş, hizmet etmiş

Gelmiş geçmiş cemi cümle canların aşkına.

**Bir cümle Anadolu analarının evliyalarının ocakların halkları
pirleri aşkına**

Hakka yürüyen canımızın havasını, ışığını, suyunu ve torağını

bol eyle.
Üçlerin, beşlerin, yedilerin, kırkların aşkına hizmetlerimizi
kabul eyle.
Hakka yürüyen, X..... canın Yolu ışık, açık ola, devri aslına ere,
kırklara karışa,
Mekânı Hakk katında kaim, sevenlerinin gönlünde daim ola!
Erenlerin hayır ve himmetleri üzerinde hazır ve nazır ola.
Hakk geride kalanlara sabır ve sağlık ihsan eyleye,
Gözlerinden yaş, duvarlarından taş düşürmeye!
Kötülerin şerrinden, zalimin zulmünden,
Görünür görünmez kazalardan, belalardan hastalıklardan uzak
eyleye!
Yollarını yolsuza, pirsiz, uğursuza uğratmaya!
Her daim pir, mürşit cemi cümle canlar huzurunda yüzleri ak,
gönülleri pak ola!

Yanan ışıkları sönmeye!
Açık kapıları kapanmaya!
Yeşil yaprakları dökülmeye!
Akan pınarları kurumaya!
Birlik ve düzenleri bozulmaya!
Hakk'a yürüyen X.... can daima gönlümüzde ola!
Onun sevgisi gönlümüzde eksik olmaya!
Cümle canların gül yüzü solmaya!
İyilikten, birlikten, dirlikten, barıştan, kardeşlikten ayrılmaya!
X.... cana uğurlar ola uğurlar ola.
Destur verildi cana, canımız düşsün yola.
Dil bizden, nefes Hünkâr Hâce Bektaş Veli'den ola
Demi Pir, Keremi Evliya, Hü geçeğin demine devranına.
(Pir 'el dil bel" niyaz eder)

Kırmızı bir mendil içinde bir parça toprakla getirilir. Bir kadeh de dem getirilir.

Pir **"Ya Hak! Ya Hızır! Ya Toprak Ana"** diyerek kadehten her mumun dibine bir damla damlatır. Sonra yine aynı şekilde kırmızı mendil içindeki toprağa üç damla damlatır ve mendilin dört köşesini birleyerek düğümler. Bu toprak, Hakk'a yürüyen canın **"Rızalık Toprağı "** dır. Beden toprağa verildiğinde en yakını tarafından tabutunun üstüne atılır.

-Canlar, buradaki hizmetimizi bitirdik, şimdi canı sırlamak için mezarlığına götüreceğiz, mezarlık dönüşü cemevinde taziyeler kabul edilip lokma dağıtılacaktır.

Önceden belirlenen altı kişi tabutu tutup dışarı taşırlar. Ardından pir ve en yakın ailesi yürür, diğer canlar ise o istikamette tabutun çıkmasını beklerler. Tabut yanlarından geçerken:

“Yolculuğun açık olsun, devrin daim olsun, mekânın ışık olsun, ışık içinde yat, Hızır carına yetsin”

Diyerek tabuta dokundurdukları sağ ellerini, kalplerine, dudaklarına ve bellerine götürerek “el, dil, bel” niyazı yapar, çıkarlar. Mezarlık uzaksa Hakk’a yürüyen canı arabaya, yakınsa omuza alırlar.

Toprağa Sırlama

Mezar hazırlığı, Mezarlığa geliş...

Hakka yürüyen canın defini konusunda değişik inanç ve ülkelerde yakma, denize suya, akbabalara verme, mumyalama, ağaç veya taş içinde sandukalama, toprağa gömme gibi çok değişik gelenekler vardır.

Bu konuda son teknolojiye dayanan doğal bir yöntem, nüfusun çok toprağın az olduğu Japonya’da geliştirildi. Ceset tabutlu veya tabutsuz, eksi 273 derece de buluğa sokuldu. Sonra bir çekiç darbesiyle toz/buz haline getirip kahve filtresi gibi bir büyük bir kâğıt torbaya konulup 30 cm toprak altına gömülür. Her şey max 6 ay içinde hava ateş su toprak dört unsur doğal bir ortamda birbirine karışır.

Bütün inanç ve kültürlerde önemli kişilerin, mumyalanıp sandukalara konduğu özel mezar ve türbelerde defnedildiği görülmektedir. Bu Alevi geleneğinde de vardır. Ulu pirllerimiz unutulmamak için bu şekilde defnedilmişlerdir. Asırlarca sonra yapılacak bilimsel ve tarihi araştırmaları için bu şekilde yapılmış olan Mısır mumyaları büyük önem arz etmektedir.

Özel bir durum ve özel bir vasiyet yoksa Alevi geleneğine göre, ceset, tabutla veya direk mezarda toprağa konularak defnedilir. Öğretimimize göre her millet her can Hakk'ın bir parçasıdır ve hiçbir toprak (mezarlık) diğerinden daha kutsal değildir. Özel Alevi Mezarlığı aranmaz, fakat Alevi inanç öğretisinin kabul görülmediği bu koşullarda resmiyet kazanabilmek için Alevilerin kendi mezarlıklarının olması iyidir.

Mezar

Kepçe veya elle, en az 1,5 metre derinlikte, kazılan bir çukurdur. Başka inançlarda mezar hangi yönde eşilirse eşilsin Alevilikte “Kâbe-kible” olmadığından, Hak insanda görüldüğünden, mezar başı yönü pek de önemli değildir. Fakat Alevilikte ışık güneş kutsandığından, geleneksel olarak mezarın Gün doğumu ve Batımı yönünde “evrensel çark nizamı” yönünde kazılması ve cesedin başı gün doğumunu göreceği şekilde batıya konulması bir gelenektir. Alevi mezar/lıklarının belli olması için bizce de mümkünse bu geleneğe uyulmalıdır.

Eskiden ceset mezar dibine açılan bir serpmeye elbisesi (veya kefenle) konur, cesedin yanlamasına tahta, kamış ve ağaç dizilir, onların da üstü kamış/yaprak ve toprakla doğal bir şekilde kapatılır başına da bir taş dikilirdi.

Günümüzde mezarın iç kenarları briketle örülmekte, ceset ortasına konulmakta üstü beton parke ve toprakla kapanmakta onun üzerine de beton veya Mermer taşlardan mezar kaplaması yapılmaktadır. Bu mezarlıkları bir taş beton yığınının çevirmektedir.

En basit, en ucuz, en güzel ve doğal olanı, cesedi doğal boya ile boyanmamış bir tabutla defnetmek, başına da tek bir mezar taşı dikmektir. Böylece mezarlıklar da şehirler gibi taş ve beton yığını olmaktan kurtulup, çim ve çiçeklerle kaplı doğal yeşil alanlar olacaktır.

Mezarlık yakınsa tabut el ve omuz üstünde (veya tekerli bir vagonla) mezarlığa getirilir. Mezarlık uzaksa cenaze arabası ile direk mezara taşınır. Tabut mezarlığa bırakıldığında Hakk'a yürüyenin yakınları toplanır. Mezarın kapağı kaldırılır, tabut '*Bir-İSMİ ŞAH YA HAK*' denerek mezarın üstündeki kalasalara bırakılır. Şayet ceset kefenle defnedilecekse bantlarından tutularak tabuttan çıkarılıp mezara indirme tahtasına konur.

Toprağa Sırlama

Pir ehli veya zâkir mezarın başına geçer, **sırlama erkânına başlayacağız** diyerek yarım daire olmalarını ister. Önceden belirlenen altı kişi, tabutun dört köşesine ve ortasına kancalı organları takarlar.

Pir, Pir ana veya ehil kişi:

Desturu Pir, B'ismi-Şah, ya Hak, Ya Qızır.

Canlar organlarla tabutu kaldırır, tabutun altındaki kalaslar çekilir, tabut yavaş yavaş mezara indirilirken Pir:

***Cümle canlar Aslına döner,
Haktan geldik Hakka gideriz.
Toprak Ana Canımızı SIR eyle.
Devrini daim eyle.
Mekânını IŞIK eyle.***

(Direk kefenle gömülüyorsa iki kişi mezara inerek indirme tahtasını cenazenin altından yavaşça çekiverir. Taşıma kuşakları da çözüp alınır.)

Hakk'a yürüyenin evinden getirilen rızalık toprağı, Hakk'a yürüyenin bir yakını tarafında mezarın içine serpilir. Ardından gül /karanfil ve küçük bir kürekle sembolik olarak isteyenler birer avuç toprak atar.

Bu arada Pir ehli kişi veya Zâkir, sazla veya sözle bir iki deyiş okur. Veya

canın sevdiği şarkı, türkü ağıt, marşta olabilir.

Örnek deyiş no:

(46) *Aslıma karışıp toprak olunca
Çiçek olur mezarımı süslerim
Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar
Gök yüzünde dalgalanır seslerim*

(41) *Bu dünyadan gider olduk
Kalanlara selam olsun.
Bizim için hayır dua,
Edenlere selam olsun.*

Yunus Emre'nin dediği gibi, bizden de X Cana selam olsun.
*Ehil kişi, "Edep erkân, der. Ayaklar birleşik, sağ el kalp üzerinde dar
duruşuna geçilir.*

B'ismi-Şah:

**-Canlar, görünen görünmeyen, bilinen bilinmeyen, göklerde,
Yerlerde ve tüm Kâinatta varlığını her nesneye nakış-eyleyen,
Kendini can canana insana baş-eyleyen Hakk'ın himmetiyle
toprağa sırladığımız X.... canımızın
Ve bugüne kadar kâmil insanlık yolunda hakka yürüyen canla-
rın aşkına!
X.... canımız devri daim ola, aslına ere, ışıklar içinde Yata!
Mekânı Hakk katında kaim, sevenlerinin gönlünde daim ola!
Hakk erenleri geride kalan ev halkına, Yakınlarına, sevenlerine
Ve gönül dostlarına, yaren yoldaşlarına,
Sağlık, selamet, metanet ihsan eyleye!
HAK cemi cümleimize, can ciğer (evlat) acısı göstermeye!
Dil bizden Nefes Pirden ola.**

Son olarak canla vedalaşırlar:

**Ya Hak Yaz Qızır Ey X.... can!
Hava, Ateş, Su ve topraktan var ola geldin.
Can idin sonra beden oldun.
Yüce varlığın aşkı rızasıyla,
Hakk kapısından doğdun.
Dil oldun, tel oldun, söz oldun.
Sese dönüşerek canlı-cansız her şeye sızdın.
Nefes aldın Aşk ateşinde yandın, yedin içtin
Menzile ermek için koştun, kondun göçtün.
Sonunda hakka yürüyüp Sır oldun.**

**Devrin daim, ışıklar içinde ola.
Hakk erenler yolunu aydınlata.
Erenler, pirlere didarın ola!
Her hizmetin görüldü.
Bizden sana, yolun açık ola.**

**Bu meydan senden razı oldu.
Hakk da senden razı olsun.
Hoşça kal x..... can!
Uğurlar ola..!**

“İsteyen herkes içinden geldiği şekilde dilekte bulunabilir.”

Mezarın doldurulması işlemi görevliler tarafından (daha sonra) tamamlandıktan sonra üç adet çerag yakılır. İsim levhası dikilip, mezarın orta üst kısmına baştan sona bir oluk açılır. Varsa üzerine çiçekler yerleştirilir. **"Uğurlar ola, yolun açık ola can!"** diyerek su dökülür.

Pir veya Hizmet görevlisi:

**"Canlar sırlama hizmetimiz tamam oldu. Saat X..... te
cemevinde taziyeler kabul edilecek, lokmalar dağıtılacaktır.
İsteyen canlar oraya buyursun" der..**

Orada bulunup da acelesi olanlar, Hakk'a yürüyen canın yakınlarına baş sağlığı dileyerek ayrılabilirler. Bu arada helva, lokum ve çikolata gibi şeyler dağıtılabilir.

(Not: Alevilerin Hakk'a Uğurlama Erkânında, cennet cehennem, öbür dünyadan söz edilmez, çünkü inancımızda bunlar yoktur.)

20: Hakka uğurlama erkânında, kadın erkek canlar birlikte Dar'a duruyor.

Mezarlık sonrası – Taziye

Defin işleminden sonra Hakk'a yürüyen canın yakınları, uzak yakın yaren ve yoldaşları, cenaze hizmetinde bulunanlar ve taziyede bulunmak isteyenler, cemevinde veya uygun bir yerde toplanır, Taziyeler kabul edilir. Cenaze hizmetinde bulunanlara lokma verilir. Ayrıca Hakk'a yürüyen canın 3, 5, 7 ve 40. gününe kadar, yakın akraba, eş dost ve arkadaşları aileyi ziyaret edip taziyede bulunur.

Ortam müsaitse ehli bir can aşağıdaki veya benzeri bir lokma gülbangi okuyabilir.

"Değerli canlar,

Biraz önce X... canımızı tabiat ananın kucağında Hakk'a uğurladık.

Hakka yürüyen canımız ve ailesi adına, bu acı günde yanımızda olan, taziyeye gelen, hizmetini gören tüm canlara teşekkür ederiz, dert keder görmesin. Lokmalarımız dağılıyor, yeni gelenleri unutmayalım. Elimizi sofrada tutarak lokmalara bir destur gülbengi verelim."

ÖRNEK:

**"Destur-u Pir, B'ismi-Şah, ya Hakk!
Hakk'a uğurladığımız canımızın devri daimi kolay, ışıklar içinde
ola!
Canımız için hizmet yapan canlara hayırlı muratlar verile!
Muratları hâsıl ola.
Cümlesine ele avuç açtırmaya!
Yolları şaşırılmaya!
Dildeki dilekleri, gönüllerindeki muratları verile!
Sağlıklı, mutlu bir yaşamları ola!
Hızır yoldaşları ola!
X... canımız için verilen lokmalar!
Erenler sofrası ola!
Pir lokması ola!
Yiyene yaraya, yedirene delil ola!
Gerisi daima var ola!
Gittiği yerler ağrı, acı görmeye!
Arta eksilmeye, taşa dökülmeye!
Sofra kucaktan, bereket bucaktan,
Evlat ocaktan eksik olmaya!
Lokmaları kazanıp getirenlerin,
Pişirip hazırlayanların, Hakk erenleri
Dilde dileklerini, gönülde muratlarını vere!
Verilen lokmalar cana, can kata.**

**Lokma hakkına evliya keremine
Cömertlerin cemine
Hü Gerçeğin demine. Desturu pir
Lokması olanın lokması yürüye
Hak kabul eyleye,
Buyurun canlar.**

Dardan indirme 40. Erkânı

"Değerli canlar, Alevi İnancı özünde semavi dinler gibi bir "İbadet inancı" değil, bir ahlak ve etik değerler öğretisidir.

Alevi olmanın yolu ve ikrarı, 24 saat ve bir ömür boyu aynıdır. Tek ibadet şartı vardır; "Kendine reva görmediğini başkasına görmemek, haksızlığa boyun eğmemektir". Aleviliğin diğer öğretileri ise genel olarak bu ilkeyi içerir: Bilim ve sevgi yolundan gitmek. Eline diline beline sahip olmak. Tüm halklara aynı nazarla bakmak, Hak yememek ve yedirmemek, haksızlığa karşı mazlumun yanında olmak, gücü oranında üretime katılmaktır. İhtiyacı olanla var olanı paylaşmak! Ve bu yola serini veren ulularımız gibi geldiği

yolda, durduğu darda, verdiği ikrarda dik durmak. Özünü dara çekmektir.

Mansurlar, Pir Sultanlar, Seyit Rıza'lar gibi dara ağacına çekilmek. Nesimi gibi derisi yüzülmek, hançerlenen Fazlı gibi düşerken dahi dik durmak, namerde boyun eğmemek, gerektiğinde serini kendi avuçları içinde Hak- İnsanlık yolunda meydana sürmektir. Cemde dara durmanın özü budur. Kıldan ince, kılıçtan keskin, demirden leblebi yiyebilirsen gel dedikleri yol budur. Yolumuzda ikrar veren canlar, darımız; gün, saat ve sayı ile sınırlı olmayıp ömür boyudur."

Alevi inancında öbür dünya, ahiret sorgusu, sırat köprüsü, cennet cehennem inancı yoktur. Sorgumuz dünyada, cem erkânında yapılır. Hakk'a yürüyen canımızın aramızdan ayrıldığı son sorgu, görgü, cem erkânından sonraki 40. gününden son bir sorgulama yapılır. Buna "Kırkı, yani dardan indirme erkânı denir. Ve Hakk'a yürüyen canın ailesi, yakını, üyesi olduğu derneğin üyeleri, varsa musahibi bir araya gelip lokma paylaşırlar.

Bu erkânda canın Hakk'a yürüdüğünü duymayanlar, duyup da rızalık alıp verememiş olanlar da olabilir. Ailenin o acılı gününde hakkını dile getirmekten çekinenler, hakka yürüyenle alacak verecek, başka türlü müşkülü olanlar, rızalık alıp vererek hakka uğurlama işini tamamlamış olurlar. Ve arkasından canın 40 lokması yenir. O günden sonra da hiçbir hak talebinden bulunulmaz.

Hakka yürüyenin musahibi veya yakın ailesi, bağlandıkları ocağa (pire) veya derneğe başvurup 40 erkânı yapmak istediklerini belirtirler. Akla, dile getirilen herhangi bir dava ve husumet varsa görüşülüp halledilir. 40 erkânı için gün belirlenir, peyik ilan verir. Canlar erkâna davet edilir.

Dardan indirme 40 Erkânı

İkrarlı Müsahipli canlar isterse 40 erkânını bir "Dar cemi" şeklin yapılı; Meydana süpürge çalınır, post serilir, delil uyandırılır, Aileden biri dara dururu Rızalık alınır, 3 nefes deyiş söylenip semah dönülür, lokma serilip, gülbengi verilir, ardından delil sırlanır, Cem mühürlenir.

Veya daha kısa öz bir şekilde yapılabilir:

Bir masa/sehpa üzerine Hakk'a yürüyenin resmi önüne de 3 mum (delil) konur. Hakka yürüyen canın musahibi ve ailesinden bir vekil dara durur. Rızalık alınır. (isteğe ortama göre deyiş söylenip semah dönülür) 40 lokması dağıtılır, lokma gülbengi verilir, delil sırlanır.

Pir - ehli kişi:

ÖRNEK 1:

X..... Canımızın kırk erkânı için toplanmış bulunuyoruz. (diye kısa bir giriş konuşması yapar)

Yolumuzun gereği Önce delil uyandıracacağız.

Delil sır ettikten sonra herkes kalkıp gidebilir Önemli olan delil sır olana kadar burada oturmaktır. Dinleyeceksiniz işinize geleni alıp gelmeyi kaldırıp atacaksınız. Bu kadar basit, Bir can gelsin delili uyandırır. (can delili uyandırırken) Pir:

B'ismi-Şah, Ya hak.

Çerağımız uyansın Hızır aşkına, Çerağımız uyansın keremi evliya aşkına

Çerağımız uyansın insanlık uğruna toprağa düşen canların aşkına.

Çerağımız uyansın bu meydanda gönül ehli, yol ehli olanların aşkına.

Vakitler hayr olsun, şerler defolsun. Yol ehli Şad olsun.

Hızı cümlemizin yardımcısı olsun.

Gözünüze yaş düşmesin, Yüreğinizde sevginiz merhametiniz eksik olmasın

Sofranız bereketli olsun, Ocağınız gür olsun. İşiniz gücünüz rastgelesin.

Pir Hakka yürüyen can ve yol erkânımızda hakka yürüme ve güncel hayattan ortama uğun kısa öğütlerde bulunabilir.

B'ismi-Şah, Ya Hak, Ya Hızır,

Çar (4) ana sırdan geldi dünyaya.

7 Âlem bir olduk, hü dedik gerçekler aşkına.

Anamız yer, Babamız yağmur.

Ateşten havaya, havadan suya, Sudan toprağa can cana,

Nur içinde geldi, Sır ile gideriz.

Hak kapısından geldik dünyaya geldiğimiz kapıya döneriz.

Can cana, can didara,

Ya hak, ya Hızır, Cümle canların hak kapısı, Dilekler makamı.

Doğan doğuran yaşatan, veren alan Yüce hak,

Senden geldik sana döneriz.

Bu can, canı bedeni terk etti.

Sana kavuşmak için yola çıktı.

Yola çıkan bu canımıza sen yardım et

Ya şahı Merdan. Ya anlar anası Naciye ana,

Darında rehber ol, Ya Mansur, Ya Fazlı, Ya nesimi

Haldaş ol yoldaş ol ya boz atlı Hızır

Sevgilerimizi sunuyoruz, sen kabul eyle, Ya hak.

**Ermişlerin erenlerin evliyaların, âşıkların sadıkların
Ve insanlık adına canını veren canlarımıza
Sana doğru dönen iyi olan canlarımıza sevgilerimizi sunuyoruz
Sen kabul eyle.**

**Sana dönen can bir parça, Yüce ismin hakkı için
Erenlerin evliyaların hakkı için senin kutsal kıldığın insanlık
için.**

**Sanan dönen bu canını dergâhına kabul eyle.
Her şeyin başı rızalıktır, insanın birbiri üzerinde hakları vardır,
yedi adım yolun.**

**Bir lokma ekmeğin, bir bardak suyun hakkı var.
Bu dünyada insan birbirinden razı olmak zorundadır.
40 erkânı hakka yürüyen canın üzerinde alacak verecek
Bir vasiyeti varsa onu yerine getirmek için yapılır.**

**Rızalık almak vermek için Varsa Musahibi veya çocukları biri
benim yanıma gelsin.**

**Bu canların huzurunda yerin göğün şahitliğinde.
" X.... Canın " herhangi bir alacağı, bir vereceği varsa,
Bir incittiği varsa bir ağlattığı varsa, bir düşürdüğü varsa,
Burada olmasa bile, bir gün haklı bir sebepten bir şahidi ile
gelirse,**

**Ve annenin bir vasiyeti varsa onu yerine getirmek senin
boynunun borcu.**

**Bunları yerine getireceğine yerin göğün şahitliğinde ve bu
toplumun huzurunda**

Bize söz veriyor musun?

Söz veriyor musun?

Söz veriyor musun?

(Aşk İle) diye cevap verir.

Peki, canlar sizlerde şahitlik ediyor musunuz?

Sizlerde şahitlik ediyor musunuz?

Sizlerde şahitlik ediyor musunuz?

Dediğim gibi sözünü yerine getirirsen,

**Hızır yoldaşın olsun Darda zorda kalmayasın işin gücün rast
gelsin.**

Evlat acısı göstermesin.

**Ama Verdiğin sözde durmazsan kendi vicdanınla baş başa
kalasın.**

**'X..... oğlu/kızı vekili huzurunuzda, yedi içti konu göçtü olur
ya insanlık halidir insan birbirini incitmiş olabilir alacağı**

vereceği kalabilir.

**İçinizde X..... alacaklı hakkınız varsa hak aşkına dile gelsin
bile gelsin.**

Yoksa... Canlar soruyorum.

“X..... ” canımızdan

Hoşnut ve razı mısınız?

Hoşnut ve razı mısınız?

Hoşnut ve razı mısınız?

(Aşk İle Razıyız derler)

**Hakta sizden razı olsun, Hızır yoldaşınız olsun işiniz gücünüz
rast gelsin.**

**X..... Yolun açık olsun mekânın nur ola. Naci Ana yolunu
aydınlata,**

Güruhu Naci katarın ola. Arşı zaman meydanın ola.

Her hizmetin görüldü bizden yana.

Bu meydan senden razı oldu, hakta senden razı olsun.

Seyid Nesimi şahidin olsun, Mansur Darın olsun,

Pir Sultan Didarın olsun.

Doğa anamız Gülistanının olsun.

Yüzün ak menzilin pak olsun

Dil bizden Şefaathaktan olsun.

Selam olsun hakkın huzuruna varanlara,

Selam olsun hakikati özünde görüp en el hak diyenlere.

Selam olsun hak için hakka yürüyenlere.

Ruhu Şad olsun devri daim olsun.

Sizin de işiniz rast gelsin, evlat acısı görmeyesiniz.

Burada; Saz çalıp semah dönecek canlar varsa 3 deyiş
söylenir/semah dönülür.

(12) Ben giderim adım kalır,

Dostlar beni hatırlasın.

Düğün olur bayram gelir,

Dostlar beni hatırlasın.

(65) Uyur idik uyardılar

Diriye saydılar bizi

Âdem olduk, ses anladık

Sürüye saydılar bizi

**(74) Yürü güzel yürü de yol alamazsın
Azrail olsan anam can alamazsın
Elesen dünyayı da galbura goysan
Benden muhabbetli yar bulamazsın**

**Semahlar saf, Şerler def ola, kusurlar af ola.
Semahlarınız kırklar semahı ola.
Hizmet gören canların hizmetleri kabul, muratları hâsıl ola.
Dil bizden nefes Pir Hünkâr'dan ola. Gerçeğin demine hü.
Bir tabak Lokma getirin gülbengini verelim, onu da götürüp
diğerlerine katın.**

LOKMA GÜLBENGİ

Gerçeğe Hü..

Sevgili canlar bu lokma kutsal bir nimettir.

Bu olmasa hiçbir şeyimiz olmaz.

**İnsan aç kalmaz susuzda kalmaz, Çünkü HAK yaşamamız için
bize bu nimetleri sunmuştur.**

**Önemli olan bunu kazanıp, önce lokmayı aç vermektir,
bağışlarımızı da muhtaca vermektir.**

**Her olur olmaza açma sofran,
Hem emek zay olur hem nanay olur.**

**Emeğiniz zay olmasın, aç insanı doyurun insanlığı gereğidir.
Hiç bakmadan kim olursa olsun onu vermek boynunuzun
borcu olsun.**

B'ismi şak, ya hakk..

Birliğiniz sevginiz daim olsun, lokmanız kabul olsun,

Çalışıp kazanmam pişirip getiren eller dert görmesin

Bir lokmanız bin olsun, artsın eksilmesin taşsın dökülmesin,

Gittiği yere gam gase girmesin.

Hastanız varsa şifa olsun. Yolunuz yolsuza düşmesin.

Kimse ardınızdan kötü söz etmesin

Sofranıza namerdin lokması karışmasın.

3'lerin 5'lerin 40'ların 7'dilerin himmeti üzerinizde olsun.

Yediğiniz bu lokmalar kazalara kalkan olsun.

Haneniz şen olsun Sofranız bereketli olsun,

İşiniz gücünüz rast gelsin. Hızır yoldaşınız olsun.

Pir Ehli kişi delili sır eder.

B'ismi Şah,

Hak olsun şemsi mahı muhabbet

**Dinlensin delili Hikmet.
Delillerimiz sır olsun
Gönüllerimiz sevgi dolsun
Hizmetimiz hak katında kabul görsün.
Yediğiniz lokmalar kazalara belalara kalkan olsun
Sofranız şen, ocağınız gür olsun.
Birbirinize sevginiz muhabbetiniz bol olsun.**

ÖRNEK 2

Pir Ehli kişi, "**Edep erkân Marifete hü!**

Delil uyandırır, Hakka yürüyen canın, musahibi, yakın ailesi, vekili medyana dara çağrılır.

(Can isterse alttaki tercümanı okuyabilir.)

**((Desturu pir, B'ismi-Şah, ya HAK!
Eli erde, yüzü yerde, özü darda, Hak erenlerin kâmilî insanlık
yolu, pir divanında, canı kurban, teni tercüman, Hakk'a
yürüyen X... canımıza vekil, canına beden olmak üzere dile
geldik, bile geldik.
X ... Canımızdan ağrınmış, incinmiş, alacağı vereceği olan,
hak talep eden varsa, yol ile yoldayız. İşte darda işte
meydandayız.))**

Pir Ehli kişi

"Edep erkân Marifete hü!

**"Erenler, canlar! Hepiniz dilli ve başlısınız. Dârı Mansur'da
duran bu canlar, Hakk'a yürümüş olan X..... Canımızın vekili
olarak "Ne haktan kaçır ne de hakkımızdan geçeriz" kavliyle
sizlerden rızalık dilerler. "**

**"Hakk'ı hakikati özünde görüp En-el-hak diyen, Cümle cana
bir nazarla bakıp,
Eline, beline, diline sahip olan, kendine reva görmediğini
başkasına görmeyen
Yolu bilim, dini sevgi, kabesi insan olan, mazlumun yanında,
Zalimin karşısında olan, yolumuzun inancımızın talibi X...
canımız,
Bu dünyada yiyip içti konup göçtü, bilerek veya bilmeyerek
gönül kırmış,
Sizleri incitmiş olabilir, üzerinde haklarınız kalmış olabilir.
Hakka yürüyen candan, bildiğiniz, duyduğunuz veya tanık
olduğunuz**

Alacak verecek, dünyalığa dair bir müşkülü varsa, dile gelsin, bile gelsin, beyan eylesin."

Pir-ehli kişi burada cemaate üç defa sorar:

Cemi cümleliz aramızdan ayrılıp Hakk'a yürüyen X...

canımızdan hoşnut ve razı mısınız?

Cümleliz aramızdan ayrılan X...

canımızdan hoşnut, razı mısınız?

Cümleliz aramızdan ayrılan X...

canımızdan hoşnut ve razı mısınız?

Üç defa sorduktan sonra karşıdan cevap gelir:

"Aşk ile Razıyız!"

Pir-ehli kişi yanıtlar:

"Hakk da sizden razı olsun!"

Dardaki canlara hitaben, pir, rehber veya ehli kişi:

"Hazırdaki cem erenleri rızalık verdiler. Burada olmayıp başka bir zaman ve başka bir yerde herhangi bir kimse hak talep ederse, haktan kaçmayıp onların hakkına hak diyecek ve gereğini yapacağınıza dair söz veriyor musun?"

"Veriyorum!"

Başkalarının bilmeyip sizlerin bildiği, tanık olduğu bir müşkülü hal varsa,

Bunun da gereğini yolumuza göre yerine getireceğinize söz veriyor musun?"

"Aşk ile Söz veriyorum!"

Pir, rehber veya ehli kişi:

"Desturu Pir, B'ismi Şah, ya Hak!"

Üçler, beşler, kırklar, yediler cemi cümle canlar şahit ola.

Hak erenler katında dilde dilekler, gönülde muratlar hâsıl ola!

Eksiklikler tamama yazıla, durduğunuz Mansur Dar'ı,

gördüğünüz Hak Didar'ı ola!

Hak erenleri, yüzü yerde, özü darda, hizmet için

Hak meydanına gelen canların, dilde dileklerini, gönülde muratlarını vere!

Emekleri boşa gitmeye! Görünür görünmez kazadan beladan uzak eyleye!

**Bu erkânda bulunan cümle canları, erenlerin katarından,
didarından ayırmaya!
Hakk erenlerin, uluların, velilerin, pirlerin himmetleri
üzerlerinde hazır ve nazır ola!
Geldiğiniz yerden, durduğunuz dardan ayırmaya!
Pirler Mürşitler Analar bacılar haldaşımız, boz atlı Hızır
yoldaşımız ola,
Hakka yürüyen X... Canımızın darı son bula, devri daim ola.
Cümle cem erenlerine ve göçmüşlerine Hak saklaya bekleye!
Rehberimiz Hak Hakikat, Yardımcımız halk ola.
Dil bizden nefes Şah-Merdan, Hünkârı Pirden ola.
“Dar çeken didar göre, erenler sefasına ere!”
(Darda duran canlar yerine oturur.)**

Burada 3 deyiş söylenip semah dönülebilir. (Örnek deyiş/semah no

**(50) Kâinatın aynasıyım
Mademki ben bir insanım
Hakk'ın varlık deryasıyım
Mademki ben bir insanım**

**(60) Biziz ebedi ölmeyen
Ölüm için gam yemeyiz
Adam mı gidip gelmeyen
Biz ona adam demeyiz**

**(73) bu dünya misaldir handa
Can ayrılır bir gün tenden
Yar yüzün ayırmış benden
Ölüyorum, ölüyorum**

**Demi demi şirin demi
Ben çekerim bunca gamı
Dost demi, demi şirin demi
Gelir geçer dünya gamı**

**Semahlar saf, kusurlar af ola. Semahlarınız kırklar semahı ola.
Hizmet gören canların hizmetleri kabul, muratları hâsıl ola.
Dil bizden nefes Pir Hünkâr'dan ola. Gerçeğin demine hü.**

40 Can Lokması

(Lokmalar dağıtılır görevli birisi; **Göz nizam, el terazi, Dağıttım bu niyazı Herkes oldumu hakkına razı.** Diye sorar herkes lokma almışsa, Pir Lokmaya destur verir)

"B'ismi-Şah ya Hak!

Lokma hakkına evliya keremine, gerçekler demine desturu pir!

Lokması olanın lokması yürüye, Hak kabul ede, Gerçeğin demine hü!

Buyurun dostlar."

40 CAN LOKMASI

(Yemekten sonra sırayla aşağıdaki gülbank okunur.)

"B'ismi-Şah ya Hakk!

Kazanıp var eden ele,

Piştirip soframıza getirene,

Bulunup soframızda oturana,

Hizmet edene, gönül dolusu selam olsun!

Artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin,

Halkımız üretsin yesin, yedirsin,

Açlık hiçbir cana nasip olmasın!

Lokmalarınız karışsın katar olsun!

Lokmaların her biri bin derde derman olsun!

Yolunuz hak erenlerinin yolu olsun!

Gönlünüz insan sevgisiyle dolsun!

Kazancınız bol sofranız dolu olsun!

Yarasın Yiyene yedirene aşk olsun!

Hakka yürüyen X canımıza hatırına olsun!

Gerçeğin demine devranına hü!

B'ismi-Şah ya Hakk!

Hakk dedik Hakk adına,

hakka yürüyen can adına,

Hakk'la bir olan can adına,

Kırkıncı gününde kırklar adına,

Kırkların keremine sunduk bu lokmayı.

Ey aramızdan göçüp giden X..... canımız,

Toprağında bereketin eksik olmasın, dara gelmeyesin,

Yerin kırkların cemi olsun,

**Aşk ve ışık içinde yatasın,
Çağırdığın pirin elinden tutsun,
Yaşadığımız bu dünyada yaptığın güzellikler seninle olsun,
Bilerek yâ da bilmeyerek yaptığın yanlışlıklar
Dost katında pir katında af olsun.
HAK yârin Hızır yoldaşın olsun.**

**Lokmalarımız yiyene yedirene delil ola!
Hakla bir ola cana AŞK ola!
Geride kalan hanesi, eşi, dostu,
Bir cümle yol dostları, dar günleri görmeye,
Dil bizden, nefes pir'den ola,
Pir ve Hakk defterine kaydola,
Gerçekler demine devranına hü!**

**Desturu pir, bi-ismi-şah, ya Hak!
Niyazlarımız niyetlerimi gönlümüz temiz, yüzümüz ak ola!**

**Delillerimiz sır ola, Nuru gözümüzde gönlümüze ola
Aşk muhabbetimiz daim ola.
(Diye delili sır edilir)**

**Oturan, duran, pir civan, arife nazar, gerçeğe hü!
Sırrı sır edip evine varıp, koğsuz gaybetsiz,
Yastığa baş koyan canların da demine hü!
Hü dedik erenlere, aşk olsun gidenlere, sefa verelim
oturanlara.
“Dar çeken didar göre, erenler sefasına ere!”**

Böylece erkân mühürlenmiş bitmiş olur.

Mezar kaldırma ve Mezartaşı

Alevi Kızılbaşlık bir doğa inancıdır, beden ve canımız, hava, su, ateş, toprak gibi dört ana sirdan var olmuştur. Alevilikte ölüm yoktur, hakka yürüme vardır. Yaşamımız boyunca bedenimizin büyümesi için her türlü besini hakkın emri ve rızası ile topraktan almışızdır. Hakk'ın emir ve rızası ile topraktan aldığımız bedeni, devri daim için toprağa geri veririz.

Hakk'a yürüyen canımız toprağa verildikten aşağı yukarı bir yıl sonra toprak çöker, mezar taşı eğrilir. Canımızın mezarı kaybolmasın diye çöken mezar toprakla doldurulur, mezar taşı düzeltilir (veya eski geçici yazı taşın yerine yeni kalıcı mezar taşı yerleştirilir) çimeni, gülü, çiçeği sulanır, mezar yeri kıyısı belli olsun diye yeşil kıyı dikilebilir veya bir sıra doğal taş dizilebi-

lir. Mezarın yanına hayvanlar için suluk konur. Buna mezar kaldırma denir. Kimileri, mezar kaldırmadan mezarı mermer ile döşemeyi, etrafını beton yükseltmeyi anlasalar da biz bakımlı, sade, doğal yeşil bir mezarı daha makbul buluruz. Alevilikte Hak yoluna emeği geçenlere türbe yapılır ki, bu yolumuzun sürekliliği açısından faydalı bir gelenektir.

"Mezar kaldırma" işi bittiğinde, pir veya ehli kişi şöyle bir gülbank okuyabilir.

"B'ismi-Şah ya Hak!

***Hava, ateş, su, toprak ana hakkı için,
Âşıkların, sadıkların, Âlimlerin, kâmillerin hakkı için,
Hak yoluna ser veren evliyaların, pirlerin uluların hakkı için,
Yolu ve erkânı yürüten, ocakların, taliplerin hakkı için,
Devri Âlemi döndüren Şahı Merdan aşkına,
Hakk'a yürüyen ve gönlümüzde daim yeri olan X..... canımızın
mezarını,
Taşını ve toprağını kaldırdık ki, yeri yurdu belli olsun.
Ya Hak, sen devrini daim eyle,
Ruhunu şad, toprağını bol, pîrnur ışık eyle!
Hak meydanında, pîr divanında, yüzü ak, özü pak ola!
Yüce Hak, ev halkına, eşine, çocuklarına, kardeşlerine,
Akraba, yaren ve yoldaşlarına sağlık,
Sabır ve metanet ihsan eyleye!
Dil bizden nefes pirden olsun!"***

Mezar taşı yazı ve sembol örnekleri.

Mezarlar özellikle de "mezar baş taşları", hakka yürüyenin kim olduğu, ne zaman doğup hakka yürüdüğü (öldüğü) dışında, o kişinin inancı kimliği ileriye yönelik mesajlarını, resim, semboller içermesi Alevilikte bir gelenektir. Mezar ziyaretlerinde atalarımızın bizlere ne mesajlar bıraktığını görmek ve ayrıca yüzlerce, binlerce yıl sonra, geçmişte yaşamış atalarımızın inanç ve kültürün izlerini sürmek mümkün olur.

Bu nedenle mezar ‘baş-taşları’ ve üzerindeki yazı semboller önemlidir. Doğa canlıdır her şeyi hareket ettirir ve zamanla eritir. Bugünlerde moda olan mermer kaplama mezarlar birkaç yıl sonra çatlar, betonda aynı, en uygun olanı en doğal olanıdır. Alevilik doğayı kutsayan bir inançtır, baş taşı önemlidir, mezarın diğer bölümlerinde mümkün olduğunca az taş, mermer kullanılmalı, beton mümkün oldukça hiç kullanılmamalıdır. Dünyada milyarlarca insanın yaşadığı yaşayacağı unutulmamalı her taraf beton mezarlığa çevrilmemelidir. Uzun süre kalıcı olması için “mezar baş taşları” kalın 2 kişinin kaldıramayacağı ağırlıkta olmalı, gerekirse altına ağırlık başka bir taş monte edilerek mezar başına yerleştirilmelidir. Diğer mezarlardan (max 1 m) yüksek olmamalı. Taşın kendisi Alevi inanç kültürünü yansıtan bir figür motifle heykel gibi yapılabilir. Veya yüzeyi düzlenip (parlatılıp) üzerine gerekli yazılar resimler; bugün çeşitli yeni lazer, cnc, porselen foto vs. teknikleriyle kazınarak, vidalanarak, yapıştırılarak, yazılabiliyor. Mezar taşı yapan birçok yeni firma var, bütçenize uygun, sade, doğayı ve mezarın aylık bakımını düşünerek, uygun bir mezar taşı yaptırabilirsiniz.

Mezar taşına genelde hakka yürüyen kişinin adı soyadı, doğum ölüm tarihi yazılır. Bunun dışında kişi hakkında veya onun vermek istediği kısa bir cümle özlü söz 4’lük deyiş vs. yazılabilir. Ayrıca hakka yürüyen kişinin inancı veya siyasi duruşunu mesleğini vs. gösteren bir resim, figür olması iyi olur.

Semavi dinlerin mezarlarında dinin genel sembolü olan, haç işareti, Davut yıldızı veya İslami mezarlarda hilal ay, Arapça yazı, ruhuna Fatiha gibi yazı ve semboller yer alır. Alevi mezarlarında bunlara ve “Ruhuna Fatiha” veya İslami şiddeti çağrıştıran Zülfikar kılıç gibi İslami sembol ve yazılara kesinlikle yer verilmemelidir.

Alevi inanç kültürünün tüm toplumca kabullenilmiş ve resmi olarak ta-
nınmış Tek bir sembolü logosu yoktur. Aleviliğin en önemli özelliği ve sim-

*21: Alevi kurum logolarında saz
kadın erkek semah barış el emek
güneş ışık öne çıkıyor.*

gesi, semah dönen kadın erkek, İnsandır. Bugün var olan Alevi federasyon-
larının amblemlerinde de bu öne çıkmaktadır.

Mezar taşlarına sembol olarak Elinde saz olan semah dönen insan
figürleri (Pir Sultan) turna güvercin Anka vs. kuş. Güneş, yıldız, 12 burç,
gül, çiçek, el-beşparmak, mum olabilir. Mezar taşlarına yazılacak 4'lük
deyişleri bu Erkânnamenin sonundaki deyişlerden seçebilirsiniz. İnternette
Alevi deyimleri, özlü sözler bulabilirsiniz.

Deniz Gezmiş

Tarihi bir Alevi mezarı

Hülli Peşkin

Doğan Durmuş

Nazım Hikmet

Tuncel Kurtiz

Can Yücel

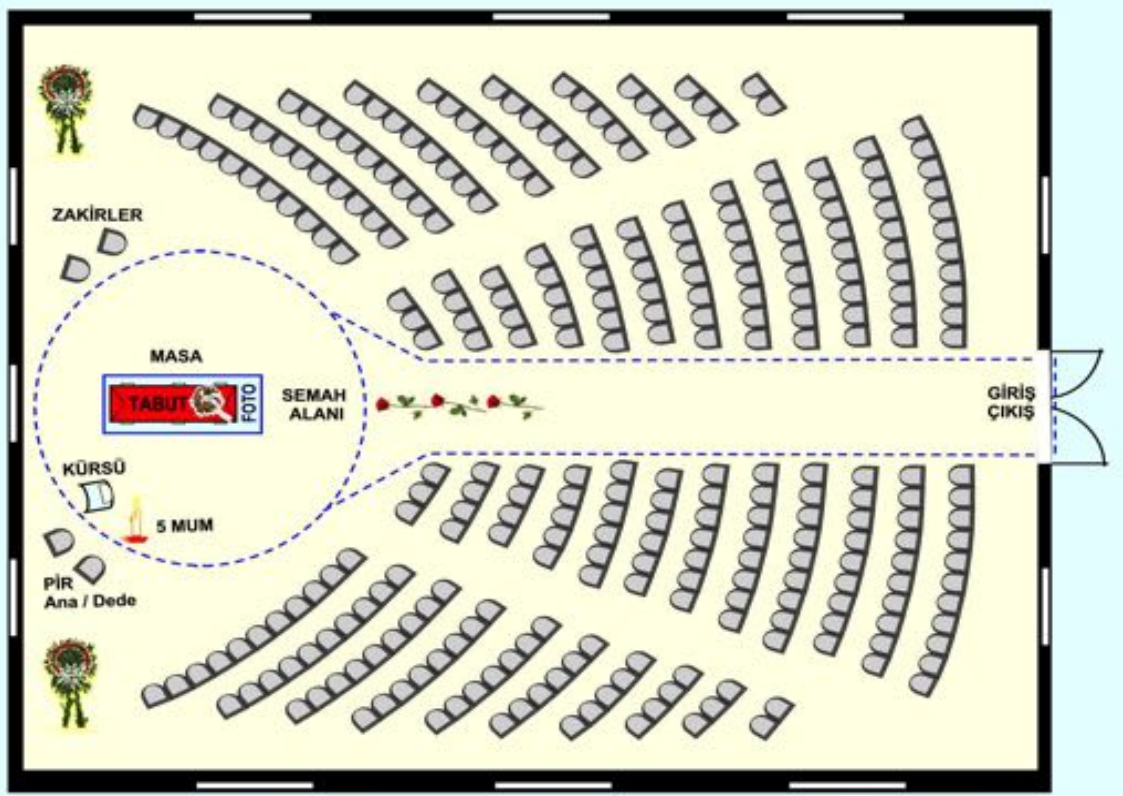
İbrahim Kaypakkaya

Âşık Mahzuni Şerif

Örnek 'Rızalık vekâlet formu' ve erkân düzeni:

ALEVİ, HAKKA YÜRÜME ERKÂNI ve CENAZE DEFİN İÇİN Rızalık VEKÂLET	
	Vekâlet verilen Alevî Deneği veya Cemevi
	Adı: _____ Şubesi: _____
	Adresi: _____
	Tel: _____ 24 saat açık telefon: _____
	E-Posta: _____
Kurum adına Cenaze defni ve töreninden sorumlu kişi:	
Hakka yürüyen kişinin yakını, Rızalık Vekâleti veren yetkili kişi	
Yakınlık derecesi: ☐ Eş ☐ Çocukları ☐ Vefatı ☐ Başka? _____	
Adı Soyadı: _____	Kimlik No: _____ Doğum Tarihi: _____
Adresi: _____	
Posta kodu: _____ Şehir: _____	Ülke: _____
E-posta: _____	Telefon: _____
Hakka yürüyen kişi hakkında	
Adı Soyadı: _____	Kimlik No: _____
Adresi: _____	
Posta kodu: _____ Şehir: _____	Ülke: _____
Doğum yeri: _____	Doğum Tarihi: _____ Vatandaşlık: _____
Medeni Hali: ☐ Evli ☐ Bekâr ☐ Dul ☐ Ayrı/Başkasına ☐ Birlikte yaşıyor ☐ Belirsiz ☐ (çocuk 1-18)	
Ölüm Yeri Adresi: _____	
Posta kodu: _____ Şehir: _____	Ülke: _____ Ölüm Tarihi: _____
Ölüm nedeni: _____	Cenazesinin şu an olduğu yer: _____
☐ Doktor ölüm raporu ☐ Hastane ölüm raporu ☐	☐ Adli Tıp Raporu ☐ Organ bağıp:
Hakka yürüyen kişinin yazılı vekâleti / istakleri:	
Hakka yürüyen kişinin eşi:	
☐ Olu ☐ Yaşyor, eşin Adı Soyadı: _____	
Adresi: _____	
Evlilik tarihi: _____	E-posta: _____ Telefon: _____
Cenaze defin şekli ve yeri:	
☐ Toprağa verilecek ☐ Fındığına gömülecek ☐ Veya başka şekilde defin:	
Cenaze defni için: belediyesi resmi makamlara başvuru yapıldı ☐ Başvuru daha yapılmadı ☐	
Toprağa verileceği: İ: _____ İlçe: _____	Kıy: _____
Mezarlık adı/adresi: _____	
Uygun mezar yeri No: _____	Aile mezarlığı No: _____
☐ Mezar taş sonra seçilip dikilecek	
Mezar taş şekli ve üzerine yazılacak yazı sembolleri:	
İnançsal veya başka cenaze tören	
Hakka yürüyenin bağlı olduğu inanc: _____	☐ Bir inanca bağlı değil veya Aile özel tören yapacak.
Töreni: ☐ AİM Cemal Piri yönetecek ☐ Piri (Anne / Dede) Adı ve Tel No: _____	
Töreni başkanı yönetecek adı-adresi-telefon No: _____	
Cenazesinin hazırlanacağı (yıkılacağı) yer:	
Törenin yapılacağı Cemevi / salon adresi:	
Cenaze arabası-transport:	
Posta kodu: _____	Şehir: _____ Tarih: _____ Saat: _____
Tören, ilağuru, davetiler vs. ilgili ayrıca not:	
Defin sonrası mezarlık vs/ya cemevinde toprak dağıtımı Not:	
Resmî zorunlu giderleri karşılamak için: YTL Alındı. Giderler: _____ tarafından karşılanacak.	
Özette belirtilen ve hakka yürüyen sevgili yakınının, resmi makamlar huzarında tüm ☐ resmi cenaze defin işlerini yürütmesi, inanc ve vasiyet isteklerini doğrultusunda ☐ cenaze erkânı/töreni düzenlenmesi için Özette belirtilen kurum ve yetkili kişiye Rızalık ve İstem Vekâletini verdiğimi beyan ederim.	
Rızalık Vekâlet verenin adı: _____	İmzası: _____ Tarih: _____

ALEVİLİKTE HAKKA YÜRÜME ERKANI CEMEVI / SALON DÜZENİ - Örnek:

Hakka yürüme erkânı için Devriye deyiş ve semah örnekleri.

1) CİHAN VAR OLMADAN KETMÎ ÂDEMDE,

Cihan var olmadan ketmî âdemde,
Hak ile birlikte yekdaş idim ben.
Yarattı bu mülkü çünkü o demde,
Yaptım tasvirini nakkaş idim ben.

Anasırdan bir libasa büründüm,
Nar-ü bad-ü hak-ü abdan göründüm.
Hayrülbeşer ile dünyaya geldim,
Âdem ile bile bir yaş idim ben.

Âdemin sulbünden Şit olup geldim,
Nuh-u nebi olup Tufana girdim.
Bir zaman bu mülke İbrahim oldum,
Yaptım Beytullahı taş taşıdım ben.

İsmail göründüm bir zaman ey can,
İshak, Yakub, Yusuf oldum bir zaman.
Eyyub geldim çok çağırdım el'aman,
Kurt yedi vücudum kan yaş idim ben.

Zekeriya ile beni biçtiler,
Yahya ile kanım yere saçtılar.
Davut geldim çok peşime düştüler,
Mührü Süleyman'ı çok taşıdım ben.

Mübarek asayı Musa'ya verdim,
Ruhu'l kuds olup Meryem'e erdim.
Cümle evliyaya ben rehber oldum,
Cibril-i Emin'e sağdaş idim ben.

Sulb-i pederinden Ahmed-î Muhtar,
Olup da cihana geldim aşikâr
Ali ile çok takındım zülfikar
Kul iken zat ile sırdaş idim ben.

Tefekkür eyledim ben kendi kendim,
Mucize görmeden imana geldim.
Şah-ı Merdan ile Döldül'e bindim,
Zülfikar bağladım tığ taşıdım ben.

Sekahüm hamrından içildi şerbet,
Kuruldu aynül cem ettik muhabbet.
Meydana açıldı sırrı hakikat,
Aldığım esrarı çok taşıdım ben.

Hidayet erişti bize Allah'tan,
Biat ettik cümle Resulullah'tan.
Haber verdi bize seyr-i fillahtan,
Şah-ı Merdan ile sırdaş idim ben.

Bu cihan mülkünü devredip geldim,
Kırklar Meydanı'nda erkâna girdim.
Şahı Velayet'ten kemerbest oldum,
Selman-ı Pak ile yoldaş idim ben.

Şükür matlabımı getirdim ele,
Gül oldum feryadı verdim bülbüle.
Cem olduk bir yere Hak ile,
Kırklar Meydanı'nda ferraş idim ben.

İkrar verdik cümle dizildik yola,
Sırrı faş etmedik asla bir kula.
Kerbela'da İmam Hüseyin'le bile,
Pak ettim damenî gül taşıdım ben.

Şu fena mülküne çok geldim gittim,
Yağmur olup yağdım ot olup bittim.
Urum diyarına ben irşat ettim,
Horasan'dan gelen Bektaş idim ben.

Gahi nebi gahi veli göründüm,
Gahi uslu gahi deli göründüm.
Gâhi Cahil gâhi A'lim göründüm,
Kimse bilmez sırrımı kallaş idim ben.

Hamdülillah şimdi Şiri dediler,
Geldim gittim zatım hiç bilmediler.
Sırrımı kimseler fehmetmediler,
Hep gelen mahlûka kardaş idim ben.

2) VAHDETNAME

Daha Allah ile cihan yok iken
Biz anı var edip ilan eyledik
Hakk'a hiçbir layık mekân yok iken
Hanemize aldık mihman eyledik

Kendisinin ismi henüz yok idi
İsmi şöyle dursun cismi yok idi
Hiçbir kıyafeti resmi yok idi
Şekil verip tıpkı insan eyledik

Allah ile burda birleştik
Nokta-i amaya girdik yerleştik
Sırr-ı Küntü kenzi orda söyleştik
İsmi şerifini Rahman eyledik

Aşikar olunca zat ü sıfatı
Kûn dedik var ettik bu semavatı
Birlikte yarattık hep kâinatı
Nam ü nişanını cihan eyledik

Yerleri gökleri yaptık yedi kat
Altı günde tamam oldu kâinat
Yarattık içinde bunca mahlûkat
Erzakını verdik ihsan eyledik

Asılsız fasılsız yaptık cenneti
Huri gılmanlara verdik ziyneti
Türlü vaatlerle her bir milleti
Sevindirip şad ü handan eyledik

Bir cehennem kazdık gayetle derin
Laf ateşi ile eyledik tezyin
Kıldan gayet ince kılıçtan keskin
Üstüne bir köprü mizan eyledik

Gerçi Kün emriyle var oldu cihan
Arş-ı Kürsü gezdik durduk bir zaman
Boş kalmasın diye bu kevnü mekan
Ademin halkını ferman eyledik

İrfan olan bilir sırrı müphemî
İzhar etmek için ism-i azamî
Çamurdan yoğurduk yaptık ademi
Ruhumuzdan bir ruh revan eyledik

Adem ile Havva birlik idiler
Ne güzel bir mekân bulduk dediler
Cennetin içinde buğday yediler
Sürdük bir tarafa puyan eyledik

Adem ile Havva'dan geldi çok insan
Nebiler Veliler oldu mümayan
Yüzbin kere doldu boşaldı cihan
Nuh Naciyullah'a tufan eyledik

Salih'e bir deve eyledik ihsan
Kayanın içinden çıktı nagehan
Pek çokları buna etmedi iman
Anları hak ile yeksan eyledik

Bir zaman Eshab-ı Kefh'i uyuttuk
Hazreti Musa'yı Tur'da okuttuk
Şit'i çulha yaptık bezler dokuttuk
İdris'e biçtirip kaftan eyledik

Süleyman'ı Dehr'e sultan eyledik
Eyyub'a acıdık derman eyledik
Yakub'u ağlattık nalan eyledik
Musa'yı Şuayb'a çoban eyledik

Yusuf'u kuyuya attırmış idik
Mısır'da kul diye sattırmış idik
Zeliha'yı ona çattırmış idik
Zellesinden bendi zindan eyledik

Davut peygambere çaldırdık udu
Kazadan kurtardık Lût ile Hûd'u
Bak ne hale koyduk nar-ı Nemrud'u
İbrahim'e bağ u bostan eyledik

İsmail'e bedel cennetten kurban
Gönderdik şad oldu Halil ür rahman
Balığın karnını bir hayli zaman
Yunus peygambere mekan eyledik

Bir mescide soktuk Meryen Ana'yı
Pedersiz doğurttuk orda İsa'yı
Bir ağaç içinde Zekeriya'yı
Biçtirip kanına rızan eyledik

Beyt-i Mukaddes'te Kudüs şehrinde
Nehri Şeria'da Erden nehrinde
Tathir etmek için günün birinde
Yahya'yı, İsa'yı üryan eyledik

Böyle cilvelerle vakit geçirdik
Bu enbiya ile çok iş bitirdik
Başka bir Nebi'y-yi zişan getirdik
Anın her nutkunu Kur'an eyledik

Küffarı Kureyşi ettik bahane
Muhammet Mustafa geldi cihane
Halkı davet etmek için imane
Murtaza'yı ona ihvan eyledik

Ana kıyas olmaz asla bir nebi
Nebiler şahıdır Hakk'ın habibi
Biz anı Nebi'y-yi ihsan eyledik

Hak Muhammed - Ali ile birleştik
Hep beraber Kabe-kavseyn'e gittik
O makamda pek çok muhabbet ettik
Leylerel esrayı seyran eyledik

Bu sözleri sanma her insan anlar
Kuş dilidir bunu Süleyman anlar
Bu sırrı müphemî arifan anlar
Çünkü cahillerden pinhan eyledik

Hak ile hak idik biz ezeliden
Ta ruz-i Elest'te Kalubeli'de
Mekan-ı Hüda'da bezm-i celide
Cemalini gördük iman eyledik
Vahdet alemi bilmeyen insan
İnsan suretinde kaldı bir hayvan
Bizden ayrı değil Hazreti Süphan
Bunu Kur'an ile ayan eyledik

Sözlerimiz bizim pek muhakkaktır
Doğan ölen yapan bozan hep Hak'tır
Her nereye baksan Hakk'ı mutlaktır
Ahval-i vahdeti beyan eyledik

Vahdet sarayına girenler için
Hakkı hakkel yakın görenler için
Bu sırrı *Harabi* bilenler için
Birlik meydanında cevlan eyledik

3) HAKTAN GELİRİM

Ger aslım sorarsan ben bir niyazım
Sabır ilmi derler yerden gelirim
Katre idim şimdi ummanlar oldum
Arştaki kandilden nurdan gelirim

Ben "Kalu Bela" da buldum izimi
Döndürmedim bir dem Hakk 'tan yüzümü
Ateş-i aşkına yaktım özümü
Halil İbrahim'le nardan gelirim

Sual eylerisen benim sırrımdan.
Cümlemizi var eyledi varından
Yarattı her şeyi kendi nurundan
Hakk ile hak olan sırdan gelirim

Cebrail çerağı alır eline
Seyretmeye gelir dostun iline
Hayranım şakıyan dudu diline
Rıdavan kapı açtı şardan gelirim.

Teni sual etme ten kuru tendir
Can anın içinde gevher-i kandır
Bu ilim deryası bahri ummandır
Sırrı kal eyleyen serden gelirim.

Mansur ile varıp dara çekildim
Yusuf ile kul olup bile satıldım
Şam'da İsa ile göğe çekildim
Musa ile dahi Tur'dan gelirim.

Mahkemede sual sordu kadılar
Kitapları orta yere koydular
Sen bu ilmi kimden aldın dediler
Üstadımdan aldım pirden gelirim.

Nesimi'yim ikrarımla belliyim
Gerçek erenlerin kemter kuluyum
Has bahçesinin gonçe gülüyüm
Münkir münafıka Hakk 'tan gelirim.

4) KİM BİLİR

Katre idim, ummanlara karıştım,
Kaç bulandım, kaç duruldum kim bilir.
Devir edip alemleri dolaştım,
Bir sanata kaç sarıldım kim bilir.

Bulut olup ağdığımı bilirim.
Boran ile yağdığımı bilirim.
Alt anadan doğduğumu bilirim,
Kaç ebeden kaç dürüldüm kim bilir.

Kaç kez gani oldum, kaç kere fakir,
Kaç kez altın oldum, kaç kere bakir.
Bilmem ki, katip ismimi okur,
Kaç defterde kaç dürüldüm kim bilir.

Baza nebat oldum, toprakta sürdüm.
Bilmem kaç atanın, sulbünde durdum.
Kaç defa sorgu, suale girdim,
Kaç defa Hakka Yürüdüm, kim bilir.

Kaç kez alet oldum, elde bakıldım.
Semadan kaç kere indim, kim bilir.
Balcık olup, kerpiç kerpiç döküldüm.
Kaç bozuldum, kaç kuruldum kim bilir.

Dünyayı dolaştım, hep karabatak,
Görmedim bir karar, bilmedim bir durak,
Üstümü kaç kere örttü bu kara toprak.
Kaç serildim, kaç dirildim kim bilir.

Gürfani'yim, süreğim bos değil,
İyi bil ki kara bağrım tas değil,
Felek ile hatırım, hiç hoş değil,
Kaç baritim, kaç darıldım kim bilir.

5) LA MEKÂN ELİNDEN BİR NİŞAN İKEN

La mekân elinden bir nişan iken
Meni zuhur etti ol kan içinde
Üç yüz altmış altı şehirden gelip
Özüm katre oldu umman içinde

Bir zaman ummanda cansız yatırdı
Cana ceset verip vücut yetirdi
Gıda verip kalp içinde oturttu
Rızkımı yarattı ol kan içinde

Tekmil vücudumla saldı cihana
Tasvir verip iki babdan ayana
Gözümde ışık oldu baktım cihanda
Nice bencileyin bu han içinde

Bir zaman anadan şir emdim kandım
Tez vakitte dahi ondan usandım
Diş bitirdim abu nana dayandım
Vücudum besledim cihan içinde

On beşe girince kemali buldum
Nefse uyup isyan bahrine daldım
Bir zaman uğraştım otuza geldim
Her dem gezer idim güman içinde

Çok ilim okudum aklım yetmedi
Çok amel kazandım fayda etmedi
Çok cehd ettim kimse elim tutmadı
Hor zelil gezdim ben devran içinde

İlm-i ledün dersin kamilden aldım
Okudum fehmettim sırrını bildim
Hakikat şehrini arzedip geldim
Bir kamile yettim irfan içinde

İptida nefsimden okuttu beni
Lütfundan diriltti bu ölmüş teni
Merhamet eyledi ol gönlü gani
Özüm kande idi umman içinde

Noksani'yem cismimdeki can olan
Gönlümün evine hem sultan olan
Okutup dinleyen hemi söyleyen
Daim gelir gider her can içinde

6) LÂ MEKÂN İLİNDEN MİSAFİR GELDİM

Lâmekân ilinden misâfir geldim
Şu fenâ mülküne bastım kademe
Nerenin selâmın getürdün dersin
Şu fenâ mülküne gelüb bu deme

Şu fenâ mülküne gelüb giderken
Sarvân olub bin bir katar yederken
Yoğurub çamurum balçık ederken
Şecerimle su taşıdım Âdem'e.

Âdem'den ön âdem çok geldi gitti
Mülk sâhibi bu cihânı halk etti
O yağurdu yaptı hem o yarattı
Yedi kez emeğim geçti bu deme.

Ben bu dam içinde ırmağ akıttım
Celâlimden âdemoğlun kakıttım
Muhkem tuttum kab evimi berkittim
Anın içün İblis girmez kubbeme.

Şu fenâ mülküne gelüb yetmeden
Ekilüben can tohumu bitmeden
Kaldırub binâsın tamâm etmeden
Arş altında yönüm döndüm kibleme.

Ben kiblemi kiblem beni bilübdür
Evliyâ enbiyâ andan olubdur
Ben bilürem anam benden gelübdür
Ol vakitte nikâh kıydım babama.

Ben hocamı kucağımda büyüttüm
Kudret meyin emzik verüb avuttum
Ders verüben ben hocamı okuttum
Dört kitabdan ders verirdim hocama.

Ben obam içinde mekânda iken
Hak 'le bile mi'racda iken
Mûsâ'la doksan bin kelâmıda iken
Doksan bin ilmi koydum abama.

Ben obam içinde bâkî can idim
A'lim idim, din idim, imân idim
Kendisi Hakk idi ben zindân idim
Şimdi gelmiş sultan olmuş obama.

Şükr olsun *Hatâyî* sırdır sözlerim
Aşk âteşin derûnumda gizlerim
Günden ayan aslâ görmez gözlerim
Âhır kârdan bu yazıldı adıma.

7) TÜRLÜ RENGE BOYANDIM

Göklerden süzüldüm tertemiz indim
Yere indim, yedi renge boyandım
Boz bulanık bir sel oldum yürüdüm
Çeşit çeşit türlü renge boyandım

Azgın azgın çağlayarak akarak
İnsafsızca tahrip edip yıkarak
Ne utandım ne kimseden korkarak
Kusur günah kirli renge boyandım

Bir kuru sevdanın peşine düştüm
Nice kayalardan taşlardan uçtum
Irmağa kavuştum kendimden geçtim
Utandım da kirli renge boyandım

Yüzlerimi yere vurdum süründüm
Çok dolandım ırmak olup göründüm
Eleklerden geçtim yundum arındım
Kamilane karlı renge boyandım

İrmak olup kavuşunca denize
Dalgalandık coştuk taşlık biz bize
Çok zaman seyrettim aya yıldıza
Aydın parlak nurlu renge boyandım

Veyse/ haktan geldim, hak olup geçtim
Ben diyenler yalan, gerçeği seçtim
Bir buhar halinde göklere uçtum
Kayboldum o sırlı renge boyandım

8) ALMADAN YETİŞ

Yine felek yıktın bağı bendimi
El atıp güllerim solmadan yetiş
Sen irşat edersin cümle âlemi
Cesette canımı almadan yetiş

Kazanım kuruldu suyum ılıdı
Şu zayıf bedenim silindi yundu
Yakasız yensiz bir gömlek geldi
Üç beş arşın beze sarmadan yetiş

Kavim kardeş tabutumu açtılar
Aldılar meftimi yüksek tuttular
Eğersiz yularsız ata attılar
Musalla taşına koymadan yetiş

Bir yel eser şu sineme dokunur
Kemiklerim turaplara dökülür
Örterler üstümü duaz okunur
Karanlık kabire koymadan yetiş

Canlar gelir dualarım verilir
Şahmetimden kabristanlar yarılır
Yedi yerde komşu hakkı sorulur
Münker nekir sual sormadan yetiş

Sultan Mehemmet'im özünü birle
Özünü birle de sözünü söyle
Pirin eşiğine bir niyaz eyle
Aşkın narına yanmadan yetiş

9) GELDİ GEÇTİ ÖMRÜM BENİM

Geldi geçti ömrüm benim
Şol yel esip geçmiş gibi
Hele bana şöyle gelir
Bir göz yumup açmış gibi
İş bu söze Hak tanıktır
Bu can gövdeye konuktur
Bir gün ola çıka gide
Kafesten kuş uçmuş gibi

Miskin adem-oğlanını
Benzetmişler ekinciye
Kimi biter kimi yiter
Yere tohum saçmış gibi

Bu dünyada bir nesneye
Yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere
Gök ekini biçmiş gibi

Bir hastaya vardın ise
Bir içim su verdin ise
Yarın anda karşı gele
Hak şarabın içmiş gibi

Bir miskini gördün ise
Bir eskice verdin ise
Yarın anda sana gele
Hulle donun biçmiş gibi

Yunus Emre bu dünyada
İki kişi kalır derler
Meger Hızır, İlyas ola
Abu hayat içmiş gibi

10) BİR KANDİLDEN BİR KANDİLE ATILDIM

Bir kandilden bir kandile atıldım
Türap olup yeryüzüne saçıldım
Bir zaman hakk idim Hakk ile kaldım
Gönlüme od düştü yandım da geldim

Ezelden evveli bir Hakk'ı bildik
Hakk'dan nida geldi Hakk'a Hakk dedik
Kırklar meydanında yunduk pak olduk
İstemem taharet yundum da geldim

Şunda bir kardaşla kayda düşmüşüm
Pirler makamında yanmış pişmişim
Kırklar meydanında hem görüşmüşüm
İstemem yanmayı yandım da geldim

Şah Hatayı eydür senindir ferman
Olursun her kulun derdine derman
Güzel Şah'ım sana bin canım kurban
İstemez kurbanı kestim de geldim

11) DOSTLAR SAFA İLE GÖNDERİN BİZİ

Geldim gider oldum illerinize,
Dostlar safa ile gönderin bizi.
Doyamadım tatlı dillerinize,
Dostlar safa ile gönderin bizi

Şöyle bir güzelden ahd alamadım,
Bir ahbine bütün yâr bulamadım.
Bir daha ya geldim, ya geledim,
Dostlar safa ile gönderin bizi.

Himmat eylen, şu dağları aşalım,
Pir aşkına kaynaşalım, coşalım.
Gelin birer birer rızalaşalım,
Dostlar safa ile gönderin bizi.

Çıkalım yaylaya, inelim düze,
Himmat eylen yaran ahbablar bize.
Bir selam göndersem, gelir mi size'
Dostlar safa ile gönderin bizi.

Pir Sultan Abdal'im Hakk'a yakındır,
Edebi, erkânı hemen takın dur.
Ölüm uzak derler, hemen yakındır,
Dostlar safa ile gönderin bizi.

12) DOSTLAR BENİ HATIRLASIN

Ben giderim adım kalır,
Dostlar beni hatırlasın.
Düğün olur bayram gelir,
Dostlar beni hatırlasın.

Can kafeste durmaz uçar,
Dünya bir han, konan göçer.
Ay dolanır yıllar geçer,
Dostlar beni hatırlasın.

Can bedenden ayrılacak,
Tütmez baca yanmaz ocak.
Selam olsun kucak kucak,
Dostlar beni hatırlasın.

Ne gelsemdi ne giderdim,
Günden güne arttı derdim.
Garip kalır yerim yurdum,
Dostlar beni hatırlasın.

Açar solar türlü çiçek,
Kimler gülmüş kim gülecek.
Murat yalan ölüm gerçek,
Dostlar beni hatırlasın.

Gün ikindi akşam olur,
Gör ki başa neler gelir.
Veyse/ gider adı kalır,
Dostlar beni hatırlasın.

13) FIRSAT ELDE İKEN

Fırsat elde iken bir amel kazan,
Gül cemalin bir gün solsa gerektir.
Zevkine aldanma kanma dünyaya.
Dünya malı burda kalsa gerektir.

Câhil bildiğinden hiç geri kalmaz
Bin nasihat etsen bir pula almaz
Kişinin ettiği yanına kalmaz
Herkes ettiğini bulsa gerektir

Yarın Hakk'ın divanına varılır,
Ruz-u mahşer günü sual sorulur.
Günahın tartarlar nizam kurulur,
Orda haklı hakkın alsa gerektir.

Bana böyle geldi Mevlâ'dan hitap
Dil tutulur ol dem verilmez cevap
Kimine lûtf olur kimine azap
Cennet tâmu Hak'tır dolsa gerektir

Genç Abdal'im Hakk'a yakın olana,
İtikadı bütün sadık olana,
Hakikatte Hakk'a âşık olana,
Divanda şefaât olsa gerektir

14) ÖLÜM ÖLÜR BİZ ÖLMİYİZ

Dost ile dosta yanmışız
Servet ile övünmeyiz
Hak deyip Hak'ka dönmüşüz
Cennet için dövünmeyiz

Bütün evren semah döner
Aşkından güneşler yanar
Aslına ermektir hüner
Beş vakitle avunmayız.
Cananımız canımızdır
Teni bizim tenimizdir
Sevgi bizim dinimizdir
Başka dine inanmayız

Hakir görmeyiz insanı
Cümlerimizin birdir canı
Şiir, müzik Hak lisanı
Çalar söyler usanmayız

Hüda'i'ym Hüda'mız var
Pir elinden bademiz var
Muhabbetten gıdamız var
Ölüm ölür biz ölmeyiz

15) GELİRİM

Ben Mehdi değilim ama erenler
Bu gün ölür yarın gene gelirim
Ya bir ceylan canda, ya da çiçekte
Değişerek başka sene gelirim.

Bedenim toprağa girer devrilir
Kemiklerim yuvarlanır sivrilir
Katı madem toz toz olur çevrilir
Rüzgârlara bine bine gelirim.

Böyle emreyledi beni yaradan
Hep onaydım bin yıl geçse aradan
Tüm madde geçecek böyle sıradan
Geleceğe gider düne gelirim.

Mahzuni elbetde bu handa kalmam
Gelip gitmeklikten usanmam yılmam
Kimseye bilinen misafir olmam
Kalırsam bilimle fene gelirim.

16) GERİ GELİRİM

Işık iken rahmandan rahime indim
Özüme denk düşen yeri bulurum
Ey can beni değil cesetim gömdün
Bugün insan yarın bitki olurum.
Kalıp dinlenince ruh Hakk'a yürür
Öz didara erer bedense çürür
Beni herkes ayrı şekilde görür
Devr-i donla türlü renkler alırım.

Ezeli kâinat benim zerremde
Sorma ey can sorma “hani nerende”
Bulur kişi hakikate erende
Bugün gider yarın geri gelirim.
(Ezeli Doğanay)

17) CAN BEDENDEN UÇTU GİTTİ

İste geldim, iste gittim.
Yaz çiçeği gibi bittim.
Su dünyada ne is ettim,
Ömürcüğüm geçti gitti.

Çağırdılar Pir geldi,
Her biri bir işe yeldi,
Komşulara haber saldı,
Can bedenden uçtu gitti.

İste geldi yuyucular,
Tenime su koyucular,
Pirimin elinde makas,
Kefenimi biçti gitti.

Ayırdılar ailemizden,
İp bağladılar belimizden,
Berk tuttular kolumuzdan,
Can nefesten uçtu gitti.

Götürdüler mezarıma,
Sığındım Hak Kerime,
Toprak vurdular serime,
Gözüm yaşı tasta gitti.

Hizmetimiz oldu tamam,
İste geldi, ayrılık zaman,
Yardımcımız Bozatlđ Hızır
Ten toprağa karıştı gitti.

18) ALDANMA HEY ÂDEMOĞLU

Aldanma hey Âdemoğlu
Bugün yalan, dün de yalan
Yarın diye sorma soru
Gece yalan, gün de yalan

Ömür, saklambaç oyunu
Gören var mı ced, soyunu
Toprak açınca koynunu
Çürür gider ten de yalan

Ölç, biç, hesapla çapını
Boşa yükseltme yapını
Ecel çalınca kapını
Sağ, sol kalmaz, yön de yalan

Kanma münkirin sözüne
Tapın sevdanın özüne
Toprak dolunca gözüne
Bir de yalan, bin de yalan

Ömür şarap bir biçimde
Gün tükenir, her içimde
Her şey insanın içinde
Şeytan yalan, cin de yalan

Kök saldık bir fani hana
Yaprak dökeriz yan yana
Tapacaksan tap insana
Kitap yalan, din de yalan

19) GERİ GELİRİM

Işık iken rahmandan rahime indim
Özüme denk düşen yeri bulurum
Ey can beni değil cesetim gömdün
Bu gün insan yarın bitki olurum.

Kalıp dinlenince ruh Hakk'a yürür
Öz didara erer bedense çürür
Beni herkes ayrı şekilde görür
Devr-i donla türlü renkler alırım.

Ezeli kâinat benim zerremde
Sorma ey can sorma “hani nerende”
Bulur kişi hakikate erende
Bu gün gider yarın geri gelirim.
Ezeli Doğanay. (1966 Erzurum.)

20) ENEL HAK

Bir ömür dolandım devri alemde
Kimi Hüda, kimi kula benzetti
Gözlerim kamaştı seyri alemde
Kimi altın, kimi pula benzetti

Rüzgâr oldum, cümle cana dokundum
Kitap oldum, sayfa sayfa okundum
Nice gönüllere davetsiz kondum
Kimi hancı, kimi yola benzetti

Pazarda köleydim, sarayda beydim
Göklere boy atıp, toprağa değdim
Hem isyan eyledim, hem boyun eğdim
Kimi tufan, kimi dala benzetti

Dane oldum, eleklerde elendim
Köşkler kurdum, kapı kapı dilendim
Gönül tezgâhında pazar eyelendim
Kimi libas, kimi çula benzetti

Kör gözlere bir kul, görene Haktım
Yere indim, gökte kendime baktım
Her ayak izimde bin renk bıraktım
Kimi kara, kimi ala benzetti

Âdem kimliğimle gezdim dolandım
Kimi gün duruldum, kimi bulandım
Aşk çölünde gözyaşımla sulandım
Kimi diken, kimi güle benzetti
Bin cana bürünüp, bir can göründüm
Göklerde kuş oldum, yerde süründüm
Balıktım gizlendim suya büründüm
Kimi umman, kimi göle benzetti

İdam sehпасına Enel Hak yazdım
Dört kitap üstüne künyemi kazdım
Bir kordum tutuştum, âlemi gezdim
Kimi ataş, kimi küle benzetti

21) ERENLER

Kırkların cemine kurdum tezgâhı
Dolu içtim yaman oldum erenler
Savurdum sevabı, yaktım günahı
Ataşında duman oldum erenler

Kırk dokuz yıl nefsim ile savaştım
Benlik hırkasına sığmadım taşım
Arınarak bir deryaya ulaştım
Bir damlaydım, umman oldum erenler

Bir zaman yoksuldum, aşkı dilendim
Tohum oldum, gönüllerde elendim
Ekildim, biçildim harman eyelendim
Yel savurdu, saman oldum erenler

Malımla, mülkümle boyum ölçtüler
Güz göründü teker, teker göçtüler
Bir yalan lokmaydım, yedi içtiler
Ben, kendime haram oldum erenler

22) GELDİM BUGÜNE...

Daha âdemoğlu bulmadan vücut
Bir ummana girip geldim bu güne
Can, tene bürünüp etmeden rücu
Toz dumana girip geldim bu güne

Yokken hiçbir beden, ne gövde, ne baş
Yer gök köpürmüştü, ne toprak, ne taş
Evren bir beşikti, her taraf ataş
Bir virana girip geldim bu güne

On dört milyar yılda var oldu yurdum
Alevler içinde bir mekân kurdum
Göklerden dökülen bir tutam nurdum
Dondan dona girip geldim bu güne

Türden türe döndüm, gölde gizlenip
Dağlarda, ovada, çölde gizlenip
Gerdeksiz, gömleksiz dölde gizlenip
Kandan kana girip geldim bu güne

Bir zaman sürünüp, sonra uçarak
Göklerde dolandım, yer oldu ırak
Ne yolum tükendi, ne de son durak
Handan hana girip geldim bu güne

Bin tene bürünüp âdemden beri
Gözlere göründüm et, kemik, deri
Ben bir seyran gâhım, benden içeri
Candan cana girip geldim bugüne

23) GİDER

Ecel, avlanır etrafta
Beden, canı saklar gider
Gece gündüz dört tarafta
Gizli gizli yoklar gider

Nerde, nasıl, ne zamanda
Göze perde iner anda
Suç, günahı bu devranda
Kara toprak paklar gider

Azrail, gelir sesine
Kilit vurur nefesine
Musalladan ötesine
Aç sırtında, toklar gider

Boş düşlerin yok gereği
Budur yaşamın gerçeği
Murat derler güz çiçeği
Âdem, arı; koklar gider

24) HACE BEKTAŞ

Kırk asır dolandım, dört kitap gördüm
Hep sana çıkıyor yol Hace Bektaş
Kapında bin kulla semahlar döndüm
Birdi, yetmiş iki kol Hace Bektaş

Gönül Kâbe dedin, gönlümü açtım
Dar geldi din, kitap, sığmadım taştım
Zemzem zehir oldu, Sırat'tan kaçtım
Susadım sevdana dol Hacı Bektaş

Kapından öteye kapı bilmem ben
Gönlüme sığmayan yapı bilmem ben
Toprak yolcusuyum, tapu bilmem ben
Yolunda bağ, bostan bol Hacı Bektaş

Âdeme büründüm et, kemik, deri
Kapıda toz oldum girdim içeri
Madımak'ta yandım, dönmedim geri
Mahsuni tanıktır sor Hacı Bektaş

Arındım benlikten, kovdum kinimi
Çöllere savurdum kitap, dinimi
Sevgiye çevirdim, aşka yönümü
Gel bana yaradan ol Hacı Bektaş

25) HAZAN YELİ

Hazan yeli estiğinde
Ne bir yaprak, ne dal kalır
Can, bedene küstüğünde
Ne bir takat, ne hal kalır

Umutlar, sele karışır
Anılar, yele karışır
Masallarda can yarışır
Ne bir falcı, ne fal kalır

Ataş düşer ocaklara
Dert birikir kucaklara
Bir bakarsın dört yan kara
Ne bir yeşil, ne al kalkır

Nazar değer, nazarlığa
Can karışır pazarlığa
Koldan kola mezarlığa
Beden gider, bir sal kalır

26) HOCA

Tepeden tırnağa bizdeki namus
Bacak arasına sığmıyor hoca
Yar koynunda başlar ibadetimiz
Gönül beş vakide doymuyor hoca

Elde, belde, dilde başlar ibadet
Gönlümüze inmiş, böyle der ayet
Don değil örtümüz, tenden ibaret
Kem gözle bakanlar görmüyor hoca

Kitabımız yazmaz farz, vacip, sünnet
Aklımız ermezse etmeyiz mihnet
Senin olsun huri, melekli cennet
Gönül o kapıdan girmiyor hoca

Namus, arınmaktır yalandan, kinden
Gönüle girmektir koparak tenden
Yüzün aç, bir zarar gelmez ki benden
Çarşafına aklım ermiyor hoca

Gerdeğe sokuldum, çıkmadan kırkım
Kovdum cinsiyeti, kalmadı farkım
Ar, namus suyuyla dönerken çarkım
Uğraşma tersine dönmüyor hoca.

27) KILAVUZ EYLEYİP ZEVK-İ SEFAYI

Kılavuz eyleyip zevk-i sefayı
İçtiğim şarabın ozanı oldum
Meyhanede çekip, çekip kafayı
Sahte tabuların bozanı oldum

Aramayın boşa, işte ben dedim
Ne gökte, ne yerde her şey ten dedim
Yaktım dört kitabı, ilim, fen dedim
Akıl deryasının sazını oldum

Hacıya büründüm dost geze, geze
Âdeme göründüm post geze, geze
Şarabı aşkıma eyleyip meze
Aklımın kaynayan kazanı oldum

Konmadım mal, mülke; teptim her şeyi
Toprağın tapusu, toprakta deyi
Sildim alnımdaki kara lekeyi
Kendi kaderimin yazanı oldum.

28) KIRKINI TÜKETİP MUTLU OLABİLİRSEN

Kırkını tüketip mutlu
Ol bakam, olabilirsen
Kar bürünen saçlarını
Yol bakam, yolabilirsen

Bahar biter, geçer yazın
Tükenir gençliğin hızın
Tadı kalmaz sözün, sazın
Çal bakam, çalabilirsen

Evin, barkın yapısını
Çalan olmaz kapısını
Malın, mülkün tapusunu
Al bakam, alabilirsen

Gün tükenir, olmaz hayrı
Yollar çatallaşır gayrı
Can ve beden, yollar ayrı
Kal bakam kalabilirsen

Zaman ve ömür savaşı
Can yenilir, yok rövanşı
Durulur aşkın deryası
Dal bakam dalabilirsen

Yüklenip kederi, gamı
Terk ederken yıkık damı
Azat edip *Hıdır Çam'ı*
Sal bakam salabilirsen

29) KÜNYEM

Künyemi sorsanız gayet ezelden
Zalimin elinden giz oldum geldim
Bir dava uğruna vazgeçtim serden
Mansur'dan bugüne iz oldum geldim

Bir zaman Yunus'tum Hakk'ı aradım
Yeri, göğü, dağı, taşı taradım
Ben gökte ararken yerde rastladım
Âdem-i çehreye yüz oldum geldim

Bir yanım Karun'du, bir yanım darda
Bir yanım kolları, bir yanım karda
Bir ömür tükettim kör kuyularda
Yusuf'a zindanda göz oldum geldim

Öfkemle sarsıldı, surlar yerinden
Hiçbir güç sökemez, köküm derinden
Pir'imi kurtarıp Hınzır şerinden
İdam sehпасına saz oldum geldim

Suyundan beslenip binlerce elin
Kul, kölesi oldum, sevdalı dilin
Dökülüp diline Koca Veysel'in
Kara toprağına toz oldum geldim

Bin yıldır köpürdüm Kızılırmak'ta
Sol yanım aç susuz, hala kurakta
Tutuşan yüreğim kor Madımak'ta
Türkülerle piştım, köz oldum geldim

30) NERE GİDEM

Ne adı, adresi ne cismi belli
Nere gidem bu sevdanın elinden
Bir ömür tükendi yaş oldu elli
Nere gidem bu sevdanın elinden

Diyardan diyara gezdirir beni
Ummandan ummana yüzdürür beni
Gün olur canımdan bezdirir beni
Nere gidem bu sevdanın elinden

Ne Leylası belli, ne de Mecnunu
Ne beni tüketir, ne gelir sonu
Sırtıma yüklemiş kordan bir donu
Nere gidem bu sevdanın elinden

Dağları taşları bana yurt etti
Kurdun, kuşun dertlerini dert etti
Ne kimse anladı, ne de fark etti
Nere gidem bu sevdanın elinden

Gönülden gönüle çok Kâbe yaptım
İnsanı tanıdım, insana taptım
Ne yolu kirlettim, ne yoldan saptım
Nere gidem bu sevdanın elinden

Zaman poyraz olmuş, umutlar talan
Cansız bir Leyla'ydı aklımı çalan
Adım *Hıdır Çam'dı*, cismim bir yalan
Nere gidem bu sevdanın elinden

31) O'NA

Bu dünyada saçın telin çok gören
O dünyada huri melek verir mi?
Alın yazısıyla bana yön veren
Verdiğin cezaya aklım erir mi?

Kaynayan kazanın, ataşın varmış
Musa, kılıç çalıp ummana dalmış
Muhammet, mağarada ne için kalmış
Postacın kim imiş kimse bilir mi?

Akıl, mantık diye çok kafa yorma,
Bana şükret "dersin nedendir sorma
Benim umurumda mı cennete hurma
Şarapsız, mezesiz sohbet yürür mü?

Kılıçla imana getirmek niye
Yoksulun rızkını bitirmek niye
Büyüksün, ulusun, yücesin diye
Hıdır Çam koyum mu peşin gelir mi?

32) PİR YOLUNDA

Özü, sözü bir olunca aşığın
Pir yolunda yorulmazmış yorulmaz
Ucu görünmüşse nurun, ışığın
Ötesi hiç sorulmazmış sorulmaz

Kar altında gizli Pir'in yaylası
Gül, menekşe kokar taşı, kayası
Harcında olmazsa duygu mayası
Aşk kalesi kurulmazmış kurulmaz

Pir öğretir, birle binin farkını
Unu, suyu, değirmenin çarkını
Kamil olup yaş ermezse kırkını
Akan sular durulmazmış durulmaz

Bin bir giz var, alınan her nefeste
Demlenende, hu çekende, her seste
Ecel, avcı; can, bedende kafeste
Gün dolmazsa vurulmazmış vurulmaz

33) REHBER

İşte sevda, işte hayat
Aç gözünü gör dediler
Ölümün gölgesi murat
Gözlerin mi kör dediler

Ağaç uçar, taş yeşerir
Gövde kurur, baş yeşerir
Balık kaçıp dağa gelir
Gel bu sırra er dediler

Bu sıra ereyim dersen
Serimi vereyim dersen
Canına bir can istersen
Canana can ver dediler

Sözde yalan varsa söyle
Boş gözlerle bakma öyle
Dost yüzünü Kâbe eyle
Var yüzünü sür dediler

Tükenmeden baharla yaz
Yol kesmeden tipi ayaz
Dost yüzüne eyle niyaz
Gönüllere gir dediler

Yok, içinde yok ararsın
Dört kitabı ne tararsın
Yerde gökte tek sen varsın
Sana rehber pir dediler

34) İNSANOĞLU ŞU ÂLEMDE

İnsanoğlu şu âlemde
Gezinir kılıf içinde
Kimi a'lim, kimi deli
Rolün oynar bir biçimde

Karun, tapmış mala, mülke
Yunus, girmiş kürkten kürke
Süleyman'a sonsuz ülke
Kim padişah bu seçimde

Kar, boran, engel arada
Kimse eremez murada
Kendin gören yok aynada
Suç aranır şeytan, cinde

Gönüller vermeden karar
Adet, namus, töre tarar
Herkes bir nur, ışık arar
Bazen şarap, bazen dinde

Bir yara ki yüz karası
Gizlendi satır arası
Geldi derken tam sırası
Sır, gizlendi dil içinde

35) SEN VE BEN

Bırak beni behey cahil
Gittiğin yol, yol değil ki
Her şey yasak, her şey günah
Nimetleri bol değil ki

Sen, çıkarsın minareye
Bağırırısın Allah diye
Ben, giderim meyhaneye
Başlarım B'ismi şah diye

Sen, gidersin yolun Kâbe
Günahlar arınsın diye
Ben, gezerim kapı, kapı
Sevabım dağılsın diye

Senin yolun namaz, niyaz
Beş vakit yatıp kalkarsın
Benim yolum Hakk'a çıkar
Bilmeden bana taparsın

Sen, güzeli göremezsın
Gördüğün bir kara çarşaf
Ben, çarşafın içindeyim
Bana güzeldir her taraf

Sen, kesersin kurbanını
Hak, kabul eylesin diye
Benim Hakk'ım cümle candır
Hakk'a olmaz kan hediye

Sen, beklersin cennetini
Huri, melek, kılman için
Ben cennetin firariyim
Ferman çıkmış kalmam için

Sen, tutarsın orucunu
Aç kalırsın canın çıkar
Ben kaçarıım oruçlardan
Oruç gelir beni tutar

Sen, yalvarırsın Allah'a
Günahın af olsun diye
Ben içerim şerefine
Kadehlerim dolsun diye

Sen, *Hıdır'a* taş atarsın
Kitabı yok, kâfir diye
Dört kitabı yazan Hıdır
Savurduğun taşlar niye

36) VARDIM AŞKIN DERYASINA (SIR)

Vardım bir aşk deryasına
Yum gözünü gir dediler
Kalma öyle tek başına
Cümle âlem bir dediler

Sen âlemsin, âlem de sen
Her can ayrı desen, desen
Gönülden gönüle esen
Aşka özge sır dediler

Bu sır çözülmez, yaşanır
Ruh, bedeni seçer tanır
Her varlık, yoka uzanır
Görmeyenler kör dediler

Ermek istersen murada
Nefsini çıkar arada
Yürekte gizli bir ada
Dışı etten sur dediler

Sur içinde aşk gizlenir
Huri, melek, köşk gizlenir
Görmeyene kör denilir
Gör de murat sür dediler

Murat kaçır, zaman akar
Ar, kirlense yürek yakar
Cehenneme ne gerek var
Yatak, yorgan kor dediler

Kor içinde yat da uyu
Düştüğün bir gizli kuyu
Aşktır bu deryanın suyu
Var bu sırra er dediler

Can vermek istersen cana
Sen tohumsun, toprak ana
Her adımın gözde ayna
Önce kendin gör dediler

37) SOFU

Uğraşma benimle hey bre sofı
İnsan-ı kâmilı bilenlerdenim
Kâbe'nin yoluna kilidi vurup
Gönül kapısından girenlerdenim

Ne oruç tutarım, ne de beş vakit
Can için kimseyle yapmadım akit
Senin aklın ermez, var yoluna git
Cenneti hanemde görenlerdenim

Aldanmam nefsi me, yaşam bir düştür
İnsana taparım, ötesi boştur
Kin, nefret, yalana yüreğim küştür
Sevdanın izini sürenlerdenim

Kanmadım masala kitap, din diye
Tepmedim nimeti şeytan, cin diye
Künyemi sorarsan, bu da kim diye
Şarabın mayası erenlerdenim.

38) YAŞAM

İnsan doğar berrak, temiz
Akar ömür bir sel gibi
Arda kalan her anı, iz
Yosun tutar bir göl gibi

Sevdanın koruna yakıp
Gençlik eyler deli sapık
Yüze, göze toz bırakıp
Esip geçer bir yel gibi

Suyu bağlar hep arkına
Değirmenine, çarkına
Varınca yaşın farkına
Yanar, kavrulur çöl gibi

Bir yük olur günahları
Taşıyamaz namus, arı
Altmışında yaprak sarı
Ak düşer saça kar gibi

Yol tükenir, yok sonrası
Boş yere derdi, tasası
Varsa ar, namus belası
Bir yıl bile asır gibi

Keser dilleri lal eyler
El konuşur tellal eyler
Herkes hakkın rıza eyler
Uçup gider bir sır gibi

39) TEMİZ

Yolun sonu çok yaklaştı
Çok şükür ki izim temiz
Gönül selim berraklaştı
Kir ne görmez, gözüm temiz

Bir zamanlar oldum paşa
Ferman saldı dağa, taşla
Kanmayın çehreme boşa
Çirkin ama özüm temiz

Çark dönmüyor, sutaşıma
Kalakaldım tek başıma
Yandım kendi ataşıma
Külüm uçtu, közüm temiz

Ne borcum var, ne senedim
Özümü darda denedim
Hiç kimseye diyemedim
Sustum kaldım, sözüm temiz

Bu yol bana, ben de yola
Yakıştık girdik kol kola
Son göründü geçmiş ola
Alnım apak, yüzüm temiz

40) GEL CANANA GİDELİM

Bu dünya da kalmayalım,
Fanidir aldanmayalım,
Bir iken ayrılmayalım,
Gel Canana, Hakka gidelim.

Biz bu dünyadan göçelim,
Cananın dost iline uçalım,
Uzun, ince yoldan geçelim,
Gel Canana, Hakka, gidelim.

Gerçek erene varalım,
Hakkın hatırın soralım,
Yunus Emre'yi alalım,
Gel Canana, Hakka gidelim.

41) BU DÜNYADAN GİDER OLDUK

Bu dünyadan gider olduk
Kalanlara selam olsun.
Bizim için hayır dua,
Edenlere selam olsun.

Ecel büke belimizi,
Söyletmeye dilimizi.
Hasta iken halimizi,
Soranlara selam olsun.

Tenim ortaya açıla,
Yakasız gömlek biçile.
Bizi bir arı veçhile,
Yuyanlara selam olsun.

Azrail alır canımız
Kurur damarda kanımız
Yalıncağın kefenimiz
Saranlara selam olsun

Selam verin kastımıza,
Gider olduk dostumuza.
Niyaz için üstümüze,
Duranlara selam olsun.

Sözdür söylenir araya
Kimse değmez bu yaraya
Beni alıp mezarıma
Koyanlara selam olsun

Devri gelenler gider,
Hepsi gelmez yola gider.
Bizim halimizden haber,
Soranlara selam olsun.

Âşık oldur Hakk'ı seve
Hakk derdine kıla deva
Bizim için hayır dua
Edenlere selam olsun

Derviş Yunus söyler sözün,
Yaş doldurur iki gözün.
Bilmeyen ne bilsin bizi,
Bilenlere selam olsun.

42) YERİ GÖĞÜ İNS Ü CİNİ YARATTIN

Yeri göğü ins ü cinni yarattın
Sen ey mimar başı eyvancı mısın
Ayı burcu günü çarhı var ettin
Ey mekân sahibi rahşancı mısın?

Denizleri yarattın sen kapaksız
Suları yürüttün elsiz ayaksız
Yerleri temelsiz göğü direksiz
Durdurursun acep iskâncı mısın?

Kullanırsın kanatsızca rüzgârı
Kürekle mi yaptın sen bu dağları
Ne yapıp da öldürürsün sağları
Can verub can alırsın sen cancı mısın?

Sekiz cennet yaptın sen Âdem için
Adın büyük bağışla anın suçun
Âdem'i çıkardın cennetten niçün
Buğday nene lazım harmancı mısın?

Bir iken bin ettin kendi adını
Görmedim senin gibi iş üstadını
Yaşardirsın kurudursun odunu
Sen bahçevan mısın ormancı mısın?

Cibril'e perde altından söylerdin
İnub Beytullah'a kendin dinlerdin
Bu ateşi cehennemi neylerdin
Hamamın mı vardır külhancı mısın?

Hafaya çekilüb safaya durdun
Aklı ermezlerin aklını urdun
Kıldan ince köprü yaptın da kurdun
Akarsuyun mu var bostancı mısın?

Bu kışlara bedel bu yazı yaptın
Evvel bahara karşı güzü yaptın
Mizanı iki göz terazi yaptın
Bakkal mısın? Yoksa dükkâncı mısın?

Kazanlarda katranların kaynarmış
Yer altında balıkların oynarmış
On bu dünya kadar ejderhan varmış
Şerbet mi satarsın yılanıcı mısın?

Esirci misin? Koydun cehenneme Arab
Hoca mısın? Okuryazarsın kitab
Aslın katib midir görürsün hesab
İhtisabın mı var yoksa hancı mısın?

Yüzbin tamun olsa korkmam birinden
Rahman ismi nâzil değil mi senden
Gaffâr-uz-zünûbum demedin mi sen
Affet günahımı yalancı mısın?

Şanına düşer mi noksan görürsün
Her gönülde oturursun yürürsün
Bunca canı alıp gene verirsin
Götürüp getiren kervancı mısın?

Bilirsin ben kulum sen sultanımsın
Kalbde zikrim dilde tercemanımsın
Sen benim canımda can mihmanımsın
Gönlümün yârisin yabancı mısın?

Beni delil eyler kendin söylersin
İçinden *Azmi'yi* pazar eylersin
Yücelerden yüce seyran eylersin
İşin seyran kendin seyrancı mısın?

43) HOCA EFENDİ BİZİ KORKUTUP DURMA

Hoca efendi bizi korkutup durma,
Ahiret ejderha marhane midir?
Nar'ı cehennemi bana gösterme
Kim görmüş, kim yanmış narhane midir?

Katran kazanlarım kaynıyor dersin
Sırat'u mizanda kimi tartarsın
Her adama kırk tane kız verirsin
Yoksa cennet'ala kerhane midir?

Para vereni sırattan geçirdin
Cennetlik ettin uçmaktan uçurdun
Kimisine âb-ı kevser içirdin
Orası inhisar meyhane midir?

Bir dudağı yerde birisi göğde
Doğru söyle zebanilerin nerde
Azap sorgu sual yok mudur burda
Mahkeme ceza evi, dersane midir?

Ulu Tanrı ulu derler amennâ
Kısmet veren bir Huda'dır cihane
Al'İzzet der hocam gel uy zamana
Kutup haktır özgün şerhane midir?

44) GAFİL DURMA ŞAŞKIN BİR GÜN ÖLÜRSÜN

Gafil durma şaşkın bir gün ölürsün
Dünya sana bâki değil ne fayda
Ettiğin işlere pişman olursun
Pişmanlığın ele girmez ne fayda.

Bir gün seni iletirler evinden
Hakk'ın kelamını kesme dilinden
Kurtulamazsın Azrail'in elinden
Türlü türlü yolun olsa ne fayda.

Söylersinde de sen sözünden şaşmazsın
Hakkını haramından seçmezsin
Kepeğin tükenir su da içmezsin
Hep deryalar senin olsa ne fayda.

Teslim Abdal der çöksem otursam
Cümle varlığımı ele getirsem
Şu yalan dünyayı zapta getirsem
Hep dünyalar senin olsa ne fayda.

45) BEN BENİ BİLMEZDİM HATIR KILARDIM

Ben beni bilmezdim hatır kıyardım
Meğer ilmim noksan imiş bilmedim
Ben insandan başka ilah arardım
Meğer ilah insan imiş bilmedim
Bilmedim bilmedim dost bilmedim

Tüm variler gibi sahralar gibi
Sıra dağlar gibi yaylalar gibi
Akan sular gibi deryalar gibi
Cümle âlem bir can imiş bilmedim
Bilmedim bilmedim dost bilmedim

Daimi'yim benliğime kanardım
Ben beni görmezdim eli kınardım
Kişiyi kendime düşman sanardım
Nefsim bana düşmanmış bilmedim
Bilmedim bilmedim dost bilmedim

46) ASLIM KARIŞIP TOPRAK OLUNCA

Aslıma karışıp toprak olunca
Çiçek olur mezarımı süslerim
Dağlar yeşil giyer bulutlar ağlar
Gökyüzünde dalgalanır seslerim

Ne zaman toprakla birleşir cismim
Cümle mahlûk ile bir olur ismim
Ne hasudum kalır, ne de bir hasmım
Eski düşmanlarım olur dostlarım

Evvel de topraktır, sonra da adım
Geldim gittim bu sahnede oynadım
Türlü türlü tebdilata uğradım
Gani viran şen olurdu postlarım

Benden ayrılınca kin ve buzuğum
Herkese güzellik gösterir özüm
Topraktır cesedim, güneştir özüm
Hava yağmur uyandırır hislerim

A'limlerin a'limini ölçer biçerler
Hanını hasını eler seçerler
Bu dünya fanidir konargöçerler
Veysel der ki gel barışak küslerim

47) MEĞER

(Tahtacı Kırtıl Köyü ananın evladına ağıdı.)

Havaslık eyledim yavru getirdim
O da hayal ile düşümüş meğer
Yavrumu gözümünden ayıramam derdim
Çektiğim emekler boşumuş meğer

Anlımıza yazılan kara yazıdır
Allah'tan gelene kulu razıdır
Yavrusu olana bahar yazıdır
Yavrusu olmayana kışımış meğer

Bunu böyle yapan Zülcelal Hak'tır
Keramet deryası ihsanı çoktur
Yokladım yavrumu, yaresi yoktur
Yürek de yaresi beşimiş meğer

Beş gün evvel düşünüyordum
Yaradan Allah'a sığındım kaldım
Dünyada yavrusuz durmam derdim
Ana ilen baba taşımış meğer

Bu gece bizlere bin yıl oldu
Çağırdı ahbabları, yanına geldi
Kendisi gitti de gelini kaldı
Uçurdum yavruyu kuşumuş meğer

Aman Hakka yoramadım düşümü
Gaflet bastı, kaldıramadım başımı
Azrail'e aldurdım yavru kuşumu
Ölüm alayına başımış meğer

48) KIYAMET

Dinleyin âşıklar benim sözümü
Felek yaktı kül eyledi özümü
Elimden aldurdım körpe kuzumu
Her gün kıyamet oğlum diye diye
Bir gün kıyamet oğlum diye diye

Yakarım, yakarım ateşim tütmez
Seslerim, seslerim bülbülüm ötmez
Oğlumun hayali karşımdan gitmez
Her gün kıyamet oğlum diye diye
Bir gün kıyamet oğlum diye diye

Pir Sultan'ım dünya fanidir fani
İnsana verdiler emanet canı
Dünyadan ahrete uludur yolu
Bundan gayrı yol yok dönesin geri.
Her gün kıyamet oğlum diye diye
Bir gün kıyamet oğlum diye diye

49) BİR GÜN

Can ipini ten yönünden,
Soran kirmen olur bir gün
Sulu yalçınlar önünden.
Açılan güller solar bir gün.

Gül dalında diken yarar.
Diken güle vermez zarar
Turâb saçın baştan tarar.
Saçakların yolar bir gün

Dünya olur bir gün harab
Ne bülbül kalır ne gurab
Rızka sebep olan turab
Gözlerine dolar bir gün

Acı tatlı yenmez olur.
Yalan gerçek denmez olur
Taş çarh ile dönmez olur.
Hep kesilir sular bir gün

Çal *Seyrâni* durma sazi.
Hakk'a sen eyle niyazi
Mezar taşına bir yazı.
Kısmet olan yazar bir gün.

50) KÂİNATIN AYNASIYIM

Kâinatın aynasıyım
Mademki ben bir insanım
Hakk'ın varlık deryasıyım
Mademki ben bir insanım

İnsan Hak'ta Hakk insanda
Arıyorsan bak insanda
Hiç eksiklik yok insanda
Mademki ben bir insanım

İlim bende kelim bende
Nice nice âlem bende
Yazar levh-i kalem bende
Mademki ben bir insanım
Bunca temenni dilekler
Vız gelir çark-ı felekler
Bana eğilsin melekler
Mademki ben bir insanım

Tevrat'ı yazabilirim
İncil'i dizebilirim
Kur'an'ı sezebilirim
Mademki ben bir insanım

Ene'l-Hakk'ım ismim ile
Hakk'a erdim cismim ile
Benziyorum resmim ile
Mademki ben bir insanım

Daimîyim harap benim
Ayaklara turap benim
Aşk ehline şarap benim
Mademki ben bir insanım

51) DÜNYAYA ÇOK GELİP GİTTİM

Dünyaya çok gelip gittim
Erenler eteğin tuttum.
Kudret sesini işittim,
Kaynayıp da coşa geldim.

Sert söz ile gönül yıktım,
Ateş oldum canlar yaktım.
Sırrımı âleme çaktım,
Ben bu halkı seyre geldim.

Ben oldum Idris-i terzi,
Şit oldum dokudum bizi.
Davut'un güzel avazı,
Ah edip feryada geldim.

Âşık oldum şu ay yüze,
Nisar oldum bal ağıza.
Nazar kıldım kara göze,
Siyah oldum kaşa geldim.

Musa oldum Tur'a vardım,
Koç olup kurbana geldim.
Şahı Merdan'a döndüm,
Meydana güreşe geldim.

Deniz kenarında ova,
Kuyuda işleyen kova.
İsa ağzındaki dua
Olup da ben işe geldim.

Ay oldum âleme doğdum,
Bulut oldum göğe ağdım.
Yağmur olup yere yağdım.
Işık olup güneşe geldim.

Boş laflardan geçenlere,
Yolda gözün açanlara,
Anlayıp ta seçenlere,
Vaka olup düşe geldim.

Yolum sana oldu durak,
Sabahın söyleyenidir Hakk
Yunus Emre elinde Hakk,
Olup dile düşe geldim

52) BUGÜN GİDER YARIM YİNE GELİRİM

Su ulu cihanda bir Can Yoksul 'um,
Yücelerden engine iner gelirim.
Hava Ateş Su Toprak ta canım,
Devri daim eder döner gelirim.

Dostun bahçesinin gonca gülüyüm,
Horasanlı Hünkâr Bektaş Veli'yim,
Yola gönül veren Kızıl Deli'yim,
Hem yaram sarar, hem kanar gelirim.

Katliamlar yaşadım, yüreğim yasta,
Benim deli gönlüm Baba İlyas'ta,
Pir Sultan'ım, asin beni Sivas'ta,
Darağaçlarından iner gelirim.

Bir gül diktim, açsın diye yarına,
Mansur oldum, durdum Hakkın darına,
Tutup atın beni, Hakkın narına,
Hak Aşkımın uğruna, yanar gelirim.

Bugün gittim, yârin yine gelirim,
Kanlı Nesimi'yim, omuz da derim,
Viranım bu yol da gitti ne ederim,
Şah Bedreddin'imi, anar gelirim.

Uzar gider böyle yolumuz daha,
Geceyi bitirdik, döndük sabaha,
Şah Kalender'im, kesik başım aha,
Birer birer gider, biner biner gelirim.

Canlar dara durdu, Hakkın yönüne,
Akıl ermez batınıma, bu sırrıma,
Boz atlı Hızır yetişti, en dar günüme,
Canlar! Bugün gider, yârin yine gelirim.

*(Can Yoksul 'un devriyesi, deyişi
Erkânına Uyarlanmış hali)*

53) DOSTLAR BİZİ HAKK'A rızalıkla GÖNDERİN.

Yaşadım, doyamadım dillerinize,
Geldim, gider oldum illerinize,
Sevdim, âşık oldum öğretinize,
Dostlar bizi Hakk'a, rızalıkla gönderin.

Bu dünya da engelleri asamadım,
Aradığıma bir türlü kavuşamadım,
Bir daha ya geldim, ya geledim,
Dostlar bizi Hakk'a, rızalıkla gönderin.

Birlik eyleyin, su zorlukları aşalım,
Pir aşkına kaynaşalım, yardımlaşalım,
Gelin canlar, birer birer halleşelim,
Dostlar bizi Hakk'a, rızalıkla gönderin.

Yokuşları aşalım, çikalım düze,
Himmat eyleyin canlar, dostlar bize,
Bir selam göndersem, gelir mi size,
Dostlar bizi Hakk'a, rızalıkla gönderin.

Sözümüz, özümüz hakka yakındır,
Yolu, Erkânı, Meydanda yaşayandır,
Hakka Yürümek, hem uzak, hem yakındır,
Dostlar bizi Hakk'a, rızalıkla gönderin.

*(Pir Sultan Abdalın deyisi,
Erkânına uyarlanmış hali.)*

54) SOFU BİZİ NİÇİN TA'AN EDERSİN?

Sofu bizi niçin ta'an edersin?
Hakk'ı bilmek midir suçumuz bizim?
Leheb gibi puta baş eğmedik biz.
Yoktur Menatımız haçımız bizim.

Haramdan zinadan kavdan kaçarız.
Hakk'a doğru menzil menzil göçeriz.
Can baş meydanında serden geçeriz.
Kurban-ı ilahidir koçumuz bizim.

Kırkımızı bir tel ile yederler.
Azmeyleyip Hak'dan yana giderler.
Gönül ka'besini tavaf ederler.
Günde yüz bin kere haccımız bizim.

Sırr-ı Bektaşiyiz ayrı değiliz.
Hemen sağ gezeriz sayrı değiliz.
Birlikdeyiz ayrı gayrı değiliz.
Bir kişi sayılır üçümüz bizim.

Sırr-ı men arefden nefsimiz bildik

Mürşid kapısına tevbeye geldik
Gönül aynasını pak edip sildik
Taşradan görünür içimiz bizim

Kimimiz bir yerde irfan açarız
Gevherler saçıp müşkiller seçeriz
Hakikati iman ile geçeriz
Can çıkmadan yunur ölümüz bizim.

Cümlemiz bir yerde mest oluruz.
Mest oluben serden baştan geçeriz.
"Şaraben tahura" kevser içeriz.
A'lim olmak mı suçumuz bizim.

Kırkımız bir yerde cem oluruz.
Dizilmiş bir tesbih muhib oluruz.
"Lahmi" kavlinde bir can oluruz.
Kimi kardeş kimi bacımız bizim.

"Ente mut"un sırrına vakıf olmuşuz.
Sağ iken ölmezden evvel ölmüşüz.
Ayne' l yakın Hakk' ı burada bulmuşuz.
Divanda sorulmaz suçumuz bizim.

Güzide seyretti arşda zeminde.
Hakkı isbat eder birlik ceminde.
Akıl meclisinde irfan bezminde.
Bulunur bir iki kaçımız bizim.
(*Güzide Ana*)

55) KALKTI HAVALANDI GÖNLÜMÜN GUŞU

Kalktı havalandı gönlümün guşu.
Goymayınca bu can ayrılmaz senden
Hakkın azraili göğsüm bendinde
Almayınca bu can ayrılmaz senden.

Mollalar oturmuş kefenim biçer.
Dülgerler oturmuş tabutum çatar
Ağaçtan gemlenmiş geziyor atlar
Binmeyince bu can ayrılmaz senden.

Gine duman oldu dağların başı.
Didemden akıttım gan ile yaşı
Cenazem altında musalla taşı
Kılmayınca bu can ayrılmaz senden.

Hey erenler sözümde var mıdır hata.
Pirim al giyinmiş yakışır zata
Mezarım üstünde göğ otlar bite
Solmayınca bu can ayrılmaz senden.

Pir Sultan Abdalim gönlüm rızadan.
Pirim binmiş ata gelir kazadan
Doldur ver badeyi hüsnü rızadan
İçmeyince bu can ayrılmaz senden.

56) YUNUS DIYE GÖRÜNDÜM

Ete kemiğe büründüm
Yunus diye göründüm.
Sıyrın eti kemiği,
İşte onun sesi, işte onun kendisi.

Ol kadiri kün feye kün,
lutfedici sübhan benem.
Kesmeden rızkı veren
Cümlelere sultan benem.

Nutfeden Âdem yaradan,
Yumurtadan kuş türeten,
Kudret dilini söyleten,
Zikreyleten sübhan benem.

Hem batinem hem zahirem,
Hem evvelem hem ahirem.
Bu cümlesini yaratıp
Tertib eden Yezdan benem.

Yoktur anda tercüman,
Andaki iş bana ayan..
Bin bir adı vardır bir adı da *Yunus*,
Ol sahibi Kur'an benem.

57) BİR GÜN

Vaktinize hazır olun
Ecel varır gelir bir gün
Emanettir kuşa canın
Sahib vardır alır bir gün

Nice bin kerre kaçarsın
Yedi deryalar geçersin
Pervaz vuruban kaçarsın
Ecel seni bulur bir gün

İş bu meclise gelmeyen
Anıp nasihat almayan
Eliften bayı bilmeyen
Okur kişi olur bir gün

Tutmaz olur tutan eller
Çürür şu söyleyen diller
Sevip kazandığın mallar
Varislere kalır bir gün

Yunus sözün bunu söyler
Aşkın Deryasını boylar
Şu yüce köşkler saraylar
Viran olur kalır bir gün

58) BENİMDİR

Gök kubbe altında yerin üstünde,
Ne var ne yok, canlı cansız benimdir.
Yokluğa ulaştım, varın üstünde,
Onun için dinli dinsiz benimdir.

Çevremi dolaştım, içten ve dıştan,
Sonuca geldikçe başladım baştan.
Habersiz yaşadım bahardan kıştan,
Uzun, kısa, enli, ensiz benimdir.

Büyüdüm, küçüldüm hiç fark etmedi,
Zamanla güreştim gücü yetmedi.
Eli tutan toprak beni tutmadı.
Giden gelen tenli tensiz benimdir.

Felek katarında bir denk yükledim,
Konakladım açtım sardım bekledim.
Her kapıyı defalarca yokladım,
Sağlam sakat denli densiz benimdir.

Vardım ileriye baktım geriye
İnan şaşım sarıldığım deriye.
Kendime rastladım varsam nereye
Evvel ahir sonlu sonsuz benimdir.

Bu hesabın üst başıyla alt ucu,
Sefil Selimî'nin itikat gücü.
Tatlıya tatlıdır acıya acı,
Huylu huysuz, kenli kensiz benimdir.

59) MÂNÂ ERİ BU YOLDA MELÛL OLASI DEĞİL

Mânâ eri bu yolda melûl olası değil,
Mânâ duyan gönüller hergiz ölesi değil.

Ten fânidir, can ölmez, gidenler gine gelmez,
Ölür ise ten ölür, canlar ölesi değil.

Gevhersiz gönüllere yüz bin yol eder isen,
Hak'tan nasip olmasa nasip alası değil.

Sakıngıl yârin gönül sırçadır sımayasın,
Sırça sındıktan sonra bütün olası değil.

Çeşmelerden bardağın doldurmadan kor isen,
Bin yıl orda durursa kendi dolası değil.

Şu Hızır ile İlyas âb-ı hayat içtiler,
Bu birkaç gün içinde bunlar ölesi değil.

Yarattı Hak dünyayı Peygamber dostluğuna,
Dünyaya gelen gider, bâki kalası değil.

Yunus gözün görürken yarını eyle bugün,
Gelmedi anda varan, geri gelesi değil.

60) BİZİZ EBEDİ ÖLMİYEN

Biziz ebedi ölmeyen
Ölüm için gam yemeyiz
Adam mı gidip gelmeyen
Biz ona adam demeyiz

Meclisimiz mahşerimiz
Mürşittir peygamberimiz
Her gün sorar hesabımız
Yarına hesap koymayız

Mürşidimiz hâkim bize
Suçlu isek verir ceza
Bağlanmışız biz bir söze
Söz birdir iki demeyiz

Mürşittir azm ü şanıamız
Mürşide teslim canımız
Yüz çeviren şeytanımız
Lânet okuruz sevmeyiz

Latife B'ismi Şah'ımız
Telkini zikrullahımız
Mürşit bizim Şah'ımız
Hak birdir, iki demeyiz

61) ÖLÜMDEN KORKUM YOK

Sağlığımda mezarımı ben kazdım
Ölmeden kebire uzandım yeter
Kefenimi tabutumu ben dizdim
Al yeşil irenge boyandım yeter

Ölümden korkum yok o benden korksun
Cehennem var ise günahım yaksın
Cennet güzelleri seyrana çıksın
Sevgi muhabbete özendim yeter

Kabem insan diyen Ulu Hünkâra
On beş defa geldim yüz süre süre
Yedi sene hizmet ettim bir Pir'e
Bir *Al'İzzet* ismi kazandım yeter

62) BENİ HOR GÖRME KARDEŞİM

Beni hor görme kardeşim
Sen altınsın ben tunç muyum?
Aynı vardan var olmuşuz
Sen gümüşsün ben saç mıyım?

Ne var ise sende bende
Aynı varlık her bedende
Yarın mezara girende
Sen toksun da ben aç mıyım?

Topraktandır cümle beden
Nefsini öldür ölmeden
Böyle emretmiş yaradan
Sen kalemsin ben uç muyum?

Tabiata *Veyse!* âşık
Topraktan olduk, kardaşık.
Aynı yolcuyuz yoldaşık
Sen yolcusun ben bac mıyım?

63) ALLAH GİZLİ DEĞİL

Cenazeme imam oldu nazarım,
Öldüren de benim, ölen de benim.
Mezarımı eliminen ben kazdım,
Ağlayan da benim, gülen de benim.

Allah gizli değil, sana benziyor,
Canı, katı, teni, bana benziyor,
Gâh doğar, gah batar güne benziyor,
Gidenler de benim, kalan da benim.

Mansur Allah benim dedi yüzüldü,
Meydanda taşlandı cismi ezildi,
Şanımıza yüzdört kitap yazıldı,
Bildiren de benim, bilen de benim.

Al'İzzet'i bir Al'İzzet arıyor,
Al'İzzet'ten Al'İzzet'i soruyor,
Allah benim desem Allah görüyor,
Gerçekler de benim yalan da benim.

64) SEN BENZERSİN HİÇE TANRI

Yücelerden yüce tanrı
Gündüzlerden gece tanrı
İsmin vardır cismin yoktur
Sen benzersin hiçe tanrı

Yücelerden yüce gördüm
Erbabsın sen koca tanrı
Bu allahlığı sen nerden
Satın aldın kaçta tanrı

Ali ile bir olmuşsun
Bir mektepte okumuşsun
Ali olmuş hafız kelim
Sen okursun hece tanrı.

Kıldan bir köprü yapmışsın
Gelsin kullar geçsin deyu
Hele biz şöyle duralım
Yiğit isen sen geç tanrı.

Yaratmışsın bağ-u cennet
Kulların etsinler sohbet
Cehennemini ne yarattın
Be akılı koca tanrı.

Unuttuk diye namazı
Bizi ateşe atarsın
Kul yanması abes değil
Gel bas kızgın saca tanrı.

Senin kulların anılır
Atası anası ile
Senin anan baban yoktur
Benzersin bir tanrı.

Seni her yerde görürüm
İçin dışını bilirim
Sırrın halka faş edersen
Halin nice olur tanrı.

Kaygusuz'um der buradan
Cümle mahlûku yaradan
Kaldır perdeyi aradan
Gezelim beraber tanrı.

65) UYUR İDİK UYARDILAR

Uyur idik uyardılar
Diriye saydılar bizi
Âdem olduk, ses anladık
Sürüye saydılar bizi.

Sürölüp kasabaya gittik
Kanarada mekân tuttuk
Didar defterine yettik
Ölüye saydılar bizi.

Halimizi hal eyledik
Yolumuzu yol eyledik
Her çiçekten bal eyledik
Arıya saydılar bizi.

Aşk defterine yazıldık
Pir divanına dizildik
Bal olduk, şerbet ezildik
Doluya saydılar bizi.

Pir Sultan'ım Haydar şunda
Çok keramet var insanda
O cihanda, bu cihanda
Kâmilî insana saydılar bizi.

66) GEL KENDİNİ GÖR DEDİLER.

Gel kendini gör dediler.
Hakikatta dur dediler.
Kaben insan bil dediler.
Kırklar ile cem olunca.

İşte sana yol dediler.
Gerçek olmak zor dediler.
Hakkı haktan sor dediler.
Özün hakla bir olunca.

Cennet Köşkü boş dediler.
Huri kılman düş dediler.
Çileyi çek piş dediler.
Sır vermeyip baş verince.

Pirim Bali coş dediler.
Sevilmeye Aşk dediler.
Hak oldular sır dediler.
Mansur olup dar görünce.
(*Pir Bali*)

67) MEDET, MÜRUVET

Mürşidi Kâmilden dersimi aldım,
Hakkı, Hakikati özümde buldum,
Enel Hak, diyerek divana geldim,
Medet, Mürvet yardım eyle ya Hak.

Batin dünyanın piri, ey Sah-i Merdan,
Gerçek erenlerden, ayırmayın Pirden,
Hakka göçenleri, koymayın gamdan,
Medet, Mürvet yardım eyle, ya Hak.

68) Evvelden bade-i aşk ile mestiz

Evvelden bade-i aşk ile mestiz
Yerimiz meyhane, mescit gerekmez
Saki-i kevserden kandık elestiz
Kuran-ı natik var samit gerekmez

Gelmişiz cananın asitanına
Sıtkıyla sarıldık dost damenine
Canla baş koymuşuz insan yoluna
Hayvan kesmek gibi kurban gerekmez

İbreti, nadanla etme ulfeti
Anlamak istersen ilm-i hikmeti
Dost kapısın bekle, eyle hizmeti
Aşktan başka din ve iman gerekmez

69) ÜRYAN GELDİM GENE ÜRYAN GİDERİM

Üryan geldim gene üryan giderim
Ölmemeğe elde fermanım mı var
Can alıcı gelmiş de can talep eder
Benim can vermeğe dermanım mı var.

Dirilirler dilirler gelirler
Huzur-ı mahşerde divan dururlar
Harami var diye korku verirler
Benim ipek yüklü kervanım mı var.

Er isen erliğin meydana getir
Kadir Mevla'm noksanımı sen yetir
Bana derler gam yükünü sen götür
Benim yük götürür dermanım mı var.

Yitir şu gönülden ileği yitir
Cehd eyle elini yoksula yedir
Bana derler gam yükünü sen götür
Benim yük götürür dermanım mı var.

Karac'oğlan der ki ismim öğerler
Ağı oldu yediğimiz şekerler
Güzel sever deyi isnad ederler
Benim Hak'tan özge sevdiğim mi var.

70) AYRILMAZ SENDEN

Kalktı havalandı gönlümün guşu
Konmayınca bu can ayrılmaz senden
Hakkın azraili göğsüm bendinde
Almayınca bu can ayrılmaz senden

Mollalar oturmuş kefenim biçer
Dülgerler oturmuş tabutum çatar
Ağaçtan gemlenmiş geziyor atlar
Binmeyince bu can ayrılmaz senden

Gine duman oldu dağların başı
Didemden akıttım gan ile yaşı
Cenazem altında musalla taşı
Olmanyınca bu can ayrılmaz senden

Hey erenler sözümde var mıdır hata
Pirim al giyinmiş yakışır zata
Mezarım üstünde göğ otlar bite
Solmayınca bu can ayrılmaz senden

Pir Sultan Abdalım gönlüm rızadan
Pirim binmiş ata gelir kazadan
Doldur ver badeyi hüsnü rızadan
İçmeyince bu can ayrılmaz senden

71) BAŞIM AÇIK YALIN AYAK YÜRÜTTÜN.

Başım açık yalınayak yürüttün
Sen merhamet eyle lebbi balım yar
Yüreğimi ceviz gibi çürüttün
Senin aşkın büktü kaddi dalım yar.

Çektirme cefalar yandırma nara
Yitirdim aklımı kaldım divane
Köşeyi vahdette koyma avare
Dar-ul aman cemallettin velim yar.

Sıdkı yakma ömrüm kal-u kıl ile
Hazine aranmaz kuru fal ile
Yırtık gömlek ile eski şal ile
Daha böyle nasıl olur halim yar.

72) YETİŞ YA HIZIR YA HIZIR

Bugün dardadır başım
Yetiş ya Hızır ya Hızır
Bozulmuş yolum yoldaşım
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Evsiz yurtsuzun eşisin
Yetim yoksulun düşüsün
Erenlerin en başısın
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Doğru çalışan ustaya
Haber getiren postaya
Yatakta yatan hastaya
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Karda kışta kalanlara
Hak için düşmüş yollara
Dermanı yok yaralara
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Talip ayrılmış pirinden
Dünya zalimin şerrinden
Sallanıyor yer yerinden
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Devalarda belalarda
Yangınlarda kazalarda
Mapustaki cezalarda
Yetiş ya Hızır ya Hızır

İşbilen savcı hâkime
Çaresiz öksüz yetime
Erenlerin himmetine
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Hak yoluna düşenlere
Pire niyaz edenlere
Enel Hakkı diyenlere
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Mahmut kurban dır adına
Gel bir çare bul derdine
Sen yardım eyle düşküne
Yetiş ya Hızır ya Hızır

Sığındım senin şanına
Sen yardım eyle kuluna
Gariplerin imdadına
Yetiş ya Hızır ya Hızır

73) DEMİ DEMİ ŞİRİN DEMİ

Bu dünya misaldir handa
Can ayrılır bir gün tenden
Yar yüzün ayırmış benden
Ölüyorum ölüyorum

Demi demi şirin demi
Ben çekerim bunca gamı
Dost demi demi şirin demi
Gelir geçer dünya dünya gamı

Ey sevdiğim ciğer parem
Tabip der ki yoktur çare
Haber verin nazlı yâre
Ölüyorum ölüyorum

Demi demi şirin demi
Ben çekerim bunca gamı
Dost demi demi şirin demi
Gelir geçer dünya dünya gamı

74) Yürü güzel yürü de yol alamazsın

Yürü güzel yürü de yol alamazsın
Azrail olsan anam can alamazsın
Elesen dünyayı da galbura goysan
Benden muhabbetli yar bulamazsın

Yürü güzel yürü de yolundan galma
Her yüze güleni dost olur sanma
Ölümden korkup ta geriye durma
Yiğidin alnına yazulan gelür.

Yürü dilber yürü de ömrümün varı
Erüdü galmadı dağların garı
Gayet güzel olsa yiğidin yâri
O da sevdüğüne nazınan gelür
Yâre lele diyon anam yar ille diyon.
Yürü dilber yürü de ömrümün varı
Erüdü galmadı dağların garı
Gayet güzel olsa yiğidin yâri
O da sevdüğüne nazınan gelür
Yâre lele diyon anam yar ille diyon.

Sular olsam yeraltından akmayım
Yârim senden gayrısına bakmayım
Eğer senden başkasına bakarsam
Yedi sene döşeklerden galkmayım.

Yürü dilber yürü de ömrümün varı
Erüdü galmadı dağların garı
Gayet güzel olsa yiğidin yâri

O da sevdüğüne nazınan gelür
Yâre lele diyon anam yar ille diyon.

Yöre: Tokat / Reşadiye

Kaynak: Mihrican BAHAR

75) ALÇAKTA YÜKSEKTE YATAN ERENLER

Alçakta yüksekte yatan erenler
Yetişin imdada aldı dert beni
Başım alıp hangi yere gideyim
Gittiğim yerlerde buldu dert beni

Demmi demmi şirin demi
Gelir geçer dünya gamı
İyilere cennet cemal
Kötüye kalsavet gammı
Hudey hudey pir aşkına
Sen yardım eyle düşküne

Oturup benimle muhabbet kıldı
Yalan söyledi de yüzüme güldü
Yalın kılıç olup üstüme geldi
Çaldı bölük bölük böldü dert beni

Demmi demmi şirin demi
Gelir geçer dünya gamı
İyilere cennet cemal
Kötüye kalsavet gammı
Hudey hudey pir aşkına
Sen yardım eyle düşküne

Kahramanmaraş-Mustafa Dede

76) DEMİNE HÜ

Şükür bizi, bu meydana
Getirenin demine hü
Ceset içinde bu cani
Bitirenin demine hü.

Güzeldir A'limlerin sesi
Silelim gönülden pası
Ayni Cemde bu nefesi
Okuyanın demine hü.

İzleyin bilimin izini
Uyaralım CAN gözünü
Kırklar ile bir üzümü
İçirenin demine hü.

Pir Sultan'im bu ne demek
Hiç cahille verme emek
hazır pismiş nahü yemek
Yedirenin demine hü.

77) BEŞ GÜNLÜK DÜNYADA HEY ÂDEM OĞLU

Beş günlük dünyada hey âdem oğlu
Kâmili kâmili hali gözle gel
Cümlemizin başı bir hakk'a bağlı
Hakikat söyleyen dili gözle gel.

Zulmedip de imanını kayırma
Nefsine uyup da özün ayırma
Şaşkın olup gezme kırdan bayırda
Uçarsın kayadan yolu gözle gel.

Dünyalığa tapıp odlara yanma
Zifafa girip de ölürüm sanma
Kuzgun gibi murdar leşse konma
Duduysa şeker balı gözle gel.

Mülküğemi verdiler sana bu hanı
Hatıra değıp de incitme canı
İnkâr eden doğuncağız sen seni
Sakın diri bilme ölü gözle gel.

78) DOST SENİN DERDİNDEN BEN YANA YANA

Ötme bülbül ötme şen değil bağım
Dost senin derdinden ben yana yana
Tükendi fitilim eridi yağım
Dost senin derdinden ben yana yana.

Deryaya yönelmiş sellere döndüm
Vakitsiz açılan güllere döndüm
Ateşi kararmış küllere döndüm
Dost senin derdinden ben yana yana.

Haberim duyarsın da peyikler ile
Yaramı sararsın şehitler ile
Kırk yıl dağda gezdim geyikler ile
Dost senin derdinden ben yana yana.

Pir Sultan Abdal'ım doldum eksildim
Yemeden içmeden sudan kesildim
Zülfün kemendine kondum asıldım
(Hakk'ı pek sevdiğim için asıldım)
Dost senin derdinden ben yana yana.

79) BEN KENDİMİ BİLMEZ MİYİM

Kâinatta bir zerreyim
Ben kendimi bilmez miyim
Zerre içinde zerreyim
Ben kendimi bilmez miyim.

Mamur benim harap benim
Ayaklarda turap benim
Kadehlerde şarap benim
Ben kendimi bilmez miyim.

Denizlerde nuh olalı
Dönelere yuh olalı
Ruhlar ile ruh olalı.
Ben kendimi bilmez miyim.

Günah bende hakir benim
Hizmet ehli zakir benim
Adem kadar bakir benim
Ben kendimi bilmez miyim.

Daimi'yim bende ben de.
Bent olmuşum ben de bende
Dağılmışım perakende
Ben kendimi bilmez miyim.

Gönüllerde perakende
Ben kendimi bilmez miyim.

80) BÖYLE İKRAR İLEN BÖYLE YOLUNAN

Erzincan-Ali Ekber Çiçek-Nida Tüfekçi.

Böyle ikrar ilen böyle yolunan
Mihnetli yar bana lazım değilsen
Deli gönül sevmiş vaz gelmek olmaz
Cefalı yar bana lazım değilsen
Deli gönül sevmiş vaz gelmek olmaz.

Gönül kalk gidelim sılaya doğru.

Bülbülün davası hep güllerinen
Senin şirin dilin yâd ellerinen
Çık salın sevdiğim engellerinen
Görünme gözüme lazım değilsen.

Gönül kalk gidelim sılaya doğru.

Bülbül ah eyleyip kanlar ağladı
Çeşmim yaşı sel sel oldu çağladı
Ölüm geldi çevre yanıma bağladı
Kılma cenazemi lazım değilsen.

Gönül kalk gidelim sılaya doğru.

81) YORULDUM YORGUNUM

Yorulduum Yorgunum Fazla Gidemem
Neler Etti Kahır Beni Zulm Beni
Kolay Değil Ben Bu Derdi ekemem
Zalimin Elinde Koydu Hal Beni.

Arsız Değilidim Arsız Etiler
Saldılar Gurbete Yurtsuz Etiler
Yardan Ayırdılar Yarsız Etiler
Şimdi Gizli Gizli Kınar El Beni.

Akarsu'yu AŞka Yaktı Yaradan
Ömür Bir Gün Gibi Geçti Aradan
İŞte Geldim Gidiyorum Dünyadan
Oturmuş Bekliyor Kuru Sal Beni.

82) GURBET ELDE

Gurbet elde bir hal geldi başıma,
Ağlama gözlerim Mevlâ kerimdir.
Derman arar iken derde düş oldum,
Ağlama gözlerim Mevlâ kerimdir.

Hüma kuşu suya düştü ölmedi,
Dünya Sultan Süleyman'a kalmadı.
Dedim yâre gidem nasip olmadı,
Ağlama gözlerim Mevlâ kerimdir.

Kâğıda yazarlar ufak yazılar,
Anasız olur mu körpe kuzular.
Yürek yaralıdır, ciğer sızılar,
Ağlama gözlerim Mevlâ kerimdir.

Pir Sultan Abdal'im böyle buyurdu,
Ayrılık donları biçti giydirdi.
Ben ayrılmaz idim felek ayırdı
Ağlama gözlerim Mevlâ kerimdir.

83) ŞU DÜNYANIN ÖTESİNE

Şu dünyanın ötesine
Vardım diyen yalan söyler
Baştanbaşa safasını
Sürdüm diyen yalan söyler

Ark kazarlar argın argın
Felek çevirmekte çarkın
Bu dünyada mal ve mülküm
Vardır diyen yalan söyler

Kuru ağaçta olur gazel
Kendi okur kendi yazar
Ahdî bütün hüsnü güzel
Vardır diyen yalan söyler

Şah Hatayi'm der varılmaz
Varılırsa da gelinmez
Rehbersiz hiç yol bulunmaz
Buldum diyen yalan söyler

84) GERÇEĞE HU

Büyük patlamadan çıktım yoluma
Haydan geliyorum Hu ya giderim
Kadim dünya bakma benim halime
Haydan geliyorum Hu ya giderim

Ateş oldum galekside kavruldum
Kütle kütle kâinata savruldum
Devriye de devir devir çevrildim
Haydan geliyorum Hu ya giderim

Erkeğın teninde büründüm gene
Dişinin rahminde boyandım kana
Zamanı gelince dönüştüm cana
Haydan geliyorum Hu ya giderim

Bu devri âlemde oldum bilinmez
Aradım kitabı sırrı bulunmaz
Kamil olan insan yoldan ayrılmaz
Haydan geliyorum Hu ya giderim

Şafak Altun gerçeklere hu diyem
Benim aslım ateş toprak su diyem
Aslın inkâr edeneler yu diyem
Haydan geliyorum Hu ya giderim

Ozan Şafak Altun Hamburg, 21.12.2009

85) BİR GERÇEĞE BEL BAĞLADIM ERENLER

Bir gerçeğe bel bağladım erenler.
Aldı benliğimi bitirdi beni.
Damla idim bir ırmağa karıştım.
Denizden denize götürdü beni.

Nice kabdan kaba boşaldım doldum.
Karıştım denize deniz ben oldum.
Damlanın içinde evreni buldum.
Yine benden bana getirdi beni.

Buhar oldum yağdım yağmurlarınan.
Karıştım toprağa çamurlarınan.
Piştım fırınlarda hamurlarınan.
Üstadım sofraya yatırdı beni.

Çiğnediler dişler ile ezildim.
Vücut eleğinden geçtim süzüldüm.
Çaldı kalem bir deftere yazıldım.
İrfan mektebine yetirdi beni.

Daimi'yim ermişlerin ereği.
Böyle idi tabiatın gereği.
Ölmez bir ananın oldum bebeği.
Aldı dizlerine oturdu beni.

86) HAKK'A YÜRÜYEN CANA BEDEN OLALIM

Hak Meydanında, özü öze bağlayalım.
Bu Hak Meydanında, gönül birliğini sağlayalım.
Hakk'a Yürüyen canımızı rızalıkla uğurlayalım.
Gelin Dostlar x... Canına beden olalım.

Canımızı, ölümsüz doğada yalnız bırakmayalım.
Onun halına haldaş, yoluna yoldaş olalım.
Mekânını nur, yolunu acık ve aydınlık eyleyelim.
Gelin Dostlar x... Canına beden olalım.

Onun acısına, derdine ortak olalım, paylaşalım.
Kültürüne, inancına, bilincine sahip çikalım.
Onu bedensiz bırakmayalım, acı çektirmeyelim.
Gelin Dostlar x... Canına beden olalım.

Kaynakça

Cem Erkânı:

İkrar, Görgü, Musahiplik ve Nikâh Erkânı (Hünkâr Hacı Bektaşî Veli Vakfı, 'Dergâhta Birlik' Komisyonu)

Yol erkân Meydan (Haşim Kutlu 2007)

Temel Özellikleriyle Kızılbaş Alevilik Talibin el kitabı (Haşim Kutlu 2013)

Alevilik ve Kürtler (Mehmet Bayrak 1997)

4 Kapı 40 Makam (Yaşat Polat 2017)

Dance of the Cranes: (turnaların Dansı) Crane symbolism at Çatalhöyük and beyond (Nerissa Russell & Kevin J. McGowan 2002)

<https://tepetelegrams.wordpress.com/tag/catalhoyuk/>

Re-Imagining Identity: The Transformation of the Alevi Semah (Erol Ayhan 2010)

Alevis Of Turkey (Didem Doganyilmaz 2014)

Ana Tanrıçanın izinde, Anadolu'da Kybele- Attis Kültü (Canan Albayrak 2007)

Alevilik-Bektaşilik Terimleri Sözlüğü (Esat Korkmaz 1993)

Simgeler Sözlüğü (Esat Korkmaz 2010)

Alevilik bir Sır değildir (Ali Haydar Cilesun dede 1995)

Alevi DineZorlar (Pir Ali Haydar Cilesun 2000)

Aleviliğin Kökenindeki Mazda inancı ve Zerdüş't öğretisi (E. Xemgin 1995)

Alevi Kaynakları 1-2 (Nejat Birdogan 1996)

Anadolu Aleviliği (Esat Korkmaz 2008)

99 Soruda Aleviliği Anlamak (Hasan Harmancı 2017)

Yüzyılların gerçeği ve mirası, insanlık tarihine giriş (Server Tanilli 1983)

Felsefenin Temek ilkeleri (Georges Politzer Sol yayınları 1969)

İslam Komüncüleri (Faik Bulut 1997)

Alisiz Alevilik (Faik Bulut 1997)

Kur'anda Hikmet Tarihte Hakikat... (Halil Öztorprak 1951)

Aleviliğin Doğuşu (İsmail Kaygusuz 2005)

Bütün Yönleriyle Bektaşilik (İsmet Zeki Eyüpoğlu 1990)

Anadolu'da Parlayan Işık (Bekir Özgür 2014)

Sosyalizmin ışığında Felsefe bilim ve din (Çev. Asım Bezirci 1993)

Aleviliğin Kayıp Bin yılı (Erdoğan Çınar 2006)

Kayıp Bir Alevi Efsanesi (Erdoğan Çınar 2007)

Aleviliğin Gizli Tarihi (Erdoğan Çınar 2004)

Velayetname, Menakıb-ı Hacıbektaşî Veli (Esat Korkmaz 1995)

Alevi Geleneğinde "Cem Evinin" Tarihsel Kökeni (Yrd. Doç. Dr. Fevzi Recber)

Alevî-Bektaşî Geleneğinde Ayin-i Cem (Harun Yıldız)

Atatürk ve Aleviler (İbrahim Bahadır 2002)
Damlanın içindeki gerçek Alevilerin Büyük Sırı (Ünsan Öztürk 2005)
Talip Üzerine kurulan Yol, Hakkın Emir Rızası (Başköylü S. Hasan Efendi, Hüseyin Boy 2007)
Alevice, İncancımız ve Direncimiz (İsmail Kaplan 2009)
Anadolu İnançları Anadolu Mitolojisi (İsmet Zeki Eyüpoğlu)
Dede Garkın Ocağı'nda Musahiplik Uygulaması Örneği (Hüseyin Dede-karginoğlu)
Günümüz Kent Koşullarında Alevi geleneği aktarımında Birlik cemlerinin yeri. (Doç. Dr. Yahya Mustafa Keskin)
Alevi-Bektaşilikte: Cemde 12 Hizmet (Dertli Divani Baba)
Alevilik Araştırmaları Dergisi 2011-2015
Batı Anadolu Çepni'lerinin Ocağı- Köse Süleyman Ocağı (Halil İbrahim Şahin)
Cem ve Cemde Okunan, Gülbanklar, Deyişler, Mersiyeler, Duazlar (Remzi Kaptan)
Gizli Dil Açısından Alevîlik-Bektaşîlik Erkân Ve Deyimlerine Bir Bakış, (Doç. Dr. Ahmet Günşen)
40 Soruda Adıyaman'da Geleneksel Alevilik (Fevzi Rençber)
İkrar Cemi ve Ritüelleri (Yrd. Doç. Dr. Caner Işık)
Alevi-Bektaşî Miraç Söyleminden Cemin Simgesel Temsillerine Hakk'ın Birlik Bilinci (Arş. Gör. Derya Sümer)
Cem Ayini'nin Fert Ve Toplum Üzerindeki Etkileri (Dr. Muammer Cengil)
Alevilikte Temel İnanç Unsurları Ve Pratikler (Doç. Dr. İbrahim Arslanoğlu)
Alevilik ve Bektaşîlik Araştırmaları (Ramazan Koç Din Kültür Ahlak bilgisi öğretmeni)
Alevi Bektaşî inancında Cem (İsmail Kaygusuz)
Bektaşîlikte Dâr Kavramı Ve Hallâc-I Mansûr Etkisi (Dr. Hüseyin Özcan)
Alevi Öğretisi (Ali Yıldırım 2000)
Cem Zâkirlîği Ve Âşık Murtaza Şirin (Yüksek Lisans Tezi, Burak Tan)
Hazret-I Ali Divani (İhramcızâde Hacı İsmail Hakkı Altuntaş)
Şeyh Sâfî Menakibi Ve Buyruklar (Ahmet Taşğın)
Nehc'ül-Belağa İmam Ali (a.s)'ın Hutbeleri, Mektupları Ve Hikmetli Sözleri (Seyyid Razi Çeviri: Kadri Çelik)
Şeyh Safi Buyruğu ve Rumeli B. (Bektaşî) erkânları (Hakkı Saygı 1996)
The Alevi of Anatolia (David Zeidan Dec. 1995)
Ist die Alevitische Gemeinde Deutschland e.V. eine Religionsgemeinschaft? (Prof.Dr. Ursula Spuler-Stegemann)
İslam Laere og livsmönster (Jan Hjarpe 1979)
Alevilikte ibadet ve cem geleneği (DABF Danimarka inanç başvurusu)
Yüzyılların İçinden Alevilerin Cem ibadeti -1 (Prof. Dr. Ali Yaman)
Alevilikte Cem Ve Dede (Hubyarısultan.Com)

Cem İbadeti Ve Cemevi Dipl. Sosyalpedagog – Bülent Korkmaz
Cem Nedir? Nasıl Yapılır? (Prof. Dr. Hüseyin Bal)
Alevilikte Cem (Feramuz Acar, makale)
Cem Nedir? (AABF İnanç Kurulu)
Alevilikte Cem Ve Kuralları (Köln AKM)
Alevilikte Cem (Gerçek İlim Dergisi Mehmet Yaman)
Alevî-Bektâşî Erkânı Kavramlar Sünnet/Hadis İle İlgisi İsmail Hakkı Altun-
taş
Alevi Cemevi Cem Erkânı (Abbas Tan)
Tahtacı Alevi İnancı Cem (Necati Üçyıldız'ın kaleminden).
Işık İnsanları- Luviler- Aluviler (Mustafa Yeşil 2015 makale)
Cem Çalışması (Ali Kocak, Makale)
Alevilikte Cem Erkânı (Mehmet Yapıcı, makale)
Cem nedir nasıl yapılmalıdır (Barış Aydın, Makale)
Gizli belgelerin Sahipleri ve Aleviler (Ünsal Öztürk 2009)
48 Cuma Nasihati (Şah İbrahim Veli Erdebil Dergâhı (çev. Yunus Koçak
2009)
Aleviler Türkiye İran Irak Suriye Bulgaristan (Hamza Aksüt 2009)
Alevi Bektaşî Fıkraları (Battal Pehlivan 1993)
Bahçe Biziz Gül Bizdedir (Miyase İlknur 2002)
Hamdullah Çelebi Savunması (İsmail Özmen Yunus Koçak 2008)
Hacı Bektaşî Veli Manzum Velayetnamesi (Bedri Noyan 1996)
Aleviliğin Vazgeçilmez ve değiştirilemez temel ilkeleri (İsmail Metin 2009)
Dede ve Talibin el kitabı (Selçuk Sevin)
Alevi Bektaşîlik nedir (Bedri Noyan 1987)
Halk edebiyatına giriş (Şükrü Elçin 1986)
Alamut Efsaneleri (Farhad Daftary /Özgür Çelebi 208)
Yıldızların Efendisi Hayyan (Suat Kaya 1991)
Ezoterik-Batini doktrinler Tarihi (Cihangir Genner 2007)
Alevilikte DUA gülbang (Dr. Ömer Uluçay 1992)
Bin bir çiçek Mozaiği Alevilik (Lütfü Kaleli 1996)
100 Soruda Alevilik (HAAK Bir Hamburg 2001)
Bektaşî İlmihali (Haydar Kaya 1989)
Alevi Bektaşîliğin Temel Öğretisi (Sinan Erbektaş AABF 1997)
HBV Anadolu Kültür Vakfı Kitapçık sersi (Süleyman Zaman 2010)
İmam Cafer-i Sadık Buyruğu, Atalay, Adil Ali 1998.
Buyruk İmamı Cafer Buyruğu (Reşit Tanrıkulu Ayyıldız Yayınları 2001)
Tasavvufi Bir Kavram Olarak Cem ve Bektaşîlikteki Yorumu,
(Bakır, Mahmut Riyad, Doktora Tezi, Ankara 2001)
Ayin-i Cem (Bal, Hüseyin, Türkiye Günlüğü, Sayı: 39, Mart-Nisan 1996).
Aleviliğin Toplumsal Boyutları, (Bozkurt Fuat, Yön Yayınları, İstanbul
1990.)
“Kongurca ve Türkali Köyü Tahtacı Cem Törenlerinde Erkân”,

(Kaplan Ayten, Folklor/Edebiyat Dergisi, Yıl 2000)
Uyur İdik Uyardılar, (Melikoff, İrene, Cem Yayınları, İstanbul 1994.)
Öz Kaynaklarına Göre Alevilik, (Rıza Zelyurt 1998.)
Bektaşiliğin İçyüzü (Oytan, M. Tefvik, İstanbul 1979.)
Pala, İskender, "Bezm-i Cem", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, c. 6, İst 1992.
Tahtacılar (Tahtacı Kimliğine ve Demografisine Giriş) İsmail Engin
Tahtacı Türkmen Alevilerinin Belgeseli (Anadolu'nun Renkleri)
Melamilik ve Bektaşilik (Sunar, Cavit, Ankara 1975)
Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi,
(Şapolyo, Enver Behnan, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1964.)
Buyruk, Alevi İnanç - İbadet ve Ahlâk İlkeleri,
(Yaman, Mehmet (Der.) Mannheim AKM 2000.)
Alevilik, İnanç - Edeb-Erkân,
(Mehmet Yaman Ufuk Matbaacılık, İstanbul 1994).
Alevilikte Cem (Mehmet Yaman Ufuk Matbaacılık, İstanbul 1998).
Amasya Yöresi Alevileri Tarihçesi, İnançları, Örf ve Adetleri
(Yıldız Harun, 2003)

Hakk'a Ugurlama erkânı:

Anadolu Aleviliğinde Hakka yürüme erkânı (Bektaş Alagöz Stadtallendorf
AKM)
Alevilikte ölümle ilgili ritüeller (Sosyolog Ali Aktaş)
Hakka yürüyen can için yol, erkân (Haşim Kutlu)
Sırrı Hakikat Kapısı (Pir Ali Bali)
Alevilikte Hakka Yürüme (Barış Aydın)
Kızılbaş Alevilerde, 40 Erkânı (Mustafa Mısır dede)
Kızılbaş Alevilerde Hakka yürüme, 40 Erkânı (Ali Seydi Koçak)
Hakka Yürüme, Dardan İndirme Erkânı (Dr. Ali Haydar Celasun, H. Kılavuz, Esat Korkmaz)
Alevilikte Hakka Yürüme Erkânı (Dergâhta Birlik Çalışmaları)
Alevilikte Hakka Yürüme Erkânı (Dede Cemal Şahin – PSAKD Yenimhale ve Hubyarı Sultan Der.)
Alevilikte Yeni Yol Erkân çalışmaları (Abdalmusa, Tarsus, Çorum, Eskişehir toplantıları)
Hakka yürüyen Alevi Bektaşi canlar için cenaze erkânı, Kemal Soyer
2015
Sıraçlarda Cenaze Töreni TRT belgeseli
Veli Asan »Tahtacılar Cenaze Törenleri
Üç Eşik - Doğum, Düğün, Ölüm - 1.Sezon 5.Bölüm - TRT Belgesel
Türkiye, Almanya, Hollanda, Danimarka, Avustralya Alevi Federasyonları
Cenaze Erkânları.

DAB yol erkân kurulu tarafından hazırlanan bu kitapta, Aleviliğin öz değerleri, tarihi kaynak ve kökenleri ele alınıp, Din-İslami ve ırkçı asimilasyon unsurlarından arındırılmış, özüne uygun çağdaş örnek bir Cem ve hakka uğurlama erkânı sunulmaktadır. Alevi toplum ve kurumlarının bu erkânnameyi uygulayıp geliştirmesini umut ederiz.

Butun evren semah döner
Aşkından güneşler yanar
Aslına ermektir hüner
Beş vakitle avunmayız.

Cananımız canımızdır
Teni bizim tenimizdir
Sevgi bizim dinimizdir
Başkâ dine inanmayız

Dost ile dosta yanmışız
Servet ile övünmeyiz
Hak deyip Hak'ka dönmüşüz
Cennet için dövünmeyiz

Hakir görmeyiz insanı
Cümlemizin birdir canı
Şiir, müzik Hak lisanı
Çalar söyler usanmayız

Hüda'yım Hüda'mız var
Pir elinden bademiz var
Muhabbetten gıdamız var
Ölüm ölür biz ölmeyiz
(Aşık Hüdaî)

ISBN 978-605-7975-20-1

ALEVİLİKTE CEM ve Hakka Uğurlama Erkânı - DAB Yol Erkân Kurulu

